Tämä asiakirja on ainoastaan dokumentointitarkoituksiin. Toimielimet eivät vastaa sen sisällöstä.

►B

KOMISSION ASETUS (EY, Euratom) N:o 2342/2002,

annettu 23 päivänä joulukuuta 2002,

Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 soveltamissäännöistä

(EYVL L 357, 31.12.2002, s. 1)

Muutettu:

		virallinen lehti		
		N:o	sivu	päivämäärä
►M1	Komission asetus (EY, Euratom) N:o 1261/2005, annettu 20 päivänä heinäkuuta 2005	L 201	3	2.8.2005
►M2	Komission asetus (EY, Euratom) N:o 1248/2006, annettu 7 päivänä elokuuta 2006	L 227	3	19.8.2006
►M3	Komission asetus (EY, Euratom) N:o 478/2007, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2007	L 111	13	28.4.2007

Oikaistu:

►C1 Oikaisu, EUVL L 345, 28.12.2005, s. 35 (2342/2002)

▼B

KOMISSION ASETUS (EY, Euratom) N:o 2342/2002,

annettu 23 päivänä joulukuuta 2002,

Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 soveltamissäännöistä

SISÄLLYSLUETTELO

ENSIMMÄINEN OSA YHTEISET SÄÄNNÖKSET

I OSASTO	TARKOITUS
II OSASTO	BUDJETTIPERIAATTEET
1 luku	**Yhtenäisyyden ja talousarvion totuudenmukaisuuden periaate**
2 luku	**Vuotuisperiaate**
3 luku	**(Varainhoitoasetuksen 4 luku) Laskentayksikön periaate**
4 luku	**(Varainhoitoasetuksen 5 luku) Yleiskatteisuusperiaate**
5 luku	**(Varainhoitoasetuksen 6 luku) Erittelyperiaate**
6 luku	**(Varainhoitoasetuksen 7 luku) Moitteettoman varainhoidon periaate**
7 luku	**(Varainhoitoasetuksen 8 luku) Seurattavuusperiaate**
III OSASTO	TALOUSARVION LAATIMINEN JA RAKENNE
1 luku	**Talousarvion laatiminen**
2 luku	**Talousarvion rakenne ja esitystapa**
IV OSASTO	TALOUSARVION TOTEUTTAMINEN
1 luku	**Yleiset säännökset**
2 luku	**Toteuttamistavat**
1 jakso	Yleiset säännökset
2 jakso	Erityissäännökset
3 luku	**Taloushallinnon henkilöstö**
1 jakso	Taloushallinnon henkilöstön oikeudet ja velvollisuudet
2 jakso	Tulojen ja menojen hyväksyjä

▼B

3 jakso	Tilinpitäjä
4 jakso	Ennakoiden hoitaja
4 luku	**Taloushallinnon henkilöstön vastuualueet**
1 jakso	Yleiset säännöt
2 jakso	Valtuutettuihin ja edelleenvaltuutettuihin sovellettavat säännöt
5 luku	**Tulotapahtumat**
1 jakso	Omat varat
2 jakso	Saamisennuste
3 jakso	Saamisten vahvistaminen
4 jakso	Perinnän hyväksyminen
5 jakso	Perintä
6 luku	**Menotapahtumat**
1 jakso	Menoihin sitoutuminen
2 jakso	Menojen vahvistaminen
3 jakso	Menojen hyväksyminen
4 jakso	Menojen maksaminen
5 jakso	Menotapahtumia koskevat määräajat
7 luku	**Tietojenkäsittelyjärjestelmät**
8 luku	**Sisäinen tarkastaja**
V OSASTO	JULKISET HANKINNAT
1 luku	**Yleiset säännökset**
1 jakso	Soveltamisala ja tarjouskilpailujen ratkaisuperiaatteet
2 jakso	Julkaiseminen
3 jakso	Hankintamenettelyt
4 jakso	Vakuudet ja valvonta
2 luku	**Yhteisöjen toimielinten omaan lukuunsa tekemiin hankintoihin sovellettavat säännökset**
VI OSASTO	AVUSTUKSET

▼B

1 luku	**Soveltamisala**
2 luku	**Avustusten myöntämistä koskevat periaatteet**
3 luku	**Myöntämismenettely**
4 luku	**Maksaminen ja valvonta**
5 luku	**Toteuttaminen**
VII OSASTO	TILINPÄÄTÖS JA KIRJANPITO
1 luku	**Tilinpäätös**
2 luku	**(Varainhoitoasetuksen 3 luku) Kirjanpito**
1 jakso	Kirjanpidon järjestäminen
2 jakso	Kirjanpitokirjat
3 jakso	Tililuettelo
4 jakso	Kirjausten tekeminen
5 jakso	Täsmäyttäminen ja varmentaminen
6 jakso	Talousarviokirjanpito
3 luku	**(Varainhoitoasetuksen 4 luku) Omaisuusluettelo**
TOINEN OSA	**ERITYISSÄÄNNÖKSET**
I OSASTO	(VARAINHOITOASETUKSEN II OSAN II OSASTO) RAKENNERAHASTOT, KOHEESIORAHASTO, EUROOPAN KALATALOUSRAHASTO JA EUROOPAN MAASEUDUN KEHITTÄMISEN MAATALOUSRAHASTO
II OSASTO	(VARAINHOITOASETUKSEN III OSASTO) TUTKIMUS
III OSASTO	(VARAINHOITOASETUKSEN IV OSASTO) ULKOISET TOIMET
1 luku	**Yleiset säännökset**
2 luku	**Toimien toteuttaminen**
3 luku	**Julkiset hankinnat**
4 luku	**Avustusten myöntäminen**
5 luku	**Ennakkotilit ja omaisuusluettelot**
IV OSASTO	(VARAINHOITOASETUKSEN V OSASTO) YHTEISÖN VIRASTOT

▼B

V OSASTO	(VARAINHOITOASETUKSEN VI OSASTO) HALLINTOMÄÄRÄRAHAT
VI OSASTO	(VARAINHOITOASETUKSEN II OSAN III OSASTO) ASIANTUNTIJAT
KOLMAS OSA	**SIIRTYMÄ- JA LOPPUSÄÄNNÖKSET**
I OSASTO	SIIRTYMÄSÄÄNNÖKSET
II OSASTO	LOPPUSÄÄNNÖKSET

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta 25 päivänä kesäkuuta 2002 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 ([1]) ja erityisesti sen 183 artiklan,

on kuullut Euroopan parlamenttia, neuvostoa, Euroopan yhteisöjen tuomioistuinta, tilintarkastustuomioistuinta, Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa, alueiden komiteaa, oikeusasiamiestä ja Euroopan tietosuojavaltuutettua,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002, jäljempänä ’varainhoitoasetus’, säännöksiä on yksinkertaistettu niin, että niissä esitetään ainoastaan Euroopan yhteisöjen yleisen talousarvion, jäljempänä ’talousarvio’, laatimista, toteuttamista ja valvontaa koskevat keskeiset periaatteet ja määritelmät.

(2) Soveltamissäännöissä on näin ollen täydennettävä niitä varainhoitoasetuksen säännöksiä, joissa viitataan suoraan soveltamissääntöihin, ja lisäksi säännöksiä, joita voidaan soveltaa vasta soveltamistoimenpiteiden määrittelemisen jälkeen. Selkeyden vuoksi olisi korvattava tiettyjen 21 päivänä joulukuuta 1977 annetun varainhoitoasetuksen säännösten soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 9 päivänä joulukuuta 1993 annettu komission asetus (Euratom, EHTY, EY) N:o 3418/93 ([2]), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1687/2001 ([3]).

(3) Jotta alakohtaisessa lainsäädännössä noudatetaan varainhoitoasetuksessa määriteltyjä budjettiperiaatteita, olisi kaikki talousarvion toteuttamista koskevat säädökset luetteloitava ja säädettävä, että luettelon laatii komissio ja luettelo toimitetaan budjettivallan käyttäjälle.

(4) Budjettiperiaatteisiin ja erityisesti yhtenäisyysperiaatteeseen kuuluva velvollisuus määrittää talousarvioon palautettavista ennakkomaksuista kertyvät korot edellyttää, että yhteisöille kuuluvat ennakkomaksut on määritettävä. Ennakkomaksut jäävät toimielimen omaisuudeksi, jollei perussäädöksessä varainhoitoasetuksen 49 artiklan mukaisesti toisin säädetä ja jolleivat kyseessä ole hankin-

([1]) EYVL L 248, 16.9.2002, s. 1.
([2]) EYVL L 315, 16.12.1993, s. 1.
([3]) EYVL L 228, 24.8.2001, s. 8.

▼B

tojen tekemiseksi, henkilöstölle, toimielinten jäsenille tai jäsenvaltioille suoritettavat ennakkomaksut. Tätä sääntöä olisi täsmennettävä eri hallinnointitapojen (suora ja välillinen keskitetty hallinnointi sekä jäsenvaltioiden kanssa tehtävä hallinnointiyhteistyö) mukaisesti. Sääntöä ei sovelleta kansainvälisten järjestöjen kanssa tehtävään hallinnointiyhteistyöhön, koska tässä tapauksessa yhteisön varat sekoittuvat kansainvälisen järjestön varoihin. Kun yhteisöjen omaisuudeksi jäävät ennakkomaksut tuottavat korkoa, korot kirjataan talousarvioon sekalaisina tuloina.

(5) Vuotuisperiaatteen osalta olisi selkeytettävä varainhoitovuoden määrärahojen käsitettä sekä käsitettä sitoumusten edellyttämistä alustavista muodollisuuksista; jos nämä muodollisuudet saadaan päätökseen 31 päivään joulukuuta mennessä, maksusitoumusmäärärahat voidaan siirtää seuraavalle vuodelle mutta ne on käytettävä seuraavan varainhoitovuoden 31 päivään maaliskuuta mennessä.

(6) Laskentayksikön periaatteen osalta olisi säädettävä tarkemmin, mitä korkokantaa ja kurssia on käytettävä kassanhallinnan ja kirjanpidon tarpeisiin toteutettaessa euron ja muiden valuuttojen välisiä muuntotoimenpiteitä.

(7) Yleiskatteisuusperiaatteeseen tehtävien poikkeuksien osalta on tärkeätä täsmentää, toisaalta miten käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja, ja erityisesti jäsenvaltioiden tai kolmansien maiden rahoitusosuuksia tiettyihin yhteisön ohjelmiin, on käsiteltävä talousarviossa ja toisaalta, mitä rajoituksia asetetaan menojen ja tulojen välisille vähennyksille.

(8) Erittelyperiaatteen osalta olisi määriteltävä tarkkaan, miten määrärahoista lasketaan se prosenttiosuus, jonka toimielimet voivat siirtää itsenäisesti, ja varmistettava, että budjettivallan käyttäjä saa asiasta tiedon sille toimitettavien määrärahasiirtoesitysten yksityiskohtaisissa perusteluissa.

(9) Moitteettoman varainhoidon periaatteen osalta olisi määriteltävä ohjelmien ja toimintojen ennakko-, väli- ja jälkiarviointien tavoitteet ja kuinka usein arviointeja on vähintään suoritettava, sekä tiedot, jotka lainsäädäntöesitykseen liitettävässä rahoitusselvityksessä on esitettävä.

(10) Talousarvion laadinnan ja esitystavan osalta on tärkeätä täsmentää talousarvion yleisen johdannon sisällöstä sekä talousarvion ja sen selvitysosien tueksi esitettävistä valmisteluasiakirjoista, jotta voidaan varmistaa, että budjettivallan käyttäjä saa kaikki tarvitsemansa tiedot. Talousarvion uuden toimintoperusteisen esitystavan puitteissa on täsmennettävä lisäksi hallintomäärärahojen määritelmää ja luokittelua.

(11) Talousarvion toteuttamisen osalta olisi ensiksi selkeytettävä sitä, mihin muotoon perussäädös voidaan pukea yhteisön ja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen asiaa koskevilla aloilla. Olisi myös vahvistettava enimmäismäärä määrärahoille, jotka voidaan toteuttaa ilman etukäteen annettavaa perussäädöstä valmistelutoimien ja pilottihankkeiden yhteydessä, ja luettelo niistä perustamissopimusten määräyksistä, joissa komissiolle myönnetään suoraan erityiset toimivaltuudet.

(12) Lisäksi on tärkeätä määrittää säädökset, jotka saattavat aiheuttaa eturistiriidan, ja mitä menettelyä on tällaisessa tapauksessa noudatettava.

(13) Talousarvion eri toteuttamistapojen osalta olisi säädettävä tarkemmin, että silloin kun komissio ei toteuta talousarviota suoraan yksiköissään, sen on huolehdittava etukäteen siitä, että yksiköillä, joille se aikoo siirtää toteuttamistehtäviä, on asianmukaiset hallinnointia, valvontaa ja kirjanpitoa koskevat järjestelmät ja menettelyt, jotka vastaavat moitteettoman varainhoidon vaatimuksia.

▼B

(14) Epäsuoran keskitetyn hallinnoinnin osalta toisin sanoen komission siirtäessä toimivaltaa toimeenpanovirastoille, yhteisön oikeuden mukaisille elimille tai kansallisille julkisoikeudellisille yhteisöille taikka julkisen palvelun tehtäviä suorittaville yhteisöille olisi täsmennettävä valtuusasiakirjoissa tai sopimuksessa puitteet ja täytäntöönpanosäännöt. Toimeenpanovirastot, joiden valvonta jää komissiolle, olisi tunnustettava komission valtuuttamiksi tulojen ja menojen hyväksyjiksi yhteisön talousarvion toteuttamisessa. Kansallisten yhteisöjen suorittaessa talousarvion toteuttamistoimia on annettava riittävät taloudelliset vakuudet; niiden valinnan on oltava avointa ja tulosten tulee perustua kustannus-tehokkuusanalyysiin, joka oikeuttaa siirtämään hallinnon tällaiselle yhteisölle. Ennen kuin komissio siirtää tehtäviä kansallisille yhteisöille, se pyytää lausunnon toimivaltaiselta komitealta asianomaisten määrärahojen toteuttamista koskevan perussäädöksen mukaisesti. Jos yksityiset yhteisöt suorittavat valmistelu- tai lisätoimia komission lukuun, ne olisi valittava julkisia hankintoja koskevien menettelyjen mukaisesti.

(15) Jäsenvaltioiden kanssa yhteisesti suoritettavan hallinnon tai kolmansien maiden kanssa hajautetusti suoritettavan hallinnon osalta on tärkeätä säätää tarkemmin tilien tarkastamis- ja hyväksymismenettelyn vaiheet ja tavoitteet, sanotun kuitenkaan rajoittamatta asianomaiseen alakohtaiseen lainsäädäntöön sisältyvien säännösten soveltamista.

(16) Yhteisen kansainvälisten järjestöjen kanssa tehtävän hallinnoinnin osalta olisi tarkennettava, että kunkin rahoittajan osuutta kustakin menolajista ei eritellä mutta avustetuille toimille on kuitenkin järjestettävä kokonaisvalvonta. Olisi yksilöitävä järjestöt, jotka voivat osallistua tämäntyyppiseen hallinnointiin.

(17) Taloushallinnon toimijoiden osalta voidaan todeta, että taloushallinnon uudistus ja siihen liittyvä keskitettyjen ennakkotarkastusten poistaminen lisää tulojen ja menojen hyväksyjien vastuuta kaikissa tulo- ja menotapahtumissa, myös sisäisen valvonnan järjestelmiin liittyvissä asioissa. Budjettivallan käyttäjälle ilmoitetaan vastaisuudessa valtuutettujen tulojen ja menojen hyväksyjien nimityksistä ja palvelussuhteen päättymisistä. Heidän tehtävänsä ja vastuualueensa sekä menettelyissä noudatettavat periaatteet olisi lisäksi määriteltävä. Ennakkotarkastusten siirtäminen yksiköiden sisälle edellyttää erityisesti talousarvion toteuttamistoimiin liittyvien valmistelu- ja tarkastustehtävien selkeää erottamista toisistaan, ja kunkin toimielimen on lisäksi laadittava johtosääntö, jota sovelletaan ennakko- ja jälkitarkastuksista vastaaviin henkilöihin. Tehtävien hoidosta on voitava raportoida toimielimelle vuosikertomuksessa, johon kootaan tiedot jälkitarkastusten tuloksista. Myös toimiin liittyvien tositteiden säilyttäminen olisi järjestettävä. Koska julkisia hankintoja tehdään neuvottelumenettelyssä vain poikkeustapauksissa, niistä on aina laadittava toimielimelle erillinen selvitys, joka toimitetaan myös budjettivallan käyttäjälle.

(18) Tehtävien selkeyttämiseksi on tärkeätä myös määritellä tarkkaan tilinpitäjän tehtävät ja vastuualueet kirjanpitojärjestelmissä, kassanhallinnassa sekä pankkitilien ja saajarekisterin hoidossa. Myös tilinpitäjän palvelussuhteen päättymisestä olisi annettava tarkempia säännöksiä.

(19) Tavanomaisista menettelyistä poikkeavien hallinnointijärjestelmien eli ennakkotilien käyttämisedellytyksistä olisi annettava säännöt ja säädettävä ennakoiden hoitajien lisäksi myös tulojen ja menojen hyväksyjien sekä tilinpitäjien tehtävistä ja vastuualueista ennakkotilien valvonnassa. Budjettivallan käyttäjälle olisi toimitettava tiedot kaikista tehtävään nimityksistä ja palvelussuhteen päättymisistä.

(20) Kun kunkin toimijan tehtävät ja vastuualueet on määritelty, heidät voidaan saattaa vastuuseen ainoastaan Euroopan yhteisöjen virka-

▼B

miehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen ja yhteisöjen muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen mukaisin edellytyksin. Jokaisen toimielimen on kuitenkin perustettava asianmukaisin edellytyksin uusi tutkintaelin selvittämään, onko toimielimessä tapahtunut taloudellisia väärinkäytöksiä. Olisi lisäksi täsmennettävä edellytykset, joilla tulojen ja menojen hyväksyjä voi pyytää vahvistusta ohjeeseen ja vapautua näin vastuustaan.

(21) Muiden tulojen paitsi yhteisöjen omista varoista tehdyn päätöksen 94/728/EY, Euratom soveltamisesta 22 päivänä toukokuuta 2000 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1150/2000 ([1]) soveltamisalaan kuuluvien omien varojen osalta olisi täsmennettävä tulojen ja menojen hyväksyjän vastuulla olevista tehtävistä ja tarkastuksista menettelyn eri vaiheissa: saamisennusteen ja perintämääräyksen laatiminen, velalliselle osoitetun veloitusilmoituksen lähettäminen vahvistetuista saamisista, mahdollisten viivästyskorkojen laskeminen ja tarvittaessa päätös saamisen perinnästä luopumisesta noudattamalla perusteita, joilla taataan moitteettoman varainhoidon periaatteen noudattaminen. Lisäksi olisi täsmennettävä tilinpitäjän asema tulojen kannossa ja maksuaikojen myöntämisessä.

(22) Menojen osalta on tärkeätä ensiksi määrittää rahoituspäätöksen, kokonaissitoumuksen ja yksittäisen sitoumuksen nivoutuminen toisiinsa sekä näiden vaiheiden erityispiirteet. Kokonaissitoumuksen ja yksittäisen sitoumuksen välillä tehdään ero sen mukaan, ovatko edunsaajat ja asianomaiset määrät tiedossa. Alustavat sitoumukset on sitä vastoin varattu juokseviin hallintomenoihin ja EMOTR:n menoihin. Käyttämättömien sitoumusten määrän rajoittamiseksi olisi vaputettava määrärahat, jos niitä koskevan sitoumuksen osalta ei ole suoritettu yhtään maksua kolmeen vuoteen.

(23) Olisi selkeytettävä, miten tulojen ja menojen hyväksyjien tehtäviin menojen maksatusmenettelyssä kuuluvat vahvistamis-, hyväksymis- ja maksamistehtävät sekä tarkastustehtävät nivotaan toisiinsa hyväksymismerkinnän välityksellä ja maksumääräyksen yhteydessä tehtävillä suorituksen oikeellisuuden tarkastuksilla; tulojen ja menojen hyväksyjä kantaa tästä vastedes täyden vastuun. Olisi mainittava tositteet, jotka on esitettävä maksujen tueksi ja annettava säännöt ennakkomaksujen ja välimaksujen vähentämisestä. Menojen vahvistamis- ja maksamistoimille olisi täsmennettävä määräajat ja ottaen huomioon kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta 29 päivänä kesäkuuta 2000 annettu neuvoston ja Euroopan parlamentin direktiivi 2000/35/EY ([2]).

(24) Sisäisen tarkastuksen osalta olisi määriteltävä sisäisen tarkastajan nimeämistä koskevat yksityiskohtaiset säännöt ja taattava, että hän voi toimia riippumattomasti toimielimessä, johon hänet on nimitetty ja jolle hänen on annettava kertomus tehtäviensä hoidosta. Budjettivallan käyttäjälle olisi toimitettava tiedot kaikista tehtävään nimityksistä ja palvelussuhteen päättymisistä.

(25) Julkisten hankintojen osalta tähän asetukseen olisi sisällytettävä neuvoston direktiivien 92/50/ETY ([3]), 93/36/ETY ([4]) ja 93/37/ETY ([5]), sellaisena kuin ne ovat viimeksi muutettuina komission direktiivillä 2001/78/EY ([6]), säännökset, jotka koskevat julkisia palveluhankintoja, julkisia tavaranhankintoja ja julkisia rakennusurakoita koskevien sopimusten tekomenettelyjä. Tämä edellyttää ensiksi, että määritellään eri hankintamuodot, niitä kos-

([1]) EYVL L 130, 31.5.2000, s. 1.
([2]) EYVL L 200, 8.8.2000, s. 35.
([3]) EYVL L 209, 24.7.1992, s. 1.
([4]) EYVL L 199, 9.8.1993, s. 1.
([5]) EYVL L 199, 9.8.1993, s. 54.
([6]) EYVL L 285, 29.10.2001, s. 1.

▼B

kevat ilmoitusmenettelyt, nykyisten menettelyjen käyttäminen ja niiden tärkeimmät piirteet, valintaperusteet ja säännöt tarjouskilpailujen ratkaisusta, tarjouskilpailuasiakirjojen saatavuudesta ja yhteyksistä tarjoajiin tai ehdokkaisiin sekä, komission omaan lukuunsa tekemien hankintojen osalta, hankintoihin sovellettavat kynnysarvot ja säännöt hankintojen arvon määrittämisestä.

(26) Hankintamenettelyjen tarkoituksena on täyttää mahdollisimman hyvin edellytyksin toimielinten tarpeet tarjoamalla tasapuolinen pääsy hankintamarkkinoille ja noudattamalla avoimuuden ja syrjimättömyyden periaatteita. Avoimuuden takaamiseksi ja ehdokkaiden tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi ja jotta tulojen ja menojen hyväksyjällä olisi täysi vastuu lopullisesta valinnasta, olisi säädettävä myös tarjousten avaamismenettelystä sekä osallistumishakemusten ja tarjousten arvioinnista, tarjousten avaamista varten nimitettävästä lautakunnasta ja hankintaviranomaisen tekemästä tarjouskilpailun lopullisesta ratkaisupäätöksestä liitteineen ja perusteluineen. Yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamiseksi vaadittavat taloudelliset takeet olisi myös täsmennettävä.

(27) Hankintaviranomaisen valtuuksia määrätä hallinnollisia seuraamuksia olisi rajoitettava oikeasuhteisten ja varoittavien seuraamusten takaamiseksi ja sen varmistamiseksi, että eri toimielimiä ja yksiköitä kohdellaan tasapuolisesti.

(28) Avustuksia koskevan osaston soveltamisalaa olisi myös täsmennettävä ja erityisesti talousarvion eri toteuttamistapoja ja siitä, millaisille yleistä eurooppalaista etua edistäville elimille tai toimille avustuksia voidaan myöntää. Vuosittaisen työohjelman ja ehdotuspyyntöjen erityispiirteitä olisi täsmennettävä kuin myös niihin sovellettavia poikkeuksia ja taannehtivuutta varsinkin humanitaarisen avun ja hätäavun aloilla, joita koskevat erityisvaatimukset.

(29) Avoimuusvaatimuksen sekä hakijoiden tasapuolisen kohtelun ja tulojen ja menojen hyväksyjien vastuullistamisvaatimuksen noudattamiseksi olisi kuvattava avustusten myöntämismenettely, joka kattaa vaiheet avustushakemuksen esittämisestä ja sen arvioinnista erityisessä arviointikomiteassa etukäteen ilmoitettujen valinta- ja ratkaisuperiaatteiden perusteella aina tulojen ja menojen hyväksyjän lopulliseen päätökseen, joka on asianmukaisesti dokumentoitava.

(30) Moitteettoman varainhoidon periaate edellyttää, että komissio saa takeita, joita hankitaan avustushakemusten esittämisvaiheessa merkittävimpien avustusten osalta toimitettavilla tarkastuksilla, ennakkomaksujen suoritusvaiheessa vaatimalla etukäteen taloudellisia takeita ja loppumaksun yhteydessä toimittamalla tarkastuksia tärkeimpien ja riskialtteimpien hakemusten osalta. Moitteeton hallinto sekä yleishyödyllisyyden ja yhteisrahoituksen periaatteiden noudattamisen valvonta edellyttävät lisäksi, että säädetään mahdollisuuksista käyttää kiinteitä maksuosuuksia. Yhteisön varojen moitteeton hallinnointi edellyttää myös, että avustuksen saajat noudattavat itse avoimuuden ja mahdollisten toimeksisaajien tasapuolisen kohtelun periaatteita sekä periaatetta, jonka mukaan tarjouksista valitaan kokonaistaloudellisesti edullisin silloin kun osa toimesta teetetään alihankintana.

(31) Toimivaltuudet seuraamusten määräämiseen olisi perustettava nykyisiin sääntöihin julkisista hankinnoista.

(32) Kirjanpidon ja tilinpäätösten osalta olisi määriteltävä erikseen kaikki yleisesti hyväksytyt kirjanpitoperiaatteet, joiden perusteella tilinpäätös on laadittava. Olisi myös säädettävä tarkemmin edellytyksistä, joiden on täytyttävä, jotta tapahtuma voidaan viedä kirjanpitoon, sekä varojen ja velkojen arvostusta ja varausten perustamista koskevista säännöistä.

▼B

(33) On tärkeätä täsmentää, että toimielinten tilinpäätösten liitteinä on esitettävä selvitys varainhoitovuoden budjetti- ja taloushallinnosta ja säädettävä tarkemmin tilinpäätöksen (tase, tuloslaskelma, rahavirtalaskelma, liitetiedot) ja toisaalta talousarvion toteuttamisselvitysten (talousarvion toteutumalaskelma ja sen liitetiedot) sisällöstä ja esitystavasta.

(34) Kirjanpidon osalta olisi täsmennettävä, että kunkin toimielimen tilinpitäjän on dokumentoitava oman toimielimensä kirjanpidon järjestäminen ja siihen liittyvät menettelyt ja määriteltävä edellytykset, jotka kirjanpidossa käytettävien tietojenkäsittelyjärjestelmien on täytettävä varsinkin käyttöoikeuksien ja kirjausketjun osalta, kun järjestelmiin tehdään muutoksia.

(35) Kirjanpidon järjestämisen osalta on tärkeätä täsmentää periaatteet, joita sovelletaan kirjanpitokirjoihin, koetaseeseen ja sen saldojen säännölliseen täsmäyttämiseen sekä inventaariin, ja määriteltävä komission tilinpitäjän vahvistaman tililuettelon osat. Tapahtumien kirjaukseen sovellettavat säännöt ja kahdenkertaisen kirjanpidon menetelmät, muiden kuin euromääräisten tapahtumien muuntamisesta euroiksi ja kirjausten tueksi esitettävät tositteet olisi täsmennettävä. Myös talousarviokirjanpitoon tehtävien kirjausten sisältö olisi täsmennettävä.

(36) Lopuksi olisi määriteltävä omaisuusluetteloa koskevat säännöt, selkeytettävä tilinpitäjien ja tulojen ja menojen hyväksyjien vastuualueiden jakautuminen ja annettava säännöt, joita sovelletaan omaisuusluetteloon merkityn omaisuuden jälleenmyynnissä.

(37) Rakennerahastojen osalta olisi täsmennettävä, että tukitoimenpiteen yhteydessä maksettujen ennakoiden takaisinmaksu ei johda asianomaisen rahaston rahoitusosuuden supistamiseen.

(38) Tutkimustoiminnasta olisi täsmennettävä, millaisille suorille ja epäsuorille tutkimustoimille rahoitusta voidaan myöntää.

(39) Ulkoisten toimien osalta soveltamissääntöjen samoin kuin varainhoitoasetuksen tarkoituksena on ottaa käyttöön poikkeussäännöksiä, joissa otetaan huomioon ulkoisten toimien erityispiirteet varsinkin hankintoja ja avustuksia koskevissa kysymyksissä.

(40) Hankintojen osalta soveltamissäännöissä esitetään tärkeimmät piirteet ulkosuhteiden pääosastojen toteuttamien yhteistyöohjelmien osana tehtävien hankintojen hallinnointijärjestelmien yksinkertaistamisesta 10 päivänä marraskuuta 1999 tehdystä komission päätöksestä ([1]) tarkoituksena säätää yhteisön oikeudesta poikkeavia ja ulkoisten toimien tarpeisiin muokattuja hankintasääntöjä varsinkin kynnysarvoista ja ulkoisiin toimiin muokatuista tietyistä hallinnointitavoista.

(41) Avustusten osalta soveltamissäännöissä luetellaan ne toimintamuodot, joiden osalta voidaan poiketa varainhoitoasetuksen 109 artiklassa tarkoitetusta yhteisrahoituksen periaatteesta. Tällaisia toimintoja ovat erityisesti humanitaarinen apu ja hätäapu sekä toimet väestöryhmien terveyden tai perusoikeuksien turvaamiseksi.

(42) Jotta yhteisön määrärahojen hallinnointi olisi moitteetonta, on myös säädettävä tarkemmin ennakkoedellytyksistä ja sopimusmääräyksistä, joita on laadittava hajautettaessa määrärahojen hallinnointia ja käytettäessä ennakkotilejä.

(43) Varainhoitoasetuksen säännöksiä yhteisön virastoista olisi tarkennettava Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistoa koskevilla säännöillä ja säännöksillä, joilla komission tilinpitäjä valtuutetaan siirtämään joitakin tehtäviään kyseisten virastojen henkilöstölle. Olisi myös täsmennettävä, miten hoidetaan pankkitilejä, joita yhteisön virastot voivat avata komission nimissä.

([1]) (SEK (1999) 1801)

▼B

(44) Hallintomäärärahojen osalta kunkin toimielimen on ilmoitettava budjettivallan käyttäjälle merkittävimmistä rakennushankkeistaan eli hankkeista, jotka kasvattavat rakennuskantaa.

(45) On myös määriteltävä elimet, jotka voivat saada avustusta talousarviosta ja joista on laadittava erikseen säädökset varainhoitoasetuksen 185 artiklan mukaisesti.

(46) On tärkeätä, että tässä asetuksessa tarkoitetut kynnysarvot ja rahamäärät ajantasaistetaan säännöllisin väliajoin yhteisön inflaation mukaisesti, lukuun ottamatta julkisiin hankintoihin sovellettavia kynnysarvoja,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

ENSIMMÄINEN OSA

YHTEISET SÄÄNNÖKSET

I OSASTO

TARKOITUS

1 artikla

Tarkoitus

(Varainhoitoasetuksen 1 artikla)

Tässä asetuksessa määritellään asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002, jäljempänä ’varainhoitoasetus’, soveltamissäännöt.

Toimielimillä tarkoitetaan tässä asetuksessa varainhoitoasetuksessa tarkoitettuja toimielimiä.

▼M3

2 artikla

Talousarvion toteuttamiseen liittyvät säädökset

(Varainhoitoasetuksen 2 ja 49 artikla)

Komissio saattaa vuosittain ajan tasalle alustavassa talousarvioesityksessä tiedot varainhoitoasetuksen 2 artiklassa tarkoitetuista säädöksistä.

Kaikkien lainsäätäjälle toimitettujen ehdotusten ja ehdotusten muutosten perusteluissa on mainittava selvästi erikseen sellaiset säännökset, jotka sisältävät poikkeuksia varainhoitoasetukseen tai tähän asetukseen, sekä esitettävä erityiset syyt tällaisille poikkeuksille asianomaisissa perusteluissa.

▼B

II OSASTO

BUDJETTIPERIAATTEET

1 LUKU

Yhtenäisyyden ja talousarvion totuudenmukaisuuden periaate

▼M3

3 artikla

Ennakkomaksujen soveltamisala

(Varainhoitoasetuksen 5 a artikla)

1. Kun sovelletaan suoraa keskitettyä hallinnointia ja toimintaan osallistuu useita yhteistyökumppaneita tai välillistä keskitettyä hallinnointia tai varainhoitoasetuksen 53 artiklassa tarkoitettua hajautettua hallinnointia, varainhoitoasetuksen 5 a artiklassa säädettyjä sääntöjä sovelletaan ainoastaan sellaiseen yhteisöön, jolle komissio maksaa ennakkomaksut suoraan.

2. Ennakkomaksujen määrä katsotaan huomattavaksi varainhoitoasetuksen 5 a artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetussa merkityksessä, jos se on suurempi kuin 50 000 euroa.

Kuitenkin ulkoisten toimien osalta ennakkomaksujen määrä katsotaan huomattavaksi, jos se on suurempi kuin 250 000 euroa. Hätäaputoimia ja humanitaarisia avustustoimia koskevien ennakkomaksujen määrä katsotaan huomattavaksi, jos se on varainhoitovuoden päättyessä suurempi kuin 750 000 euroa sopimusta kohden ja jos maksut koskevat hankkeita, joiden kesto on pitempi kuin 12 kuukautta.

4 artikla

Ennakkomaksuista kertyvien korkotuottojen periminen

(Varainhoitoasetuksen 5 a artikla)

1. Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä perii kultakin päätöksen tai sopimuksen täytäntöönpanoa seuraavalta raportointikaudelta korkotuotot sellaisista ennakkomaksuista, joiden määrä varainhoitovuoden päättyessä on suurempi kuin 750 000 euroa sopimusta kohden.

2. Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi periä vähintään kerran vuodessa 1 kohdassa tarkoitettuja pienemmistä ennakkomaksuista kertyneen korkotuoton hallintoympäristöstä johtuvien riskien ja rahoitettavien toimien luonteen perusteella.

3. Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä antaa perintämääräyksen ennakkomaksuista kertyvien korkotuottojen siitä osasta, jolla varainhoitoasetuksen 5 a artiklan 1 kohdassa tarkoitetun loppumaksun määrä ylittyy.

4 a artikla

Ennakkomaksuista kertyviä korkotuottoja koskeva kirjanpito

(Varainhoitoasetuksen 5 a artikla)

1. Tulojen ja menojen hyväksyjät huolehtivat edunsaajien ja rahoituksen välittäjien kanssa tehdyissä avustuspäätöksissä tai -sopimuksissa siitä, että ennakkomaksut maksetaan tileille tai alatileille, joilta varat ja niiden tuottamat korot voidaan eritellä. Jos tällaisia tilejä ei ole, yhteisön maksamat varat sekä niiden tuottamat korot tai muut edut on voitava eritellä edunsaajan tai rahoituksen välittäjän kirjanpitomenetelmien avulla.

▼M3

2. Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä laatii varainhoitoasetuksen 5 a artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa kunkin varainhoitovuoden loppuun mennessä ennusteen kyseisten varojen mahdollisesti tuottamien korkojen tai vastaavien etujen määrästä ja tekee tämänsuuruisen varauksen. Varaus viedään kirjanpitoon ja selvitetään päätöksen tai sopimuksen täytäntöönpanon jälkeen suoritettavalla perinnällä.

Tulojen ja menojen hyväksyjä voi laatia useita velallisia koskevan yhteisen saamisennusteen, jos ennakkomaksut suoritetaan samasta budjettikohdasta saman perussäädöksen nojalla ja edunsaajat ovat osallistuneet samaan myöntämismenettelyyn.

3. Mitä 3 ja 4 artiklassa sekä tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään, ei rajoita ennakkomaksujen kirjaamista tilinpäätöksen vastaavaapuolelle varainhoitoasetuksen 133 artiklassa tarkoitetuissa kirjanpitosäännöissä vahvistetulla tavalla.

▼B

2 LUKU

Vuotuisperiaate

5 artikla

Varainhoitovuoden määrärahat

(Varainhoitoasetuksen 8 artiklan 3 kohta)

Varainhoitovuoden talousarvioon otetut maksusitoumusmäärärahat ja maksumäärärahat, jotka on käytettävä saman varainhoitovuoden kuluessa, muodostuvat varainhoitovuodelle hyväksytyistä määrärahoista. Varainhoitovuoden määrärahoiksi hyväksytään:

a) talousarvioon avatut määrärahat, mukaan lukien lisätalousarvio;

b) edelliseltä vuodelta siirretyt määrärahat;

c) ►M3 varainhoitoasetuksen 157 ja 160 a artiklan ◄ mukaisesti uudelleen käyttöön otetut määrärahat;

d) jäljempänä 228 artiklan mukaisesti takaisin maksetuista ennakoista peräisin olevat määrärahat;

e) määrärahat, jotka on avattu varainhoitovuoden kuluessa tai aiempien varainhoitovuosien kuluessa kannettujen ja käyttämättä jääneiden käyttötarkoitukseensa sidottujen tulojen perusteella ja jotka ovat käyttämättä.

6 artikla

Määrärahojen siirtäminen seuraavalle vuodelle

(Varainhoitoasetuksen 9 artiklan 2 kohta)

1. Varainhoitoasetuksen 9 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja maksusitoumusmäärärahoja voidaan siirtää seuraavalle vuodelle ainoastaan silloin kun sitoumuksia ei ole voitu tehdä varainhoitovuoden 31 päivään joulukuuta mennessä syistä, joihin tulojen ja menojen hyväksyjä ei ole voinut vaikuttaa, ja kun alustavat muodollisuudet ovat edenneet jo niin pitkälle, että sitoumus katsotaan voitavan tehdä viimeistään seuraavan vuoden 31 päivänä maaliskuuta.

2. Varainhoitoasetuksen 9 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetut alustavat muodollisuudet, jotka on saatava päätökseen varainhoitovuoden 31 päivään joulukuuta mennessä, jotta määrärahat voidaan siirtää seuraavalle varainhoitovuodelle, ovat erityisesti seuraavat:

▼B

a) varainhoitoasetuksen 76 artiklassa tarkoitetuista kokonaissitoumuksista rahoituspäätös tai tähän päivämäärään mennessä loppuun saatettu kunkin toimielimen sisäinen lausuntokierros, jonka päämääränä on saada kyseinen päätös hyväksyttyä,

b) varainhoitoasetuksen 76 artiklassa tarkoitetuista yksittäisistä sitoumuksista hankinta- ja avustussopimusten valmistelutoimet on saatava lähes valmiiksi. Tämä edellyttää sitä, että mahdollisten toimeksisaajien tai avustuksen saajien valintavaihe on saatu päätökseen.

3. Määrärahat, jotka on siirretty seuraavalle varainhoitovuodelle varainhoitoasetuksen 9 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti ja joita ei ole sidottu seuraavan varainhoitovuoden 31 päivään maaliskuuta mennessä, peruutetaan ilman eri toimenpiteitä.

Komissio toimittaa budjettivallan käyttäjälle ennen ►M2 30 päivää huhtikuuta ◄ tiedot tällä tavoin peruutetuista määrärahoista.

4. Määrärahoja, jotka on siirretty seuraavalle varainhoitovuodelle varainhoitoasetuksen 9 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti, voidaan käyttää seuraavan varainhoitovuoden 31 päivään joulukuuta saakka.

5. Määrärahat, jotka edellä esitetyin edellytyksin siirretään seuraavalle varainhoitovuodelle, näkyvät erikseen kirjanpidossa.

6. Varainhoitoasetuksen 9 artiklan 6 kohdassa tarkoitetut henkilöstömenoihin liittyvät määrärahat on tarkoitettu toimielinten jäsenten ja henkilöstön palkkoihin ja korvauksiin.

▼M2

6 a artikla

Väliaikaiset kahdestoistaosat

(Varainhoitoasetuksen 13 artiklan 2 kohta)

Varainhoitoasetuksen 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuilla kaikilla edelliseksi varainhoitovuodeksi hyväksytyillä määrärahoilla tarkoitetaan tämän asetuksen 5 artiklassa tarkoitettuja varainhoitovuoden määrärahoja, joita on tarkistettu kyseisen varainhoitovuoden aikana tehtyjen määrärahasiirtojen määrällä.

▼B

3 LUKU

(Varainhoitoasetuksen 4 luku)

Laskentayksikön periaate

▼M2

7 artikla

Euron ja muiden valuuttojen väliset muuntokurssit

(Varainhoitoasetuksen 16 artikla)

1. Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä muuntaa euron muiksi valuutoiksi *Euroopan unionin virallisen lehden* C-sarjassa julkaistavan euron päivittäisen kurssin perusteella, sanotun kuitenkaan rajoittamatta asiaan sovellettavien alakohtaisten säädösten soveltamisesta johtuvia erityissäännöksiä.

Kun toimeksisaaja tai avustuksen saaja joutuu toteuttamaan euron ja jonkin muun valuutan välisen muuntamisen, sovelletaan hankinta-, avustus- tai rahoitussopimusten määräyksiä muuntamista koskevista erityisjärjestelyistä.

▼M3

1 a. Sen estämiseksi, että valuuttojen muuntamisella olisi merkittävä vaikutus yhteisön yhteisrahoituksen tasoon tai haitallinen vaikutus yh-

▼M3

teisön talousarvioon, 1 kohdassa tarkoitetuissa muuntamista koskevissa erityissäännöksissä on tarvittaessa säädettävä euron ja muiden valuuttojen välisen muuntokurssin laskemisesta tietyn ajanjakson päivittäisten valuuttakurssien keskiarvon perusteella.

▼M2

2. Jos euron päivittäistä kurssia tiettyyn valuuttaan nähden ei ole julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä käyttää 3 kohdassa tarkoitettua laskennallista kurssia.

3. Jollei tämän asetuksen 213 artiklan säännöksistä muuta johdu, euro muunnetaan muiksi valuutoiksi varainhoitoasetuksen 132–137 artiklassa säädetyn kirjanpidon tarpeita varten euron kuukausittaisen laskennallisen kurssin avulla. Laskennallisen kurssin vahvistaa komission tilinpitäjä käyttämällä luotettaviksi katsomiaan tietolähteitä; kurssi määräytyy vahvistamiskuukautta edeltävän kuukauden toiseksi viimeisen arkipäivän valuuttakurssin perusteella.

8 artikla

Euron ja muiden valuuttojen välisissä muuntotoimenpiteissä käytettävä kurssi

(Varainhoitoasetuksen 16 artikla)

1. Toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän toteuttamissa, euron ja muiden valuuttojen välisissä muuntotoimenpiteissä käytetään sen päivän kurssia, jona tulojen ja menojen hyväksymisestä vastaava yksikkö tekee maksu- tai perintämääräyksen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta alakohtaisten säädösten soveltamisesta tai hankinta-, avustus- tai rahoitussopimuksista johtuvia erityissäännöksiä.

2. Kun on kyse euromääräisistä ennakkotileistä, euron ja muiden valuuttojen välisissä muuntotoimenpiteissä käytettävä kurssi määräytyy pankin maksupäivän perusteella.

3. Varainhoitoasetuksen 16 artiklassa tarkoitettujen kansallisen valuutan määräisten ennakkotilien selvittämisen yhteydessä euron ja muiden valuuttojen välisissä muuntotoimenpiteissä käytettävä kurssi määräytyy tililtä maksetun menon suorituskuukauden perusteella.

4. Kun on kyse kiinteämääräisistä menoista tai Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavista henkilöstösäännöistä ja yhteisöjen muuta henkilöstöä koskevista palvelussuhteen ehdoista, jäljempänä ”henkilöstösäännöt”, aiheutuvista menoista, joille on vahvistettu enimmäismäärä ja jotka maksetaan muuna valuuttana kuin euroina, käytetään kurssia, joka on voimassa saamisen syntyessä.

▼B

9 artikla

Tiedot komission tekemistä eri valuuttojen välisistä rahansiirroista

(Varainhoitoasetuksen 16 artikla)

Komissio toimittaa neljännesvuosittain jäsenvaltioille otteen eri valuuttojen välillä tekemistään siirroista.

▼B

4 LUKU

(Varainhoitoasetuksen 5 luku)

Yleiskatteisuusperiaate

10 artikla

Käyttötarkoitukseensa sidottujen tulojen esittäminen talousarviossa ja niitä vastaavien määrärahojen avaaminen

(Varainhoitoasetuksen 18 artikla)

1. Rajoittamatta 12 ja 13 artiklan soveltamista käyttötarkoitukseensa sidotut tulot esitetään talousarviossa seuraavasti:

a) kunkin toimielimen pääluokkaa koskevassa tulotaulukossa on budjettikohta kyseisiä tuloja varten. Jos tulojen määrä on ennakoitavissa, se merkitään budjettikohtaan.

▼M3

b) menotaulukon selvitysosissa ja yleisissä huomautuksissa mainitaan budjettikohdat, joihin voidaan ottaa käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja vastaavat määrärahat.

Ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitetussa tapauksessa budjettikohta varustetaan pm-merkinnällä, ja arvio tuloista mainitaan budjettikohdan selvitysosassa.

▼B

2. Käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja vastaavat määrärahat voidaan avata joko maksusitoumusmäärärahoina tai maksumäärärahoina, sen jälkeen kun toimielin on kantanut tulon, paitsi ►M3 varainhoitoasetuksen 160 artiklan 1 a kohdassa ja 161 artiklan 2 kohdassa ◄ säädetyssä tapauksessa. Määrärahat avataan ilman eri toimenpiteitä, paitsi silloin kun on kyse varainhoitoasetuksen 156 artiklassa tarkoitetuista ennakkomaksujen palautuksista tai rakennerahastojen piiriin kuuluvista rahoituskorjauksista.

11 artikla

Jäsenvaltioiden rahoitusosuudet tutkimusohjelmiin

(Varainhoitoasetuksen 18 artiklan 1 kohdan a alakohta)

1. Tutkimustoimintaa täydentäviä ohjelmia koskevista jäsenvaltioiden rahoitusosuuksista, joista säädetään asetuksen (EY, Euratom) N:o 1150/2000 5 artiklassa, maksetaan:

a) seitsemän kahdestoistaosaa talousarviossa olevasta summasta viimeistään kuluvan varainhoitovuoden 31 päivänä tammikuuta;

b) loput viisi kahdestoistaosaa viimeistään kuluvan varainhoitovuoden 15 päivänä heinäkuuta.

2. Jos talousarviota ei ole lopullisesti vahvistettu ennen varainhoitovuoden alkua, 1 kohdassa säädetyt rahoitusosuudet määräytyvät edellisen varainhoitovuoden talousarvioon otettujen määrien perusteella.

3. Kaikki muut jäsenvaltioiden rahoitusosuudet tai maksut talousarvioon on kirjattava komission tilille tai tileille kolmenkymmenen kalenteripäivän kuluessa maksuvaatimuksen esittämisestä.

4. Maksusuoritukset kirjataan asetuksessa (EY, Euratom) N:o 1150/2000 säädetylle tilille, ja niitä koskevat mainitussa asetuksessa esitetyt edellytykset.

▼B

12 artikla

Käyttötarkoitukseensa sidotut tulot, jotka saadaan EFTA-valtioiden osallistumisesta tiettyihin yhteisön ohjelmiin

(Varainhoitoasetuksen 18 artiklan 1 kohdan d alakohta)

1. EFTA-valtioiden osallistuminen tiettyihin yhteisön ohjelmiin esitetään talousarviossa seuraavasti:

a) tulotaulukossa avataan pm-merkinnällä varustettu budjettikohta, johon merkitään EFTA-valtioiden rahoitusosuuden kokonaismäärä kyseisenä varainhoitovuotena. Määrä esitetään talousarvion selvitysosissa;

b) menotaulukossa esitetään:

i) EFTA-valtioiden osallistuessa yhteisön toiminnan rahoittamiseen rahoitusosuuden määrä merkitään 'tiedoksi' kyseistä toimintaa koskevan budjettikohdan selvitysosaan,

ii) talousarvioon laaditaan liite, joka on osa talousarviota ja johon merkitään kaikki ne yhteisön toimintoja koskevat budjettikohdat, joiden rahoittamiseen EFTA-valtiot osallistuvat.

Ensimmäisen alakohdan b alakohdan ii alakohdassa tarkoitetussa liitteessä esitetään, miten rahoitusosuuksia vastaavat määrärahat on avattu 2 kohdan mukaisesti talousarviossa ja miten menot suoritetaan.

2. Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen 82 artiklan nojalla EFTA-valtioiden vuosittaista rahoitusosuutta, sellaisena kuin ETA:n sekakomitea on sen vahvistanut komissiolle mainittuun sopimukseen liitetyn pöytäkirjan N:o 32 1 artiklan 5 kohdan mukaisesti, vastaavat maksusitoumuksiin ja maksumääräyksiin käytettävät määrärahat avataan kokonaisuudessaan heti varainhoitovuoden alussa.

3. Jos EFTA-valtioiden osaltaan rahoittamien budjettikohtien määrärahoja lisätään varainhoitovuoden aikana ilman, että EFTA-valtiot voivat kyseisen varainhoitovuoden aikana muuttaa vastaavasti rahoitusosuuttaan Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen 82 artiklassa määrätyn kertoimen mukaisesti, komissio voi varmistaa EFTA-valtioiden osuutta koskevan ennakkorahoituksen väliaikaisesti ja poikkeuksellisesti kassavaroista. Määrärahalisäyksen jälkeen komissio pyytää sitä vastaavat EFTA-valtioiden rahoitusosuudet maksettavaksi mahdollisimman pian. Komissio toimittaa budjettivallan käyttäjälle joka vuosi tiedon tällaisista päätöksistä.

Ennakkorahoituksen aiheuttama tilanne korjataan mahdollisimman pian seuraavan varainhoitovuoden talousarvion puitteissa.

4. Varainhoitoasetuksen 18 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaisesti EFTA-valtioiden rahoitusosuudet ovat käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja. Tilinpitäjä huolehtii asianmukaisesti siitä, että rahoitusosuuksista peräisin olevien tulojen ja niitä vastaavien määrärahojen käyttöä seurataan erikseen.

Komissio esittää varainhoitoasetuksen 131 artiklan 2 kohdassa säädetyssä kertomuksessaan erillisen selvityksen siitä, miten EFTA-valtioiden

▼B

rahoitusosuus on toteutunut tuloina ja menoina.

13 artikla

Tuotto, joka saadaan liiallisten alijäämien vuoksi jäsenvaltioille langetetuista seuraamuksista

(Varainhoitoasetuksen 18 artiklan 1 kohdan b alakohta)

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1467/97 ([1]) 4 jaksossa tarkoitetuista seuraamuksista kertyvä tuotto otetaan talousarvioon seuraavasti:

a) tulotaulukkoon avataan pm-merkinnällä varustettu budjettikohta, johon merkitään kyseisistä rahamääristä kertyvät korot;

b) rajoittamatta varainhoitoasetuksen 74 artiklan soveltamista samanaikaisesti ja nämä rahamäärät otetaan tulotaulukkoon, niitä koskevat maksusitoumusmäärärahat ja maksumäärärahat avataan tiettyyn menotaulukon budjettikohtaan. Määrärahat käytetään varainhoitoasetuksen 17 artiklan mukaisesti.

▼M3

13 a artikla

Yhteisöille annettujen lahjoitusten vastaanottamisesta aiheutuvat kulut

(Varainhoitoasetuksen 19 artiklan 2 kohta)

Varainhoitoasetuksen 19 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua Euroopan parlamentilta ja neuvostolta pyydettävää lupaa varten komissio antaa arvion ja asianmukaisen selvityksen yhteisöille annettujen lahjoitusten vastaanottamiseen liittyvistä rahoituskuluista, mukaan lukien jatkokustannukset.

14 artikla

Nettomäärien hyväksyminen

(Varainhoitoasetuksen 20 artiklan 1 kohta)

Varainhoitoasetuksen 20 artiklan 1 kohdan mukaisesti maksuvaatimukset, laskut tai maksuselvitykset voidaan hyväksyä nettomääräisinä eli niistä voidaan vähentää:

a) hankintasopimusten osapuolille tai avustuksen saajille määrätyt taloudelliset seuraamukset;

b) laskuista ja muista maksuvaatimuksista tehdyt vähennykset, hyvitykset ja alennukset;

c) varainhoitoasetuksen 5 a artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut ennakkomaksuista syntyvät korkotuotot.

▼B

15 artikla

Verosaamisia koskeva tili

(Varainhoitoasetuksen 20 artiklan 2 kohta)

Verot, joita yhteisöt ovat maksaneet varainhoitoasetuksen 20 artiklan 2 kohdan mukaisesti, kirjataan aputilille, kunnes asianomaiset valtiot ovat ne hyvittäneet.

([1]) EYVL L 209, 2.8.1997, s. 6.

▼B

5 LUKU

(Varainhoitoasetuksen 6 luku)

Erittelyperiaate

▼M3

---

17 artikla

Muiden toimielinten kuin komission määrärahasiirtojen prosenttiosuuksien laskentasäännöt

(Varainhoitoasetuksen 22 artikla)

1. Varainhoitoasetuksen 22 artiklassa tarkoitetut prosenttiosuudet lasketaan talousarvioon ja lisätalousarvioihin otettujen määrärahojen perusteella, kun määrärahasiirtopyyntö esitetään.

2. Laskennassa otetaan huomioon kaikki määrärahasiirrot, joilla on määrä siirtää määrärahoja siitä budjettikohdasta tai siihen budjettikohtaan, josta määrärahat siirretään, sekä kyseisestä budjettikohdasta tai kyseiseen budjettikohtaan aiemmin tehdyt määrärahasiirrot.

Huomioon ei oteta sellaisia määrärahasiirtoja vastaavaa määrää, jotka asianomainen toimielin voi tehdä itse ilman budjettivallan käyttäjän eri päätöstä.

17 a artikla

Komission määrärahasiirtojen prosenttiosuuksien laskentasäännöt

(Varainhoitoasetuksen 23 artikla)

1. Varainhoitoasetuksen 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut prosenttiosuudet lasketaan talousarvioon ja lisätalousarvioihin otettujen määrärahojen perusteella, kun määrärahasiirtopyyntö esitetään.

2. Laskennassa otetaan huomioon kaikki määrärahasiirrot, joilla on määrä siirtää määrärahoja siitä budjettikohdasta tai siihen budjettikohtaan, josta tai johon määrärahoja siirretään, sekä kyseisestä budjettikohdasta tai kyseiseen budjettikohtaan aiemmin tehdyt määrärahasiirrot.

Huomioon ei oteta sellaisia määrärahasiirtoja vastaavaa määrää, jotka komissio voi tehdä itse ilman budjettivallan käyttäjän eri päätöstä.

▼B

18 artikla

Hallintomenot

(Varainhoitoasetuksen 23 artikla)

Varainhoitoasetuksen 23 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohdassa tarkoitetuilla menoilla katetaan kustakin toimintalohkosta 26 artiklassa tarkoitetut menoerät.

19 artikla

Määrärahasiirtopyyntöjen perusteleminen

(Varainhoitoasetuksen 22 ja 23 artikla)

Määrärahasiirtoesityksiin ja kaikkiin tietoihin, joita budjettivallan käyttäjälle toimitetaan varainhoitoasetuksen 22 ja 23 artiklan mukaisesti tehdyistä määrärahasiirroista, on liitettävä mukaan riittävät ja yksityiskohtaiset perustelut, joista käy ilmi määrärahojen toteutuminen sekä tarvearvio varainhoitovuoden loppuun; perustelut on annettava sekä

▼B

budjettikohdista, joiden määrärahoja lisätään, että budjettikohdista, joiden määrärahoja vähennetään.

20 artikla

Hätäapuvarauksesta tehtävien määrärahasiirtopyyntöjen perusteleminen

(Varainhoitoasetuksen 26 artikla)

Jos määrärahasiirtoesityksen tarkoituksena on saada käyttöön ►M3 varainhoitoasetuksen 26 artiklassa ◄ tarkoitettu hätäapuvaraus, siihen on liitettävä riittävät ja yksityiskohtaiset perustelut, joista käyvät ilmi seuraavat seikat:

a) budjettikohdasta, jonka määrärahoja siirrolla lisätään, esitetään mahdollisimman tuoreet tiedot määrärahojen toteutumisesta ja arviot loppuvuoden tarpeesta;

b) ulkoisia toimia koskevista budjettikohdista esitetään määrärahojen käyttö siirtoesitystä edeltävän kuukauden loppuun mennessä sekä arviot loppuvuoden tarpeesta ja loppuvuoden tarvearvioiden ja alkuperäisten arvioiden välinen vertailu;

c) selvitys mahdollisuudesta kohdentaa määrärahoja uudelleen.

6 LUKU

(Varainhoitoasetuksen 7 luku)

Moitteettoman varainhoidon periaate

▼M2

21 artikla

Arviointi

(Varainhoitoasetuksen 27 artikla)

1. Kaikista ohjelmia ja toimintaa koskevista ehdotuksista, jotka aiheuttavat menoja talousarviossa, tehdään ennakkoarviointi. Siinä tarkennetaan:

a) tarve, joka toiminnalla täytetään lyhyellä ja pitkällä aikavälillä;

b) yhteisön osallistumisesta saatava lisäarvo;

c) tavoitteet;

d) käytettävissä olevat toimintavaihtoehdot ja niihin liittyvät riskit;

e) odotetut tulokset ja vaikutukset, erityisesti taloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset sekä ympäristövaikutukset, ja niiden mittaamiseen tarvittavat indikaattorit ja arviointijärjestelyt;

f) tarkoituksenmukaisin menettely valitun vaihtoehdon tai valittujen vaihtoehtojen toteuttamiseksi;

g) ehdotetun ohjelman tai toiminnan sisäinen johdonmukaisuus ja nivoutuminen muihin asiaan liittyviin välineisiin;

h) toiminnan toteuttamiseen tarvittava määrärahojen, henkilöstön ja muiden hallintomenojen määrä kustannustehokkuusperiaatteen mukaisesti;

i) vastaavista hankkeista aiemmin saadut kokemukset.

2. Ehdotuksissa on esitettävä seuranta-, raportointi- ja arviointijärjestelyt, joissa on otettu huomioon kaikkien ehdotetun ohjelman tai toiminnan toteuttamiseen osallistuvien hallintotasojen vastuualueet.

▼M2

3. Kaikista ohjelmista ja kaikesta toiminnasta, pilottihankkeet ja valmistelutoimet mukaan luettuina, joihin osoitetut varat ylittävät 5 000 000 euroa, laaditaan väli- ja/tai jälkiarviointi, jossa tarkastellaan niihin osoitettuja taloudellisia resursseja ja henkilöstöresursseja sekä saavutettuja tuloksia; tarkoituksena on seuraavien edellytysten mukaisesti varmistaa, että toimet vastaavat niille asetettuja tavoitteita:

a) monivuotisen ohjelman toteuttamisaikana saavutettuja tuloksia arvioidaan säännöllisesti sellaisen aikataulun mukaan, että arviointitulokset voidaan ottaa huomioon harkittaessa tarvetta ohjelman jatkamiseen, muuttamiseen tai lopettamiseen;

b) vuosi kerrallaan rahoitettavan toiminnan tuloksia arvioidaan vähintään kerran kuudessa vuodessa.

Ensimmäisen alakohdan a ja b alakohdassa säädetty velvoite ei koske erikseen jokaista kyseisen toiminnan osana toteutettavaa hanketta tai tointa, joiden osalta vaatimus voidaan täyttää myös siten, että toimen toteuttaneet elimet antavat loppukertomuksen.

4. Edellä 1 ja 3 kohdassa tarkoitettujen arviointien on oltava oikeassa suhteessa asianomaista ohjelmaa tai toimintaa varten osoitettuihin varoihin sekä ohjelman tai toiminnan vaikutukseen.

▼B

22 artikla

Rahoitusselvitys

(Varainhoitoasetuksen 28 artikla)

1. ►M3 ——————— ◄

Rahoitusselvityksessä esitetään ne taloudelliset tiedot, joiden perusteella lainsäätäjä voi arvioida, onko kyseiselle yhteisön toiminnalle tarvetta. Rahoitusselvityksessä on annettava tietoja siitä, miten ehdotus nivoutuu muihin rahoitusvälineisiin ja mitkä ovat sen mahdolliset yhteisvaikutukset niiden kanssa.

Monivuotisten toimintojen rahoitusselvityksiin sisällytetään ennakkoarvio vuosittaisista määräraha- ja henkilöstötarpeista sekä arvio toimintojen vaikutuksista rahoitukseen keskipitkällä aikavälillä.

2. Yhteisöjen taloudellisia etuja vahingoittavien petosten ja sääntöjenvastaisuuksien estämiseksi rahoitusselvityksessä esitetään tiedot niiden nykyisistä ja suunnitelluista torjunta- ja suojatoimista.

▼M3

22 a artikla

Vaikuttava ja tehokas sisäinen valvonta

(Varainhoitoasetuksen 28 a artiklan 1 kohta)

1. Vaikuttavan sisäisen valvonnan on perustuttava parhaisiin kansainvälisiin käytäntöihin, ja siihen on kuuluttava erityisesti seuraavat:

a) tehtävien erottaminen;

b) asianmukainen riskinhallinta- ja valvontastrategia, mukaan lukien edunsaajien tasolla tehtävät tarkastukset;

c) eturistiriitojen välttäminen;

d) asianmukainen kirjausketju ja tietojärjestelmiin sisältyvien tietojen eheys;

e) tulosten ja havaittujen sisäiseen valvontaan liittyvien puutteiden ja poikkeusten seurantamenettelyt;

f) valvontajärjestelmän moitteettoman toiminnan säännöllinen arviointi.

▼M3

2. Tehokkaan sisäisen valvonnan on perustuttava seuraaviin tekijöihin:

a) valvontaketjuun kuuluvien toimijoiden kesken yhteensovitetun asianmukaisen riskinhallinta- ja valvontastrategian toteuttaminen;

b) valvonnan tulosten asettaminen kaikkien valvontaketjuun kuuluvien toimijoiden saataville;

c) korjaustoimenpiteiden, joihin kuuluvat tarvittaessa varoittavat seuraamukset, soveltaminen valvontaketjun mahdollisimman aikaisessa vaiheessa;

d) menettelytapojen perusteena oleva selkeä ja yksiselitteinen lainsäädäntö;

e) sen varmistaminen, ettei päällekkäisiä tarkastuksia tehdä;

f) tarkastusten kustannus-hyötysuhteen parantamista koskeva periaate.

▼B

7 LUKU

(Varainhoitoasetuksen 8 luku)

Seurattavuusperiaate

▼M3

23 artikla

Talousarvion alustava julkaiseminen

(Varainhoitoasetuksen 29 artikla)

Ennen kuin talousarvio julkaistaan virallisesti *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, talousarvion lopulliset yksityiskohtaiset numerotiedot julkaistaan komission aloitteesta kaikilla kielillä toimielinten Internet-sivustolla mahdollisimman pian talousarvion lopullisen vahvistamisen jälkeen ja viimeistään neljän viikon kuluttua siitä.

▼B

III OSASTO

TALOUSARVION LAATIMINEN JA RAKENNE

1 LUKU

Talousarvion laatiminen

24 artikla

Alustavan talousarvioesityksen yleinen johdanto

(Varainhoitoasetuksen 33 artikla)

Komissio laatii alustavaan talousarvioesitykseen yleisen johdannon.

Kukin toimielin laatii alustavaan talousarvioesitykseen omaa pääluokkaansa koskevan johdannon.

Yleisessä johdannossa esitetään:

a) koko talousarvion rahoitusta koskevat taulukot;

b) komission pääluokkaan kuuluvista osastoista:

i) varainhoitoasetuksen 27 artiklassa ja 33 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettujen periaatteiden ja vaatimusten mukainen kuvaus määrärahapyyntöjen perusteena olevista politiikoista,

▼B

ii) perustelut siitä, miksi määrärahat ovat muuttuneet edellisestä varainhoitovuodesta.

25 artikla

Alustavan talousarvioesityksen tueksi esitettävät valmisteluasiakirjat

(Varainhoitoasetuksen 30 ja 33 artikla)

Alustavan talousarvioesityksen mukaan liitetään seuraavat valmisteluasiakirjat:

a) kun on kyseessä toimielinten henkilöstö:

i) selvitys vakinaiseen ja väliaikaiseen henkilöstöön sovellettavasta henkilöstöpolitiikasta;

▼M3

ii) kultakin ura-alueelta kaavio, jossa esitetään budjetoidut toimet ja henkilöstötilanne sen vuoden alussa, jona alustava talousarvioesitys annetaan, ja josta käy ilmi henkilöstön jakautuminen palkkaluokkiin ja hallintoyksiköihin;

▼B

iii) perustelut mahdollisista henkilöstöluvun muutoksista;

iv) selvitys henkilöstön jakautumisesta eri toimintalohkoihin;

b) yksityiskohtainen selvitys lainananto- ja lainanottopolitiikasta;

c) kun on kyseessä varainhoitoasetuksen 32 artiklassa tarkoitetuille elimille maksettavat avustukset, tuloja ja menoja koskeva ennakkoarvio, jonka alussa on asianomaisten elinten laatima perusteluosa ja eurooppakoulujen osalta selvitys tuloista ja menoista perusteluineen.

26 artikla

Alustavat lisätalousarvioesitykset

(Varainhoitoasetuksen 37 artiklan 1 kohta)

Alustaviin lisätalousarvioesityksiin liitetään perustelut ja laadinnan aikana käytettävissä olevat tiedot edellisen ja kuluvan varainhoitovuoden talousarvion toteuttamisesta.

2 LUKU

Talousarvion rakenne ja esitystapa

27 artikla

Hallintomäärärahat

(Varainhoitoasetuksen 41 artikla)

Kun talousarvion pääluokan menotaulukko perustuu nimikkeistöön, jossa menot luokitellaan niiden käyttötarkoituksen mukaan, hallintomäärärahat jaetaan eri luokkiin osastoittain seuraavan luokittelun mukaisesti:

a) henkilöstötaulukon mukaista henkilöstöä koskevat menot: näitä menoja varten osoitetaan määrärahat ja ilmoitetaan toimien määrä;

b) ulkopuolista henkilöstöä (kuten ylimääräistä ja vuokrahenkilöstöä) koskevat menot ja muut hallintomenot (kuten edustus- ja kokouskulut);

c) rakennuksia koskevat menot ja muut niihin liittyvät menot, kuten siivous ja kunnossapito, vuokrat, televiestintä, vesi, kaasu ja sähkö;

▼B

d) tukimenot.

Kaikille osastoille yhteiset komission hallintomenot esitetään myös erillisenä yhteenvetona menolajin mukaan luokiteltuina.

28 artikla

Viimeksi päättyneen varainhoitovuoden toteutuneet menot

(Varainhoitoasetuksen 46 artiklan 1 kohdan e alakohta)

Viimeksi päättyneen varainhoitovuoden toteutuneet menot määritetään talousarvion laatimista varten seuraavasti:

a) maksusitoumuksina: varainhoitovuoden aikana kirjanpitoon viedyt maksusitoumukset, jotka rahoitetaan saman varainhoitovuoden määrärahoista, sellaisina kuin ne määritellään 5 artiklassa;

b) maksuina: varainhoitovuoden aikana suoritetut maksut eli maksut, joiden suorittamista koskeva määräys on toimitettu pankille ja jotka katetaan saman varainhoitovuoden määrärahoista, sellaisina kuin ne määritellään edellä mainitussa artiklassa.

29 artikla

Talousarvion selvitysosat

(Varainhoitoasetuksen 46 artiklan 1 kohdan g alakohta)

Talousarvion selvitysosissa ilmoitetaan seuraavat tiedot:

a) perussäädös, jos sellainen on olemassa,

b) riittävä selvitys määrärahojen luonteesta ja käyttötarkoituksesta.

30 artikla

Henkilöstötaulukko

(Varainhoitoasetuksen 46 artiklan 1 kohdan 3 a alakohta)

Hankintakeskuksen henkilöstö esitetään erikseen komission henkilöstötaulukon yhteydessä.

IV OSASTO

TALOUSARVION TOTEUTTAMINEN

1 LUKU

Yleiset säännökset

▼M3

———————

▼B

32 artikla

Määrärahojen enimmäismäärät pilottihankkeille ja valmistelutoimille

(Varainhoitoasetuksen ►M3 49 artiklan 6 kohdan a ja b alakohta ◄)

1. Varainhoitoasetuksen ►M3 49 artiklan 6 kohdan a alakohdassa ◄ tarkoitettuja pilottihankkeita koskevien määrärahojen kokonaismäärä saa olla varainhoitovuonna enintään ►M3 40 miljoonaa euroa. ◄

2. Varainhoitoasetuksen ►M3 49 artiklan 6 kohdan b alakohdassa ◄ tarkoitettuja uusia valmistelutoimia koskevien määrärahojen kokonaismäärä saa olla varainhoitovuonna enintään ►M3 50 miljoonaa euroa ◄ ja valmistelutoimiin saa sitoa määrärahoja enintään ►M3 100 miljoonaa euroa. ◄

▼M3

32 a artikla

Yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevat valmistelevat toimenpiteet

(Varainhoitoasetuksen 49 artiklan 6 kohdan c alakohta)

Sellaisten toimenpiteiden rahoittamiseen, jotka on neuvostossa hyväksytty Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osaston mukaisten EU:n kriisinhallintaoperaatioiden valmistelemiseksi, kuuluvat lisäkustannukset, jotka aiheutuvat suoraan sellaisen operaation tai ryhmän sijoittamisesta kentälle, jossa on mukana EU:n toimielinten henkilöstöä, mukaan lukien toiminnan riskialttiilla alueella kattava vakuutus sekä matka- ja majoituskulut ja päivärahat.

▼B

33 artikla

Perustamissopimusten mukaiset komission erityiset toimivaltuudet

(Varainhoitoasetuksen ►M3 49 artiklan 6 kohdan d alakohta ◄)

1. EY:n perustamissopimuksen artiklat, joissa komissiolle myönnetään suoraan erityiset toimivaltuudet, ovat seuraavat:

a) 138 artikla (työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu);

b) 140 artikla (sosiaalipoliittiset tutkimukset, lausunnot ja neuvottelut);

c) 143 ja 145 artikla (sosiaalipoliittiset erityiskertomukset);

d) 152 artiklan 2 kohta (aloitteet terveydensuojelua koskevan yhteensovittamisen edistämiseksi);

e) 155 artiklan 2 kohta (aloitteet Euroopan laajuisia verkkoja koskevan yhteensovittamisen edistämiseksi);

f) 157 artiklan 2 kohta (aloitteet teollisuusasioita koskevan yhteensovittamisen edistämiseksi);

g) 159 artiklan toinen kohta (kertomus taloudellisessa ja sosiaalisessa yhteenkuuluvuuden toteuttamisessa saavutetusta edistymisestä):

h) 165 artiklan 2 kohta (aloitteet tutkimusta ja teknologian kehittämistä koskevan yhteensovittamisen edistämiseksi);

i) 173 artikla (kertomus tutkimuksesta ja teknologian kehittämisestä);

▼B

j) 180 artiklan 2 kohta (aloitteet kehitysyhteistyöpolitiikkoja koskevan yhteensovittamisen edistämiseksi).

2. Euratomin perustamissopimuksen artiklat, joissa komissiolle myönnetään suoraan erityiset toimivaltuudet, ovat seuraavat:

a) 70 artikla (taloudellinen tuki talousarvion rajoissa jäsenvaltioiden alueella toteutettavaan malminetsintätoimintaan)

b) 77 artikla ja sitä seuraavat artiklat (ydinmateriaalivalvonta)

3. Edellä 1 ja 2 kohdan luetteloita voidaan täydentää alustavan talousarvioesityksen yhteydessä ilmoittamalla asiaan liittyvät artiklat ja rahamäärät.

34 artikla

Eturistiriidan määritelmä

(Varainhoitoasetuksen 52 artiklan 2 kohta)

1. Varainhoitoasetuksen 52 artiklassa tarkoitettu eturistiriita voi olla erityisesti seuraavissa tapauksissa, joissa:

a) myönnetään itselle tai jollekin toiselle asiaankuulumattomia suoria tai välillisiä etuuksia;

b) kieltäydytään myöntämästä edunsaajalle oikeuksia tai etuuksia, joihin tällä on oikeus;

c) toimitaan asiattomasti tai väärin tai laiminlyödään tarvittavia toimia.

2. Varainhoitoasetuksen 52 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen virkamies on asianomaisen henkilön esimies. Hän ilmoittaa kirjallisesti, esiintyykö eturistiriitoja. Jos niitä esiintyy, hän tekee itse päätöksen siitä, mihin toimiin on ryhdyttävä.

▼M3

3. Eturistiriidan oletetaan syntyvän, jos hakija, ehdokas tai tarjoaja on henkilöstösääntöjen alaisen henkilöstön jäsen, ellei hän ole saanut etukäteen esimieheltään lupaa osallistua menettelyyn.

▼B

2 LUKU

Toteuttamistavat

1 jakso

Yleiset säännökset

▼M3

35 artikla

Komission tekemät tarkastukset

(Varainhoitoasetuksen 53 d artikla, 54 artiklan 2 kohdan c alakohta sekä 56 artikla)

1. Päätöksissä, joilla toteuttamistehtäviä siirretään varainhoitoasetuksen 56 artiklassa tarkoitetuille yhteisöille tai henkilöille, on säädettävä asianmukaisista järjestelyistä toteutettavien toimien seurattavuuden varmistamiseksi.

Kun näiden yhteisöjen tai henkilöiden soveltamiin menettelyihin tai järjestelmiin tehdään merkittäviä muutoksia, komissio tarkastaa tarvittaessa kyseiset järjestelyt varmistaakseen, että 56 artiklassa säädetyt edellytykset täyttyvät edelleen.

▼M3

2. Asianomaisten yhteisöjen tai henkilöiden on toimitettava komissiolle tietyn määräajan kuluessa tämän pyytämät tiedot ja ilmoitettava komissiolle viipymättä kaikista menettelyihinsä tai järjestelmiinsä tehdyistä merkittävistä muutoksista.

Komissio täsmentää edellä mainitut velvollisuudet tapauskohtaisesti 1 kohdassa tarkoitetuissa päätöksissä tai kyseisten yhteisöjen tai henkilöiden kanssa tehdyissä sopimuksissa.

3. Komissio voi hyväksyä varainhoitoasetuksen 54 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen yhteisöjen ja 166 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen edunsaajien hankintamenettelyt omiaan vastaaviksi; tällöin se ottaa huomioon kansainvälisesti hyväksytyt standardit.

4. Kun komissio toteuttaa talousarviota yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa, sovelletaan asianomaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa tehtyjä tarkastussopimuksia.

5. Vähimmäisvaatimuksena on, että varainhoitoasetuksen 56 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetun riippumattoman ulkoisen tarkastuksen suorittaa riippumaton tarkastaja, joka on toiminnallisesti riippumaton yhteisöstä, jolle komissio siirtää toteuttamistehtäviä, ja jonka on suoritettava tehtävänsä kansainvälisiä tilintarkastusstandardeja noudattaen.

35 a artikla

Toimenpiteet parhaiden käytänteiden edistämiseksi

(Varainhoitoasetuksen 53 b artikla)

Komissio laatii rekisterin elimistä, jotka ovat alakohtaisten säädösten mukaan vastuussa hallinnoinnista, todistusten myöntämisestä ja tarkastustoiminnasta. Edistääkseen parhaiden käytänteiden noudattamista rakennerahastojen ja Euroopan kalatalousrahaston määrärahojen toteuttamisessa komissio antaa hallinnoinnista ja valvonnasta vastaavien tahojen käyttöön tiedotustarkoituksessa menetelmäoppaan, jossa se esittää valvontastrategiansa ja -lähestymistapansa ja joka sisältää myös tarkistuslistoja sekä esimerkkejä todetuista parhaista käytänteistä.

▼B

2 jakso

Erityissäännökset

36 artikla

Suora keskitetty hallinnointi

(Varainhoitoasetuksen ►M3 53 a artikla ◄)

Kun komissio toteuttaa talousarviota keskitetysti suoraan omissa yksiköissään, toteuttamistehtävistä vastaa varainhoitoasetuksen 58—68 artiklassa tarkoitettu taloushallinnon henkilöstö tässä asetuksessa säädettyjen edellytysten mukaisesti.

37 artikla

Toimivallan siirtäminen toimeenpanovirastoille

(Varainhoitoasetuksen 54 artiklan 2 kohdan a alakohta ja 55 artiklan 2 kohta)

1. Päätettäessä siirtää toimivaltaa toimeenpanovirastoille ne saavat tulojen ja menojen hyväksymisvaltuudet ja oikeuden käyttää hallinnoimaansa yhteisön ohjelmaan kuuluvia määrärahoja.

▼M3

_____

▼B

3. Komission valtuutusasiakirja sisältää samat määräykset kuin 41 artiklan 2 kohdassa tarkoitetaan. Asianomaisen toimeenpanoviraston johtaja hyväksyy kirjallisesti valtuusasiakirjan viraston nimissä.

▼M3

38 artikla

Edellytykset ja ehdot, joilla toimivalta voidaan siirtää kansallisille tai kansainvälisille julkisoikeudellisille yhteisöille tai julkisen palvelun tehtäviä suorittaville yksityisoikeudellisille yhteisöille

(Varainhoitoasetuksen 54 artiklan 2 kohdan c alakohta)

1. Komissio voi siirtää tehtäviä, joihin liittyy julkisen vallan käyttöä:

a) kansainvälisille julkisoikeudellisille yhteisöille;

b) kansallisille julkisoikeudellisille yhteisöille tai julkisen palvelun tehtäviä suorittaville yksityisoikeudellisille yhteisöille, joihin sovelletaan jonkin jäsenvaltion, ETA-valtion tai Euroopan unionin ehdokasmaan lainsäädäntöä tai soveltuvin osin minkä tahansa muun maan lainsäädäntöä.

2. Komissio varmistaa, että 1 kohdassa tarkoitetuilta yhteisöiltä saadaan riittävät, ensi sijassa julkisen viranomaisen antamat rahoitustakuut erityisesti sen varmistamiseksi, että komissio saa perittyä saamisensa kokonaan.

3. Kun komissio aikoo siirtää julkisen vallan tehtäviä ja erityisesti talousarvion toteuttamistehtäviä varainhoitoasetuksen 54 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitetulle yhteisölle, se selvittää, onko tämä taloudellisuuden, vaikuttavuuden ja tehokkuuden periaatteiden mukaista.

39 artikla

Kansallisten tai kansainvälisten julkisoikeudellisten yhteisöjen tai julkisen palvelun tehtäviä suorittavien yksityisoikeudellisten yhteisöjen nimeäminen

(Varainhoitoasetuksen 54 artiklan 2 kohdan c alakohta)

▼B

1. Kansallisiin julkisoikeudellisiin yhteisöihin tai julkisen palvelun tehtäviä suorittaviin yksityisoikeudellisiin yhteisöihin sovelletaan sen jäsenvaltion tai maan lakeja, jonka alaisina ne on perustettu.

2. ►M3 Edellä 1 kohdassa tarkoitetut yhteisöt tai kansainväliset julkisoikeudelliset yhteisöt valitaan moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti objektiivisuutta ja avoimuutta noudattaen komission määrittelemien toteuttamistarpeiden perusteella. ◄ Valinta ei saa aiheuttaa syrjintää kyseisten jäsenvaltioiden tai maiden välille.

3. Jos hallinnointi suoritetaan verkostona, joka edellyttää ainakin yhden jäsenvaltion tai maan julkisoikeudellisen yhteisön tai yksityisoikeudellisen yhteisön nimeämistä, nimeämisen suorittaa asianomainen jäsenvaltio tai maa perussäädöksen mukaisesti.

▼M3

Kaikissa muissa tapauksissa komissio nimeää kyseiset yhteisöt asianomaisten jäsenvaltioiden tai maiden suostumuksella.

4. Kun komissio siirtää toteuttamistehtäviä varainhoitoasetuksen 54 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitetuille yhteisöille, se ilmoittaa vuosittain lainsäätäjälle, mitä toteuttamistehtäviä on siirretty millekin yhteisölle, ja toimittaa oikeasuhteiset perustelut tällaisten yhteisöjen käytölle.

▼M3

39 a artikla

Henkilöt, joille on annettu tehtäväksi Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osaston mukaisia erityistoimia

(Varainhoitoasetuksen 54 artiklan 2 kohdan d alakohta)

Varainhoitoasetuksen 54 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettujen henkilöiden, joille on annettu tehtäväksi toteuttaa erityistoimia, on kehitettävä tarvittavat järjestelmät ja menettelyt voidakseen ottaa vastuun varoista, joita heidän on määrä hallinnoida. Näille henkilöille myönnetään yhteisöjen muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen 1 ja 5 artiklan mukainen yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla toimivan komission erityisneuvonantajan asema.

▼B

40 artikla

Hankintasääntöjen noudattaminen

(Varainhoitoasetuksen 57 artikla)

Siirtäessään varainhoitoasetuksen 57 artiklan 2 kohdan mukaisesti tehtäviä yksityisille yhteisöille komissio tekee varainhoitoasetuksen ensimmäisen osan V osaston mukaisesti hankintasopimuksen.

▼M3

41 artikla

Välillisen keskitetyn hallinnoinnin toteuttamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt

(Varainhoitoasetuksen 54 artiklan 2 kohdan b, c ja d alakohta)

1. Siirtäessään varainhoitoasetuksen 54 artiklan 2 kohdan b, c ja d alakohdassa tarkoitettuja toteuttamistehtäviä elimille, yhteisöille tai henkilöille komissio tekee näiden kanssa sopimuksen, jossa annetaan yhteisöjen varojen hoitoa ja valvontaa sekä yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt.

▼B

2. Edellä 1 kohdassa tarkoiteutssa sopimuksessa on määrättävä erityisesti seuraavista seikoista:

a) tehtävien määrittely;

b) tehtävien toteuttamisedellytykset ja -järjestelyt sekä riittävät säännökset vastuualueiden rajaamisesta ja tarkastusten järjestämisestä;

c) säännöt siitä, miten tehtävien hoidosta raportoidaan komissiolle;

d) tehtävien lopettamisedellytykset;

e) komission toimittamia tarkastuksia koskevat järjestelyt;

f) erillisten pankkitilien käyttöehdot, korkotulojen saaja ja käyttö;

g) järjestelyt, joilla varmistetaan, että Euroopan yhteisön toiminta erottuu asianomaisen yhteisön muista toiminnoista;

h) sitoumus varainhoitoasetuksen 52 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen eturistiriitojen välttämisestä.

▼M3

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut elimet, yhteisöt tai henkilöt eivät voi toimia valtuutettuina tulojen ja menojen hyväksyjinä.

▼B

42 artikla

Tilien tarkastamis- ja hyväksymismenettelyt jäsenvaltioiden kanssa tehtävän hallinnointiyhteistyön tai hajautetun hallinnoinnin tapauksissa

(Varainhoitoasetuksen ►M3 53 b ja 53 c artikla ◄)

1. Varainhoitoasetuksen ►M3 53 b ja 53 c artiklassa ◄ tarkoitetun tilien tarkastamis- ja hyväksymismenettelyn tarkoituksena on varmistaa, että menot, jotka jäsenvaltioiden kanssa tehtävän hallinnointiyhteistyön tapauksessa jäsenvaltiot ja hajautetun hallinnoinnin tapauksessa kolmannet maat ovat maksaneet ja jotka voidaan veloittaa yhteisöjen talousarviosta, ovat asianmukaisia ja asiaan sovellettavan yhteisön lainsäädännön mukaisia.

2. Tilien tarkastamis- ja hyväksymismenettely sisältää seuraavat toimet, sanotun kuitenkaan rajoittamatta alakohtaisiin asetuksiin sisältyviä erityissäännöksiä:

a) jäsenvaltiot tai kolmannet maat ilmoittavat menot tileinä, jotka varmentaa menot suorittaneista yhteisöistä toiminnallisesti riippumaton yksikkö tai elin, jolla on asian vaatima tekninen pätevyys;

b) komissio tarkastaa tilit ja niiden perustana olevat toimet tositteiden perusteella ja tarvittaessa tarkastuskäynnein ilman mitään ehtoja tai rajoituksia ja voi näin ollen toimittaa tarkastuksia myös edunsaajien luona;

c) komissio määrittää kuulemismenettelyn yhteydessä menot, jotka katsotaan voitavan rahoittaa talousarviosta, ja ilmoittaa tästä asianomaisille jäsenvaltioille tai kolmansille maille;

d) lasketaan rahoituskorjaus, joka tehdään ilmoitettujen menojen ja talousarviorahoitukseen hyväksyttyjen menojen välisen erotuksen perusteella;

e) hyväksyttyjen menojen ja jäsenvaltioille tai kolmansille maille jo maksettujen varojen välinen erotus peritään niiltä takaisin tai hyvitetään niille; takaisinperintä suoritetaan kuittaamalla 83 artiklassa tarkoitetuin edellytyksin.

3. Hajautetussa hallinnoinnissa 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua tilien tarkastamis- ja hyväksymismenettelyä sovelletaan hajauttamisasteen mukaisesti.

▼M3

42 a artikla

Yhteenveto tarkastuksista ja ilmoituksista

(Varainhoitoasetuksen 53 b artiklan 3 kohta)

1. Yhteenvedon laatii viranomainen tai elin, jonka jäsenvaltio on alakohtaisten sääntöjen mukaisesti nimennyt kyseisten menojen alalle.

2. Tarkastuksiin liittyvä osa:

a) sisältää todistuksen myöntävien elinten antamat todistukset maatalouden osalta ja tarkastusviranomaisten antamat tarkastuslausunnot rakennetoimien ja muiden vastaavien toimien osalta;

b) on annettava tarkastusta seuraavan vuoden helmikuun 15 päivään mennessä maatalousmenojen sekä rakennetoimien ja muiden vastaavien toimien osalta.

3. Ilmoituksiin liittyvä osa:

a) sisältää maksajavirastojen antamat tarkastuslausumat maatalouden osalta ja todentamisviranomaisten suorittamat todentamiset rakennetoimien ja muiden vastaavien toimien osalta;

▼M3

b) on annettava seuraavan varainhoitovuoden helmikuun 15 päivään mennessä maatalousmenojen sekä rakennetoimien ja muiden vastaavien toimien osalta.

43 artikla

Hallinnointi yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa

(Varainhoitoasetuksen 53 d, 108 a ja 165 artikla)

1. Komissio varmistaa, että koko toimen kattavasta valvonnasta ja tarkastuksesta on huolehdittu asianmukaisesti.

2. Varainhoitoasetuksen 53 d artiklassa tarkoitetut kansainväliset järjestöt ovat seuraavat:

a) hallitustenvälisillä sopimuksilla perustetut kansainväliset julkisoikeudelliset järjestöt sekä niiden perustamat erityisjärjestöt;

b) Punaisen Ristin kansainvälinen komitea (ICRC);

c) Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistysten kansainvälinen liitto.

Sovellettaessa varainhoitoasetuksen 53 d artiklaa Euroopan investointipankki ja Euroopan investointirahasto rinnastetaan kansainvälisiin järjestöihin.

3. Kun talousarviota toteutetaan varainhoitoasetuksen 53 d ja 165 artiklassa tarkoitetulla tavalla yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa, näiden järjestöjen ja rahoitettavien toimien valinnassa noudatetaan objektiivisuutta ja avoimuutta.

4. Rajoittamatta tämän asetuksen 35 artiklan soveltamista varainhoitoasetuksen 53 d artiklassa tarkoitettujen kansainvälisten järjestöjen kanssa tehtävissä sopimuksissa on oltava etenkin:

a) yhteistyössä toteutettavan toimen, hankkeen tai ohjelman määritelmä;

b) sen toteuttamisedellytykset ja -järjestelyt ja erityisesti hankintasopimusten tekemisessä ja avustusten myöntämisessä sovellettavat periaatteet;

c) säännöt siitä, miten toteuttamisesta raportoidaan komissiolle;

d) määräykset, jotka velvoittavat järjestön, jolle toteuttamistehtäviä on siirretty, sulkemaan hankintamenettelyn ulkopuolelle sellaiset tarjoajat ja avustusten myöntämismenettelyn ulkopuolelle sellaiset ehdokkaat, joita koskee jokin varainhoitoasetuksen 93 artiklan 1 kohdan a, b tai e alakohdassa tai 94 artiklan a tai b alakohdassa tarkoitetuista tilanteista;

e) yhteisön rahoitusosuuden maksuedellytykset ja maksun aiheelliseksi osoittavat tositteet;

f) toteuttamistehtävien lopettamisedellytykset;

g) komission toimittamia tarkastuksia koskevat järjestelyt;

h) määräykset, joilla tilintarkastustuomioistuimelle annetaan oikeus saada käyttöönsä tiedot, jotka se tarvitsee voidakseen suorittaa, tarvittaessa tarkastuspaikalla, tehtävänsä kyseisten kansainvälisten järjestöjen kanssa tehtyjen tarkastussopimusten mukaisesti;

i) määräykset mahdollisesti kertyneen koron käyttämisestä;

j) määräykset, joilla varmistetaan, että yhteisön toimi, hanke tai ohjelma erottuu järjestön muusta toiminnasta;

k) määräykset, jotka koskevat tietojen julkaisemista talousarviosta peräisin olevien varojen saajista ja joissa kansainväliset järjestöt velvoitetaan julkaisemaan kyseiset tiedot tämän asetuksen 169 artiklan mukaisesti.

▼M3

5. Hanke tai ohjelma katsotaan yhteisesti laadituksi, jos komissio ja kansainvälinen julkisoikeudellinen yhteisö arvioivat yhdessä sen toteuttamiskelpoisuutta ja laativat yhdessä toteuttamissopimukset.

6. Kansainvälisten järjestöjen on noudatettava yhteistyössä hallinnoitavien hankkeiden toteuttamisessa ainakin seuraavia vaatimuksia:

a) niiden hankintamenettelyissä ja avustusten myöntämismenettelyissä noudatetaan seurattavuuden, suhteellisuuden, moitteettoman varainhoidon, tasapuolisen kohtelun ja syrjimättömyyden, eturistiriitojen välttämisen sekä kansainvälisesti hyväksyttyjen standardien noudattamisen periaatteita;

b) päällekkäisiä tai taannehtivia avustuksia ei saa myöntää;

c) rahoitusta on saatava myös muista lähteistä, jollei 253 artiklan säännöksistä muuta johdu;

d) avustusten tarkoituksena tai tuloksena ei saa olla voiton tuottaminen avustuksen saajalle.

Näistä vaatimuksista on nimenomaisesti määrättävä kansainvälisten järjestöjen kanssa tehtävissä sopimuksissa.

43 a artikla

Tiedot henkilötietojen luovuttamisesta tarkastuksia varten

(Varainhoitoasetuksen 48 artikla)

Kaikissa sellaisissa ehdotus- ja tarjouspyynnöissä, jotka liittyvät suoran keskitetyn hallinnoinnin piiriin kuuluviin avustuksiin ja hankintoihin, mahdollisille edunsaajille, ehdokkaille ja tarjoajille on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 45/2001 ([1]) mukaisesti ilmoitettava, että niiden henkilötietoja voidaan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamistarkoituksessa luovuttaa sisäisen tarkastuksen yksiköille, Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle, taloudellisten väärinkäytösten tutkintaelimelle tai Euroopan petostentorjuntavirastolle, jäljempänä ”OLAF”.

▼B

3 LUKU

Taloushallinnon henkilöstö

1 jakso

Taloushallinnon henkilöstön oikeudet ja velvollisuudet

44 artikla

Taloushallinnon henkilöstön oikeudet ja velvollisuudet

(Varainhoitoasetuksen 58 artikla)

Kukin toimielin antaa kullekin taloushallinnon toimijalle hänen tehtävänsä hoidossa tarvittavat voimavarat sekä toimenkuvauksen, jossa esitetään yksityiskohtaisesti hänen tehtävänsä, oikeutensa ja velvollisuutensa.

([1]) EYVL L 8, 12.1.2001, s. 1.

▼B

2 jakso

Tulojen ja menojen hyväksyjä

45 artikla

Valtuutettujen ja edelleenvaltuutettujen tulojen ja menojen hyväksyjien avustaminen

(Varainhoitoasetuksen 59 artikla)

1. ►M2 Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi käyttää tehtävänsä hoidossa apunaan henkilöstösääntöjen alaisia henkilöitä, jäljempänä ”henkilöstö”, jonka tehtävänä on suorittaa hänen vastuullaan tiettyjä talousarvion toteuttamisessa sekä taloutta ja hallintoa koskevien tietojen tuottamisessa tarvittavia toimia. ◄ Eturistiriitojen välttämiseksi valtuutettujen tai edelleenvaltuutettujen tulojen ja menojen hyväksyjien apuna toimivien henkilöiden on noudatettava varainhoitoasetuksen 52 artiklassa tarkoitettuja velvollisuuksia.

▼M2

2. Kukin toimielin ilmoittaa budjettivallan käyttäjälle aina kun valtuutettu tulojen ja menojen hyväksyjä aloittaa tehtävänsä, ottaa vastuulleen uusia tehtäviä tai luopuu tehtävästään.

▼B

46 artikla

Valtuuttamista koskevat sisäiset säännökset

(Varainhoitoasetuksen 59 artikla)

Kukin toimielin vahvistaa omissa sisäisissä säännöissään varainhoitoasetuksen ja tämän asetuksen säännösten mukaisesti talousarvion oman pääluokkansa moitteetonta toteuttamista varten tarpeellisiksi katsomansa määrärahojen hallintotoimenpiteet.

47 artikla

Toimenpiteen aloittamista ja sen tarkastamista koskevien tehtävien erottaminen toisistaan

(Varainhoitoasetuksen 60 artiklan 4 kohta)

1. Toimenpiteen aloittamisella tarkoitetaan kaikkia 45 artiklassa tarkoitettujen henkilöiden toteuttamia toimenpiteitä, joilla valmistellaan valtuutuksen tai edelleenvaltuutuksen saaneiden toimivaltaisten tulojen ja menojen hyväksyjien vastuulla olevaa talousarvion toimeenpanoa.

2. Toimenpiteen ennakkotarkastuksella tarkoitetaan kaikkia toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän kehittämiä tarkastuksia, jotka toimitetaan ennen toimenpiteen aloittamista sen toiminnallisten ja taloudellisten näkökohtien tarkastamiseksi.

3. Jokaisen toimenpiteen osalta tehdään ainakin yksi ennakkotarkastus. Ennakkotarkastuksen tavoitteena on varmistaa erityisesti, että:

a) meno ja tulo on asianmukainen ja asiaan sovellettavien säännösten mukainen, erityisesti talousarvion ja asiaankuuluvan lainsäädännön sekä kaikkien perustamissopimusten ja asetusten soveltamiseksi annettujen säädösten ja mahdollisten sopimusehtojen mukainen;

b) varainhoitoasetuksen II osaston 7 luvussa tarkoitettuja moitteettoman varainhoidon periaattetta noudatetaan.

▼M2

Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi ennakkotarkastuksissa katsoa, että joukko samankaltaisia yksittäisiä maksutapahtumia, jotka

▼M2

koskevat henkilöstön palkkoihin tai eläkkeisiin taikka virkamatka- tai sairaskulukorvauksiin liittyviä toistuvia menoja, muodostaa yhden maksutapahtuman.

Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä toteuttaa toisessa alakohdassa tarkoitetussa tapauksessa riskinarviointinsa perusteella asianmukaisen jälkitarkastuksen 4 kohdan mukaisesti.

▼B

4. Tositteiden perusteella ja tarvittaessa tarkastuskäynnein toimitettavien jälkitarkastusten tarkoituksena on varmistaa, että talousarviosta rahoitettavat toimenpiteet on toteutettu moitteettomasti ja että erityisesti 3 kohdassa tarkoitettuja perusteita on noudatettu. Jälkitarkastukset voidaan järjestää otantamenetelmän avulla riskianalyysiä käyttäen.

▼M2

5. Edellä 2 ja 4 kohdassa tarkoitetuista tarkastuksista vastaavat henkilöstön jäsenet eivät voi suorittaa 1 kohdassa tarkoitettuja valmistelutehtäviä eivätkä olla tällaisia tehtäviä suorittavien henkilöiden alaisia.

▼B

48 artikla

Hallinnon ja sisäisen valvonnan menettelyt

(Varainhoitoasetuksen 60 artiklan 4 kohta)

Hallinnon ja sisäisen valvonnan järjestelmien ja menettelyjen tarkoituksena on:

a) saavuttaa toimielimen politiikkojen, ohjelmien ja toimien tavoitteet moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti;

b) noudattaa yhteisön oikeuden sääntöjä ja toimielimen vahvistamia valvonnan vähimmäisvaatimuksia;

c) suojella toimielimen omaisuutta ja tietoja;

d) ehkäistä ja havaita sääntöjenvastaisuuksia, virheitä ja petoksia;

▼M3

e) tunnistaa ja ehkäistä hallintoon liittyviä riskejä sekä käsitellä niitä tehokkaasti;

▼B

f) tuottaa luotettavasti taloutta ja hallintoa koskevia tietoja;

g) säilyttää kaikki tositteet, jotka liittyvät talousarvion toteuttamiseen ja talousarvion toteuttamistoimiin ja ovat tuloksena niistä;

h) säilyttää asiakirjat, jotka koskevat toimielimen vaatimia ennakkovakuuksia, ja laatia aikataulu, jonka avulla voidaan järjestää kyseisten vakuuksien riittävä seuranta.

49 artikla

Tulojen ja menojen hyväksyjien säilyttämät tositteet

(Varainhoitoasetuksen 60 artiklan 4 kohta)

Alkuperäisten tositteiden säilyttämistä koskevissa hallintojärjestelmissä ja -menettelyissä edellytetään, että

a) tositteet numeroidaan;

b) tositteet päivätään;

c) tositteet luetteloidaan, mahdollisesti sähköisesti siten, että voidaan selvittää niiden tarkka sijainti;

▼B

d) varainhoitovuoden tositteet säilytetään vähintään viiden vuoden ajan siitä päivästä, jolloin Euroopan parlamentti on myöntänyt kyseistä varainhoitovuotta koskevan vastuuvapauden.

Tositteet, jotka koskevat vielä keskeneräisiä toimenpiteitä, säilytetään ensimmäisen alakohdan d alakohdassa säädettyä määräaikaa kauemmin, toimenpiteiden päättymistä seuraavan vuoden loppuun saakka.

▼M3

Tositteissa olevat henkilötiedot on mahdollisuuksien mukaan poistettava, kun kyseisiä tietoja ei tarvita talousarviota koskevassa vastuuvapausmenettelyssä eikä valvonnassa tai tarkastuksissa. Joka tapauksessa teleliikennetietojen säilyttämisen osalta sovelletaan asetuksen (EY) N:o 45/2001 37 artiklan 2 kohdan säännöksiä.

▼B

50 artikla

Johtosääntö

(Varainhoitoasetuksen 60 artiklan 5 kohta)

1. Henkilöt, jotka toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä nimeää taloustapahtumien valvojiksi, valitaan todistuksin tai riittävällä työkokemuksella tai soveltuvan koulutusohjelman suorittamisella vahvistetun osaamisen, soveltuvuuden ja erityispätevyyden perusteella.

2. Kukin toimielin vahvistaa johtosäännön, jossa määritellään sisäisen valvonnan alalla:

a) edellä 1 kohdassa tarkoitetuilta henkilöiltä vaadittava tekninen osaaminen ja talousasioiden tuntemus;

b) kyseisten henkilöiden jatkokoulutusvaatimus;

c) heidän vastuualueensa, asemansa ja tehtävänsä;

d) käytännesäännöt, joita heidän on noudatettava, varsinkin eettiset normit ja luotettavuuden vaatimus, sekä heidän oikeutensa.

3. Kukin toimielin kehittää riittävät rakenteet jakaakseen tuloja ja menoja hyväksyville yksiköille tietoja valvontaa koskevista säännöistä sekä sitä varten käytettävistä menetelmistä ja tekniikoista ja saattaakseen ne säännöllisesti ajan tasalle.

51 artikla

Valtuutetun tulojen ja menojen hyväksyjän pidättäytyminen toimenpiteistä

(Varainhoitoasetuksen 60 artiklan 6 kohta)

Varainhoitoasetuksen 60 artiklan 6 kohdassa tarkoitettu valtuutetun tulojen ja menojen pidättäytyminen toimenpiteistä tarkoittaa, ettei tämä ryhdy toimeen asiaan liittyvien seikkojen kannalta tarkoituksenmukaisessa määräajassa tai viimeistään yhden kuukauden kuluessa.

52 artikla

Jälkitarkastus ja vuotuinen toimintakertomus

(Varainhoitoasetuksen 60 artiklan 7 kohta)

Jälkitarkastusten tulos selvitetään muiden seikkojen ohella vuotuisessa toimintakertomuksessa, jonka valtuutettu tulojen ja menojen hyväksyjä laatii toimielimelleen.

▼B

53 artikla

Taloutta ja hallintoa koskevien tietojen toimittaminen tilinpitäjälle

(Varainhoitoasetuksen 60 artikla)

Valtuutettu tulojen ja menojen hyväksyjä toimittaa tilinpitäjälle tämän vahvistamien sääntöjen mukaisesti tämän tehtävien hoitamiseen tarvittavat taloutta ja hallintoa koskevat tiedot.

54 artikla

Neuvottelumenettelystä raportoiminen

(Varainhoitoasetuksen 60 artikla)

►M2 Valtuutetut tulojen ja menojen hyväksyjät luetteloivat kunakin varainhoitovuonna hankinnat, jotka tehdään 126 artiklan 1 kohdan a–g alakohdassa, 127 artiklan 1 kohdan a–d alakohdassa ja 242, 244 ja 246 artiklassa tarkoitetulla neuvottelumenettelyllä. ◄ Jos neuvottelumenettelyn osuus valtuutetun tulojen ja menojen hyväksyjän tekemistä hankinnoista on kasvanut huomattavasti aiempiin varainhoitovuosiin verrattuna tai jos neuvottelumenettelyssä tehtyjen hankintojen osuus on merkittävästi suurempi kuin keskimäärin koko toimielimen tasolla, toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän on raportoitava asiasta kyseiselle toimielimelle ja esitettävä mahdolliset toimenpiteet, jotka on toteutettu tilanteen korjaamiseksi. Kukin toimielin toimittaa neuvottelumenettelyistä kertomuksen budjettivallan käyttäjälle. Komission kertomus esitetään varainhoitoasetuksen 60 artiklan 7 kohdassa tarkoitetun vuotuisia toimintakertomuksia koskevan yhteenvedon liitteenä.

3 jakso

Tilinpitäjä

55 artikla

Tilinpitäjän nimeäminen

(Varainhoitoasetuksen 61 artikla)

Kukin toimielin nimeää tilinpitäjän Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen piiriin kuuluvista virkamiehistä.

Toimielimen on valittava tilinpitäjä tämän erityisosaamisen perusteella, joka osoitetaan todistuksin tai vastaavalla työkokemuksella.

▼M2

56 artikla

Tilinpitäjän palvelussuhteen päättyminen

(Varainhoitoasetuksen 61 artikla)

1. Tilinpitäjän luopuessa tehtävästään tilitapahtumista laaditaan viipymättä koetase.

2. Tilinpitäjä, jonka palvelussuhde päättyy, tai jos tämä ei ole mahdollista, joku hänen yksikkönsä virkamiehistä, toimittaa koetaseen ja sen luovuttamisesta laadittavan kertomuksen uudelle tilinpitäjälle.

Uuden tilinpitäjän on kuukauden kuluessa koetaseen toimittamisesta hyväksyttävä se allekirjoituksellaan; hän voi esittää varaumia.

Koetaseen luovuttamisesta laadittavassa kertomuksessa on esitettävä myös koetaseen tulos ja mahdolliset varaumat.

▼M2

3. Kukin toimielin ilmoittaa budjettivallan käyttäjälle tilinpitäjän nimityksestä ja palvelussuhteen päättymisestä.

▼B

57 artikla

Lausunto kirjanpitojärjestelmistä ja omaisuuden luettelointijärjestelmistä

(Varainhoitoasetuksen 61 artikla)

Tilinpitäjältä on saatava lupa ottaa käyttöön ja muuttaa sellaisia tulojen ja menojen hyväksyjän laatimia taloushallintojärjestelmiä, joista toimitetaan tietoja toimielimen kirjanpitoon tai joita käytetään sen sisältämien tietojen perustelemiseen.

Tilinpitäjää on myös kuultava silloin kun toimivaltaiset tulojen ja menojen hyväksyjät ottavat käyttöön tai muuttavat varojen ja velkojen arvostus- ja luettelointijärjestelmiä.

58 artikla

Kassanhallinta

(Varainhoitoasetuksen 61 artikla)

1. Tilinpitäjä huolehtii siitä, että hänen toimielimellään on käytettävissään riittävästi varoja kattamaan talousarvion toteuttamisesta aiheutuvat kassatarpeet.

2. Edellä 1 kohdan soveltamiseksi tilinpitäjä kehittää kassanhallintajärjestelmiä laatiakseen kassaennusteita.

3. Komission tilinpitäjä jakaa asetuksen (EY, Euratom) N:o 1150/2000 mukaisesti käytettävissä olevat varat.

59 artikla

Pankkitilien hoitaminen

(Varainhoitoasetuksen 61 artikla)

1. Tilinpitäjä voi avata tai antaa muiden tehtäväksi avata toimielimen nimissä tilejä rahoituslaitoksissa tai kansallisissa keskuspankeissa kassanhallinnan tarpeisiin. Riittävän perustelluissa tapauksissa hän saa poikkeuksellisesti avata muun valuutan kuin euron määräisiä tilejä.

2. Tilinpitäjä neuvottelee rahoituslaitoksiin avattujen tilien hoitoehdoista moitteettomasta varainhoidosta, tuottoisuudesta ja kilpailuttamisesta.

3. Vähintään viiden vuoden välein tilinpitäjä kilpailuttaa rahoituslaitoksia, joissa tilejä on avattu.

4. Tilinpitäjä huolehtii siitä, että rahoituslaitoksissa avattujen tilien hoitoehtoja noudatetaan tarkoin.

5. Komission tilinpitäjän tehtävänä on, muiden toimielimien tilinpitäjiä kuultuaan, yhdenmukaistaa eri toimielinten avaamien tilien hoitoehdot.

▼B

60 artikla

Tilien allekirjoitukset

(Varainhoitoasetuksen 61 artikla)

Tilien avaus-, hoito- ja käyttöehdoissa mainitaan sisäisen valvonnan tarpeiden mukaisesti, että sekkeihin, siirtomääräyksiin ja muihin pankkitapahtumiin tarvitaan allekirjoitus yhdeltä tai useammalta asianmukaisesti valtuutetulta henkilöltä.

▼M2

Tätä varten kunkin toimielimen tilinpitäjä toimittaa valtuutettujen henkilöstön jäsenten nimet ja nimikirjoitusnäytteet kaikille rahoituslaitoksille, joissa kyseinen toimielin on avannut tilejä.

▼B

61 artikla

Tilien hoitaminen

(Varainhoitoasetuksen 61 artikla)

1. Tilinpitäjä varmistaa, että 59 artiklassa säädettyjen pankkitilien saldo ei eroa merkittävästi 58 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista ennusteista ja huolehtii aina, että

a) tilejä ei ylitetä;

b) valuuttatilien saldo muunnetaan säännöllisesti euroiksi.

2. Tilinpitäjä ei saa pitää valuuttatileillä summia, joista toimielimelle voi aiheutua mittavia valuuttakurssitappioita.

62 artikla

Tilisiirrot ja valuuttojen muuntaminen

(Varainhoitoasetuksen 61 artikla)

Tilinpitäjä tekee tilisiirtoja rahoituslaitoksiin toimielimen nimissä avattujen tilien välillä ja muuntaa valuuttoja, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 69 artiklan säännösten soveltamista.

63 artikla

Maksutavat

(Varainhoitoasetuksen 61 artikla)

Maksut suoritetaan tilisiirtona tai sekillä.

▼M2

64 artikla

Oikeushenkilörekisteri

(Varainhoitoasetuksen 61 artikla)

1. Tilinpitäjä voi suorittaa maksut tilisiirtona vain jos maksun saajan pankkiyhteys- ja tunnistetiedot ja niiden mahdolliset muutokset on syötetty ennalta toimielimen yhteisrekisteriin.

Maksun saajan oikeudelliset tiedot ja pankkiyhteystiedot sekä niiden muutokset merkitään rekisteriin asiakirjatodisteen perusteella; sen muodon määrittelee komission tilinpitäjä.

▼B

2. Tulojen ja menojen hyväksyjät voivat tehdä toimielimensä puolesta sitoumuksen maksun suorittamisesta tilisiirtona kolmannelle osapuolelle ainoastaan, jos tämä toimittaa saajarekisteriin tarvittavat tiedot.

▼M2

Tulojen ja menojen hyväksyjät ilmoittavat tilinpitäjälle kaikki saajan ilmoittamat oikeudellisten tietojen ja pankkiyhteystietojen muutokset ja tarkistavat ennen maksun suorittamista, että nämä tiedot ovat voimassa.

▼B

Kun kyseessä on liittymistä edeltävä tuki, Euroopan unionin ehdokasmaiden julkisten viranomaisten kanssa voidaan tehdä yksittäisiä sitoumuksia, vaikka saajan tietoja ei vielä ole merkitty saajarekisteriin. Tässä tapauksessa tulojen ja menojen hyväksyjä pyrkii kaikin tavoin samaan tiedot rekisteriin mahdollisimman nopeasti. Sopimusten mukaan ensimmäisen maksun suorittaminen edellyttää saajan pankkiyhteystietojen toimittamista komissioon.

65 artikla

Tilinpitäjän säilyttämät tositteet

(Varainhoitoasetuksen 61 artikla)

Kirjanpitoa ja varainhoitoasetuksen 121 artiklassa tarkoitettua tilinpäätöstä koskevat tositteet säilytetään viisi vuotta sen jälkeen kun Euroopan parlamentti on myöntänyt vastuuvapauden sen varainhoitovuoden osalta, johon tositteet liittyvät.

Tositteet, jotka koskevat vielä keskeneräisiä toimenpiteitä, säilytetään tätä määräaikaa kauemmin, toimenpiteiden päättymistä seuraavan vuoden loppuun saakka.

Kukin toimielin päättää, missä yksikössä tositteita säilytetään.

4 jakso

Ennakoiden hoitaja

66 artikla

Ennakkotilien käyttöedellytykset

(Varainhoitoasetuksen 63 artikla)

1. Jos maksuja on käytännössä mahdotonta maksaa talousarviosta tai niiden maksaminen talousarviosta ei ole tarkoituksenmukaista esimerkiksi sen vuoksi, että maksettavat määrät ovat vähäisiä, niiden maksamiseksi voidaan perustaa ennakkotilejä.

▼M2

2. Ennakoiden hoitaja voi väliaikaisesti vahvistaa ja maksaa menot toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän antamassa ohjeessa esitetyn yksityiskohtaisen kehyksen perusteella. Kyseisessä ohjeessa annetaan menojen väliaikaista vahvistamista ja maksamista koskevat säännöt ja edellytykset ja tarvittaessa ehdot 94 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettujen oikeudellisten sitoumusten allekirjoittamiselle.

▼B

3. Päätöksen ennakkotilin perustamisesta ja ennakoiden hoitajan nimeämisestä tekee tilinpitäjä toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän riittävästi perustellun ehdotuksen perusteella. Päätöksessä esitetään ennakoiden hoitajan ja tulojen ja menojen hyväksyjän vastuualueet ja velvollisuudet.

Myös ennakkotilin hoitoehtojen muuttamispäätöksen tekee tilinpitäjä toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän riittävästi perustellun ehdotuksen perusteella.

▼B

67 artikla

Perustamis- ja maksuedellytykset

(Varainhoitoasetuksen 63 artikla)

1. Ennakkotilin perustamista ja ennakoiden hoitajan nimeämistä koskevassa päätöksessä sekä ennakkotilin hoitoehtojen muuttamista koskevassa päätöksessä mainitaan erityisesti:

a) myönnettävän ensimmäisen ennakon käyttötarkoitus ja enimmäismäärä;

b) aiotaanko toimielimen nimissä avata pankkitili tai postisiirtotili;

c) kunkin sellaisen menon laji ja enimmäismäärä, jonka ennakoiden hoitaja voi suorittaa kolmansille tai periä niiltä;

d) tositteiden esittämistä koskevat määräajat ja yksityiskohtaiset säännöt sekä tositteiden toimittaminen ennakoiden hoitajalle lopullista kirjausta varten;

e) menettelyt ennakon täydentämiseksi, jos se on tarpeen;

f) että tulojen ja menojen hyväksyjä on kirjannut ennakkotililtä maksetut suoritukset lopullisesti viimeistään seuraavan kuukauden lopussa, jotta kirjanpitosaldo ja pankkisaldo voidaan täsmäyttää;

g) tilinpitäjän ennakoiden hoitajalle antaman luvan voimassaoloaika;

h) ennakoiden hoitajan nimi.

2. Tehtäessä ennakkotilin perustamista koskevia päätösehdotuksia toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän on huolehdittava siitä, että:

a) maksut suoritetaan ensisijaisesti talousarviosta, jos se on mahdollista kirjanpidon keskitetyn tietojenkäsittelyjärjestelmän kautta;

b) ennakkotilejä käytetään ainoastaan perustelluissa tapauksissa.

▼M2

Menon enimmäismäärä, jonka ennakoiden hoitaja voi maksaa, jos maksuja maksettaessa on käytännössä mahdotonta noudattaa talousarviosta suoritettaviin maksuihin sovellettavaa menettelyä tai niiden maksaminen talousarviosta ei ole tarkoituksenmukaista, saa olla enintään 60 000 euroa.

▼B

3. Ennakoiden hoitaja voi suorittaa maksuja kolmansille seuraavin perustein ja rajoituksin:

a) toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä on ensin allekirjoittanut talousarviositoumuksen ja oikeudellisen sitoumuksen;

b) ennakkotilin saldo kassassa tai pankissa on positiivinen.

▼M3

4. Ennakkotileiltä suoritettavat maksut voidaan suorittaa tilisiirtona, mukaan lukien varainhoitoasetuksen 80 artiklassa tarkoitettu suoraveloitus, sekillä tai muilla maksutavoilla tilinpitäjän antamien ohjeiden mukaisesti.

▼B

5. Maksusuorituksen jälkeen tehdään lopullinen virallinen maksatuspäätös ja/tai maksumääräys, jonka toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä allekirjoittaa.

▼B

68 artikla

Ennakoiden hoitajien valinta

(Varainhoitoasetuksen 63 artikla)

►M2 Ennakoiden hoitajat valitaan virkamiehistä tai, ainoastaan riittävästi perustelluista syistä, tarvittaessa muusta henkilöstöstä. ◄ Ennakoiden hoitajat valitaan todistuksilla tai riittävällä työkokemuksella taikka soveltuvan koulutusohjelman suorittamisella vahvistetun osaamisen, soveltuvuuden ja erityispätevyyden perusteella.

69 artikla

Ennakkotilien rahoittaminen

(Varainhoitoasetuksen 63 artikla)

1. Tilinpitäjä suorittaa maksuja varojen siirtämiseksi ennakkotileille ja varmistaa seurannan niin pankkitilien avaamisen, allekirjoitusvaltuuksien kuin paikalla toimitettavien ja keskuskirjanpidon tarkastusten osalta. Tilinpitäjä siirtää varoja ennakkotileille. Ennakot maksetaan ennakkotiliä varten avatulle pankkitilille.

Ennakkotilejä voidaan rahoittaa suoraan erilaisilla paikallisilla tuloilla, joita saadaan muun muassa:

a) tarvikkeiden myynnistä;

b) julkaisuista;

c) erilaisista korvauksista;

d) korkotuotoista.

Lopulliset kirjaukset sekalaisiksi tai käyttötarkoitukseen sidotuiksi menoiksi tai tuloiksi tehdään 67 artiklassa tarkoitetun perustamispäätöksen ja varainhoitoasetuksen säännösten mukaisesti. Tilinpitäjä vähentää kyseiset määrät siirtäessään myöhemmin varoja samoille ennakkotileille.

2. Kurssitappioiden välttämiseksi ennakoiden hoitaja voi siirtää varoja samaan ennakkotiliin kuuluvien eri pankkitilien välillä.

70 artikla

Tulojen ja menojen hyväksyjien ja tilinpitäjien suorittamat tarkastukset

(Varainhoitoasetuksen 63 artikla)

1. Ennakoiden hoitaja pitää tilinpitäjän laatimien sääntöjen ja ohjeiden mukaisesti kirjaa hallussaan olevista käteis- ja tilivaroista sekä maksusuorituksista ja kertyneistä tuloista. ►M2 Toimivaltaisella tulojen ja menojen hyväksyjällä on milloin tahansa oikeus saada kyseisen kirjanpidon tilitiedot käyttöönsä, ja tapahtumista laaditaan vähintään kuukausittain luettelo, jonka ennakoiden hoitaja lähettää seuraavassa kuussa tositteiden kera tulojen ja menojen hyväksyjälle ennakkotililtä suoritettujen maksujen lopullista kirjaamista varten. ◄

2. ►M2 Tilinpitäjä tarkastaa itse tai antaa tähän tarkoitukseen valtuutetun henkilöstön jäsenen, joka kuuluu hänen omaan yksikköönsä tai tuloja ja menoja hyväksyvään yksikköön, tehtäväksi tarkastaa, pääsääntöisesti paikalla ja ilman ennakkoilmoitusta, että ennakoiden hoitajalle uskotut varat ovat tallessa, että kirjanpito on asianmukainen ja että ennakkotileiltä maksetut suoritukset on kirjattu lopullisesti määräajassa. ◄ Tilinpitäjä toimittaa kyseisten tarkastusten tulokset toimivaltaiselle tulojen ja menojen hyväksyjälle.

▼B

71 artikla

Hankintamenettelyt

(Varainhoitoasetuksen 63 artikla)

Ennakkotileiltä suoritettavat maksut voidaan maksaa 129 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuin rajoituksin pelkän laskun perusteella ilman edeltävän tarjouksen hyväksymistä.

4 LUKU

Taloushallinnon henkilöstön vastuualueet

1 jakso

Yleiset säännöt

72 artikla

Petostentorjunnassa toimivaltaiset elimet

(Varainhoitoasetuksen 60 artiklan 6 kohta ja 65 artiklan 2 kohta)

Varainhoitoasetuksen 60 artiklan 6 kohdassa ja 65 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut viranomaiset ja elimet ovat ►M3 henkilöstösäännöissä, ◄ nimetyt elimet sekä elimet, jotka on nimetty yhteisön toimielinten päätöksissä petostentorjuntaa, lahjontaa tai muuta yhteisöjen etuja vahingoittavaa laitonta toimintaa koskevien sisäisten tutkimusten edellytyksistä ja menettelyistä.

2 jakso

Valtuutettuihin ja edelleenvaltuutettuihin sovellettavat säännöt

73 artikla

Toimeksiantojen vahvistaminen

(Varainhoitoasetuksen 66 artiklan 2 kohta)

1. Jos tulojen ja menojen hyväksyjä katsoo, että hänelle osoitettuun toimeksiantoon liittyy sääntöjenvastaisuuksia tai että toimeksianto on moitteettoman varainhoidon periaatteen vastainen esimerkiksi sen vuoksi, että sitä ei voida toteuttaa hänelle osoitetuilla varoilla, hänen on ilmoitettava tästä kirjallisesti valtuutuksen tai edelleenvaltuutuksen antajalle. ►M2 Jos valtuutuksen antaja vahvistaa toimeksiannon kirjallisesti ja hyvissä ajoin ja jos siinä mainitaan riittävän selvästi seikat, joiden perusteella valtuutettu tai edelleenvaltuutettu tulojen ja menojen hyväksyjä ei katso voivansa toimeksiantoa suorittaa, tämä vapautuu vastuustaan; hän suorittaa toimeksiannon, paitsi jos se on selvästi laiton tai asiaan sovellettavien turvallisuussääntöjen vastainen. ◄

2. Edellä 1 kohdan säännöksiä sovelletaan myös, kun tulojen ja menojen hyväksyjä saa hänelle osoitetun toimeksiannon kuluessa tietää, että asiaan liittyvät seikat ovat johtamassa sääntöjenvastaisuuteen.

3. Valtuutetun tulojen ja menojen hyväksyjän on pidettävä kirjaa varainhoitoasetuksen 66 artiklan 2 kohdassa esitettyjen edellytysten mukaisesti vahvistetuista toimeksiannoista ja mainittava ne vuotuisessa toimintakertomuksessaan.

▼M3

74 artikla

Taloudelliset väärinkäytökset

(Varainhoitoasetuksen 60 artiklan 6 kohta ja 66 artiklan 4 kohta)

Edellä 43 a artiklassa tarkoitettu elin (jäljempänä ”tutkintaelin”), on toimivaltainen tutkimaan varainhoitoasetuksen tai muiden taloushallintoa tai toimenpiteiden valvontaa koskevien säännösten rikkomistapauksia, jotka johtuvat henkilöstön jäsenen teosta tai laiminlyönnistä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta OLAFin toimivaltaa.

75 artikla

Taloudellisten väärinkäytösten tutkintaelin

(Varainhoitoasetuksen 60 artiklan 6 kohta ja 66 artiklan 4 kohta)

1. Nimittävä viranomainen pyytää tutkintaelimeltä varainhoitoasetuksen 66 artiklan 4 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetun lausunnon tämän asetuksen 74 artiklassa tarkoitetuista taloudellisista väärinkäytöksistä.

Jos valtuutettu tulojen ja menojen hyväksyjä katsoo, että on tapahtunut taloudellinen väärinkäytös, hän voi saattaa asian tutkintaelimen käsiteltäväksi. Tutkintaelin antaa lausunnon, jossa arvioidaan, onko tapahtunut 74 artiklassa tarkoitettu väärinkäytös, miten vakava väärinkäytös on ja mitkä ovat sen mahdolliset seuraukset. Kun tutkintaelin katsoo tarkastelunsa perusteella, että sen käsiteltäväksi annettu asia kuuluu OLAFin toimivaltaan, se palauttaa asian viipymättä nimittävälle viranomaiselle ja ilmoittaa tästä viipymättä OLAFille.

Jos tutkintaelin saa varainhoitoasetuksen 60 artiklan 6 kohdan mukaisesti ilmoituksen suoraan henkilöstön jäseneltä, se siirtää asian nimittävän viranomaisen käsiteltäväksi ja ilmoittaa tästä ilmoituksen tehneelle henkilölle. Nimittävä viranomainen voi pyytää tutkintaelimeltä lausuntoa asiasta.

2. Toimielin vahvistaa tai, jos on kyseessä yhteinen tutkintaelin, sen perustamiseen osallistuneet toimielimet vahvistavat sisäisen organisaationsa mukaisesti tutkintaelimen toimintaa koskevat yksityiskohtaiset säännöt sekä sen kokoonpanon; tutkintaelimeen kuuluu yksi ulkopuolinen jäsen, jolla on riittävä pätevyys ja asiantuntemus.

▼B

5 LUKU

Tulotapahtumat

1 jakso

Omat varat

76 artikla

Omiin varoihin sovellettava järjestelmä

(Varainhoitoasetuksen 69 artikla)

Tulojen ja menojen hyväksyjä laatii ennakkoarvion komission käyttöön asetettavista omista varoista, jotka määritellään Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä tehdyssä päätöksessä.

Omat varat todetaan ja kannetaan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetun päätöksen soveltamisesta annettujen säännösten mukaisesti.

▼B

2 jakso

Saamisennuste

77 artikla

Saamisennuste

(Varainhoitoasetuksen 70 artikla)

1. Saamisennusteessa mainitaan tulon laji ja kohta, johon tulo kirjataan talousarviossa, sekä mahdollisuuksien mukaan velallisen nimi ja arvio saamisen määrästä.

Saamisennustetta laatiessaan toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä tarkistaa erityisesti, että:

a) talousarvioon tehty kirjaus on oikein;

b) saamisennuste on asianmukainen sekä asiaan sovellettavien säännösten ja moitteettoman varainhoidon periaatteen mukainen.

2. ►M3 Jollei varainhoitoasetuksen 160 artiklan 1 a kohdasta ja 161 artiklan 2 kohdasta muuta johdu, saamisennuste ei aiheuta maksusitoumusmäärärahoja. ◄ Varainhoitoasetuksen 18 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa määrärahoja voi syntyä ainoastaan sen jälkeen kun yhteisöt ovat saaneet perittyä erääntyneet saamiset.

3 jakso

Saamisten vahvistaminen

78 artikla

Menettely

(Varainhoitoasetuksen 71 artikla)

1. Saamisen vahvistaminen on toimi, jolla tulojen ja menojen hyväksyjä toteaa, että yhteisöillä on saaminen velalliselta ja laatii määräyksen, jolla velallista vaaditaan maksamaan velkansa.

2. Perintämääräys on toimenpide, jolla toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä antaa tilinpitäjälle ohjeen periä vahvistettu saaminen.

3. Veloitusilmoituksella velalliselle ilmoitetaan, että:

a) yhteisöt ovat vahvistaneet saamisen;

▼M2

b) jos maksu suoritetaan ennen vahvistettua eräpäivää, viivästyskorkoa ei peritä;

c) jos maksua ei suoriteta b alakohdassa tarkoitettuun eräpäivään mennessä, velasta peritään 86 artiklassa tarkoitetun korkokannan mukaista korkoa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta asiaan sovellettavia erityissäännöksiä;

d) jos maksua ei suoriteta b alakohdassa tarkoitettuun eräpäivään mennessä, toimielin suorittaa perinnän joko kuittaamalla tai etukäteen annetuista vakuuksista;

e) tilinpitäjä voi ilmoitettuaan velalliselle kuittauksen syyn ja toteutusajankohdan periä saamisen kuittaamalla ennen b alakohdassa tarkoitettua eräpäivää, jos tämä on tarpeen yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamiseksi ja jos hänellä on perustellut syyt olettaa, että komission saaminen muuten menetetään;

▼B

f) jos perintää ei ole saatu kokonaan suoritettua edellä mainituilla tavoilla, toimielin suorittaa perinnän täytäntöönpanokelpoisella päätöksellä joko varainhoitoasetuksen 72 artiklan 2 kohdan mukaisesti tai oikeusteitse.

Tulojen ja menojen hyväksyjä lähettää veloitusilmoituksen velalliselle ja jäljennöksen siitä tilinpitäjälle.

79 artikla

Saamisten vahvistaminen

(Varainhoitoasetuksen 71 artikla)

Saamisen vahvistamiseksi toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä varmistaa, että:

a) saaminen on selvä eikä sen osalta ole asetettu mitään ehtoja;

b) saaminen on likvidi eli sen määrä on määriteltävä rahassa ja tarkasti;

c) saaminen on erääntynyt eikä sille ole annettu maksuaikaa;

d) velallisen nimi on oikein;

e) perittävä määrä on kirjattu oikeaan budjettikohtaan;

f) tositteet ovat asianmukaisia;

g) moitteettoman varainhoidon periaatetta erityisesti 87 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja perusteita on noudatettu.

80 artikla

Saamisten vahvistamisen tueksi esitettävät tositteet

(Varainhoitoasetuksen 71 artikla)

1. Saamisten vahvistaminen perustuu tositteisiin, jotka osoittavat, että yhteisöillä on oikeus saamiseen.

2. Ennen saamisen vahvistamista toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä tarkastaa henkilökohtaisesti tositteet tai varmistaa omalla vastuullaan, että tarkastus on tehty.

3. Tulojen ja menojen hyväksyjä säilyttää tositteet 48 ja 49 artiklan mukaisesti.

4 jakso

Perinnän hyväksyminen

81 artikla

Perintämääräyksen laatiminen

(Varainhoitoasetuksen 72 artikla)

1. Perintämääräyksessä on:

a) varainhoitovuosi, jolle meno kirjataan;

b) tiedot asiakirjasta tai oikeudellisesta sitoumuksesta, johon saaminen perustuu ja jonka nojalla perintäoikeus on syntynyt;

c) talousarvion momentti ja muut tarvittavat alajaottelut, myös mahdolliset viittaukset asianomaiseen talousarviositoumukseen;

d) perittävä määrä euroina;

e) velallisen nimi ja osoite;

▼M2

f) 78 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettu määräaika;

▼B

g) kysymykseen tulevat perintätapa, varsinkin myös periminen kuittaamalla tai periminen etukäteen annetuista vakuuksista.

2. Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä päivää ja allekirjoittaa perintämääräyksen ja toimittaa sen tilinpitäjälle.

▼M3

3. Kunkin toimielimen tilinpitäjä pitää perittävistä summista luetteloa. Yhteisön saamiset on ryhmiteltävä luettelossa perintämääräyksen antamisajankohdan mukaan. Hän toimittaa kyseisen luettelon komission tilinpitäjälle.

Komission tilinpitäjä laatii koonnetun luettelon, jossa perittävät summat on eritelty toimielimen ja perintämääräyksen antamisajankohdan mukaan. Luettelo lisätään liitteeksi budjetti- ja taloushallintoa koskevaan komission selvitykseen.

4. Komissio laatii yhteisön saamisista luettelon, jossa ilmoitetaan velallisten nimet ja velkojen määrät, sellaisten velallisten osalta, jotka on määrätty maksamaan tuomioistuimen lainvoimaisella päätöksellä ja joilta ei ole saatu lainkaan tai joilta ei ole saatu merkittävää maksusuoritusta vuoden kuluessa kyseisen päätöksen tekemisestä. Luettelo julkaistaan asiaankuuluvia tietosuojasäännöksiä noudattaen.

▼B

5 jakso

Perintä

82 artikla

Saamisten perintämuodollisuudet

(Varainhoitoasetuksen 73 artikla)

1. Perittyään saamisen tilinpitäjä vie sen kirjanpitoon ja antaa sen tiedoksi toimivaltaiselle tulojen ja menojen hyväksyjälle.

2. Kaikista tilinpitäjän tai ennakoiden hoitajan kassaan suoritetuista käteismaksuista on annettava kuitti.

▼M2

83 artikla

Periminen kuittaamalla

(Varainhoitoasetuksen 73 artikla)

1. Jos velallisella on selvä, rahassa määritelty ja erääntynyt saaminen yhteisöiltä ja tämä rahasumma on vahvistettu maksumääräyksellä, tilinpitäjä suorittaa vahvistetun saamisen perinnän kuittaamalla 78 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetun eräpäivän jälkeen.

Poikkeustapauksissa tilinpitäjä suorittaa perinnän kuittaamalla ennen 78 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettua eräpäivää, jos tämä on tarpeen yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamiseksi ja jos tilinpitäjällä on perustellut syyt olettaa, että komission saaminen muuten menetetään.

2. Ennen 1 kohdassa tarkoitetun perimisen toimittamista tilinpitäjä neuvottelee asiasta toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän kanssa ja ilmoittaa siitä asianomaisille velallisille.

Kun velallinen on kansallinen viranomainen tai sen hallinnollinen yksikkö, tilinpitäjän on ilmoitettava asianomaiselle jäsenvaltiolle aikomuksestaan toimittaa perintä kuittaamalla vähintään 10 työpäivää ennen sen

▼M2

tekemistä. Tilinpitäjä voi kuitenkin toimittaa perinnän kuittaamalla ennen tämän määräajan päättymistä, jos asianomainen jäsenvaltio tai hallinnollinen yksikkö hyväksyy sen.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitetulla kuittaamisella on sama vaikutus kuin maksulla, ja se vapauttaa yhteisön koko velkasummasta ja mahdollisesti erääntyneestä korosta.

▼B

84 artikla

Perintämenettely silloin, kun maksua ei suoriteta vapaaehtoisesti

(Varainhoitoasetuksen 72 ja 73 artikla)

▼M2

1. Rajoittamatta 83 artiklan soveltamista jos saamista ei ole saatu kokonaan perittyä 78 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettuun ja veloitusilmoituksessa vahvistettuun eräpäivään mennessä, tilinpitäjä ilmoittaa siitä toimivaltaiselle tulojen ja menojen hyväksyjälle ja aloittaa viipymättä menettelyn saamisen perimiseksi lainmukaisin keinoin, soveltuvin osin myös perimällä saamisen etukäteen annetuista vakuuksista.

▼B

2. Rajoittamatta 83 artiklan soveltamista kun 1 kohdassa tarkoitettu perintätapa ei ole mahdollinen eikä velallinen ole suorittanut maksua tilinpitäjän lähettämän maksukehotuksen jälkeen, tämä suorittaa perinnän täytäntöönpanokelpoisella päätöksellä varainhoitoasetuksen 72 artiklan 2 kohdan mukaisesti tai oikeusteitse.

85 artikla

Maksuaikojen myöntäminen

(Varainhoitoasetuksen 73 artikla)

Tilinpitäjä voi yhdessä toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän kanssa myöntää lisää maksuaikaa ainoastaan velallisen riittävästi perustellusta kirjallisesta hakemuksesta ja kahdella seuraavalla ehdolla:

▼M2

a) velallinen sitoutuu maksamaan 86 artiklassa säädettyä korkoa koko myönnettävältä lisäajalta 78 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetusta eräpäivästä lukien;

▼B

b) velallinen toimittaa yhteisöjen etujen turvaamiseksi toimielimen tilinpitäjän hyväksymän vakuuden, joka kattaa sekä maksamattoman velan pääoman että sen korot.

Ensimmäisen kohdan b alakohdassa tarkoitetun vakuuden sijasta voidaan antaa toimielimen tilinpitäjän hyväksymän kolmannen omavelkainen takaus.

▼M2

85 a artikla

Sakkojen, uhkasakkojen ja muiden maksuseuraamusten perintä

(Varainhoitoasetuksen 73 ja 74 artikla)

1. Jos yhteisöjen tuomioistuimessa nostetaan kanne sellaista komission päätöstä vastaan, jossa määrätään EY:n perustamissopimuksen tai Euratomin perustamissopimuksen nojalla sakosta, uhkasakosta tai muusta maksuseuraamuksesta, tilinpitäjä perii velalliselta asianomaiset saamiset väliaikaisesti tai vaatii velallista antamaan vakuuden, ja nämä toimenpiteet ovat voimassa, kunnes kaikki muutoksenhakukeinot on käytetty. Vaadittu vakuus on riippumaton velvollisuudesta maksaa

▼M2

sakko, uhkasakko tai muu maksuseuraamus, ja se on täytäntöönpanokelpoinen ensimmäisestä vaatimuksesta. Se kattaa saamiset sekä velan pääomasta että 86 artiklan 5 kohdassa tarkoitetusta erääntyneestä korosta.

2. Kun kaikki muutoksenhakukeinot on käytetty, väliaikaisesti perityt määrät ja niistä kertynyt korko otetaan talousarvioon tai palautetaan velalliselle. Jos on annettu vakuus, se pannaan täytäntöön tai vapautetaan.

▼M3

85 b artikla

Vanhentumissäännöt

(Varainhoitoasetuksen 73 a artikla)

1. Vanhentumisaika, jota sovelletaan yhteisöjen saamisiin kolmansilta, alkaa päivästä, jona velalliselle 78 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetulla veloitusilmoituksella ilmoitettu määräaika päättyy.

Vanhentumisaika, jota sovelletaan kolmansien saamisiin yhteisöltä, alkaa päivästä, jona velkojan saaminen erääntyy maksettavaksi sitä koskevan oikeudellisen sitoumuksen mukaisesti.

2. Vanhentumisajan, jota sovelletaan yhteisöjen saamisiin kolmansilta, keskeyttää toimielimen tai sen pyynnöstä toimivan jäsenvaltion toteuttama perintätoimi, joka on annettu tiedoksi kolmansille.

Kolmansien saamisiin yhteisöiltä sovellettavan vanhentumisajan keskeyttää velkojien toteuttama tai velkojien puolesta toteutettu perintätoimi, joka on annettu tiedoksi yhteisöille.

3. Uusi viiden vuoden vanhentumisaika alkaa 2 kohdassa tarkoitettua keskeytystä seuraavasta päivästä.

4. Vanhentumisajan keskeyttää 1 kohdassa tarkoitettua saamista koskevan kanteen nostaminen, myös silloin kun tuomioistuin, jossa kanne on nostettu, ilmoittaa myöhemmin, että sillä ei ole asiassa toimivaltaa. Uusi viiden vuoden vanhentumisaika alkaa vasta, kun asiassa on annettu lainvoimainen tuomio tai kun saman asian samat osapuolet ovat sopineet asian tuomioistuimen ulkopuolella.

5. Vanhentumisajan keskeyttämiseksi katsotaan se, että tilinpitäjä myöntää velalliselle lisää maksuaikaa 85 artiklan mukaisesti. Uusi viiden vuoden vanhentumisaika alkaa sitä päivää seuraavasta päivästä, jona myönnetty lisäaika päättyy.

6. Saamisia ei peritä sen jälkeen, kun vanhentumisaika on päättynyt 1–5 kohdan nojalla.

▼B

86 artikla

Viivästyskorot

(Varainhoitoasetuksen 71 artiklan 4 kohta)

▼M2

1. Jos saamista ei ole maksettu 78 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettuun eräpäivään mennessä, saamisesta peritään korkoa tämän artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta alakohtaisten säädösten soveltamisesta johtuvia erityissäännöksiä.

2. Korkokantana saamisiin, joita ei ole maksettu 78 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettuun eräpäivään mennessä, käytetään *Euroopan unionin virallisen lehden* C-sarjassa erääntymiskuukauden ensimmäisenä kalenteripäivänä julkaistua Euroopan keskuspankin euromääräisiin perusrahoitusoperaatioihinsa soveltamaa korkoa korotettuna

▼M2

a) seitsemällä prosenttiyksiköllä silloin kun saaminen on aiheutunut V osastossa tarkoitetuista julkisista tavara- ja palveluhankinnoista;

b) kolmella ja puolella prosenttiyksiköllä muissa tapauksissa.

3. Korkoa kertyy 78 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettua ja veloitusilmoituksessa vahvistettua eräpäivää seuraavasta kalenteripäivästä alkaen siihen kalenteripäivään, jona velka maksetaan kokonaisuudessaan takaisin.

▼B

4. Osasuorituksilla katetaan ensin 2 ja 3 kohdan mukaisesti määritetyt viivästyskorot.

▼M2

5. Kun on kyse sakoista ja kun velallinen antaa vakuuden, jonka tilinpitäjä hyväksyy väliaikaisen maksusuorituksen sijasta, 78 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetusta eräpäivästä laskettavan koron korkokantana käytetään tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettua korkoa korotettuna ainoastaan yhdellä ja puolella prosenttiyksiköllä.

▼B

87 artikla

Vahvistetun saamisen perinnästä luopuminen

(Varainhoitoasetuksen 73 artikla)

1. Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi luopua vahvistetun saamisen perimisestä kokonaan tai seuraavissa tapauksissa:

a) arvio perintäkuluista on suurempi kuin perittävä saaminen ja jos perinnästä luopuminen ei vahingoita yhteisöjen julkisuuskuvaa;

b) saamista ei voida periä, koska se on vanhentunut tai velallinen on maksukyvytön;

c) periminen on vastoin suhteellisuusperiaatetta.

2. Edellä 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä huomioi kussakin toimielimessä ennalta määritellyt menettelyt ja seuraavat pakolliset ja kaikissa tilanteissa sovellettavat perusteet:

a) asian luonne saamisen aiheuttaneen sääntöjenvastaisuuden vakavuuden kannalta (petos, teon toistuvuus, teon tahallisuus, huolellisuus, vilpitön mieli, ilmeinen virhe);

b) saamisen perinnästä luopumisen vaikutus yhteisöjen toimintaan ja niiden taloudellisiin etuihin (saamisen määrä, ennakkotapaukseksi tulemisen vaara, sääntöjen kunnioituksen väheneminen);

Tulojen ja menojen hyväksyjä saattaa yksittäistapauksissa joutua ottamaan huomioon myös seuraavat lisäperusteet:

a) saamisen perinnästä luopuminen aiheuttaa kilpailun vääristymistä;

b) saamisen perintä sen kokonaismäärän suuruisena aiheuttaa taloudellisia ja sosiaalisia ongelmia.

3. Varainhoitoasetuksen 73 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu luopumispäätös on perusteltava ja siinä on mainittava perinnän suorittamiseksi toteutetut toimet sekä ne oikeudelliset seikat ja muut tosiseikat, jotka tukevat luopumista. ►M3 Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä luopuu perinnästä 81 artiklan mukaisesti. ◄

4. Toimielin ei voi delegoida vahvistetun saamisen perinnästä luopumispäätöstä, jos saaminen, jonka perimisestä halutaan luopua, on suuruudeltaan:

a) miljoona euroa tai enemmän;

▼B

b) 100 000 euroa tai enemmän, jos tämä summa on yli 25 prosenttia vahvistetun saamisen määrästä.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja määriä pienempien määrien osalta kukin toimielin vahvistaa omissa sisäisissä säännöissään edellytykset ja menettelytavat, joiden mukaisesti valtuudet vahvistetun saamisen perinnästä luopumiseen voidaan siirtää.

5. Kukin toimielin lähettää budjettivallan käyttäjälle vuosittain kertomuksen 1—4 kohdassa tarkoitetuista tapauksista, joissa saamisen perinnästä on luovuttu, kun saamisen määrä on 100 000 euroa tai enemmän. Komission kertomus esitetään varainhoitoasetuksen 60 artiklan 7 kohdassa tarkoitetun vuotuisia toimintakertomuksia koskevan yhteenvedon liitteenä.

88 artikla

Vahvistetun saamisen peruuttaminen

(Varainhoitoasetuksen 73 artikla)

1. Jos oikeudellisissa seikoissa ilmenee virhe, toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä peruuttaa vahvistetun saamisen 80 ja 81 artiklan mukaisesti; peruutus on asianmukaisesti perusteltava.

2. Kukin toimielin vahvistaa omissa sisäisissä säännöissään edellytykset ja menettelytavat, joiden mukaisesti valtuudet vahvistetun saamisen peruuttamiseen voidaan siirtää.

89 artikla

Vahvistetun saamisen määrään tehtävät tekniset ja kirjanpidolliset korjaukset

(Varainhoitoasetuksen 73 artikla)

1. Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä tarkistaa vahvistetun saamisen määrää ylös- tai alaspäin, jos määrää on muutettava tosiseikoissa esiin tulleen virheen vuoksi, mutta korjaus ei saa johtaa yhteisöjen saamisen menettämiseen. Tarkistus tehdään 80 ja 81 artiklan mukaisesti, ja se on perusteltava riittävästi.

2. Kukin toimielin vahvistaa omissa sisäisissä säännöissään edellytykset ja menettelytavat, joiden mukaisesti valtuudet tehdä vahvistettuun saamiseen tekninen ja kirjanpidollinen korjaus voidaan siirtää.

6 LUKU

Menotapahtumat

▼M2

90 artikla

Rahoituspäätös

(Varainhoitoasetuksen 75 artikla)

1. Rahoituspäätöksessä määritetään talousarviosta rahoitettavia menoja aiheuttavan toiminnan keskeiset osat.

2. Avustusten osalta varainhoitoasetuksen 110 artiklassa tarkoitetun vuotuisen työohjelman hyväksymispäätös katsotaan rahoituspäätökseksi varainhoitoasetuksen 75 artiklassa tarkoitetussa merkityksessä, jos se muodostaa riittävän yksityiskohtaisen kehyksen.

Kun hankintamäärärahojen toteuttamisesta määrätään vuosittaisessa työohjelmassa, joka muodostaa riittävän yksityiskohtaisen kehyksen, tämä

▼M2

työohjelma katsotaan asianomaisia hankintasopimuksia koskevaksi rahoituspäätökseksi.

3. Jotta komission hyväksymä työohjelma katsottaisiin riittävän yksityiskohtaiseksi kehykseksi, siinä on annettava seuraavat tiedot:

a) avustuksista:

i) viittaus perussäädökseen ja budjettikohtaan;

ii) ohjelmavuoden painopisteet, tavoitteet ja odotetut tulokset sekä varainhoitovuoden vahvistetut määrärahat;

iii) hankkeita valittaessa sovellettavat keskeiset valinta- ja ratkaisuperusteet;

iv) suurin sallittu yhteisrahoitusosuus, ja jos sen suuruus vaihtelee, perusteet, joiden mukaan osuuden suuruusluokka määräytyy;

v) ehdotuspyyntöjen aikataulu ja alustava arvo;

b) julkisista hankinnoista:

i) hankinnoille varainhoitovuodeksi varatut kokonaismäärärahat;

ii) hankintasopimusten alustava määrä ja luonne ja mahdollisuuksien mukaan yleiskuvaus sopimusten kohteena olevista hankinnoista;

iii) alustava aikataulu hankintamenettelyjen aloittamiselle.

Jos työohjelmassa ei esitetä tällaista yksityiskohtaista kehystä yhdelle tai useammalle toimelle, siihen on tehtävä tarvittavat muutokset, tai on tehtävä erillinen rahoituspäätös, joka sisältää ensimmäisen alakohdan a ja b alakohdassa tarkoitetut tiedot asianomaisista toimista.

4. Jos jo hyväksyttyyn rahoituspäätökseen tehdään olennaisia muutoksia, niiden hyväksymisessä on noudatettava alkuperäisen päätöksen hyväksymismenettelyä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta perussäädöksen erityissäännösten soveltamista.

▼B

1 jakso

Menoihin sitoutuminen

91 artikla

Kokonaissitoumukset ja alustavat sitoumukset

(Varainhoitoasetuksen 76 artiklan 2 kohta)

1. Talousarviota koskeva kokonaissitoumus pannaan täytäntöön joko rahoitussopimuksella, jossa määrätään, että myöhemmin tehdään useita oikeudellisia sitoumuksia, tai yhdellä tai useammalla oikeudellisella sitoumuksella.

Taloudellista apua ja budjettitukea koskevat rahoitussopimukset, jotka ovat oikeudellisia sitoumuksia, voivat aiheuttaa maksuja ilman muita oikeudellisia sitoumuksia.

2. Alustava talousarviositoumus pannaan täytäntöön joko yhdellä tai useammalla oikeudellisella sitoumuksella, jotka antavat oikeuden suorittaa maksuja; kun on kyse henkilöstöhallintomenoista tai yhteisön ajankohtaisaiheita koskevista toimielinten tiedotusmenoista, alustava talousarviositoumus pannaan täytäntöön suoraan maksuina.

▼B

92 artikla

Kokonaissitoumuksen hyväksyminen

(Varainhoitoasetuksen 76 artikla)

1. Kokonaissitoumus tehdään rahoituspäätöksen perusteella.

Se tehdään viimeistään edunsaajien valintapäätöstä ennen tai, jos sitä koskevien määrärahojen täytäntöönpano edellyttää 166 artiklassa tarkoitetun työohjelman laatimista, aikaisintaan työohjelman hyväksymisen jälkeen.

2. Edellä 1 kohdan toista alakohtaa ei sovelleta, kun kokonaissitoumus pannaan täytäntöön rahoitussopimuksella.

▼M3

▼B

94 artikla

Saman allekirjoittajan vaatimus

(Varainhoitoasetuksen 76 artikla)

1. Ainoat poikkeukset säännöstä, jonka mukaan talousarviositoumuksella ja sitä vastaavalla oikeudellisella sitoumuksella on oltava sama allekirjoittaja, ovat seuraavat tapaukset:

a) kyseessä ovat alustavat sitoumukset;

b) kokonaissitoumukset koskevat kolmansien maiden kanssa tehtyjä rahoitussopimuksia;

c) oikeudellisena sitoumuksena on toimielimen päätös;

▼M2

d) kokonaissitoumus pannaan täytäntöön usealla oikeudellisella sitoumuksella ja vastuu niistä on eri tulojen ja menojen hyväksyjillä;

e) ulkoisia toimia varten avattuihin ennakkotileihin liittyvien oikeudellisten sitoumusten allekirjoittajina ovat 254 artiklassa tarkoitettuihin paikallisyksiköihin kuuluvat henkilöstön jäsenet toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän määräyksestä; tämä vastaa kuitenkin täysin sitoumuksen perustana olevasta tapahtumasta;

▼M3

f) jokin toimielin on valtuuttanut varainhoitoasetuksen 174 a artiklan 1 kohdan nojalla toimielinten yhteisen yhteisön viraston johtajan toimimaan tulojen ja menojen hyväksyjänä.

▼B

2. Jos talousarviositoumuksen allekirjoittanut toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä ei ole käytettävissä ja tämän tilanteen vuoksi ei voida noudattaa oikeudellisen sitoumuksen tekemiselle asetettua määräaikaa, oikeudellisen sitoumuksen tekee henkilö, joka nimetään kunkin toimielimen vahvistamien sijaisuutta koskevien sääntöjen mukaisesti, edellyttäen, että hän voi varainhoitoasetuksen 59 artiklan 2 kohdan mukaisesti toimia tulojen ja menojen hyväksyjänä.

95 artikla

Yksittäisten oikeudellisten sitoumusten kirjaaminen

(Varainhoitoasetuksen 77 artikla)

Siinä tapauksessa, että talousarvioon tehdyn kokonaissitoumuksen jälkeen tehdään useita yksittäisiä oikeudellisia sitoumuksia, toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä vie keskuskirjanpitoon kaikkien näiden yksittäisten oikeudellisten sitoumusten rahamäärät. Toimivaltainen tulo-

▼B

jen ja menojen hyväksyjä varmistaa, ettei niiden yhteenlaskettu määrä ylitä sen kokonaissitoumuksen määrää, josta ne katetaan.

Näissä kirjauksissa mainitaan tiedot kokonaissitoumuksesta, josta ne veloitetaan.

Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä tekee kirjauksen ennen vastaavan yksittäisen oikeudellisen sitoumuksen allekirjoittamista.

96 artikla

Alustavilla sitoumuksilla katettavat hallintomenot

(Varainhoitoasetuksen 76 artikla)

Juoksevia hallintomenoja, joita voidaan kattaa alustavilla sitoumuksilla, ovat erityisesti:

a) henkilöstösääntöjen alaisen ja niiden ulkopuolisen henkilöstön menot, muuta henkilöstöä koskevat menot sekä eläkemenot ja asiantuntijoiden palkkiot;

b) toimielinten jäseniin liittyvät menot;

c) koulutusmenot;

d) kilpailuista, henkilöiden valinnasta ja palvelukseenotosta aiheutuvat menot;

e) virkamatkakulut;

f) edustuskulut;

g) kokouskulut;

h) freelancetulkit ja/tai -kääntäjät;

i) virkamiesvaihto;

j) irtaimistojen ja kiinteistöjen toistuvaisvuokrat;

k) erilaiset vakuutukset;

l) siivous ja kunnossapito;

m) sosiaalipalvelujen menot;

n) tietoliikennepalvelujen käyttö;

o) rahoituskulut;

p) riita-asioiden käsittelykulut;

q) vahingonkorvaukset;

r) työvälineet;

s) vesi, kaasu ja sähkö;

t) painetut tai sähköiset kausijulkaisut.

2 jakso

Menojen vahvistaminen

97 artikla

Menojen vahvistaminen ja hyväksymismerkintä

(Varainhoitoasetuksen 79 artikla)

1. Meno voidaan vahvistaa vain, jos tueksi esitetään 104 artiklassa tarkoitetut tositteet, joista käy ilmi, että velkojalla on oikeus saamiseen

▼B

ja että palvelut tai tavarahankinnat on toimitettu taikka urakat suoritettu, tai jotka osoittavat muuten, että maksu on aiheellinen.

2. Ennen menojen vahvistuspäätöstä toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä tarkastaa henkilökohtaisesti tositteet tai varmistaa omalla vastuullaan, että tarkastus on tehty.

3. Menojen vahvistuspäätös osoitetaan toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän tai tämän muodollisella päätöksellään valtuuttaman, pätevyysvaatimukset täyttävän virkamiehen tai muun toimihenkilön allekirjoittamalla hyväksymismerkinnällä (”bon à payer”). Valtuutuspäätökset säilytetään myöhempää käyttöä varten.

98 artikla

Hyväksymismerkintä julkisissa hankinnoissa

(Varainhoitoasetuksen 79 artikla)

Julkisia hankintoja koskevissa maksuissa hyväksymismerkinnällä vahvistetaan, että

a) toimeksisaajan laatima lasku on saapunut toimielimeen ja se on kirjattu virallisesti saapuneeksi;

b) laskussa tai sen liitteenä olevassa sisäisessä asiakirjassa on asianmukainen tarkastusmerkintä (”conforme aux faits”), jossa on toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän valtuuttaman, pätevyysvaatimukset täyttävän virkamiehen tai muun toimihenkilön allekirjoitus;

c) toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä on tarkastanut tai hänen vastuullaan on tarkastettu kaikki laskun tiedot etenkin maksun suuruuden määrittämistä ja maksuvelvoitteesta vapautumista varten.

Ensimmäisen kohdan b alakohdassa tarkoitetulla tarkastusmerkinnällä vahvistetaan, että sopimuksenmukaiset palvelut tai tavarat on toimitettu taikka urakat suoritettu. Pätevyysvaatimukset täyttävä virkamies tai muu toimihenkilö laatii tavaroista ja urakoista alustavan vastaanottotodistuksen ja sopimuksessa määrätyn takuuajan päätyttyä lopullisen vastaanottotodistuksen. Nämä todistukset vastaavat tarkastusmerkintää.

99 artikla

Hyväksymismerkintä avustuksissa

(Varainhoitoasetuksen 79 artikla)

Avustuksia koskevissa maksuissa hyväksymismerkinnällä vahvistetaan, että

a) edunsaajan laatima maksuvaatimus on saapunut toimielimeen ja se on kirjattu virallisesti saapuneeksi;

b) maksuvaatimuksessa tai sen liitteenä olevassa sisäisessä asiakirjassa on asianmukainen tarkastusmerkintä, jossa on toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän valtuuttaman, pätevyysvaatimukset täyttävän virkamiehen tai muun toimihenkilön allekirjoitus. Tällä merkinnällä vahvistetaan, että edunsaajan toteuttama toiminta tai työohjelma on täysin avustussopimuksen mukainen;

c) toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä on tarkastanut tai hänen vastuullaan on tarkastettu kaikki maksuvaatimuksen tiedot etenkin maksun suuruuden määrittämistä ja maksuvelvoitteesta vapautumista varten.

▼B

100 artikla

Hyväksymismerkintä henkilöstömenoissa

(Varainhoitoasetuksen 79 artikla)

Henkilöstömenoja koskevien maksujen hyväksymismerkinnällä vahvistetaan, että seuraavat tositteet ovat olemassa:

a) kuukausipalkka:

i) täydellinen henkilöstöluettelo, jossa yksilöidään kaikki palkkaukseen vaikuttavat tekijät;

ii) jokaisessa tapauksessa erikseen tehtävään päätökseen perustuva lomake (henkilötietolomake), josta ilmenevät kaikki palkkaukseen tehdyt muutokset;

iii) palvelukseenotto- tai nimitysasioissa ensimmäisen palkanmaksun liitteenä esitetään oikeaksi todistettu jäljennös palvelukseenotto- tai nimityspäätöksestä;

▼M2

b) muu palkkaus, kuten tunti- tai päiväpalkka: valtuutetun henkilöstön jäsenen allekirjoittama selvitys työpäivistä ja tunneista;

c) ylityötunnit: valtuutetun henkilöstön jäsenen allekirjoittama selvitys, jossa vahvistetaan tehdyt ylityötunnit;

▼B

d) virkamatkakulut:

i) toimivaltaisen virkamiehen allekirjoittama matkamääräys;

▼M2

ii) virkamatkan tehneen henkilöstön jäsenen ja asianmukaiset valtuudet omaavan esimiehen allekirjoittama virkamatkakululaskelma, josta käy tositteiden avulla ilmi erityisesti matkan kohde, lähtöpäivät ja -ajat ja kohteeseen saapumispäivät ja -ajat, matkustamiskustannukset, oleskelukulut sekä muut tositteiden perusteella hyväksyttävät kulut;

▼B

e) muut henkilöstömenot: asiakirjat, jotka viittaavat menon perustana olevaan päätökseen ja joista käyvät ilmi kaikki laskelmaan vaikuttavat tekijät.

▼M2

101 artikla

Hyväksymismerkinnän tekeminen

(Varainhoitoasetuksen 79 artikla)

Muussa kuin tietojenkäsittelyjärjestelmässä hyväksymismerkintä tehdään varustamalla asiakirja toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän tai tämän 97 artiklan säännösten mukaisesti valtuuttaman, pätevyysvaatimukset täyttävän henkilöstön jäsenen allekirjoituksen sisältävällä leimalla. Tietojenkäsittelyjärjestelmässä toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä tai tämän valtuuttama, pätevyysvaatimukset täyttävä henkilöstön jäsen tekee hyväksymismerkinnän sähköisellä varmennuksella.

▼B

3 jakso

Menojen hyväksyminen

102 artikla

Seikat, jotka tulojen ja menojen hyväksyjä tarkastaa maksuista

(Varainhoitoasetuksen 80 artikla)

Maksumääräystä laatiessaan toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä varmistaa, että:

a) maksumääräyksen laadintaedellytykset täyttyvät eli sitä ennen on tehty hyväksymismerkinnällä osoitettu vahvistuspäätös, saajan nimi on oikein ja saaminen on erääntynyt;

b) maksumääräys vastaa talousarviositoumusta, josta se veloitetaan;

c) talousarvioon tehty kirjaus on oikein;

d) määrärahat ovat käytettävissä.

103 artikla

Pakolliset maininnat ja maksumääräysten toimittaminen tilinpitäjälle

(Varainhoitoasetuksen 80 artikla)

1. Maksumääräyksessä on mainittava:

a) varainhoitovuosi, jolle meno kirjataan;

b) talousarvion momentti ja muut tarvittavat alajaottelut;

c) oikeudellinen sitoumus, jonka perusteella oikeus maksun saamiseen on syntynyt;

d) talousarviositoumus, josta maksu veloitetaan;

e) maksettava määrä euroina;

f) saajan nimi, osoite ja pankkiyhteystiedot;

g) menon käyttötarkoitus;

h) maksutapa;

i) tavaran kirjaaminen omaisuusluetteloon 222 artiklan mukaisesti.

2. Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä päivää ja allekirjoittaa maksumääräyksen ja toimittaa sen tilinpitäjälle.

4 jakso

Menojen maksaminen

104 artikla

Tositteet

(Varainhoitoasetuksen 81 artikla)

▼M3

1. Ennakkomaksut, myös ennakkomaksujen eri maksuerät, maksetaan hankinta- tai avustussopimuksen, päätöksen tai perussäädöksen perusteella taikka sellaisten tositteiden perusteella, joista voidaan tarkistaa, että rahoitetut toimenpiteet on toteutettu asianomaisen hankinta- tai avustussopimuksen tai päätöksen mukaisesti. Jos näissä asiakirjoissa

▼M3

on määritetty ennakkomaksun ajankohta, maksettavaksi erääntyneen määrän maksaminen ei riipu saajan esittämästä maksupyynnöstä.

Väli- ja loppumaksut perustuvat tositteisiin, joiden perusteella voidaan tarkistaa, että rahoitetut toimenpiteet on toteutettu perussäädöksen tai saajan eduksi tehdyn päätöksen taikka edunsaajan kanssa tehdyn hankinta- tai avustussopimuksen mukaisesti.

▼B

2. Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä määrittelee moitteettoman varainhoidon periaatetta noudattaen 1 kohdassa tarkoitettujen tositteiden luonteen perussäädöksen ja saajan kanssa tehtyjen hankinta- ja avustussopimusten mukaisesti. Edellä 1 kohdassa 'tositteilla' tarkoitetaan väli- ja loppukertomuksia toiminnasta ja taloudenhoidosta.

3. Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä säilyttää tositteet 48 ja 49 artiklan mukaisesti.

105 artikla

Ennakkomaksujen ja välimaksujen vähentäminen

(Varainhoitoasetuksen 81 artikla)

1. Ennakkomaksun tarkoituksena tarjota saajalle käteisvaroja. Se voidaan jakaa useaan maksuerään.

2. Välimaksu voidaan maksaa useampaan kertaan ja sen tarkoituksena on korvata saajan menot selvitystä vastaan rahoitetun toimen edettyä tiettyyn vaiheeseen. Siitä voidaan vähentää ennakkomaksu kokonaan tai osittain, sanotun kuitenkaan rajoittamatta perussäädöksen säännösten soveltamista.

3. Meno selvitetään lopullisesti joko loppumaksulla, jota ei voida maksaa useampaan kertaan ja josta vähennetään sitä ennen suoritetut maksut, tai perintämääräyksellä.

5 jakso

Menotapahtumia koskevat määräajat

106 artikla

Maksuajat ja viivästyskorot

(Varainhoitoasetuksen 83 artikla)

1. Maksut suoritetaan neljänkymmenenviiden kalenteripäivän kuluessa siitä päivästä, jona asianmukainen maksuvaatimus kirjataan toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän valtuuttamassa yksikössä; maksupäiväksi katsotaan se päivä, jona toimielimen tiliä veloitetaan.

Maksuvaatimus ei ole asianmukainen silloin kun ainakin yksi sen keskeisistä osista puuttuu.

▼M3

Jos maksuvaatimus ei ole asianmukainen, tulojen ja menojen hyväksyjä ilmoittaa tästä toimeksisaajalle tai edunsaajalle 30 kalenteripäivän kuluessa päivästä, jona maksuvaatimus vastaanotettiin ensimmäisen kerran. Ilmoituksessa on annettavat tiedot kaikista puutteista.

▼B

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu määräaika on kolmekymmentä kalenteripäivää palvelu- ja tavarahankintoihin liittyvissä maksuissa, jos sopimuksessa ei muuten määrätä.

▼M3

3. Jos hankintasopimuksen, avustussopimuksen tai päätöksen mukaisen maksun suorittamisen ehtona on kertomuksen tai todistuksen hyväk-

▼M3

syminen, 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut määräajat alkavat kulua vasta kyseisen kertomuksen tai todistuksen hyväksymisen jälkeen. Asiasta on ilmoitettava edunsaajalle viipymättä.

Hyväksymisaika on enintään:

a) 20 kalenteripäivää tavallisten tavara- ja palveluhankintasopimusten yhteydessä;

b) 45 kalenteripäivää muiden hankintasopimusten sekä avustussopimusten ja -päätösten yhteydessä;

c) 60 kalenteripäivää sellaisten hankintasopimusten sekä avustussopimusten ja -päätösten yhteydessä, joihin perustuvia teknisiä työsuorituksia on erityisen vaikea arvioida.

Toimeksisaajalle tai edunsaajalle on joka tapauksessa ilmoitettava etukäteen siitä, että maksut voivat viivästyä kertomuksen hyväksymiseen liittyvistä syistä.

Jos kertomuksen tai todistuksen hyväksymisaika keskeytetään, toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä ilmoittaa asiasta edunsaajalle virallisella asiakirjalla.

Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi päättää, että kertomuksen tai todistuksen hyväksyminen ja maksujen suorittaminen on tehtävä saman määräajan kuluessa. Määräajan pituus ei saa ylittää kertomuksen tai todistuksen hyväksymiseen ja maksujen suorittamiseen sovellettavien enimmäismääräaikojen yhteenlaskettua pituutta.

▼B

4. Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi keskeyttää maksuajan ilmoittamalla milloin tahansa 1 kohdassa mainitun määrärajan kuluessa saajapuolelle, ettei maksuvaatimusta voida hyväksyä, koska se on aiheeton tai asianmukaisia tositteita ei ole esitetty. Jos toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä saa sellaisia tietoja, joiden perusteella voidaan epäillä maksuvaatimukseen sisältyvien menojen tukikelpoisuutta, toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi keskeyttää maksuajan, jotta menojen tukikelpoisuus voidaan varmistaa ennen niiden maksamista tekemällä lisätarkastuksia, joihin voivat kuulua myös paikalla toimitettavat tarkastukset. ►M3 Tulojen ja menojen hyväksyjä ilmoittaa tästä sekä keskeytyksen syistä kyseiselle toimeksisaajalle tai edunsaajalle viipymättä. ◄

Jäljellä oleva maksuaika jatkuu siitä päivästä, jona oikein laadittu maksuvaatimus kirjataan ensimmäisen kerran.

▼M3

5. Edellä 1, 2 ja 3 kohdassa säädettyjen määräaikojen päätyttyä saajapuolella on oikeus viivästyskorkoon seuraavien säännösten mukaisesti:

a) korkokantana käytetään 86 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja korkoja;

b) korkoa maksetaan maksuajan päättymistä seuraavasta kalenteripäivästä maksun suorittamisajankohtaan.

Tästä poiketen silloin, kun ensimmäisen alakohdan säännösten mukaisesti laskettu korko on enintään 200 euroa, se maksetaan velkojalle vain pyynnöstä, joka on esitetty kahden kuukauden kuluessa myöhästyneen maksun saamisesta.

Ensimmäistä ja toista alakohtaa ei sovelleta jäsenvaltioihin.

6. Kukin toimielin toimittaa budjettivallan käyttäjälle kertomuksen 1–5 kohdassa säädettyjen määräaikojen noudattamisesta ja keskeyttämisestä. Komission kertomus liitetään varainhoitoasetuksen 60 artiklan 7 kohdassa tarkoitetuista vuotuisista toimintakertomuksista laadittuun yhteenvetoon.

▼B

7 LUKU

Tietojenkäsittelyjärjestelmät

107 artikla

Tietojenkäsittelyjärjestelmien kuvaus

(Varainhoitoasetuksen 84 artikla)

Kaikista talousarvion toteuttamistoimenpiteiden käsittelyssä käytettävistä tietojenkäsittelyjärjestelmistä ja niiden osajärjestelmistä on annettava täydellinen ja ajantasainen kuvaus.

Kuvauksessa määritellään, mitä kukin tietue sisältää, ja esitetään tarkasti, miten yksittäiset tapahtumat järjestelmässä käsitellään. Kuvauksessa esitetään myös yksityiskohtaisesti, miten järjestelmässä taataan, että jokaista tapahtumaa voidaan seurata kirjausketjun loppuun saakka.

108 artikla

Tietojen säännöllinen tallentaminen

(Varainhoitoasetuksen 84 artikla)

Tietojenkäsittelyjärjestelmien ja niiden osajärjestelmien tiedot tallennetaan säännöllisesti ja säilytetään turvallisessa paikassa.

8 LUKU

Sisäinen tarkastaja

109 artikla

Sisäisen tarkastajan nimeäminen

(Varainhoitoasetuksen 85 artikla)

1. Kukin toimielin nimeää sisäisen tarkastajan omiin erityispiirteisiinsä ja tarpeisiinsa muokattujen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti. Toimielin ilmoittaa budjettivallan käyttäjälle sisäisen tarkastajan nimityksestä.

2. Kukin toimielin määrittelee omien erityispiirteidensä ja tarpeidensa mukaan sisäisen tarkastajan tehtäväkentän ja vahvistaa sisäisen tarkastuksen tehtävän yksityiskohtaiset tavoitteet ja menettelyt noudattaen sisäistä tarkastusta koskevia kansainvälisiä standardeja.

3. Toimielin voi nimetä sisäiseksi tarkastajaksi erityisosaamisen perusteella jäsenvaltioiden kansalaisten keskuudesta valitun, henkilöstösääntöjen alaisen virkamiehen tai muun toimihenkilön.

4. Jos useampi toimielin nimeää yhteisen sisäisen tarkastajan, ne ryhtyvät tarvittaviin järjestelyihin, jotta hänet voidaan saattaa vastuuseen 114 artiklassa tarkoitetuin edellytyksin.

5. Kun sisäisen tarkastajan palvelussuhde päättyy, toimielin ilmoittaa siitä budjettivallan käyttäjälle.

▼B

110 artikla

Toimintatavat

(Varainhoitoasetuksen 86 artikla)

Toimielin antaa sisäiselle tarkastajalle hänen tarkastustehtävänsä hoidossa tarvittavat voimavarat sekä toimenkuvauksen, jossa esitetään yksityiskohtaisesti hänen tehtävänsä, oikeutensa ja velvollisuutensa.

111 artikla

Toimintasuunnitelma

(Varainhoitoasetuksen 86 artikla)

1. Sisäinen tarkastaja laatii toimintasuunnitelmansa ja toimittaa sen toimielimelle.

2. Toimielin voi pyytää sisäistä tarkastajaa toimittamaan tarkastuksia, joita ei ole esitetty 1 kohdassa tarkoitetussa toimintasuunnitelmassa.

112 artikla

Sisäisen tarkastajan kertomukset

(Varainhoitoasetuksen 86 artikla)

1. Sisäinen tarkastaja esittää toimielimelle varainhoitoasetuksen 86 artiklan 3 kohdassa säädetyn sisäistä tarkastusta koskevan vuosikertomuksen, jossa ilmoitetaan tehtyjen sisäisten tarkastusten lukumäärä ja tyyppi, tärkeimmät suositukset ja näiden suositusten johdosta toteutetut jatkotoimet.

Vuosikertomuksessa mainitaan myös varainhoitoasetuksen 66 artiklan 4 kohdan mukaisesti perustetun erityiselimen havaitsemat järjestelmäongelmat.

2. Kukin toimielin tutkii, voidaanko toimielimen oman sisäisen tarkastajan kertomuksissa esitettyjen suositusten perusteella ehdottaa hyviä toimintatapoja muille toimielimille.

▼M3

3. Sisäisen tarkastajan on kertomusta laatiessaan keskityttävä siihen, miten moitteettoman varainhoidon periaatetta on yleisesti noudatettu, sekä varmistettava, että on toteutettu aiheelliset toimenpiteet kyseisen periaatteen noudattamisen jatkuvaksi parantamiseksi ja kehittämiseksi.

▼B

113 artikla

Riippumattomuus

(Varainhoitoasetuksen 87 artikla)

Sisäinen tarkastaja toimittaa tarkastuksensa täysin itsenäisesti. Hoitaessaan tehtäviä, jotka hänelle osoitetaan nimityksen myötä varainhoitoasetuksen säännösten mukaisesti, hän ei saa ottaa vastaan ohjeita eikä hänelle saa asettaa rajoituksia.

▼B

114 artikla

Sisäisen tarkastajan vastuu

(Varainhoitoasetuksen 87 artikla)

Sisäinen tarkastaja voidaan saattaa henkilöstösääntöjen alaisena virkamiehenä tai muuna toimihenkilönä vastuuseen toimistaan ainoastaan toimielimen itsensä toimesta tässä artiklassa mainituin edellytyksin.

Toimielin tekee tutkinnan aloittamisesta perustellun päätöksen. Tämä päätös annetaan tiedoksi asianomaiselle. Toimielin voi omalla vastuullaan antaa tutkinnan suorittamisen yhdelle tai useammalle virkamiehelle, joka kuuluu tai jotka kuuluvat samaan tai ylempään palkkaluokkaan kuin kyseinen työntekijä. Asianomaista on kuultava tutkinnan aikana.

Tutkintakertomus annetaan tiedoksi asianomaiselle, jonka jälkeen toimielin kuulee häntä kertomuksen johdosta.

▼M2

Kertomuksen ja kuulemisen perusteella toimielin tekee joko perustellun päätöksen menettelyn lopettamisesta tai henkilöstösääntöjen 22 ja 86 artiklan sekä liitteen IX mukaisen perustellun päätöksen. Kurinpitoseuraamuksia tai taloudellisia seuraamuksia koskevat päätökset ilmoitetaan asianomaiselle ja annetaan tiedoksi muille toimielimille ja tilintarkastustuomioistuimelle.

▼B

Asianomainen voi hakea kyseisiin päätöksiin muutosta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelta henkilöstösäännöissä säädetyin edellytyksin.

115 artikla

Muutoksenhaku Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa

(Varainhoitoasetuksen 87 artikla)

Rajoittamatta henkilöstösäännöissä säädettyjen muutoksenhakukeinojen käyttämistä sisäinen tarkastaja voi hakea suoraan Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelta muutosta mihin tahansa sisäisen tarkastuksen suorittamista koskevaan päätökseen. Muutosta on haettava yhteisöjen tuomioistuimelta kolmen kuukauden kuluessa kalenteripäivästä, jona päätös on annettu tiedoksi.

Muutoksenhakuasia tutkitaan ja asia ratkaistaan ►M3 Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen ◄ 91 artiklan 5 kohdan mukaisesti.

▼B

V OSASTO

JULKISET HANKINNAT

1 LUKU

Yleiset säännökset

1 jakso

Soveltamisala ja tarjouskilpailujen ratkaisuperiaatteet

116 artikla

Määritelmät ja soveltamisala

(Varainhoitoasetuksen 88 artikla)

▼M2

1. Kiinteistöhankintasopimuksen tarkoituksena on tontin, rakennuksen tai muun kiinteän omaisuuden osto, vuokraaminen, pitkäaikainen vuokraaminen, leasingvuokraaminen, käyttöoikeuden hankkiminen, tai osamaksulla hankkiminen osto-optioin tai ilman niitä.

▼B

2. Tavarahankintasopimuksen tarkoituksena on tavaroiden osto, vuokraaminen, leasingvuokraaminen tai osamaksulla hankkiminen osto-optioin tai ilman niitä. ►M1 Hankintasopimus, jonka tarkoituksena on tuotteiden toimittaminen ja johon tämän ohella kuuluu kokoamis- ja asennustöitä, pidetään tavarahankintaa koskevana sopimuksena. ◄

3. ►M1 Urakkasopimuksen tarkoituksena on Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/18/EY [1] liitteessä I mainittuun toimintaan liittyvien rakennus- tai muiden urakoiden toteuttaminen tai sekä niiden suunnittelu että toteuttaminen tai hankintaviranomaisen asettamat vaatimukset täyttävän rakennusurakan toteuttaminen toteuttamistavasta riippumatta. ◄ Rakennusurakka on sellainen talon- tai maanrakennustöiden kokonaisuus, joka itsessään on tarkoitettu täyttämään taloudellisen tai teknisen tarkoituksen.

4. Palveluhankintasopimus koskee henkisiä suorituksia tai muita palveluja, jotka eivät kuulu tavarahankinta-, urakka- tai kiinteistöhankintasopimusten piiriin. ►M1 Tällaiset palvelut luetellaan direktiivin 2004/18/EY liitteissä II A ja II B. ◄

5. Hankintasopimus, jonka tarkoituksena on sekä tuotteiden että palveluiden hankkiminen, katsotaan palveluhankintasopimukseksi, jos siihen kuuluvien palvelujen arvo ylittää tuotteiden arvon.

▼M1

Hankintasopimus, jonka tarkoituksena on palveluiden hankkiminen ja johon sisältyy ainoastaan lisäurakoiden suorittaminen sopimuksen päätarkoituksen ohella, katsotaan palveluhankintasopimukseksi.

Hankintasopimus, jonka tarkoituksena on direktiivin 2004/18/EY liitteiden II A ja II B soveltamisalaan kuuluvien palveluiden hankkiminen, katsotaan liitteen II A soveltamisalaan kuuluvaksi sopimukseksi, jos kyseiseen liitteeseen sisältyvien palveluiden arvo ylittää liitteeseen II B sisältyvien palveluiden arvon.

5 a. Eri hankintasopimustyyppien luokittelu perustuu viitenimikkeistöön, jona käytetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2195/2002 [2], tarkoitettua yhteistä hankintasanastoa (CPV).

---

[1] EUVL L 134, 30.4.2004, s. 114.
[2] EYVL L 340, 16.12.2002, s. 1.

▼M1

Jos CPV-nimikkeistön ja direktiivin 2004/18/EY liitteessä I olevan Euroopan yhteisöjen toimialakuohutus (NACE-luokituksen) välillä tai CPV-nimikkeistön ja mainitun direktiivin liitteessä II olevan (alustavan) yhteisen tavaraluokituksen (CPC-nimikkeistön) välillä on eroavaisuuksia, on sovellettava tapauksen mukaan ensisijaisesti joko NACE-luokitusta tai CPC-nimikkeistöä.

6. ”Urakoitsijalla”, ”tavarantoimittajalla” ja ”palveluntoimittajalla” tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä tai julkista yksikköä taikka tällaisten henkilöiden ja/tai laitosten ryhmittymää, joka tarjoaa markkinoilla rakennus- ja/tai työurakoiden toteuttamista, tuotteita tai palveluja. Käsite ”taloudellinen toimija” kattaa urakoitsijan, tavarantoimittajan ja palvelujen suorittajan käsitteet. ”Tarjoajalla” tarkoitetaan taloudellista toimijaa, joka on jättänyt tarjouksen. ►M3 ”Ehdokas” on se, joka on pyytänyt kutsua osallistua rajoitettuun menettelyyn, kilpailuun perustuvaan neuvottelumenettelyyn tai neuvottelumenettelyyn. ◄

Taloudelliset toimijat saavat tehdä tarjouksia tai ilmoittautua ehdokkaiksi ryhmittyminä. Hankintaviranomaiset eivät voi edellyttää taloudellisten toimijoiden ryhmittymiltä tiettyä oikeudellista muotoa tarjouksen tai osallistumishakemuksen tekemistä varten. Sopimuspuoleksi valitulta ryhmittymältä voidaan kuitenkin edellyttää tiettyä oikeudellista muotoa sopimuksen teon jälkeen, sikäli kuin tämä on tarpeen hankintasopimuksen asianmukaiseksi toteuttamiseksi.

7. Hankintaviranomaisiksi katsotaan yhteisön toimielinten yksiköt lukuun ottamatta tapauksia, joissa nämä sopivat keskenään palveluiden tarjoamista, tuotteiden toimittamista tai urakoiden toteuttamista koskevista hallinnollisista järjestelyistä.

117 artikla

Puitesopimukset ja erillissopimukset

(Varainhoitoasetuksen 88 artikla)

▼M3

1. Jos puitesopimus on määrä tehdä usean taloudellisen toimijan kanssa, se on tehtävä vähintään kolmen toimijan kanssa, edellyttäen että valintaperusteet täyttäviä taloudellisia toimijoita tai ratkaisuperusteet täyttäviä tarjouksia on riittävä määrä.

Usean taloudellisen toimijan kanssa tehtävä puitesopimus voidaan tehdä useana erillisenä mutta samoin ehdoin tehtävänä sopimuksena.

Puitesopimusten kesto voi olla enintään neljä vuotta, paitsi poikkeustapauksissa, joissa se on puitesopimuksen kohteen kannalta perusteltua.

Aloilla, joilla hintojen ja tekniikan kehitys on nopeaa, puitesopimuksissa, joita ei kilpailuteta uudelleen, on oltava määräys joko väliarvioinnista tai vertailuanalyysista. Jos alkuperäiset sopimusehdot eivät väliarvioinnin jälkeen enää vastaa hintojen ja tekniikan kehitystä, hankintaviranomainen ei saa käyttää asianomaista puitesopimusta, vaan sen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sopimuksen purkamiseksi.

▼M1

2. Puitesopimuksiin perustuvat erillissopimukset tehdään kyseisissä puitesopimuksissa vahvistettujen ehtojen mukaisesti ja pelkästään puitesopimuksen alkuperäisiin sopimuspuoliin kuuluvien hankintaviranomaisten ja taloudellisten toimijoiden kesken.

Erillissopimuksia tehtäessä sopimuspuolet eivät missään tapauksessa eivätkä etenkään 3 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa saa tehdä huomattavia muutoksia puitesopimuksessa vahvistettuihin ehtoihin.

3. Jos puitesopimus tehdään yhden ainoan taloudellisen toimijan kanssa, erillissopimukset tehdään puitesopimuksessa vahvistettujen ehtojen mukaisesti.

▼M1

Kyseisten erillissopimusten tekemistä varten hankintaviranomaiset voivat kuulla kirjallisesti puitesopimuksen osapuolena olevaa taloudellista toimijaa ja pyytää tätä tarvittaessa täydentämään tarjoustaan.

4. Useiden taloudellisten toimijoiden kanssa tehtyihin puitesopimuksiin perustuvat erillissopimukset tehdään seuraavien sääntöjen mukaan:

a) puitesopimuksessa vahvistetuin ehdoin ilman kilpailuttamista;

b) jos kaikkia ehtoja ei ole vahvistettu puitesopimuksessa, sen jälkeen kun sopimuspuolia on uudelleen kilpailutettu samoin ehdoin, jotka määritellään tarvittaessa yksityiskohtaisesti, ja tarvittaessa lisäksi puitesopimuksen tarjouseritelmässä esitetyin muin ehdoin.

Hankintaviranomaiset kuulevat kunkin ensimmäisen alakohdan b alakohdan sääntöjen mukaisesti tehtävän erillissopimuksen osalta taloudellisia toimijoita, joilla on edellytykset toteuttaa hankintasopimuksen kohde, ja vahvistavat niille riittävän määräajan tarjousten tekemistä varten. Tarjoukset on tehtävä kirjallisesti. Hankintaviranomaiset tekevät kunkin erillissopimuksen sen tarjoajan kanssa, joka on esittänyt parhaan tarjouksen puitesopimuksen tarjouseritelmässä esitettyjä ratkaisuperusteita noudattaen.

5. Määrärahoja voidaan sitoa ennalta ainoastaan puitesopimusten perusteella tehtyjä erillissopimuksia varten.

▼B

2 jakso

Julkaiseminen

▼M1

118 artikla

Direktiivin 2004/18/EY soveltamisalaan kuuluvien hankintasopimusten julkaisutoimenpiteet liitteen II B soveltamisalassa tarkoitettuja hankintoja lukuun ottamatta

(Varainhoitoasetuksen 90 artikla)

1. Hankintasopimuksista, joiden arvo on vähintään 157 ja 158 artiklassa säädetty kynnysarvo, julkaistaan ennakkoilmoitus, hankintailmoitus tai lyhennetty hankintailmoitus ja ratkaisuilmoitus.

2. Ennakkoilmoitus on ilmoitus, jolla hankintaviranomaiset julkistavat ohjeellisesti varainhoitovuoden aikana tehtävien palvelulajeittain tai tuoteryhmittäin ryhmiteltyjen hankintasopimusten ja puitesopimusten arvioidun kokonaisarvon ja varainhoitovuoden aikana toteutettavien urakoiden olennaisen sisällön lukuun ottamatta hankintasopimuksia, joissa käytetään neuvottelumenettelyä ilman ennakkoon julkaistavaa hankintailmoitusta. Ennakkoilmoitus on pakollinen vain silloin, kun hankintasopimuksen arvioitu kokonaisarvo on 157 artiklassa vahvistettujen kynnysarvojen suuruinen tai sitä suurempi ja jos hankintaviranomainen aikoo lyhentää tarjousten vastaanottamisen määräaikoja 140 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

Ennakkoilmoituksen julkaisee joko Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto tai hankintaviranomaiset itse direktiivin 2004/18/EY liitteessä VIII olevan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuna ”hankkijaprofiiliaan” koskevana ennakkotietoilmoituksena.

Ennakkoilmoitus tavara- tai palveluhankinnasta toimitetaan Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistolle tai julkaistaan hankkijaprofiilia koskevalla ennakkotietoilmoituksella mahdollisimman pian ja joka tapauksessa viimeistään kunkin varainhoitovuoden maaliskuun 31 päivänä ja ennakkoilmoitus urakkahankinnasta mahdollisimman pian ohjelman hyväksymispäätöksen jälkeen.

Hankintaviranomaisten, jotka julkaisevat ennakkotietoilmoituksen hankkijaprofiilistaan, on lähetettävä Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisu-

▼M1

jen toimistolle sähköisesti direktiivin 2004/18/EY liitteessä VIII olevan 3 kohdan mukaisessa muodossa ja sen mukaista toimitustapaa noudattaen ilmoitus hankkijaprofiilia koskevan ennakkotietoilmoituksen julkaisemisesta.

3. Hankintaviranomaiset tiedottavat aikomuksestaan käynnistää hankinta- tai puitesopimusta koskeva menettely taikka ottaa käyttöön 125 a artiklan mukaisesti dynaaminen hankintajärjestelmä hankintailmoituksella. ►M2 Hankintailmoitus on pakollinen seuraavissa hankinnoissa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta hankintasopimuksen tekemistä 126 artiklassa tarkoitetun neuvottelumenettelyn tuloksena: hankinnat, joiden arvioitu arvo on yhtä suuri tai suurempi kuin 158 artiklan 1 kohdan a ja c alakohdassa vahvistetut kynnysarvot; direktiivin 2004/18/EY liitteen II A pääluokkaan 8 sisältyvät tutkimus- ja kehitystoimintaan liittyvät hankinnat, joiden arvioitu arvo on yhtä suuri tai suurempi kuin tämän asetuksen 158 artiklan 1 kohdan b alakohdassa vahvistettu kynnysarvo. ◄ Hankintailmoitusta ei tarvitse tehdä puitesopimukseen perustuvista erillissopimuksista.

Jos hankintaviranomaiset haluavat tehdä dynaamiseen hankintajärjestelmään perustuvan erillisen hankintasopimuksen, niiden on tiedotettava aikomuksestaan lyhennetyllä hankintailmoituksella.

Avoimessa menettelyssä hankintailmoituksessa ilmoitetaan tarjousten avaamista varten nimitetyn lautakunnan kokouksen päivämäärä, kellonaika ja tarvittaessa paikka; tarjoajat voivat osallistua kyseiseen kokoukseen.

Jos hankintaviranomaiset käyttävät 135 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa säädettyä mahdollisuutta, niiden on täsmennettävä, onko erilaisten vaihtoehtojen tarjoaminen mahdollista ja mitkä ovat suorituskykyä koskevat vähimmäisvaatimukset. Hankintaviranomaiset ilmoittavat 135 artiklassa tarkoitetut valintaperusteet, joita ne aikovat soveltaa, niiden ehdokkaiden vähimmäismäärän ja tarvittaessa myös enimmäismäärän, jotka viranomaiset aikovat kutsua tarjouskilpailuun, sekä objektiiviset ja syrjimättömät perusteet, joita ne aikovat soveltaa hakijoiden määrän rajoittamiseksi 123 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti.

Jos kaikki tarjouskilpailuasiakirjat ovat saatavilla vapaasti, suoraan ja kokonaisuudessaan sähköisesti erityisesti 125 a artiklassa tarkoitetuissa dynaamisissa hankintajärjestelmissä, hankintailmoituksessa on mainittava Internet-sivusto, jossa asiakirjoihin voi tutustua.

Halutessaan järjestää suunnittelukilpailun hankintaviranomaiset tiedottavat aikomuksestaan ilmoituksella.

▼M3

Hankintaviranomainen ilmoittaa tarvittaessa hankintailmoituksessa, että hankintamenettely on toimielinten yhteinen. Tällöin hankintailmoituksessa on ilmoitettava hankintamenettelyyn osallistuvat toimielimet, toimeenpanovirastot ja varainhoitoasetuksen 185 artiklassa tarkoitetut elimet, hankintamenettelystä vastaava toimielin ja kaikkien näiden toimielinten, toimeenpanovirastojen ja elinten hankintojen kokonaismäärä.

▼M1

4. Hankintasopimuksia, puitesopimuksia tai dynaamiseen hankintajärjestelmään perustuvia hankintasopimuksia koskevan menettelyn tulokset ilmoitetaan ratkaisuilmoituksessa. Ratkaisuilmoitus on pakollinen hankinnoissa, joiden arvioitu arvo on yhtä suuri tai suurempi kuin 158 artiklassa vahvistetut kynnysarvot. Ratkaisuilmoitusta ei tarvitse tehdä puitesopimuksiin perustuvista erillissopimuksista.

▼M3

Ratkaisuilmoitus toimitetaan Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistolle viimeistään 48 kalenteripäivää hankinta- tai puitesopimuksen allekirjoittamisen jälkeen. Dynaamiseen hankintajärjestelmään perustuviin hankintasopimuksiin liittyvät ilmoitukset voidaan kuitenkin yhdistää yhdeksi ryhmäksi neljännesvuosittain. Ilmoitukset lähetetään tällöin Eu-

▼M3

roopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistolle viimeistään 48 kalenteripäivää kunkin neljännesvuoden päättymisen jälkeen.

▼M1

Suunnittelukilpailun järjestäneet hankintaviranomaiset lähettävät Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistolle kilpailun tuloksia koskevan ilmoituksen.

▼M3

Ratkaisuilmoitus toimitetaan Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistolle myös silloin, kun hankintasopimuksen tai puitesopimuksen arvo on vähintään yhtä suuri kuin 158 artiklassa säädetty kynnysarvo ja se on tehty neuvottelumenettelyssä julkaisematta ennakkoon hankintailmoitusta, riittävän ajoissa, jotta ratkaisuilmoitus voidaan julkaista ennen sopimuksen allekirjoittamista 158 a artiklan 1 kohdassa säädettyjen edellytysten mukaisesti.

Hankintaviranomaisen on julkaistava Internet-sivustollaan tiedot varainhoitovuoden aikana tehtyjen, puitesopimukseen perustuvien erillissopimusten arvosta ja toimeksisaajista kyseisen varainhoitovuoden päättymistä seuraavan maaliskuun 31 päivään mennessä, jos tehty erillissopimus tai tehtyjen erillissopimusten yhteismäärä ylittää 158 artiklassa tarkoitetut kynnysarvot.

▼M1

5. Ilmoitukset on laadittava niiden vakiolomakkeiden mukaisesti, jotka komissio on hyväksynyt direktiivin 2004/18/EY nojalla.

119 artikla

Direktiivin 2004/18/EY soveltamisalaan kuulumattomien hankintasopimusten julkaisutoimenpiteet ja liitteessä II B tarkoitetut hankinnat

(Varainhoitoasetuksen 90 artikla)

▼B

1. ►M1 Jäljempänä 158 artiklassa säädetyt kynnysarvot alittavista hankinnoista ja direktiivin 2004/18/EY liitteessä II B tarkoitetuista palveluhankinnoista on julkaistava asianmukaiset ilmoitukset, jotta niistä syntyy kilpailua ja jotta hankintamenettelyt ovat puolueettomia. ◄ Julkaistaan:

a) edellä 118 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun hankintailmoituksen puuttuessa kiinnostuksenilmaisupyyntö sellaisten hankintojen osalta, joilla on samanlainen kohde ja joiden arvo on suurempi ►M3 ——————— ◄ kuin 128 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu arvo;

▼M2

b) ►M3 yli ◄ 25 000 euron suuruisista hankinnoista vuosittain toimittajaluettelo, jossa esitetään kaikkien niiden hankintojen kohde ja arvo.

▼M3

———————

▼M1

2. Kiinteistöhankinnoista ja 126 artiklan 1 kohdan j alakohdassa tarkoitetuista salaisiksi julistetuista hankinnoista julkaistaan vuosittain erikseen vain toimittajaluettelo, jossa esitetään hankinnan kohde ja arvo. Luettelo toimitetaan budjettivallan käyttäjälle. Luettelo komission toteuttamista hankinnoista toimitetaan varainhoitoasetuksen 60 artiklan 7 kohdassa tarkoitetun vuotuisia toimintakertomuksia koskevan yhteenvedon liitteenä.

▼B

3. Tiedot hankinnoista, joiden arvo on suurempi ►M3 ——————— ◄ kuin 128 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu arvo, toimitetaan Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistolle viimeistään sen varainhoitovuoden päättymistä, jonka osalta vuosittainen toimittajaluettelo on laadittu, seuraavan maaliskuun 31 päivänä.

▼B

Muiden hankintojen osalta ennakkoilmoitukset ja vuosittainen toimittajaluettelo julkaistaan toimielinten Internet-sivustolla; jälki-ilmoitus julkaistaan viimeistään seuraavan varainhoitovuoden 31 päivänä maaliskuuta. Tiedot voidaan julkaista myös *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

120 artikla

llmoitusten julkaiseminen

(Varainhoitoasetuksen 90 artikla)

1. Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto julkaisee 118 ja 119 artiklassa tarkoitetut ilmoitukset *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* viimeistään kahdentoista kalenteripäivän kuluttua niiden lähettämisestä.

▼M1

Jäljempänä 142 artiklassa tarkoitettujen nopeutettujen menettelyjen yhteydessä ensimmäisessä alakohdassa määräaika on viisi kalenteripäivää.

▼B

2. Hankintaviranomaisen on pystyttävä osoittamaan, minä päivänä ilmoitukset on lähetetty.

121 artikla

Muut julkaisutavat

(Varainhoitoasetuksen 90 artikla)

Edellä 118, 119 ja 120 artiklassa säädettyjen julkaisutoimenpiteiden lisäksi hankinnasta voidaan tiedottaa myös muulla tavoin, erityisesti sähköisesti. Tällaisessa julkistamisessa viitataan 120 artiklassa tarkoitettuun, *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* julkaistuun ilmoitukseen, jos sellainen on, eikä sähköistä ilmoitusta saa julkaista ennen kyseistä todistusvoimaista ilmoitusta.

Tämä julkistaminen ei saa saattaa ehdokkaita tai tarjoajia eriarvoiseen asemaan, ja se saa sisältää ainoastaan tiedot, jotka sisältyvät edellä mainittuun hankintailmoitukseen, jos sellainen on julkaistu.

3 jakso

Hankintamenettelyt

122 artikla

Hankintamenettelytavat

(Varainhoitoasetuksen 91 artikla)

1. Hankinta voidaan tehdä joko avoimen tai rajoitetun tarjouskilpailun, hankintailmoituksen julkaisemisen jälkeisen neuvottelumenettelyn tai ilman etukäteen julkaistavaa hankintailmoitusta järjestettävän neuvottelumenettelyn taikka tarvittaessa suunnittelukilpailun perusteella.

▼M1

2. Tarjouskilpailu on avoin, kun kuka tahansa taloudellisista toimijoista voi tehdä tarjouksen. Tämä koskee myös 125 a artiklassa tarkoitettuja dynaamisia hankintajärjestelmiä.

Tarjouskilpailu on rajoitettu, kun kaikki taloudelliset toimijat voivat pyytää saada osallistua kilpailuun ja kun ainoastaan 135 artiklassa tarkoitetut valintaperusteet täyttävät ehdokkaat, joille hankintaviranomainen on lähettänyt samanaikaisesti kirjallisen kutsun, voivat tehdä tarjo-

▼M1

uksen tai kun on kyse 125 b artiklassa tarkoitetusta kilpailullisesta neuvottelumenettelystä esittää ratkaisun.

Toimeksisaajat voidaan valita kunkin hankinnan osalta erikseen, myös kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä, tai mahdollisista ehdokkaista voidaan laatia luettelo 128 artiklassa tarkoitetussa rajoitetussa menettelyssä.

▼B

3. ►C1 Jos käytetään neuvottelumenettelyä, hankintaviranomainen ottaa yhteyttä valitsemiinsa ehdokkaisiin, jotka täyttävät 135 artiklassa tarkoitetut edellytykset, ja neuvottelee hankintaehdoista yhden tai useamman tällaisen ehdokkaan kanssa. ◄

Jos käytetään 127 artiklassa tarkoitettua neuvottelumenettelyä, josta julkaistaan hankintailmoitus, hankintaviranomainen lähettää samanaikaisesti kirjallisen kutsun kaikille neuvotteluihin valituille ehdokkaille.

4. Suunnittelukilpailu on menettely, jolla hankintaviranomainen voi hankkia lähinnä arkkitehtuurin tai maanrakennuksen taikka tietojenkäsittelyn alaan liittyvän suunnitelman tai ehdotuksen. Suunnittelukilpailun voittajaehdokkaan esittää tuomaristo, joka voi jakaa palkintoja.

123 artikla

Ehdokkaiden lukumäärä rajoitetussa tai neuvottelumenettelyssä

(Varainhoitoasetuksen 91 artikla)

1. Kun käytetään rajoitettua menettelyä, myös 128 artiklassa tarkoitettua menettelyä, on pyydettävä tarjous vähintään viideltä ehdokkaalta, jos valintaperusteet täyttäviä ehdokkaita on riittävästi.

Hankintaviranomainen voi myös päättää hankinnan kohteen perusteella ja objektiivisten ja syrjimättömien valintaperusteiden nojalla, että ehdokkaita voi olla enintään kaksikymmentä. Tällöin 118 artiklassa tarkoitetussa hankintailmoituksessa tai 119 artiklassa tarkoitetussa kiinnostuksenilmaisupyynnössä on ilmoitettava hintarajat ja valintaperusteet.

Todellisen kilpailun aikaansaamiseksi on kuitenkin annettava riittävän monelle ehdokkaalle mahdollisuus esittää tarjous.

▼M1

2. ►M3 Neuvottelumenettelyssä neuvotteluihin on kutsuttava vähintään kolme ehdokasta, ja kilpailuun perustuvan neuvottelumenettelyn jälkeen tarjous on pyydettävä vähintään kolmelta ehdokkaalta, jos valintaperusteet täyttäviä ehdokkaita on riittävästi. ◄

Mahdollisuus tarjouksen esittämiseen on annettava riittävän monelle ehdokkaalle todellisen kilpailun aikaansaamiseksi.

Ensimmäisen ja toisen alakohdan säännöksiä ei sovelleta:

a) 129 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuihin hankintoihin, joiden arvo on vähäinen;

b) direktiivin 2004/18/EY liitteessä II B tarkoitettujen oikeudellisten palveluiden hankintoihin;

c) 126 artiklan 1 kohdan j alakohdassa tarkoitettuihin salaisiksi julistettuihin hankintoihin.

3. Jos valintaperusteet ja vähimmäisvaatimukset täyttävien ehdokkaiden määrä alittaa 1 ja 2 kohdassa säädetyn vähimmäismäärän, hankintaviranomaiset voivat jatkaa tarjouskilpailumenettelyä kutsumalla siihen yhden tai useamman vaaditut edellytykset täyttävän ehdokkaan. Tähän jatkettuun menettelyyn eivät kuitenkaan voi osallistua muut taloudelliset toimijat, jotka eivät ole pyytäneet saada osallistua, eivätkä ehdokkaat, jotka eivät täytä vaadittuja edellytyksiä.

▼B

124 artikla

Neuvottelumenettelyjen kulku

(Varainhoitoasetuksen 91 artikla)

Hankintaviranomaiset neuvottelevat tarjoajien kanssa näiden esittämistä tarjouksista niiden muokkaamiseksi 118 artiklassa tarkoitetussa hankintailmoituksessa tai tarjouseritelmässä ja mahdollisissa muissa asiakirjoissa esitettyjen vaatimusten mukaisiksi ja edullisimman tarjouksen löytämiseksi.

Hankintaviranomaiset kohtelevat neuvottelujen aikana kaikkia tarjoajia tasapuolisesti.

▼M1

Jos hankintaviranomaiset voivat julkisia hankintasopimuksia tehdessään noudattaa 127 artiklan mukaisesti neuvottelumenettelyä hankintailmoituksen julkaistuaan, ne voivat määrätä, että neuvottelumenettely tapahtuu vaiheittain neuvoteltavien tarjousten määrän rajoittamiseksi soveltamalla hankintailmoituksessa tai tarjouspyyntöasiakirjassa ilmoitettuja ratkaisuperusteita. Tällaisen mahdollisuuden käyttämisestä on ilmoitettava hankintailmoituksessa tai tarjouspyyntöasiakirjassa.

▼B

125 artikla

Suunnittelukilpailu

(Varainhoitoasetuksen 91 artikla)

1. Suunnittelukilpailun järjestämistä koskevat säännöt toimitetaan kaikille niille, jotka ovat ilmaisseet kiinnostuksensa osallistumiseen.

Suunnittelukilpailuun on kutsuttava riittävän monta ehdokasta todellisen kilpailun aikaansaamiseksi.

2. Tuomariston nimittää toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä. Siihen saa kuulua vain luonnollisia henkilöitä, joiden on oltava riippumattomia suunnittelukilpailun osanottajista. Jos suunnittelukilpailun osanottajilta vaaditaan erityistä ammattipätevyyttä, vähintään kolmasosalla tuomariston jäsenistä on oltava sama tai vastaava pätevyys.

Tuomaristo antaa lausuntonsa itsenäisesti sille nimettömästi esitettyjen ehdotusten perusteella ja yksinomaan suunnittelukilpailuilmoituksessa esitetyillä perusteilla.

3. Tuomaristo kirjaa arvosteluunsa, jonka kaikki sen jäsenet allekirjoittavat, ratkaisuesityksensä, joka perustuu kunkin ehdotuksen ansioihin, ja huomautuksensa.

Ehdotukset pysyvät nimettöminä tuomariston lausunnon antamiseen saakka.

▼M1

Tuomaristo voi pyytää ehdokkaita vastaamaan arvosteluun kirjattuihin kysymyksiin hankkeen selkiyttämiseksi. Tämän seurauksena käytävästä vuoropuhelusta laaditaan pöytäkirja.

▼B

4. Tämän jälkeen hankintaviranomainen tekee päätöksen, jossa esitetään hyväksytyn ehdokkaan nimi ja osoite ja syyt tämän valintaan suunnittelukilpailuilmoituksessa ennalta esitettyjen perusteiden kannalta varsinkin, jos valittu ehdokas on muu kuin tuomariston lausunnossa esitetty ehdokas.

▼M1

125 a artikla

Dynaaminen hankintajärjestelmä

(Varainhoitoasetuksen 91 artikla)

1. Dynaaminen hankintajärjestelmä, sellaisena kuin tarkoitetaan direktiivin 2004/18/EY 1 artiklan 6 kohdassa ja 33 artiklassa, on tavanomaisiin ostoihin käytettävä kokonaan sähköinen hankintajärjestelmä. Mikä tahansa valintaperusteet täyttävä taloudellinen toimija voi liittyä siihen tehtyään alustavan tarjouksen, joka on tarjouseritelmän ja mahdollisten täydentävien asiakirjojen mukainen. Alustavaa tarjousta parempi tarjous voidaan esittää missä tahansa vaiheessa edellyttäen, että tarjous on edelleen tarjouseritelmien mukainen.

2. Dynaamisen hankintajärjestelmän toteuttamiseksi hankintaviranomaiset julkaisevat hankintailmoituksen, jossa täsmennetään, että kyseessä on dynaaminen hankintajärjestelmä, ja jossa ilmoitetaan Internet-sivusto, jolle tarjouseritelmä ja mahdolliset täydentävät asiakirjat asetetaan saataville vapaasti, suoraan ja kokonaisuudessaan ilmoituksen julkaisemispäivästä alkaen ja järjestelmän käytön päättymiseen saakka.

Tarjouseritelmässä ilmoitetaan muun muassa järjestelmän kohteena olevien suunniteltujen hankintojen laatu ja kaikki tarvittavat tiedot hankintajärjestelmästä ja käytettävästä sähköisestä järjestelmästä sekä viestintäyhteyttä koskevista järjestelyistä ja teknisistä eritelmistä.

3. Hankintaviranomaisten on dynaamisen hankintajärjestelmän koko keston ajan annettava kaikille taloudellisille toimijoille mahdollisuus esittää alustava tarjous ja tulla hyväksytyksi järjestelmään 1 kohdassa tarkoitettujen edellytysten mukaisesti. Hankintaviranomaiset arvioivat alustavan tarjouksen enintään 15 päivän kuluessa sen esittämisestä. Ne voivat kuitenkin pidentää arviointiaikaa, jos sopimusta ei kilpailuteta sen aikana.

Hankintaviranomainen ilmoittaa mahdollisimman pian tarjoajalle tämän hyväksymisestä dynaamiseen hankintajärjestelmään tai tämän tekemän tarjouksen hylkäämisestä.

4. Jokainen erillinen hankintasopimus on kilpailutettava. Ennen kilpailuttamista hankintaviranomaiset julkaisevat lyhennetyn hankintailmoituksen, jossa kaikkia kiinnostuneita taloudellisia toimijoita kehotetaan tekemään alustava tarjous määräajassa, joka voi päättyä aikaisintaan 15 päivän kuluttua lyhennetyn hankintailmoituksen lähettämispäivästä. Hankintaviranomaiset kilpailuttavat sopimuksen vasta arvioituaan kaikki mainitun määräajan kuluessa tehdyt alustavat tarjoukset.

Hankintaviranomaiset kehottavat sen jälkeen kaikkia järjestelmään hyväksyttyjä tarjoajia tekemään tarjouksen kohtuullisessa määräajassa. Hankintaviranomaiset tekevät hankintasopimuksen sen tarjoajan kanssa, joka on esittänyt kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen dynaamisen hankintajärjestelmän toteuttamiseksi käytetyssä hankintailmoituksessa mainittujen ratkaisuperusteiden perusteella arvioituna. Nämä perusteet voidaan tarvittaessa määritellä yksityiskohtaisemmin tarjouspyynnössä.

5. Dynaamisen hankintajärjestelmän kesto voi olla enintään neljä vuotta, paitsi asianmukaisesti perustelluissa poikkeustapauksissa.

Hankintaviranomaiset eivät saa käyttää tätä järjestelmää estääkseen, rajoittaakseen tai vääristääkseen kilpailua.

Asianomaisilta taloudellisilta toimijoilta tai järjestelmään osallistuvilta ei saa laskuttaa käsittelymaksuja.

▼M1

125 b artikla

Kilpailullinen neuvottelumenettely

(Varainhoitoasetuksen 91 artikla)

1. Jos hankintasopimus on erityisen monimutkainen, hankintaviranomainen voi noudattaa direktiivin 2004/18/EY 29 artiklassa tarkoitettua kilpailullista neuvottelumenettelyä todettuaan, että avoimen menettelyn tai rajoitettua menettelyä koskevien nykyisten sääntöjen suora käyttö ei mahdollista sopimuksen tekemistä sen tarjoajan kanssa, joka on tehnyt kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen.

Hankintasopimuksen katsotaan olevan erityisen monimutkainen, jos hankintaviranomainen ei kykene objektiivisesti määrittelemään teknisiä keinoja, joilla tarpeet tai tavoitteet voidaan täyttää, tai ei kykene erittelemään hankkeen oikeudellista tai taloudellista perustaa.

2. Hankintaviranomaiset julkaisevat hankintailmoituksen, jossa ne tiedottavat tarpeistaan ja vaatimuksistaan, jotka määritellään kyseisessä ilmoituksessa ja/tai hankekuvauksessa.

3. Hankintaviranomaiset aloittavat 135 artiklan mukaiset valintaperusteet täyttävien ehdokkaiden kanssa neuvottelun, jonka tarkoituksena on kartoittaa ja määritellä parhaat keinot hankintaviranomaisen tarpeiden kannalta.

Hankintaviranomaiset varmistavat neuvottelun aikana kaikkien tarjoajien tasapuolisen kohtelun ja sen, ettei neuvotteluun osallistuvan ehdokkaan ehdottamia ratkaisuja tai muita tietoja luovuteta ilman ehdokkaan suostumusta muille osapuolille.

Hankintaviranomaiset voivat määrätä, että menettely tapahtuu vaiheittain siten, että neuvoteltavien ratkaisujen määrää rajoitetaan neuvottelun aikana soveltamalla hankintailmoituksessa tai hankekuvauksessa ilmoitettuja ratkaisuperusteita; tämän mahdollisuuden käyttö edellyttää, että siitä on ilmoitettu hankintailmoituksessa tai hankekuvauksessa.

4. Ilmoitettuaan osallistujille neuvottelun päättymisestä hankintaviranomaiset kehottavat niitä tekemään lopullisen tarjouksen neuvottelun aikana esitetyn ja määritetyn ratkaisun tai esitettyjen ja määritettyjen ratkaisujen perusteella. Lopullisissa tarjouksissa on oltava kaikki hankkeen toteuttamiseksi vaaditut ja tarpeelliset osat.

Tarjouksia voidaan hankintaviranomaisen pyynnöstä selkeyttää, täsmentää ja viimeistellä muuttamatta kuitenkaan tarjouksen tai tarjouspyynnön perusosia, joiden muuttamisella olisi todennäköisesti kilpailua vääristävä tai syrjivä vaikutus.

Tarjoaja, jonka on katsottu tehneen kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen, voi hankintaviranomaisen pyynnöstä joutua täsmentämään tarjoukseensa liittyviä näkökohtia tai vahvistamaan tarjouksessa olevat sitoumukset edellyttäen, että tämä ei muuta tarjouksen tai tarjouskilpailun olennaisia osia eikä vääristä kilpailua tai aiheuta syrjintää.

5. Hankintaviranomaiset voivat myöntää neuvotteluun osallistuville palkkioita tai muita maksuja.

▼M3

125 c artikla

Yhteisesti jäsenvaltioiden kanssa toteutettavat hankintamenettelyt

(Varainhoitoasetuksen 91 artikla)

Kun toimielin toteuttaa hankintamenettelyn yhdessä yhden tai useamman jäsenvaltion hankintaviranomaisen kanssa, noudatetaan kyseiseen toimielimeen sovellettavia menettelysäännöksiä.

Kun jäsenvaltion hankintaviranomaiselle kuuluva tai sen hallinnoima osuus hankintasopimuksen arvioidusta kokonaisarvosta on vähintään

▼M3

50 prosenttia, tai muissa asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa, toimielin voi päättää, että noudatetaan jäsenvaltion hankintaviranomaiseen sovellettavia menettelysääntöjä, jos niiden voidaan katsoa vastaavan toimielimeen sovellettavia säännöksiä.

Toimielin ja jäsenvaltion hankintaviranomainen, joita yhteinen hankintamenettely koskee, sopivat etenkin yksityiskohtaisista käytännön säännöistä, jotka koskevat osallistumishakemusten tai tarjousten arviointia, hankintasopimuksen tekemistä, hankintasopimukseen sovellettavaa lakia ja riita-asioissa toimivaltaista tuomioistuinta.

▼B

126 artikla

Tilanteet, joissa käytetään neuvottelumenettelyä ilman etukäteen julkaistavaa hankintailmoitusta

(Varainhoitoasetuksen 91 artikla)

1. ►M1 Riippumatta siitä, mikä on hankinnan arvioitu arvo, hankintaviranomaiset voivat käyttää neuvottelumenettelyä julkaisematta ennakkoon hankintailmoitusta seuraavissa tapauksissa: ◄

a) avoimella tai rajoitetulla menettelyllä ei ole saatu alkuperäisen menettelyn päätyttyä lainkaan tarjouksia tai tehdyt tarjoukset eivät vastaa tarjouspyyntöä taikka yhtään ehdokkuushakemusta ei ole jätetty edellyttäen, ettei 130 artiklassa tarkoitetuissa tarjouskilpailuasiakirjoissa eriteltyjä alkuperäisiä sopimusehtoja olennaisesti muuteta;

b) teknisistä tai taiteellisista taikka yksinoikeuden suojaamiseen liittyvistä syistä hankinta on annettava tietyn taloudellisen toimijan tehtäväksi;

▼M1

c) siltä osin kuin se on ehdottoman välttämätöntä, kun muille menettelyille 140, 141 ja 142 artiklassa asetettuja määräaikoja ei voida noudattaa, koska asia on äärimmäisen kiireellinen hankintaviranomaisesta riippumattomista, ennalta arvaamattomista syistä;

▼B

d) palveluhankintasopimus tehdään suunnittelukilpailun perusteella ja se on asiaan sovellettavien sääntöjen mukaan tehtävä suunnittelukilpailun voittajan kanssa, tai jos voitto on jaettu, voittajista yhden kanssa. Jälkimmäisessä tapauksessa kaikki suunnittelukilpailun voittajat kutsutaan osallistumaan neuvotteluihin;

▼M1

e) on kyse lisäpalveluista ja -urakoista, jotka eivät sisälly hankkeen alkuperäisiin suunnitelmiin eivätkä alkuperäiseen sopimukseen ja joista on tullut ennalta arvaamattomasta syystä välttämättömiä palvelun tai rakennusurakan toteuttamiselle, 2 kohdassa tarkoitetuin edellytyksin;

f) kyseessä ovat uudet palvelut tai urakat, jotka ovat samanlaisen, saman hankintaviranomaisen alkuperäisen hankinnan toteuttajaksi valitulle taloudelliselle toimijalle antaman palvelun tai urakan toistamista, jos nämä uudet palvelut tai urakat ovat samanlaisia kuin perushanke ja perushankkeesta on tehty alkuperäinen sopimus avoimia tai rajoitettuja menettelyjä noudattaen, 3 kohdassa tarkoitetuin edellytyksin;

▼B

g) tavarahankintasopimuksiin, kun

i) tarvitaan lisätoimituksia joko tavanomaisten toimitusten tai laitteistojen osittaiseksi korvaamiseksi tai aiempien toimitusten tai laitteistojen laajentamiseksi, jos hankintaviranomainen joutuisi toimittajan vaihtamisen vuoksi hankkimaan teknisiltä ominaisuuksiltaan poikkeavaa materiaalia, mikä johtaisi yhteensopimat-

▼B

tomuuteen tai suhteettomiin teknisiin vaikeuksiin käytössä ja kunnossapidossa. Tällainen hankintasopimus voi olla voimassa enintään kolmen vuoden ajan;

ii) hankittavat tuotteet valmistetaan vain tutkimusta, kokeilua, kehittämistä tai tieteellistä tarkoitusta varten eikä tuotteen kaupallisen kannattavuuden testaamiseksi tai joukkotuotantoon, jonka tavoitteena on tutkimus- ja kehityskustannusten korvaaminen;

▼M1

iii) kyse on raaka-ainemarkkinoilla noteeratuista ja sieltä hankituista tavaroista;

iv) tavarat on hankittu erityisen edullisin ehdoin joko kaupallisen toimintansa lopullisesti päättävältä tavarantoimittajalta taikka pesänhoitajalta tai selvittäjältä maksukyvyttömyysmenettelyn, akordin tai muun samantyyppisen kansallisessa lainsäädännössä säännellyn menettelyn seurauksena;

▼B

h) kiinteistöhankintasopimuksiin, kun paikalliset kiinteistömarkkinat on kartoitettu;

▼M1

i) direktiivin 2004/18/EY liitteessä II B tarkoitettujen oikeudellisten palveluiden hankintoihin, jotka hankinnat on joka tapauksessa riittävästi julkistettava;

j) toimielimen tai sen valtuuttamien viranomaisten salaisiksi julistamiin hankintasopimuksiin tai hankintasopimuksiin, joiden tekeminen edellyttää voimassa olevien hallinnollisten määräysten mukaisesti taikka yhteisöjen tai unionin olennaisten etujen suojaamiseksi erityisiä turvatoimenpiteitä.

▼M2

Hankintaviranomaiset voivat käyttää neuvottelumenettelyä julkaisematta etukäteen hankintailmoitusta myös silloin, kun hankinnan arvo on enintään 60 000 euroa.

▼B

2. Edellä 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettujen palvelujen ja urakoiden osalta hankintaviranomaiset voivat käyttää neuvottelumenettelyä julkaisematta etukäteen hankintailmoitusta edellyttäen, että lisäsuoritukset tilataan alkuperäiseltä toimeksisaajalta:

a) kun lisähankintoja ei voida erottaa teknisesti tai taloudellisesti päähankinnasta aiheuttamatta hankintaviranomaiselle huomattavaa haittaa, tai

b) kun lisähankinnat voidaan erottaa alkuperäisen hankinnan toteuttamisesta, mutta ne ovat ehdottoman välttämättömiä tämän loppuunsaattamiseksi.

Lisähankintojen yhteenlaskettu arvo saa olla enintään 50 prosenttia alkuperäisen hankinnan arvosta.

3. ►M1 Edellä 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa f alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa mahdollisuus käyttää neuvottelumenettelyä ilmoitetaan jo alkuperäisen tarjouskilpailun yhteydessä, ja lisäpalveluiden tai -urakoiden arvioitu kokonaisarvo otetaan huomioon 158 artiklassa tarkoitettuja kynnysarvoja laskettaessa. ◄ Tätä menettelyä voidaan käyttää ainoastaan alkuperäisen hankintasopimuksen tekemistä seuraavien kolmen vuoden aikana.

▼B

127 artikla

Tilanteet, joissa käytetään neuvottelumenettelyä hankintailmoituksen julkaisemisen jälkeen

(Varainhoitoasetuksen 91 artikla)

1. ►M1 Riippumatta siitä, mikä on hankinnan arvioitu arvo, hankintaviranomaiset voivat käyttää neuvottelumenettelyä hankintailmoituksen julkaistuaan seuraavissa tapauksissa:

a) kun päättyneellä avoimella tai rajoitetulla menettelyllä taikka kilpailullisella neuvottelumenettelyllä on saatu sääntöjenvastaisia tarjouksia tai tarjoukset eivät vastaa varsinkaan valinta- ja ratkaisuperusteita, eikä 130 artiklassa tarkoitetuissa tarjouskilpailuasiakirjoissa eriteltyjä alkuperäisiä sopimusehtoja olennaisesti muuteta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 kohdan soveltamista;

b) poikkeustapauksissa, kun tarjoaja ei voi rakennusurakan, tavaroiden tai palveluiden luonteen tai asiaan liittyvien riskien vuoksi ilmoittaa kokonaishintaa ennakkoon; ◄

c) kun esimerkiksi rahoituspalvelujen ja henkisten suoritusten alalla hankittavien palvelujen luonteen vuoksi tarjouseritelmiä ei voida laatia niin tarkasti, että hankinta voitaisiin tehdä valitsemalla paras tarjous avoimen tai rajoitetun menettelyn sääntöjä noudattaen;

d) kun urakkasopimukseen kuuluvat työt tehdään vain tutkimusta, kokeilua tai kehittämistä varten eikä pyritä taloudelliseen kannattavuuteen tai tutkimus- ja kehityskustannusten kattamiseen;

▼M1

e) kun on kyse direktiivin 2004/18/EY liitteessä II B tarkoitetuista palveluhankinnoista, jollei tämän asetuksen 126 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan i ja j alakohdan tai toisen alakohdan säännöksistä muuta johdu;

▼M2

f) kun on kyse muista tutkimus- ja kehityspalveluista kuin niistä, joiden hyöty koituu yksinomaan hankintaviranomaiselle sen omassa toiminnassa käytettäväksi edellyttäen, että hankintaviranomainen korvaa suoritetun palvelun kokonaan;

g) kun on kyse radio- ja televisiotoiminnan harjoittajien lähetystoimintaan tarkoitettujen ohjelmien ostoa, suunnittelua, tuotantoa tai yhteistuotantoa sekä lähetysaikaa koskevista sopimuksista.

▼M1

2. Edellä 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa hankintaviranomaisen ei tarvitse julkaista hankintailmoitusta, jos neuvottelumenettelyyn otetaan mukaan kaikki ne ja vain ne tarjoajat, jotka täyttävät valintaperusteet ja jotka ovat aiemman menettelyn yhteydessä tehneet tarjousmenettelyn muotovaatimukset täyttävän tarjouksen.

▼B

128 artikla

Rajoitettu menettely kiinnostuksenilmaisupyynnön julkaisemisen jälkeen

(Varainhoitoasetuksen 91 artikla)

▼M2

1. Kiinnostuksenilmaisupyyntö on esikarsintakeino sellaisten ehdokkaiden valitsemiseksi, joita kehotetaan esittämään tarjous rajoitetuissa tarjouskilpailuissa, joita on tarkoitus järjestää 60 000 euron ylittävistä hankinnoista, jollei 126 ja 127 artiklan säännöksistä muuta johdu.

▼B

2. Kiinnostuksenilmaisupyynnön perusteella laadittava luettelo on voimassa enintään kolmen vuoden ajan siitä päivästä, kun 119 artiklan

▼B

1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu ilmoitus on lähetetty Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistoon.

Kaikki halukkaat voivat ilmoittautua ehdokkaiksi milloin tahansa luettelon voimassaoloaikana, kolmea viimeistä kuukautta lukuun ottamatta.

3. Kunkin hankinnan yhteydessä hankintaviranomainen pyytää joko kaikkia luetteloon merkittyjä tai näiden joukosta objektiivisten ja syrjimättömien valintaperusteiden nojalla valittuja ehdokkaita esittämään tarjouksen.

▼M2

129 artikla

Vähäiset hankinnat

(Varainhoitoasetuksen 91 artikla)

1. Hankintoihin, joiden arvo on enintään 60 000 euroa, voidaan soveltaa neuvottelumenettelyä, jos neuvotteluja käydään vähintään viiden ehdokkaan kanssa.

Jos hankintaviranomainen saa ehdokkaiden kanssa neuvoteltuaan ainoastaan yhden hallinnollisesti ja teknisesti pätevän tarjouksen, hankinta voidaan tehdä tämän tarjouksen perusteella edellyttäen, että tarjous täyttää ratkaisuperusteet.

2. Hankintoihin, joiden arvo on enintään 25 000 euroa, voidaan soveltaa 1 kohdassa tarkoitettua menettelyä, jos neuvotteluja käydään vähintään kolmen ehdokkaan kanssa.

▼M3

3. Hankinnat, joiden arvo on enintään 5 000 euroa, voidaan tehdä yhden ainoan tarjouksen perusteella.

4. Enintään 500 euron menojen kattamiseksi suoritettavat maksut voidaan maksaa pelkän laskun perusteella ilman tarjouksen hyväksymistä ennakkoon.

▼B

130 artikla

Tarjouskilpailuasiakirjat

(Varainhoitoasetuksen 92 artikla)

1. Tarjouskilpailuasiakirjoissa on oltava ainakin:

▼M1

a) tarjous- tai neuvottelupyyntö taikka pyyntö osallistua 125 b artiklassa tarkoitettuun menettelyyn sisältyvään neuvotteluun;

b) edellisiin liittyvä tarjouseritelmä tai 125 b artiklassa tarkoitetun kilpailullisen neuvottelumenettelyn tapauksessa asiakirja, jossa selostetaan hankintaviranomaisen tarpeet ja vaatimukset taikka maininta Internet-sivustosta, jolle pyynnöt asetetaan saataville.

▼B

c) mallisopimus.

Tarjouskilpailuasiakirjoissa on viitattava julkaisutoimenpiteisiin, jotka on toteutettu 118—121 artiklan mukaisesti.

2. ►M1 Tarjous- tai neuvottelupyynnössä taikka neuvotteluun osallistumista koskevassa pyynnössä on ainakin:

a) annettava yksityiskohtaiset määräykset tarjousten toimittamisesta ja niiden esittämisestä, kuten määräpäivä ja kellonaika sekä selvitys siitä, vaaditaanko vakiomuotoisen vastauslomakkeen täyttämistä, tarjoukseen liitettävät asiakirjat, myös tositteet 135 artiklassa tarkoitetusta vakavaraisuudesta, luottokelpoisuudesta ja teknisestä ja amma-

▼B

tillisesta pätevyydestä, jos näitä ei ilmoiteta tarkemmin hankintailmoituksessa, sekä osoite, johon tarjoukset on lähetettävä;

b) todettava, että tarjouksen tekeminen merkitsee 1 kohdassa tarkoitetun, kyseiseen tarjoukseen sovellettavan tarjouseritelmän hyväksymistä ja että tarjouksen tekeminen sitoo tarjouskilpailun voittanutta tarjoajaa sopimuksen täytäntöönpanon ajan; ◀

c) ilmoitettava määräaika, jona tarjous on voimassa ja tarjoajan on säilytettävä tarjouksensa ehdot muuttamattomina;

d) kiellettävä kaikki yhteydenotot hankintaviranomaisen ja tarjoajan välillä menettelyn aikana, lukuun ottamatta 148 artiklassa säädettyjä poikkeustapauksia ja tarkastuskäyntejä, joita koskevista ehdoista on määrättävä yksityiskohtaisesti;

▼M1

e) ilmoitettava kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä kuulemisvaiheen alkamispäivä ja osoite, jossa kuuleminen järjestetään.

▼B

3. Tarjouseritelmässä on ainakin:

▼M3

a) esitettävä hankintaan sovellettavat hylkäämis- ja valintaperusteet, paitsi kilpailuun perustuvassa neuvottelumenettelyssä, rajoitetussa menettelyssä tai 127 artiklassa tarkoitetussa hankintailmoituksen julkaisemisen jälkeen aloitettavassa neuvottelumenettelyssä; tällöin kyseiset perusteet esitetään yksinomaan hankintailmoituksessa tai kiinnostuksenilmaisupyynnössä;

▼M1

b) esitettävä ratkaisuperusteet ja niiden painotus tai tarvittaessa perusteiden merkitys alenevassa tärkeysjärjestyksessä, jos niitä ei ole esitetty hankintailmoituksessa;

▼B

c) esitettävä 131 artiklassa tarkoitetut tekniset eritelmät;

▼M1

d) ilmoitettava, mitä vähimmäisvaatimuksia vaihtoehtojen on täytettävä valittaessa 138 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua kokonaistaloudellisesti edullisinta tarjousta, jos hankintaviranomainen on maininnut hankintailmoituksessa, että vaihtoehdot ovat sallittuja;

▼B

e) mainittava, että sovelletaan erioikeuksista ja vapauksista tehtyä pöytäkirjaa tai tarvittaessa diplomaattisuhteita tai konsulisuhteita koskevaa Wienin yleissopimusta;

f) esitettävä todistukset hankintamarkkinoille pääsystä 159 artiklassa säädetyin edellytyksin;

▼M1

g) kuvailtava 125 a artiklassa tarkoitetuissa dynaamisissa hankintajärjestelmissä suunniteltujen hankintojen luonne ja kaikki tarvittavat tiedot hankintajärjestelmästä ja käytettävästä sähköisestä järjestelmästä sekä viestintäyhteyttä koskevista järjestelyistä ja teknisistä eritelmistä.

▼B

4. Mallisopimuksessa on erityisesti:

a) ilmoitettava sopimusehtojen rikkomisesta johtuvat seuraamukset;

b) ilmoitettava, minkä tietojen on 98 artiklan mukaisesti käytävä ilmi laskuista tai niitä koskevista tositteista;

▼M3

c) todettava, että kun toimielimet ovat hankintaviranomaisena, hankintasopimukseen sovelletaan yhteisön lainsäädäntöä ja tarvittaessa so-

▼M3

velletaan täydentävästi hankintasopimuksessa määrättyä kansallista lainsäädäntöä;

d) mainittava riita-asioissa toimivaltainen tuomioistuin.

▼B

5. Hankintaviranomainen voi edellyttää, että tarjoaja ilmoittaa, minkä osan hankinnasta se aikoo teettää alihankintana, ja nimeää alihankkijat. ►M3 Hankintaviranomainen voi 134 artiklassa tarkoitettujen tietojen lisäksi edellyttää, että ehdokas tai tarjoaja toimittaa sille tiedot suunnitellun alihankkijan 135, 136 ja 137 artiklassa tarkoitetuista vakavaraisuudesta, luottokelpoisuudesta, teknisestä suorituskyvystä ja ammatillisesta pätevyydestä, erityisesti kun alihankintojen osuus hankinnasta on suuri. ◄

131 artikla

Tekniset eritelmät

(Varainhoitoasetuksen 92 artikla)

1. Teknisten eritelmien on taattava ehdokkaille ja tarjoajille yhtäläiset mahdollisuudet esittää tarjous, eivätkä ne saa perusteettomasti haitata julkisten hankintojen avaamista kilpailulle.

Niissä määritellään tavaralta, palvelulta tai materiaalilta taikka rakennusurakalta vaadittavat ominaisuudet hankintaviranomaisen niille varaaman käyttötarkoitukseen nähden.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin ominaisuuksiin kuuluu:

a) laatutaso;

b) ympäristöllinen suorituskyky;

▼M1

c) aina kun mahdollista, vammaiskäytön edellytykset tai kaikkien käyttäjien vaatimukset täyttävä suunnittelu;

▼B

d) vaatimustenmukaisuuden arviointitasot ja -menettelyt;

e) käyttöönsoveltuvuus;

f) turvallisuus tai mitat, myös tavarahankinnoissa sovellettavat myyntinimeä ja käyttöohjeita koskevat säännöt, sekä kaikkien hankintojen osalta nimikkeistö, symbolit, testaus ja testausmenetelmät, pakkaukset, pakkausmerkinnät ja tunnisteet, tuotantoprosessit ja -menetelmät;

g) rakennusurakoissa laadunvarmistusmenettelyt sekä urakoiden suunnittelu- ja hinnoittelusäännöt, testiolosuhteet ja töiden tarkastus- ja vastaanottoedellytykset, rakennustekniikat ja -menetelmät ja kaikki muut tekniset edellytykset, jotka hankintaviranomainen voi yleisten tai erityisten määräysten nojalla asettaa valmiille työlle ja siihen kuuluville materiaaleille tai osille.

3. Tekniset eritelmät määritellään seuraavasti:

a) viittaamalla eurooppalaisiin standardeihin, eurooppalaisiin teknisiin hyväksyntöihin, yhteisiin teknisiin eritelmiin, jos tällaisia on, kansainvälisiin standardeihin tai muuhun eurooppalaisten standardisoimislaitosten laatimaan tekniseen viitemateriaaliin tai sen puuttuessa vastaavaan kansalliseen materiaaliin. Jokaisessa viittauksessa on oltava maininta ”tai vastaava”;

▼M1

b) tai käyttämällä perusteena suorituskykyä tai toiminnallisia vaatimuksia, mahdolliset ympäristönsuojelunäkökohdat mukaan luettuina, joiden on oltava riittävän täsmällisiä, jotta tarjoajat pystyvät niiden perusteella määrittämään hankintasopimuksen kohteen ja hankintaviranomaiset tekemään kyseisen hankintasopimuksen;

▼B

c) tai kahden edellä mainitun menettelytavan yhdistelmänä.

4. Käyttäessään mahdollisuutta viitata 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin eritelmiin hankintaviranomainen ei kuitenkaan saa hylätä tarjousta sillä perusteella, että se ei ole mainittujen eritelmien mukaisia, jos tarjoaja tai ehdokas osoittaa millä tahansa hankintaviranomaista tyydyttävällä, tarkoitukseen soveltuvalla tavalla, että hän täyttää esitetyt vaatimukset vastaavalla tavalla.

▼M1

Tarkoitukseen soveltuvia keinoja voivat olla valmistajan tekniset asiakirjat tai jonkin tunnustetun laitoksen laatima testausselostus.

▼B

5. Käyttäessään 3 kohdan b alakohdassa säädettyä mahdollisuutta vaatia suorituskykyyn tai toiminnallisiin vaatimuksiin perustuvien eritelmien noudattamista hankintaviranomainen ei voi hylätä tarjousta, joka on eurooppalaisen standardin täytäntöönpanemiseksi annetun kansallisen standardin, eurooppalaisen teknisen hyväksynnän, yhteisen teknisen eritelmän, kansainvälisen standardin tai eurooppalaisen standardointielimen laatiman teknisen viitteen mukainen, jos kyseiset eritelmät koskevat vaadittua suorituskykyä tai toiminnallisia vaatimuksia.

▼M1

Tarjoajan on osoitettava tarjouksessaan hankintaviranomaisen kannalta riittävällä tavalla ja tarkoitukseen soveltuvin keinoin, että tarjous täyttää hankintaviranomaisen asettamat suorituskykyä koskevat tai toiminnalliset vaatimukset. Tarkoitukseen soveltuvia keinoja voivat olla valmistajan tekniset asiakirjat tai jonkin tunnustetun laitoksen laatima testausselostus.

5 a. Asettaessaan suorituskykyyn tai toiminnallisiin vaatimuksiin liittyviä ympäristönsuojeluvaatimuksia hankintaviranomaiset voivat käyttää eurooppalaisissa, monikansallisissa, kansallisissa tai muissa ympäristömerkeissä määriteltyjä yksityiskohtaisia eritelmiä tai tarvittaessa niiden osia, jos

a) eritelmät soveltuvat hankintasopimuksen kohteena olevien tavaroiden tai palvelujen ominaisuuksien määrittämiseen;

b) merkkiä koskevat vaatimukset kehitetään tieteellisen tiedon pohjalta;

c) ympäristömerkit hyväksytään menettelyssä, johon kaikki asianomaiset osapuolet, kuten viranomaiset, kuluttajat, valmistajat, vähittäiskaupan edustajat ja ympäristöjärjestöt voivat osallistua;

d) ympäristömerkit ovat kaikkien asiasta kiinnostuneiden osapuolten saatavilla.

Hankintaviranomaiset voivat ilmoittaa, että ympäristömerkillä varustettujen tuotteiden tai palvelujen odotetaan täyttävän tarjouseritelmässä määritellyt tekniset eritelmät. Niiden on hyväksyttävä muut asianmukaiset todistuskeinot, kuten valmistajan tekniset asiakirjat tai jonkin tunnustetun laitoksen laatima testausselostus.

5 b. Edellä 4, 5 ja 5 a kohdassa tarkoitetaan tunnustetuilla laitoksilla testaus- ja kalibrointilaboratorioita sekä tarkastus- ja sertifiointielimiä, jotka noudattavat sovellettavia eurooppalaisia standardeja.

▼B

6. Hankinnan kohteen vuoksi perusteltuja poikkeustapauksia lukuun ottamatta teknisissä eritelmissä ei saa erikseen mainita valmistajaa, alkuperää tai prosessia eikä viitata tavaramerkkiin, patenttiin, tyyppiin, alkuperänimitykseen tai valmistusmenetelmään, koska siten voitaisiin suosia joitakin tuotteita tai taloudellisia toimijoita ja sulkea toisia sopimuksen ulkopuolelle.

Jos hankinnan kohde on mahdotonta määritellä riittävän tarkasti ja kaikille osapuolille täysin selvällä tavalla, mainintaan tai viittaukseen liitetään ilmaisu ”tai vastaava”.

▼B

132 artikla

Hintojen tarkistaminen

(Varainhoitoasetuksen 92 artikla)

1. Tarjouskilpailuasiakirjoissa on ilmoitettava, onko tarjouksen hinnan oltava kiinteä ja muuttumaton.

2. Muussa tapauksessa asiakirjoissa on ilmoitettava edellytykset ja menetelmät, joilla hintaa voidaan tarkistaa sopimuksen voimassaoloaikana. Tällöin hankintaviranomaisen on otettava huomioon muun muassa

a) hankinnan luonne ja taloudellinen tilanne, jossa sopimus tehdään;

b) tehtävien ja sopimuksen luonne ja voimassaoloaika;

c) oma taloudellinen etunsa.

▼M3

133 artikla

Poissulkemiseen johtava laiton toiminta

(Varainhoitoasetuksen 93 ja 114 artikla)

Varainhoitoasetuksen 93 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitetaan seuraavia tapauksia:

a) 26 päivänä heinäkuuta 1995 annetulla neuvoston säädöksellä ([1]) tehdyn Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevan yleissopimuksen 1 artiklassa tarkoitetut petostapaukset;

b) sellaisen lahjonnan, jossa on osallisina Euroopan yhteisöjen virkamiehiä tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden virkamiehiä, torjumista koskevan yleissopimuksen 3 artiklassa tarkoitetut lahjontatapaukset; kyseinen sopimus on tehty 26 päivänä toukokuuta 1997 annetulla neuvoston säädöksellä ([2]);

c) rikollisjärjestöön osallistuminen, sellaisena kuin se määritellään neuvoston yhteisen toiminnan 98/733/YOS 2 artiklan 1 kohdassa ([3]);

d) rahanpesutapaukset, sellaisina kuin ne määritellään neuvoston direktiivin 91/308/ETY 1 artiklassa ([4]).

133 a artikla

Poissulkemisperusteiden soveltaminen ja poissulkemisen kesto

(Varainhoitoasetuksen 93–96 artikla)

1. Asiasta vastaavan toimielimen on suhteellisuusperiaatetta noudattaakseen otettava poissulkemisen kestoa määrittäessään huomioon erityisesti rikkomuksen vakavuus ja vaikutus yhteisöjen taloudellisiin etuihin ja julkisuuskuvaan, rikkomuksesta kulunut aika, sen kesto ja mahdollinen toistuminen, sen tahallisuus tai tuottamuksellisuuden aste sekä toimenpiteet, jotka asianomainen yhteisö on toteuttanut tilanteen korjaamiseksi.

Poissulkemisen kestoa määrittäessään asiasta vastaava toimielin antaa asianomaiselle ehdokkaalle tai tarjoajalle mahdollisuuden ilmaista kantansa.

Jos sovellettavan lainsäädännön mukaan poissulkemisen keston määrittävät varainhoitoasetuksen 95 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut viranomaiset tai elimet, komissio soveltaa kyseistä kestoa enintään varainhoitoasetuksen 93 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun enimmäiskeston ajan.

([1]) EYVL C 316, 27.11.1995, s. 48.
([2]) EYVL C 195, 25.6.1997, s. 1.
([3]) EYVL L 351, 29.12.1998, s. 1.
([4]) EYVL L 166, 28.6.1991, s. 77.

▼M3

2. Varainhoitoasetuksen 93 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuksi enimmäismääräajaksi asetetaan viisi vuotta, ja kyseinen määräaika lasketaan seuraavista ajankohdista:

a) varainhoitoasetuksen 93 artiklan 1 kohdan b ja e alakohdassa tarkoitetun lainvoimaisen tuomion antamispäivästä;

b) varainhoitoasetuksen 93 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa rikkomisen tapahtumispäivästä tai, jos on kyse jatkuvasta tai toistuvasta rikkomisesta, sen päättymispäivästä.

Jos rikkomus toistuu a tai b alakohdassa tarkoitettua päivää seuraavien viiden vuoden aikana, poissulkemisen kesto voidaan pidentää kymmeneen vuoteen, jollei 1 kohdasta muuta johdu.

3. Ehdokas tai tarjoaja ei saa osallistua hankinta- tai avustusmenettelyyn niin kauan, kuin se on jossakin varainhoitoasetuksen 93 artiklan 1 kohdan a tai d alakohdassa tarkoitetuista tilanteista.

▼M2

134 artikla

Todistustavat

(Varainhoitoasetuksen 93 ja 94 artikla)

1. Ehdokkaiden ja tarjoajien on annettava asianmukaisesti allekirjoitettu ja päivätty valaehtoinen vakuutus, jonka mukaan niitä ei koske mikään varainhoitoasetuksen 93 tai 94 artiklassa tarkoitetuista tilanteista.

Kun sovelletaan rajoitettua menettelyä, kilpailuun perustuvaa neuvottelumenettelyä tai hankintailmoituksen julkaisemisen jälkeen järjestettävää muuta neuvottelumenettelyä, ja kun hankintaviranomainen rajoittaa niiden ehdokkaiden määrää, jotka kutsutaan neuvotteluihin tai joilta pyydetään tarjous, kaikkien ehdokkaiden on kuitenkin toimitettava 3 kohdassa tarkoitetut asiakirjat.

▼M3

Hankintaviranomainen voi riskinarviointinsa perusteella päättää olla edellyttämättä ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua ilmoitusta enintään 5 000 euron arvoisten hankintojen osalta. Kuitenkin kun on kyse 241 artiklan 1 kohdassa, 243 artiklan 1 kohdassa tai 245 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta hankinnasta, hankintaviranomainen voi olla edellyttämättä kyseistä ilmoitusta enintään 10 000 euron arvoisten hankintojen osalta.

▼M2

2. Tarjoajan, jonka kanssa hankintasopimus aiotaan tehdä, on toimitettava hankintaviranomaiselle tämän asettamaan määräaikaan mennessä ja ennen sopimuksen allekirjoittamista 3 kohdassa tarkoitetut todisteet 1 kohdassa tarkoitetun vakuutuksen tueksi, kun kyse on:

a) toimielinten omaan lukuunsa tekemistä hankinnoista, joiden arvo on suurempi tai yhtä suuri kuin 158 artiklassa tarkoitetut kynnysarvot;

b) ulkoisten toimien alalla tehtävistä hankinnoista, joiden arvo on suurempi tai yhtä suuri kuin 241 artiklan 1 kohdan a alakohdassa, 243 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tai 245 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetyt kynnysarvot.

Jos hankintaviranomainen epäilee, että tarjoaja, jonka kanssa sopimus aiotaan tehdä, on jossakin poissulkemista edellyttävistä tilanteista, se voi edellyttää, että kyseinen tarjoaja toimittaa 3 kohdassa tarkoitetut todisteet, vaikka sopimuksen arvo olisi pienempi kuin a ja b alakohdassa tarkoitetut kynnysarvot.

3. Hankintaviranomainen hyväksyy riittäväksi todisteeksi siitä, ettei ehdokas tai tarjoaja, jonka kanssa sopimus aiotaan tehdä, ole missään varainhoitoasetuksen 93 artiklan 1 kohdan a, b tai e alakohdassa tarkoitetuista tilanteista, äskettäin annetun rikosrekisteriotteen tai, jollei sellaista ole, asianomaisen koti- tai alkuperämaan oikeus- tai hallintovira-

▼M2

nomaisen äskettäin antaman vastaavan asiakirjan, joka osoittaa, että asetetut vaatimukset täyttyvät. Hankintaviranomainen hyväksyy riittäväksi todisteeksi siitä, ettei ehdokas tai tarjoaja ole varainhoitoasetuksen 93 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetussa tilanteessa, kyseisen valtion toimivaltaisen viranomaisen äskettäin antaman todistuksen.

Jos kyseisessä valtiossa ei anneta ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua asiakirjaa tai todistusta tai on kyse muista varainhoitoasetuksen 93 artiklassa tarkoitetuista poissulkemista edellyttävistä tilanteista, sen sijasta voidaan hyväksyä valaehtoinen tai, sen puuttuessa, virallinen vakuutus, jonka asianomainen antaa koti- tai alkuperämaansa oikeus- tai hallintoviranomaiselle, notaarille tai toimialaansa edustavalle viralliselle järjestölle.

4. Edellä 1 ja 3 kohdassa tarkoitetut asiakirjat voivat ehdokkaan tai tarjoajan sijoittautumismaan kansallisesta lainsäädännöstä riippuen koskea oikeushenkilöitä ja luonnollisia henkilöitä sekä, jos hankintaviranomainen katsoo sen tarpeelliseksi, yritysjohtajia tai muita henkilöitä, joilla on valtuudet edustaa ehdokasta tai tarjoajaa, tehdä päätöksiä sen puolesta tai valvoa sitä.

5. Epäillessään ehdokkaan tai tarjoajan olevan poissulkemista edellyttävässä tilanteessa hankintaviranomaiset voivat kääntyä 3 kohdassa tarkoitettujen toimivaltaisten viranomaisten puoleen saadakseen tarpeellisiksi katsomansa tiedot kyseisestä tilanteesta.

6. Hankintaviranomainen voi päättää olla vaatimatta ehdokkaalta tai tarjoajalta 3 kohdassa tarkoitettuja asiakirjatodisteita, jos tällaiset todisteet on jo toimitettu sille muun hankintamenettelyn yhteydessä ja jos asiakirjojen laatimisesta on kulunut enintään vuosi ja ne ovat edelleen voimassa.

Tällöin ehdokkaan tai tarjoajan on annettava valaehtoinen vakuutus, jonka mukaan asiakirjat on jo toimitettu aiemman hankintamenettelyn yhteydessä, ja vahvistettava, että hänen tilanteensa ei ole muuttunut.

▼M3

7. Ehdokkaan tai tarjoajan on milloin tahansa hankintaviranomaisen sitä pyytäessä toimitettava hankintaviranomaiselle suunnitellun alihankkijan antama valaehtoinen vakuutus, jonka mukaan tämä ei ole missään varainhoitoasetuksen 93 ja 94 artiklassa tarkoitetuista tilanteista.

Jos hankintaviranomainen epäilee tätä valaehtoista vakuutusta, sen on pyydettävä 3 ja 4 kohdassa tarkoitetut todisteet. Edellä 5 kohtaa sovelletaan soveltuvin osin.

134 a artikla

Keskustietokanta

(Varainhoitoasetuksen 95 artikla)

1. Varainhoitoasetuksen 95 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimielinten, toimeenpanovirastojen ja elinten on toimitettava komissiolle tämän vahvistamassa muodossa tiedot sellaisista taloudellisista toimijoista, jotka ovat jossakin varainhoitoasetuksen 93 artiklassa, 94 artiklassa, 96 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja 96 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista tilanteista, sekä tiedot poissulkemisen perusteista ja sen kestosta.

Lisäksi niiden on toimitettava tiedot sellaisista henkilöistä, joilla on valtuudet edustaa taloudellisia toimijoita, jotka ovat oikeushenkilöitä, tai tehdä päätöksiä niiden puolesta tai valvoa niitä, jos tällaiset henkilöt ovat jossakin varainhoitoasetuksen 93 artiklassa, 94 artiklassa, 96 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja 96 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista tilanteista.

Varainhoitoasetuksen 95 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen viranomaisten ja elinten on toimitettava komissiolle tämän vahvistamassa muodossa:

▼M3

a) tiedot seuraavista toimijoista ja henkilöistä, jotka ovat jossakin varainhoitoasetuksen 93 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitetuista tilanteista, jos niiden toiminta on vahingoittanut yhteisön taloudellisia etuja:

   i) taloudelliset toimijat;

   ii) henkilöt, joilla on valtuudet edustaa taloudellisia toimijoita, jotka ovat oikeushenkilöitä, tai tehdä päätöksiä niiden puolesta tai valvoa niitä;

b) tiedot tuomion luonteesta;

c) soveltuvin osin tiedot hankintamenettelyistä poissulkemisen kestosta.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen toimielinten, virastojen, viranomaisten ja elinten on nimettävä henkilöt, joilla on valtuudet toimittaa komissiolle ja vastaanottaa komissiolta tietokannan tietoja.

Kun on kyse varainhoitoasetuksen 95 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista toimielimistä, virastoista, viranomaisista ja elimistä, nimetyt henkilöt toimittavat tiedot komission tilinpitäjälle viipymättä ja pyytävät tietojen tallentamista tietokantaan, tietokantaan jo sisältyvien tietojen muuttamista tai tietojen poistamista tietokannasta aina kulloisenkin tapauksen mukaan.

Kun on kyse varainhoitoasetuksen 95 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista viranomaisista ja elimistä, nimetyt henkilöt toimittavat tarvittavat tiedot ohjelmasta tai toimesta vastaavalle komission tulojen ja menojen hyväksyjälle kolmen kuukauden kuluessa asianomaisen tuomion antamisesta.

Komission tilinpitäjä tallentaa tiedot tietokantaan, muuttaa tietokantaan sisältyviä tietoja tai poistaa tietoja tietokannasta. Tilinpitäjä toimittaa nimetyille henkilöille tietokantaan tallennettuja validoituja tietoja kuukausittain käyttäen suojattua yhteyttä.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen toimielinten, virastojen, viranomaisten ja elinten on vahvistettava komissiolle, että niiden toimittamat tiedot on hankittu ja luovutettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 45/2001 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 95/46/EY ([1]) säädettyjä henkilötietojen suojaamista koskevia periaatteita noudattaen.

Niiden on erityisesti ilmoitettava etukäteen kaikille 1 kohdassa tarkoitetuille taloudellisille toimijoille ja henkilöille, että näiden tiedot saatetaan tallentaa tietokantaan ja että komissio voi toimittaa ne 2 kohdassa tarkoitetuille nimetyille henkilöille. Niiden on tarvittaessa päivitettävä toimittamiaan tietoja, jos niitä on oikaistu tai muutettu tai ne on poistettu.

Kaikilla asianomaisilla, joiden tietoja on tallennettu tietokantaan, on oikeus komission tilinpitäjälle esitetystä pyynnöstä saada tiedot tietokantaan tallennetuista itseään koskevista tiedoista.

4. Jäsenvaltioiden on direktiivin 95/46/EY säännöksiä noudattaen toteutettava asianmukaiset toimenpiteet auttaakseen komissiota hallinnoimaan tietokantaa tehokkaasti.

Varainhoitoasetuksen 95 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen kolmansien maiden viranomaisten sekä kaikkien kyseisessä kohdassa tarkoitettujen elinten kanssa tehtäviin sopimuksiin on sisällytettävä asianmukaiset yksityiskohtaiset määräykset sen varmistamiseksi, että näitä säännöksiä ja henkilötietojen suojaamista koskevia periaatteita noudatetaan.

([1]) EYVL L 281, 23.11.1995, s. 3.

▼M3

134 b artikla

Hallinnolliset ja taloudelliset seuraamukset

(Varainhoitoasetuksen 96 ja 114 artikla)

1. Rajoittamatta sopimukseen perustuvia seuraamuksia sellainen ehdokas, tarjoaja tai toimeksisaaja, joka on antanut vääriä tietoja, tehnyt vakavan virheen tai syyllistynyt väärinkäytökseen tai petokseen tai jonka on todettu rikkoneen vakavasti sopimusvelvoitteitaan, voidaan sulkea yhteisön talousarviosta rahoitettavia hankintoja ja avustuksia koskevan menettelyn ulkopuolelle enintään viiden vuoden ajaksi siitä päivästä, jona rikkominen on todettu, kun se on vahvistettu toisen osapuolen saatua esittää vastineensa.

Jos rikkominen toistuu ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua päivää seuraavien viiden vuoden aikana, kesto voidaan pidentää kymmeneen vuoteen.

2. Sellaiselle tarjoajalle tai ehdokkaalle, joka on antanut vääriä tietoja, tehnyt vakavan virheen tai syyllistynyt väärinkäytökseen tai petokseen, voidaan lisäksi määrätä taloudellisia seuraamuksia, joiden määrä on kahdesta kymmeneen prosenttia menettelyn kohteena olevan sopimuksen arvioidusta kokonaisarvosta.

Sellaisille toimeksisaajille, joiden on todettu vakavasti rikkoneen sopimusvelvoitteitaan, voidaan myös määrätä taloudellisia seuraamuksia, joiden määrä on kahdesta kymmeneen prosenttia kyseisen sopimuksen kokonaisarvosta.

Jos rikkominen toistuu 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua päivää seuraavien viiden vuoden aikana, seuraamusten määräksi voidaan määrätä neljästä kahteenkymmeneen prosenttia.

3. Toimielin määrää hallinnollisista tai taloudellisista seuraamuksista ottaen huomioon erityisesti 133 a artiklan 1 kohdassa tarkoitetut näkökohdat.

▼B

135 artikla

Valintaperusteet

(Varainhoitoasetuksen 97 artiklan 1 kohta)

1. Hankintaviranomaisen on vahvistettava selkeät ja syrjimättömät valintaperusteet.

▼M2

2. Kaikissa hankintamenettelyissä on sovellettava valintaperusteita, joiden pohjalta arvioidaan ehdokkaan tai tarjoajan vakavaraisuus ja luottokelpoisuus, tekninen suorituskyky ja ammatillinen pätevyys.

Hankintaviranomainen voi asettaa näitä ominaisuuksia koskevat vähimmäisvaatimukset, jotka ehdokkaan on täytettävä voidakseen osallistua menettelyyn.

▼B

3. Tarjoajaa tai ehdokasta voidaan pyytää osoittamaan, että sillä on kansallisen lainsäädännön mukaiset valtuudet täyttää hankintasopimus eli että se kuuluu elinkeino- tai ammattirekisteriin tai antaa valaehtoisen vakuutuksen tai todistuksen tai on tietyn järjestön jäsen tai sille on myönnetty tarvittava lupa tai se kuuluu arvonlisäverorekisteriin.

4. Hankintaviranomaisen on ilmoitettava hankintailmoituksessa, kiinnostuksenilmaisu-pyynnössä tai tarjouspyynnössä, minkä todisteiden perusteella tarjoajien tai ehdokkaiden toiminnan oikeudellista muotoa ja oikeustoimikelpoisuutta arvioidaan.

▼M1

5. Hankintaviranomaisen pyytämät tiedot ehdokkaan tai tarjoajan vakavaraisuudesta ja luottokelpoisuudesta, teknisestä suorituskyvystä ja ammatillisesta pätevyydestä sekä 2 kohdan mukaiset suorituskykyä koskevat vähimmäisvaatimukset on suhteutettava hankinnan kohteeseen ja tällöin on otettava huomioon taloudellisten toimijoiden oikeutettu tarve suojella muun muassa yrityksen teknisiä ja liikesalaisuuksia.

▼M2

6. Hankintaviranomainen voi riskinarviointinsa perusteella päättää olla edellyttämättä ehdokkailta tai tarjoajilta todisteita näiden vakavaraisuudesta ja luottokelpoisuudesta, teknisestä suorituskyvystä ja ammatillisesta pätevyydestä, kun on kyse:

a) toimielinten omaan lukuunsa tekemistä hankinnoista, joiden arvo on enintään 60 000 euroa,

b) ulkoisten toimien alalla tehtävistä hankinnoista, joiden arvo on pienempi kuin 241 artiklan 1 kohdan a alakohdassa, 243 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tai 245 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetut kynnysarvot.

Jos hankintaviranomainen päättää olla edellyttämättä ehdokkailta tai tarjoajilta todisteita näiden vakavaraisuudesta ja luottokelpoisuudesta, teknisestä suorituskyvystä ja ammatillisesta pätevyydestä, ennakkomaksua ei suoriteta, ellei ole annettu sen suuruista vakuutta.

▼B

136 artikla

Vakavaraisuus ja luottokelpoisuus

(Varainhoitoasetuksen 97 artiklan 1 kohta)

1. ►M1 Luottokelpoisuus ja vakavaraisuus voidaan erityisesti osoittaa toimittamalla vähintään yksi seuraavista asiakirjoista: ◄

a) pankin lausunto tai todistus ammatinharjoittajan vastuuvakuutuksesta;

b) yrityksen taseet tai otteet niistä ainakin kahdelta viimeksi päättyneeltä tilikaudelta, jos taloudellisen toimijan sijoittautumisvaltion yhtiölain-säädännössä edellytetään taseen julkaisemista;

c) lausunto kokonaisliikevaihdosta ja liikevaihdosta, joka on kertynyt enintään kolmen viimeksi kuluneen tilikauden aikana sopimuksen kohteena olevaan urakkaan tai tavara- tai palveluhankintaan liittyvistä liiketoimista.

2. Jos hankintaviranomainen katsoo, ettei tarjoaja tai ehdokas voi perustellusta poikkeuksellisesta syystä toimittaa vaadittuja asiakirjoja, sen vakavaraisuus ja luottokelpoisuus voidaan osoittaa jollakin muulla hankintaviranomaisen asiamukaiseksi katsomalla tavalla.

3. Taloudellinen toimija voi tarvittaessa ja tietyn hankinnan osalta tukeutua muiden yksiköiden suorituskykyyn riippumatta siitä, millaiset oikeudelliset siteet sillä on tällaisiin yksikköihin. Sen on tällöin osoitettava hankintaviranomaiselle, että sillä on hankinnan suorittamiseksi tarvittavat voimavarat esittämällä esimerkiksi yksiköiltään saamansa sitoumuksen voimavarojen käyttöön asettamisesta.

▼M1

Edellä 116 artiklan 6 kohdassa tarkoitettu taloudellisten toimijoiden ryhmittymä voi samoin edellytyksin käyttää hyväksi ryhmittymään kuuluvien toimijoiden tai muiden yksiköiden voimavaroja.

▼B

137 artikla

Tekninen suorituskyky ja ammatillinen pätevyys

(Varainhoitoasetuksen 97 artiklan 1 kohta)

1. Taloudellisten toimijoiden tekninen suorituskyky ja ammatillinen pätevyys arvioidaan ja tarkistetaan 2 ja 3 kohdan mukaisesti. Kokoamis- ja asennustyötä edellyttäviä tavarahankintoja, palveluja ja/tai rakennusurakoita koskevissa julkisten hankintojen menettelyissä suorituskyky ja pätevyys arvioidaan ottaen huomioon erityisesti ammattitaito, tehokkuus, kokemus ja luotettavuus.

2. ►M1 Taloudellisten toimijoiden tekninen suorituskyky ja ammatillinen pätevyys voidaan osoittaa tavaroiden, palvelujen tai urakan luonteen, määrän tai merkityksen mukaan toimittamalla vähintään yksi seuraavista asiakirjoista: ◄

a) todistukset toimittajan tai urakoitsijan ja/tai yrityksen johtohenkilöiden sekä erityisesti palvelun tai urakan suorittamisesta vastaavan henkilön tai vastaavien henkilöiden koulutuksesta ja ammatillisesta pätevyydestä;

b) luettelo

   i) tärkeimmistä palveluista ja tavaratoimituksista viimeksi kuluneilta kolmelta vuodelta sekä tiedot niiden arvosta, ajankohdasta sekä julkisella tai yksityisellä sektorilla toimivasta tilaajasta.

   ii) rakennusurakoista viimeksi kuluneilta viideltä vuodelta sekä tiedot niiden arvosta, ajankohdasta ja toteutuspaikasta. Merkittävimpiä rakennusurakoita koskevaan luetteloon liitetään todistus siitä, että urakat on suoritettu asianmukaisesti, ja niissä on erikseen mainittava, toteutettiinko urakat ammattialan sääntöjen mukaan ja saatettiinko ne asianmukaisesti päätökseen;

c) selvitys palveluiden tai urakoiden suorittamisessa käytetyistä teknisistä välineistä, laitteista ja kalustosta;

▼M1

d) selvitys tavaroiden ja palveluiden laadun varmistamiseksi käytettävistä teknisistä välineistä ja toimenpiteistä sekä yrityksen käyttämistä tutkimus- ja kokeilujärjestelmistä;

▼B

e) selvitys yrityksen omista tai sen ulkopuolisista teknisistä asiantuntijoista tai teknisistä toimielimistä, erityisesti niistä, jotka vastaavat laadunvalvonnasta;

f) tavarahankintojen osalta näytteet, selostukset ja/tai alkuperäiset valokuvat ja/tai virallisten laadunvalvontaelinten tai toimivaltaisiksi tunnustettujen laitosten antamat todistukset, joista käy ilmi, että tavarat on todettu voimassa olevien eritelmien tai standardien mukaisiksi;

g) selvitys toimittajan tai urakoitsijan keskimääräisestä vuosittaisesta työvoimasta ja johtohenkilöiden lukumäärästä kolmelta viimeksi kuluneelta vuodelta;

h) selvitys siitä, miltä osin palveluntoimittaja aikoo teettää palvelut alihankintana;

▼M1

i) julkisten urakka- ja palveluhankintojen osalta ja yksinomaan aiheellisissa tapauksissa selvitys ympäristönhoitotoimenpiteistä, jotka taloudellinen toimija voi toteuttaa sopimuksen yhteydessä.

▼B

Jos tilaajana on ollut ensimmäisen kohdan b alakohdan i alakohdassa tarkoitettu hankintaviranomainen, tavaratoimituksista ja palveluista toimitetaan asiasta vastaavan viranomaisen antamat tai vahvistamat todistukset.

▼B

3. Jos palvelu- tai tavaratoimitukset ovat monitahoisia tai ne hankitaan poikkeuksellisesti vain tiettyä tarkoitusta varten, tekninen suorituskyky ja ammatillinen pätevyys voidaan osoittaa tarkastuksella, jonka toimittaa hankintaviranomainen tai tämän puolesta toimittajan sijoittautumisvaltion asianmukainen virallinen elin suostumuksellaan; tarkastus koskee palveluntoimittajan teknistä suorituskykyä tai tavarantoimittajan tuotantovalmiuksia ja tarvittaessa niiden tutkimus- ja kokeilujärjestelmiä sekä laadunvalvontatoimenpiteitä.

▼M1

3 a. Jos hankintaviranomaiset vaativat esitettäviksi riippumattomien laitosten antamia todistuksia siitä, että taloudellinen toimija täyttää tiettyjen laadunvarmistusstandardien vaatimukset, ne viittaavat alan eurooppalaisiin standardisarjoihin perustuviin laadunvarmistusjärjestelmiin, jotka varmentamista koskevia eurooppalaisia standardisarjoja noudattavat laitokset ovat vahvistaneet.

3 b. Jos hankintaviranomaiset vaativat esitettäviksi riippumattomien laitosten antamia todistuksia siitä, että taloudellinen toimija täyttää tiettyjen ympäristöasioiden hallintaa koskevien standardien vaatimukset, niiden on viitattava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 761/2001 ([1]) säädettyyn yhteisön ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään (EMAS) tai alan eurooppalaisiin tai kansainvälisiin standardeihin perustuviin ympäristönhoitoa koskeviin standardeihin, jotka yhteisön lainsäädäntöä tai varmentamista koskevia eurooppalaisia tai kansainvälisiä standardeja noudattavat laitokset ovat vahvistaneet. Hankintaviranomaisten on tunnustettava muissa jäsenvaltioissa sijaitsevien laitosten antamat vastaavat todistukset. Niiden on hyväksyttävä myös muut taloudellisten toimijoiden toimittamat todistukset vastaavien ympäristönhoitotoimenpiteiden suorittamisesta.

▼B

4. Taloudellinen toimija voi tarvittaessa ja tietyn hankinnan osalta tukeutua muiden yksiköiden suorituskykyyn riippumatta siitä, millaiset oikeudelliset siteet sillä on tällaisiin yksikköihin. Sen on tällöin osoitettava hankintaviranomaiselle, että sillä on hankinnan suorittamiseksi tarvittavat voimavarat esittämällä esimerkiksi yksiköiltään saamansa sitoumuksen voimavarojen käyttöön asettamisesta.

▼M1

Samoin edellytyksin 116 artiklan 6 kohdassa tarkoitettu taloudellisten toimijoiden ryhmittymä voi käyttää hyväksi ryhmittymään kuuluvien toimijoiden tai muiden yksiköiden voimavaroja.

▼B

138 artikla

Ratkaisutavat ja -perusteet

(Varainhoitoasetuksen 97 artiklan 2 kohta)

1. ►M2 Hankintojen tekemisessä noudatetaan jompaakumpaa seuraavista menettelyistä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta varainhoitoasetuksen 94 artiklan soveltamista: ◄

a) valitaan tarjouskilpailuun lähetetyistä sääntöjenmukaisista ja perusteet täyttävistä tarjouksista hinnaltaan halvin;

b) valitaan kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous.

2. Kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous on se, jonka hinta/laatusuhde on paras, kun otetaan huomioon hankinnan kohteen mukaan määritellyt perusteet, kuten toimituksen hinta, tekniset ansiot, esteettiset ja toiminnalliset ominaisuudet, ympäristönäkökohdat, käyttökustannukset, kannattavuus, toteuttamis- tai toimitusaika sekä huoltopalvelut ja tekninen tuki.

([1]) EYVL L 114, 24.4.2001, s. 1.

▼B

3. ►M1 Hankintaviranomainen täsmentää kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen määrittämiseksi valittujen perusteiden suhteellisen painotuksen hankintailmoituksessa tai tarjouseritelmässä taikka hankekuvauksessa. Painotus voidaan ilmaista määrittämällä äärirajoiltaan kohtuullinen suuruusluokka.

Hintakriteerin suhteellinen painotus muihin perusteisiin nähden ei saa aiheuttaa hintakriteerin vaikutuksen häviämistä tarjouskilpailun voittajan valinnassa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kyseisen toimielimen tietyille palveluille vahvistamien, esimerkiksi asiantuntijoina toimineiden arvioijien laatimien korvaustaulukoiden soveltamista. ◄

Jos poikkeustapauksissa painottaminen ei ole teknisesti mahdollista esimerkiksi hankinnan kohteeseen liittyvistä syistä, hankintaviranomainen ilmoittaa ainoastaan sovellettavien arviointiperusteiden tärkeysjärjestyksen.

▼M1

138 a artikla

Sähköisen huutokaupan käyttäminen

(Varainhoitoasetuksen 97 artiklan 2 kohta)

1. Sovellettaessa avoimia, rajoitettuja tai neuvottelumenettelyjä 127 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetussa tapauksessa hankintaviranomaiset voivat päättää, että ennen hankintasopimuksen tekemistä käydään direktiivin 2004/18/EY 54 artiklassa tarkoitettu sähköinen huutokauppa, jos kyseisen hankintasopimuksen tekniset eritelmät voidaan laatia riittävän tarkasti.

Sähköistä huutokauppaa voidaan käyttää samoin ehdoin silloin, kun kilpailutetaan 117 artiklan 4 kohdan b alakohdassa tarkoitetun puitesopimuksen osapuolia tai kun kilpailutetaan hankintasopimuksia 125 a artiklassa tarkoitetussa dynaamisessa hankintajärjestelmässä.

Sähköinen huutokauppa koskee joko ainoastaan hintoja, jos hankintasopimus tehdään alhaisimpaan hintaan, tai hintoja ja/tai tarjouseritelmässä ilmoitettujen tarjoukseen sisältyvien tekijöiden arvoja, jos hankintasopimus tehdään kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen perusteella.

2. Jos hankintaviranomaiset päättävät järjestää sähköisen huutokaupan, niiden on ilmoitettava asiasta hankintailmoituksessa.

Tarjouseritelmässä on oltava muun muassa seuraavat tiedot:

a) tekijät, joiden arvot ovat sähköisen huutokaupan kohteena, siltä osin kuin nämä tekijät ovat määrällisesti ilmaistavissa lukuina tai prosenttimäärinä;

b) niiden arvojen mahdolliset rajat, jotka voidaan esittää, sellaisina kuin ne ovat hankintasopimuksen kohdetta koskevien eritelmien perusteella;

c) tiedot, jotka annetaan tarjoajien käyttöön sähköisen huutokaupan aikana, sekä tarvittaessa tietojen antamisen ajankohta;

d) tarvittavat tiedot sähköisen huutokaupan kulusta;

e) edellytykset, joiden mukaisesti tarjoajat voivat tehdä tarjouksen, ja erityisesti tarjouksen tekemiseen tarvittaessa vaadittavat tarjousten väliset vähimmäiserot;

f) tarvittavat tiedot käytettävästä sähköisestä järjestelmästä sekä viestintäyhteyttä koskevista yksityiskohdista ja teknisistä eritelmistä.

3. Ennen sähköisen huutokaupan toteuttamista hankintaviranomaiset suorittavat tarjousten alustavan kokonaisarvioinnin ratkaisuperusteen tai -perusteiden ja niille vahvistetun painotuksen mukaisesti.

▼M1

Kaikkia hyväksyttävän tarjouksen tehneitä tarjoajia on pyydettävä samanaikaisesti sähköisellä viestintäkeinolla esittämään uusia hintoja ja/tai uusia arvoja; pyynnön on sisällettävä kaikki tarvittavat tiedot käytettävien sähköisten laitteiden edellyttämästä yksilöllisestä yhteydestä sekä täsmälliset tiedot sähköisen huutokaupan alkamispäivästä ja -ajankohdasta. Sähköinen huutokauppa voidaan käydä useissa peräkkäisissä vaiheissa. Sähköinen huutokauppa voi alkaa aikaisintaan kahden työpäivän kuluttua tarjouspyyntöjen lähettämispäivästä.

4. Kun sopimus tehdään kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen perusteella, tarjouspyyntöön on liitettävä asianomaista tarjousta koskevan, 138 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun painotuksen mukaisesti tehdyn kokonaisarvioinnin tulokset.

Tarjouspyynnössä on ilmoitettava myös sähköisessä huutokaupassa käytettävä matemaattinen kaava, jonka mukaan uusi järjestys ilman eri toimenpidettä määräytyy esitettyjen uusien hintojen ja/tai uusien arvojen perusteella. Kaava sisältää kaikkien kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen määrittämiseksi valittujen perusteiden suhteellisen painotuksen, joka on ilmoitettava hankintailmoituksessa tai tarjouseritelmässä; tätä varten mahdolliset hintahaarukat on kuitenkin esitettävä ennalta määrättynä arvona.

Jos hyväksytään vaihtoehtoja, kullekin vaihtoehdolle on määriteltävä erillinen kaava.

5. Sähköisen huutokaupan jokaisessa vaiheessa hankintaviranomaiset toimittavat välittömästi kaikille tarjoajille vähintään ne tiedot, joiden perusteella nämä voivat milloin hyvänsä tarkistaa keskinäisen järjestyksensä. Hankintaviranomaiset voivat myös toimittaa muita tietoja muista esitetyistä hinnoista tai arvoista, edellyttäen että tästä ilmoitetaan tarjouseritelmässä. Ne voivat myös ilmoittaa milloin tahansa huutokauppavaiheeseen osallistuvien lukumäärän, mutta eivät kuitenkaan missään tapauksessa voi paljastaa tarjoajien henkilöllisyyttä sähköisen huutokaupan eri vaiheiden aikana.

6. Hankintaviranomaiset lopettavat sähköisen huutokaupan noudattaen yhtä tai useampaa seuraavista menettelyistä:

a) huutokauppaan osallistumista koskevassa kutsussa ilmoitetaan etukäteen vahvistettu päivämäärä ja ajankohta;

b) kun hankintaviranomaisille ei enää tarjota uusia hintoja tai arvoja, jotka vastaavat tarjottavien hintojen vähimmäiseroja koskevia vaatimuksia. Tässä tapauksessa hankintaviranomaiset täsmentävät huutokauppaan osallistumista koskevassa kutsussa määräajan, jota noudatetaan viimeisen tarjouksen vastaanoton jälkeen ennen sähköisen huutokaupan lopettamista;

c) kun huutokauppaan osallistumista koskevassa kutsussa vahvistettu huutokaupan eri vaiheiden määrä on täyttynyt.

Jos hankintaviranomaiset ovat päättäneet lopettaa sähköisen huutokaupan c alakohdan mukaisesti soveltaen tarvittaessa lisäksi b alakohdassa tarkoitettuja menettelytapoja, huutokauppaan osallistumista koskevassa kutsussa ilmoitetaan huutokaupan kunkin vaiheen aikataulu.

7. Lopetettuaan sähköisen huutokaupan hankintaviranomaiset tekevät hankintasopimuksen 138 artiklan mukaisesti sähköisen huutokaupan tulosten perusteella.

Hankintaviranomaiset eivät saa käyttää sähköistä huutokauppaa väärin eikä siten, että sillä estetään, rajoitetaan tai vääristetään kilpailua taikka muutetaan hankintasopimuksen kohdetta siitä, jollaisena se on kilpailutettu julkaistussa hankintailmoituksessa ja määritelty tarjouspyyntöasiakirjoissa.

▼B

139 artikla

Hinnaltaan poikkeuksellisen alhaiset tarjoukset

(Varainhoitoasetuksen 97 artiklan 2 kohta)

1. Jos tarjoushinnat vaikuttavat poikkeuksellisen alhaisilta, hankintaviranomaisen on, ennen tarjousten hylkäämistä tähän syyhyn vedoten, pyydettävä kirjallisesti täsmennyksiä olennaisiksi katsomistaan tarjouksen osista ja tarkastettava niiden sisältö saamansa selvityksen perusteella.►M1 Tällaiset täsmennykset voivat koskea erityisesti suorituspaikassa voimassa olevien työsuojelua ja työoloja koskevien säännösten noudattamista. ◄

Hankintaviranomainen voi ottaa huomioon selvitykset, jotka perustuvat

a) valmistusmenetelmän, palvelun suorittamisen tai rakennusmenetelmän taloudellisuuteen;

b) teknisiin ratkaisuihin tai tarjoajaa suosiviin poikkeuksellisen edullisiin olosuhteisiin;

c) tarjoajan esittämän tarjouksen omintakeisuuteen.

2. Jos hankintaviranomainen toteaa tarjouksen olevan poikkeuksellisen alhainen tarjoajan saaman valtionavun takia, se voi hylätä tarjouksen tähän syyhyn vedoten vain, jos tarjoaja ei voi osoittaa hankintaviranomaisen asettaman kohtuullisen määräajan kuluessa, että kyseinen apu on myönnetty pysyvästi ja valtionapua koskevan yhteisön lainsäädännössä esitettyjen menettelyjen ja päätösten mukaisesti.

140 artikla

Tarjousten ja osallistumishakemusten vastaanottamiselle asetetut määräajat

(Varainhoitoasetuksen 98 artiklan 1 kohta)

1. Hankintaviranomaisen on asetettava riittävän pitkät kalenteripäivinä ilmaistut määräajat tarjousten ja osallistumishakemusten vastaanottamiselle, jotta asianomaisille jää kohtuullisesti ja sopivasti aikaa tarjousten laatimiseen ja jättämiseen, kun otetaan huomioon esimerkiksi hankinnan monitahoisuus tai se, että tarjousten tekeminen edellyttää paikalla käyntiä tai tarjouseritelmään liittyvien asiakirjojen tarkastusta paikalla.

▼M1

2. Avoimissa menettelyissä, jotka koskevat vähintään 158 artiklassa säädettyjen kynnysarvojen suuruisia hankintoja, tarjousaika on vähintään 52 päivää hankintailmoituksen lähetyspäivästä.

3. ►M3 Rajoitetussa menettelyssä, 125 b artiklassa tarkoitettua kilpailuun perustuvaa neuvottelumenettelyä käytettäessä ja 158 artiklassa vahvistetut kynnysarvot ylittäviä hankintoja koskevassa neuvottelumenettelyssä, jonka yhteydessä julkaistaan hankintailmoitus, vähimmäismääräaika osallistumishakemusten vastaanottamiselle on 37 päivää hankintailmoituksen lähetyspäivästä. ◄

Rajoitetuissa menettelyissä, jotka koskevat vähintään 158 artiklassa säädettyjen kynnysarvojen suuruisia hankintoja, tarjousaika on vähintään 40 päivää tarjouspyynnön lähetyspäivästä.

Edellä 128 artiklassa tarkoitetuissa rajoitetuissa menettelyissä, joita edeltää kiinnostuksenilmaisupyyntö, tarjousaika on kuitenkin vähintään 21 päivää tarjouspyynnön lähetyspäivästä.

4. Jos hankintaviranomaiset ovat 118 artiklan 2 kohdan mukaisesti lähettäneet julkaistavaksi hankintaa koskevan ennakkoilmoituksen tai julkaisseet itse hankkijaprofiiliaan koskevan ennakkoilmoituksen, tarjousaika voidaan yleensä lyhentää 36 päivään mutta ei missään tapauk-

▼M1

sessa alle 22 päivään hankintailmoituksen tai tarjouspyynnön lähetyspäivästä.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu tarjousajan lyhentäminen on mahdollinen vain, jos hankintaa koskeva ennakkoilmoitus täyttää seuraavat edellytykset:

a) ennakkoilmoitus sisältää kaikki hankintailmoituksessa vaadittavat tiedot, jos nämä ovat saatavilla ilmoituksen julkaisemishetkellä;

b) ennakkoilmoitus on lähetetty julkaistavaksi vähintään 52 päivää ja enintään 12 kuukautta ennen hankintailmoituksen lähettämistä.

5. Tarjousten vastaanottamiselle asetettuja määräaikoja voidaan lyhentää viidellä päivällä, jos kaikki tarjouskilpailuasiakirjat asetetaan heti hankintailmoituksen tai kiinnostuksenilmaisupyynnön julkaisupäivänä sähköisessä muodossa vapaasti ja suoraan kaikkien saataville.

▼B

141 artikla

Tarjouskilpailuasiakirjojen saatavuutta koskevat määräajat

(Varainhoitoasetuksen 98 artiklan 1 kohta)

▼M1

1. Jos tarjouseritelmä tai 125 b artiklassa tarkoitetussa menettelyssä hankekuvaukset ja täydentävät asiakirjat on tilattu riittävän ajoissa ennen tarjousten jättämiselle asetettua määräaikaa, ne on toimitettava kuuden kalenteripäivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta kaikille taloudellisille toimijoille, jotka ovat tilanneet tarjouseritelmän tai ilmoittaneet kiinnostuksensa neuvotteluun tai tarjouksen esittämiseen, jollei 4 kohdan säännöksistä muuta johdu. Jos asiakirjat on tilattu vähemmän kuin viisi työpäivää ennen tarjousten esittämiselle asetettua määräaikaa, hankintaviranomaisten ei tarvitse vastata pyyntöön.

2. Jos tarjouseritelmiin, hankekuvauksiin ja täydentäviin asiakirjoihin liittyvät lisätiedot pyydetään riittävän ajoissa ennen tarjousten esittämiselle asetetun määräajan päättymistä, ne on toimitettava viimeistään kuusi kalenteripäivää ennen tarjousten esittämiselle asetetun määräajan päättymistä samanaikaisesti kaikille taloudellisille toimijoille, jotka ovat tilanneet tarjouseritelmän tai ilmoittaneet kiinnostuksensa neuvotteluun tai tarjouksen esittämiseen; alle kahdeksan kalenteripäivää ennen tarjousten esittämiselle asetetun määräajan päättymistä saatuihin tiedusteluihin on vastattava mahdollisimman nopeasti tiedustelun vastaanottamisen jälkeen. Jos lisätietopyyntö on esitetty vähemmän kuin viisi työpäivää ennen tarjousten esittämiselle asetettua määräaikaa, hankintaviranomaisten ei tarvitse vastata lisätietopyyntöihin.

▼B

3. Jos tarjouseritelmää, täydennysasiakirjoja tai lisätietoja ei jostakin syystä voida toimittaa 1 ja 2 kohdassa säädettyjen määräaikojen kuluessa tai jos tarjousten tekeminen edellyttää käyntiä kohteessa tai tarjouseritelmään liittyviin asiakirjoihin tutustumista kohteessa, 140 artiklassa tarkoitettua tarjousaikaa pidennetään, jotta kaikki taloudelliset toimijat voivat tutustua kaikkiin tarjousten laatimisessa tarvittaviin tietoihin, jollei 240 artiklan säännöksistä muuta johdu. Määräajan pidentämisestä julkaistaan asianmukainen ilmoitus 118—121 artiklassa säädettyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.

▼M1

4. Jos kaikki tarjouskilpailuasiakirjat ja täydentävät asiakirjat ovat saatavilla vapaasti, kokonaisuudessaan ja suoraan sähköisesti avoimessa menettelyssä, mukaan lukien 125 a artiklassa tarkoitetut dynaamiset hankintajärjestelmät, 1 kohtaa ei sovelleta. Edellä 118 artiklan 3 kohdassa tarkoitetussa hankintailmoituksessa on mainittava Internet-sivusto, jolle asiakirjat asetetaan saataville.

▼M1

142 artikla

Määräajat kiireellisissä tapauksissa

(Varainhoitoasetuksen 98 artiklan 1 kohta)

1. Jos 140 artiklan 3 kohdassa säädettyjä vähimmäismääräaikoja ei perustellun kiireen vuoksi kyetä noudattamaan, hankintaviranomainen voi asettaa seuraavat kalenteripäivinä ilmaistut määräajat rajoitettujen menettelyjen ja hankintailmoituksella julkaistujen neuvottelumenettelyjen osalta:

a) osallistumishakemusten jättämiselle vähintään viisitoista päivää hankintailmoituksen lähetyspäivästä tai vähintään kymmenen päivää, jos ilmoitus lähetetään sähköisesti Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistolle;

b) tarjousten vastaanottamiselle vähintään kymmenen päivää tarjouspyynnön lähetyspäivästä.

2. Rajoitetuissa menettelyissä ja nopeutetuissa neuvottelumenettelyissä tarjouseritelmään liittyvät lisätiedot on toimitettava kaikille ehdokkaille tai tarjoajille viimeistään neljä kalenteripäivää ennen tarjousten vastaanottamiselle asetetun määräajan päättymistä, jos lisätietoja on pyydetty ajoissa.

▼B

143 artikla

Lähetystavat

(Varainhoitoasetuksen 98 artiklan 1 kohta)

▼M1

1. Tarjousten ja osallistumishakemusten jättämistä koskevat säännöt määrittää hankintaviranomainen, joka voi valita yhden yksinomaisen lähetystavan. Tarjoukset ja osallistumishakemukset voidaan jättää kirjeitse tai sähköisesti. Osallistumishakemukset voidaan jättää myös faksilla.

Valittujen lähetystapojen on oltava syrjimättömiä eivätkä ne saa rajoittaa taloudellisten toimijoiden pääsyä ratkaisumenettelyyn.

Valituilla lähetystavoilla on voitava varmistaa, että seuraavat edellytykset täyttyvät:

a) jokaisessa tarjouksessa tai hakemuksessa on kaikki sen arvioimiseksi tarvittavat tiedot;

b) tietojen koskemattomuus säilyy;

c) tarjousten luottamuksellisuus säilyy ja hankintaviranomainen ei tutustu tarjouksiin ennen kuin niiden jättämisen määräaika on päättynyt.

Hankintaviranomaiset voivat tarvittaessa vaatia, että faksilla lähetetyt osallistumishakemukset on vahvistettava mahdollisimman pian ja joka tapauksessa 140 ja 251 artiklassa säädettyyn määräaikaan mennessä kirjeitse tai sähköisesti, jos tämä on todistelun kannalta tarpeen.

Hankintaviranomaiset voivat vaatia, että sähköisesti tehdyissä tarjouksissa on oltava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 1999/93/EY ([1]) tarkoitettu kehittynyt sähköinen allekirjoitus.

1 a. Kun hankintaviranomainen sallii tarjousten ja osallistumishakemusten toimittamisen sähköisesti, käytettävien välineiden ja niiden teknisten vaatimusten on oltava syrjimättömiä, yleisesti saatavilla ja yhteentoimivia yleisesti käytössä olevien tieto- ja viestintäteknologian tuotteiden kanssa. Tarjousten ja osallistumishakemusten toimittamiseen tarvit-

([1]) EYVL L 13, 19.1.2000, s. 12.

▼M1

tavia eritelmiä, mukaan lukien salaus, koskevat tiedot on asetettava tarjoajien tai hakijoiden saataville.

Lisäksi tarjousten vastaanottamista ja osallistumishakemuksia koskevien säännösten on oltava direktiivin 2004/18/EY liitteen X vaatimusten mukaisia.

2. Kun tarjoukset tehdään kirjeitse, tarjoaja voi toimittaa tarjouksensa

a) joko postitse tai lähettipalvelua käyttäen, jolloin tarjouskilpailuasiakirjoissa on täsmennettävä, että lähetyspäiväksi katsotaan postileiman tai vastaanottotodistuksen päivämäärä;

b) tai asianomaisen toimielimen yksikköön henkilökohtaisesti tai edustajaa käyttäen, jolloin tarjouskilpailuasiakirjoissa on täsmennettävä 130 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen tietojen lisäksi yksikkö, jolle tarjoukset toimitetaan päivättyä ja allekirjoitettua kuittia vastaan.

▼B

3. Kirjeitse toimitettujen tarjousten luottamuksellisuuden säilyttämiseksi ja ongelmien välttämiseksi tarjouspyynnössä on oltava seuraava maininta:

”Lähetys toimitetaan kahdessa sisäkkäisessä kirjekuoressa. Molemmat kirjekuoret on suljettava, ja sisempään kirjekuoreen on merkittävä tilaajayksikön nimen lisäksi maininta ’appel d' offres — à ne pas ouvrir par le service du courrier’ (tarjouspyyntö — ei saa avata sisäisessä postinjakelussa). Käytettäessä itseliimautuvia kirjekuoria ne on suljettava teipillä, jonka poikki lähettäjän on kirjoitettava nimikirjoituksensa.”

144 artikla

Tarjousvakuus

(Varainhoitoasetuksen 98 artiklan 2 kohta)

Hankintaviranomainen voi vaatia 150 artiklan säännösten mukaisen tarjousvakuuden, jonka arvo on 1—2 prosenttia urakan kokonaisarvosta.

Vakuus vapautetaan tarjouskilpailun ratkettua. Vakuus pidätetään, jos tarjousta ei ole jätetty määräpäivään mennessä tai jos tarjous vedetään myöhemmin takaisin.

145 artikla

Tarjousten ja osallistumishakemusten avaaminen

(Varainhoitoasetuksen 98 artiklan 3 kohta)

▼M1

1. Kaikki 143 artiklan säännösten mukaiset osallistumishakemukset ja tarjoukset avataan.

▼B

2. ►M2 Jos hankinnan arvo on suurempi kuin 129 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kynnysarvo, toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä nimittää tarjousten avaamista varten lautakunnan. ◄

▼M1

Tarjousten avaamisesta vastaavassa lautakunnassa on oltava vähintään kolme henkilöä vähintään kahdesta asianomaisen toimielimen organisaatioyksiköstä, joista toinen ei saa olla toisen alaisuudessa ja joista vähintään yksi on riippumaton toimivaltaisesta tulojen ja menojen hyväksyjästä. Eturistiriitojen välttämiseksi kyseisiin henkilöihin sovelletaan varainhoitoasetuksen 52 artiklassa tarkoitettuja vaatimuksia.

Jos edustustoissa ja 254 artiklassa tarkoitetuissa tai jäsenvaltioissa yksittäin sijaitsevissa paikallisyksiköissä ei ole erillisiä yksiköitä, niihin ei

▼M1

sovelleta toisistaan riippumattomia organisaatioyksiköitä koskevia vaatimuksia.

▼M3

Kun on kyse toimielinten yhteisestä hankintamenettelystä, tarjousten avaamisesta vastaavan lautakunnan nimittää hankintamenettelystä vastaavan toimielimen toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä. Tarjousten avaamisesta vastaavan lautakunnan kokoonpanon on mahdollisuuksien mukaan vastattava hankintamenettelyn toimielintenvälistä luonnetta.

▼B

3. ►M1 Jos tarjoukset on toimitettu kirjeitse, tarjousten avaamista varten nimitetyn lautakunnan jäsenistä vähintään yhden on merkittävä nimikirjaimensa kunkin tarjouksen lähetyspäivän ja -ajan osoittaviin asiakirjoihin. ◄

Ne merkitsevät nimikirjaimensa myös:

a) joko jokaisen tarjouksen jokaiselle sivulle,

b) tai jokaisen tarjouksen kansilehdelle ja tarjouksen liitteenä olevan rahoitusselvityksen jokaiselle sivulle; alkuperäisen tarjouksen koskemattomuus varmistetaan tulojen ja menojen hyväksymisestä vastaavasta yksiköstä riippumattoman yksikön käyttämällä asianmukaisella teknisellä menetelmällä, paitsi 2 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

Kun hankinta tehdään tarjouspyynnöllä 138 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti, vaatimukset täyttävien tarjousten hinnat julkistetaan.

Lautakunnan jäsenet allekirjoittavat pöytäkirjan vastaanotettujen tarjousten avaamisesta, jossa eritellään erikseen tarjoukset, jotka ovat tarjouspyynnössä esitettyjen erityisvaatimusten mukaisia, ja tarjoukset, jotka eivät ole kyseisten vaatimusten mukaisia, sekä perustellaan jälkimmäisten tarjousten hylkääminen 143 artiklassa tarkoitettuihin sääntöihin vedoten.

146 artikla

Tarjousten ja osallistumishakemusten arviointikomitea

(Varainhoitoasetuksen 98 artiklan 4 kohta)

1. ►M1 Kaikki tarjouspyynnön mukaiset osallistumishakemukset ja tarjoukset on arvioitava ja asetettava paremmuusjärjestykseen arviointikomiteassa, joka muodostetaan näitä molempia vaiheita varten ja joka arvioi hakemukset ja tarjoukset etukäteen ilmoitettujen hylkäämis- ja valintaperusteiden perusteella ja asettaa ne paremmuusjärjestykseen myös etukäteen ilmoitettujen ratkaisuperusteiden perusteella. ◄

▼M2

Mainitun komitean nimittää toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä, ja komitea antaa neuvoa-antavan lausunnon 129 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun kynnysarvon ylittävistä hankinnoista.

▼M3

Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi kuitenkin päättää, että arviointikomitea suorittaa tarjousten arvioinnin ja paremmuusjärjestykseen asettamisen ainoastaan ratkaisuperusteiden perusteella ja että poissulkemis- ja valintaperusteisiin perustuva arviointi toteutetaan muulla tavoin siten, että vältetään eturistiriidat.

▼B

2. ►M1 Arviointikomiteassa on oltava vähintään kolme henkilöä vähintään kahdesta asianomaisen toimielimen organisaatioyksiköstä, joista toinen ei saa olla toisen alaisuudessa ja joista vähintään yksi on riippumaton toimivaltaisesta tulojen ja menojen hyväksyjästä. Eturistiriitojen välttämiseksi kyseisiin henkilöihin sovelletaan varainhoitoasetuksen 52 artiklassa tarkoitettuja vaatimuksia.

▼B

Jos edustustoissa ja 254 artiklassa tarkoitetuissa tai jäsenvaltioissa yksittäin sijaitsevissa paikallisyksiköissä ei ole erillisiä yksiköitä, niihin ei sovelleta toisistaan riippumattomia organisaatioyksiköitä koskevia vaatimuksia. ◄

Arviointikomitean kokoonpano voi olla sama kuin tarjousten avaamista varten nimitetyn lautakunnan.

▼M1

Ulkopuoliset asiantuntijat voivat avustaa komiteaa toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän päätöksellä. Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä varmistaa, että asiantuntijat noudattavat varainhoitoasetuksen 52 artiklassa säädettyjä vaatimuksia.

▼M3

Kun on kyse toimielinten yhteisestä hankintamenettelystä, arviointikomitean nimittää hankintamenettelystä vastaavan toimielimen toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä. Arviointikomitean kokoonpanon on mahdollisuuksien mukaan vastattava hankintamenettelyn toimielintenvälistä luonnetta.

▼B

3. Osallistumishakemukset ja tarjoukset, joista puuttuu tarjouskilpailuasiakirjoissa vaadittuja olennaisia osia tai jotka eivät täytä niissä asetettuja erityisvaatimuksia, hylätään.

▼M1

Arviointikomitea tai hankintaviranomainen voi kuitenkin pyytää ehdokasta tai tarjoajaa täydentämään tai selventämään hakemustaan hylkäys- ja valintaperusteisiin liittyvien todisteiden osalta komitean tai viranomaisen esittämässä määräajassa.

Hyväksyttäviksi katsotaan ehdokkaiden ja tarjoajien tarjoukset, joita ei ole poissuljettu ja jotka täyttävät valintaperusteet.

▼B

4. Edellä 139 artiklassa tarkoitettujen hinnaltaan poikkeuksellisen alhaisten tarjousten osalta arviointikomitea pyytää täsmennyksiä olennaisiksi katsomistaan tarjouksen osista.

▼M1

147 artikla

Arvioinnin tulos

(Varainhoitoasetuksen 99 artikla)

▼M3

1. Vaatimukset täyttävien osallistumishakemusten ja tarjousten arvioinnista ja paremmuusjärjestykseen asettamisesta laaditaan pöytäkirja, joka päivätään.

Pöytäkirjan allekirjoittavat kaikki arviointikomitean jäsenet.

Jos arviointikomitealle ei ole annettu tehtäväksi suorittaa tarjousten arviointia ja paremmuusjärjestykseen asettamista hylkäämis- ja valintaperusteiden perusteella, pöytäkirjan allekirjoittavat myös henkilöt, joille toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä on antanut tämän tehtäväksi. Pöytäkirja säilytetään myöhempää käyttöä varten.

▼B

2. ►M1 Edellä 1 kohdassa tarkoitetussa pöytäkirjassa on oltava ainakin:

a) hankintaviranomaisen nimi ja osoite sekä hankinnan, puitesopimuksen tai dynaamisen hankintajärjestelmän kohde ja arvo; ◄

b) hylättyjen ehdokkaiden tai tarjoajien nimet sekä hylkäämisperustelut;

c) arvioitaviksi valittujen ehdokkaiden tai tarjoajien nimet sekä valintaperustelut;

▼B

d) poikkeuksellisen alhaiseksi katsottujen tarjousten hylkäämisperustelut;

e) komitean esittämien ehdokkaiden tai toimeksisaajaehdokkaan nimi, ratkaisun perustelut ja, jos tiedossa, se osuus hankinnasta tai puitesopimuksesta, jonka toimeksisaaja aikoo teettää alihankintana.

3. Tämän jälkeen hankintaviranomainen tekee päätöksensä, jossa mainitaan ainakin:

▼M1

a) sen oma nimi ja osoite sekä hankinnan, puitesopimuksen tai dynaamisen hankintajärjestelmän kohde ja arvo;

▼B

b) hylättyjen ehdokkaiden tai tarjoajien nimet sekä hylkäämisperustelut;

c) arvioitaviksi valittujen ehdokkaiden tai tarjoajien nimet sekä valintaperustelut;

d) poikkeuksellisen alhaiseksi katsottujen tarjousten hylkäämisperustelut;

e) hyväksyttyjen ehdokkaiden tai toimeksisaajan nimi, ratkaisun perustelut etukäteen ilmoitettujen valinta- ja ratkaisuperusteiden kannalta ja, jos tiedossa, se osuus hankinnasta tai puitesopimuksesta, jonka toimeksisaaja aikoo teettää alihankintana;

▼M1

f) neuvottelumenettelyn ja kilpailullisen neuvottelumenettelyn osalta on esitettävä ne 125 b, 126, 127, 242, 244, 246 ja 247 artiklassa tarkoitetut olosuhteet, joiden perusteella kyseiseen menettelyyn on päädytty;

▼B

g) tarvittaessa seikat, joiden perusteella hankintaviranomainen on päättänyt luopua tarjouskilpailun kohteena olleen hankinnan tekemisestä.

▼M3

Kun on kyse toimielinten yhteisestä hankintamenettelystä, ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun päätöksen tekee hankintamenettelystä vastaava hankintaviranomainen.

▼B

148 artikla

Yhteydenotot hankintaviranomaisen ja tarjoajien välillä

(Varainhoitoasetuksen 99 artikla)

1. Yhteydenotot hankintaviranomaisen ja tarjoajien välillä hankintamenettelyn aikana sallitaan ainoastaan 2 ja 3 kohdassa säädetyissä poikkeustapauksissa.

2. Ennen tarjouksen tekemiselle asetetun määräajan päättymistä, kun on kyse 141 artiklassa tarkoitetuista täydentävistä asiakirjoista ja lisätiedoista, hankintaviranomainen voi:

a) tarjoajan aloitteesta: antaa sellaisia lisätietoja, joiden tarkoituksena on ainoastaan selventää hankinnan luonnetta, jotka tiedot toimitetaan samaan aikaan myös muille tarjouseritelmän pyytäneille;

b) omasta aloitteestaan: jos se havaitsee hankintailmoituksessa, tarjouspyynnössä tai tarjouseritelmässä virheen, epätäsmällisyyden tai puutteen, tai kyseinen teksti on muuten sisällöltään vaillinainen, ilmoittaa siitä samaan aikaan kaikille asianomaisille tarjouspyynnön esittämistä koskevia ehtoja täysin vastaavien ehtojen mukaisesti;

▼B

3. Tarjousten avaamisen jälkeen hankintaviranomainen voi ottaa yhteyden tarjoajaan, jos tarjousta on selvennettävä tai jos siinä olevia ilmeisiä asiavirheitä on korjattava; yhteydenotto ei kuitenkaan saa johtaa tarjousehtojen muuttamiseen.

4. Kaikista yhteydenotoista on laadittava muistio.

▼M1

5. Jos kyseessä ovat direktiivin 2004/18/EY liitteessä II B tarkoitetut oikeudelliset palvelut, hankintaviranomainen voi olla tarvittaessa yhteydessä tarjoajiin tarkistaakseen, että valinta- ja/tai ratkaisuperusteet täyttyvät.

▼M3

149 artikla

Ehdokkaille ja tarjoajille suunnattu tiedotus

(Varainhoitoasetuksen 100 artiklan 2 kohta sekä 101 ja 105 artikla)

▼M1

1. Hankintaviranomaiset tiedottavat ehdokkaille ja tarjoajille viipymättä hankinta- tai puitesopimusta koskevan tarjouskilpailun ratkaisua tai dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevista päätöksistään sekä perusteista päätökselleen luopua tarjouskilpailun kohteena olleen hankinta- tai puitesopimuksen tekemisestä tai dynaamisen hankintajärjestelmän käyttöönotosta tai aloittaa menettely uudelleen.

▼B

2. Hankintaviranomaisen on viimeistään viidentoista kalenteripäivän kuluessa asiaa koskevan kirjallisen pyynnön vastaanottamisesta toimitettava pyytäjälle varainhoitoasetuksen 100 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut tiedot.

▼M1

3. ►M3 Yhteisön toimielinten omaan lukuunsa tekemien hankintojen osalta, joiden arvo on vähintään jokin 158 artiklassa vahvistetuista kynnysarvoista ja jotka eivät jää direktiivin 2004/18/EY soveltamisalan ulkopuolelle, hankintaviranomainen ilmoittaa samanaikaisesti ja henkilökohtaisesti jokaiselle hylätylle ehdokkaalle ja tarjoajalle kirjeitse, faksilla tai sähköpostitse, ettei näiden ehdokkuushakemusta tai tarjousta ole hyväksytty, jommassakummassa seuraavista vaiheista:

a) viipymättä sen jälkeen, kun poissulkemis- ja valintaperusteisiin perustuvat päätökset on tehty, ja ennen ratkaisupäätöstä, kun kyse on kahdessa erillisessä vaiheessa toteutettavista hankintamenettelyistä;

b) ratkaisupäätösten ja tarjousten hylkäämispäätösten osalta mahdollisimman pian ratkaisupäätöksen tekemisen jälkeen ja viimeistään seuraavalla viikolla.

Hankintaviranomaisen on kussakin tapauksessa ilmoitettava tarjouksen tai ehdokkuushakemuksen hylkäämisen syyt ja käytettävissä olevat muutoksenhakukeinot. ◄

Hankintaviranomaiset ilmoittavat samanaikaisesti kun hylätyille ehdokkaille tai tarjoajille ilmoitetaan hylkäämisestä myöntöpäätöksestä tarjouskilpailun voittajalle täsmentäen samalla, ettei ilmoitettu päätös sido asianomaista hankintaviranomaista.

Hylätyt tarjoajat tai ehdokkaat voivat pyytää lisätietoja hylkäämisen syistä kirjeitse, faksilla ja sähköpostitse, ja kaikki valintaperusteet täyttävän tarjouksen tehneet tarjoajat voivat pyytää tietoja valitun tarjouksen ominaispirteistä ja siihen liittyvistä eduista, ja heille voidaan ilmoittaa tarjouskilpailun voittajan nimi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta varainhoitoasetuksen 100 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan säännösten soveltamista. Hankintaviranomaisten on esitettävä tiedot enintään 15 kalenteripäivän kuluessa pyynnön saamisesta.

▼M3

———————

149 a artikla

Sopimuksen allekirjoittaminen

(Varainhoitoasetuksen 100 ja 105 artikla)

Hankintasopimuksen täyttämistä ei saa aloittaa ennen kuin hankintasopimus on allekirjoitettu.

▼B

4 jakso

Vakuudet ja valvonta

150 artikla

Etukäteen annettavan vakuuden ominaispiirteet

(Varainhoitoasetuksen 102 artikla)

1. Jos tavarantoimittajalta, urakoitsijalta tai palveluntoimittajalta vaaditaan etukäteen sopimuksen täytäntöönpanoa koskeva vakuus, sen määrän ja voimassaoloajan on oltava riittävän pitkä.

2. Vakuus on hankittava pankilta tai hyväksytyltä rahoituslaitokselta. Sen sijasta voidaan antaa kolmannen omavelkainen takaus.

Takaus annetaan euromääräisenä.

Sen tarkoituksena on saada pankki tai rahoituslaitos vastaamaan peruuttamattomasti yhteisvastuullisena tai omavelkaisena takaajana toimeksisaajan velvoitteista.

151 artikla

Suoritustakuu

(Varainhoitoasetuksen 102 artikla)

1. Tulojen ja menojen hyväksyjä voi vaatia suoritustakuun tavara- ja palveluhankintasopimusten osalta tavanomaisten kaupallisten ehtojen mukaisesti ja urakkasopimusten osalta niihin liittyvien tarjouseritelmien mukaisesti, jollei 250 artiklan säännöksistä muuta johdu.

Suoritustakuu on pakollinen, jos urakkasopimuksen arvo on yli 345 000 euroa.

2. Voidaan myös antaa vakuus, joka kattaa 10 prosenttia hankinnan kokonaisarvosta ja joka toteutetaan pidätyksinä erääntyvistä maksuista.

Sen sijasta suoritustakuu voidaan pidättää loppumaksusta vakuutena, kunnes palvelut, tavarat tai rakennusurakat on lopullisesti vastaanotettu.

3. Vakuus vapautetaan sopimusehtojen mukaisesti, paitsi jos hankintasopimusta ei täytetä tai se täytetään puutteellisesti tai sen täyttäminen viivästyy, jolloin vakuus pidätetään. Pidätyksen määrä suhteutetaan kärsityn vahingon suuruuteen.

▼M2

152 artikla

Ennakkomaksutakuu

(Varainhoitoasetuksen 102 artikla)

Yli 150 000 euron ennakkomaksujen maksamista varten tai 135 artiklan 6 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa on annettava vakuus.

Jos toimeksisaaja on julkisoikeudellinen yhteisö, toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi kuitenkin riskinarviointinsa perusteella luopua tästä vaatimuksesta.

Vakuus vapautetaan sitä mukaa kuin ennakkomaksu vähennetään toimeksisaajalle sopimusehtojen mukaisesti suoritetuista väli- tai loppumaksuista.

▼B

153 artikla

Sopimuksen täytäntöönpanon keskeyttäminen virheiden tai väärinkäytösten vuoksi

(Varainhoitoasetuksen 103 artikla)

1. Kun sopimuksen täytäntöönpano keskeytetään varainhoitoasetuksen 103 artiklan mukaisesti, tarkoituksena on selvittää, ovatko huomattavat virheet ja väärinkäytökset tai epäillyt petokset todella tapahtuneet. Jos niitä ei voida näyttää toteen, sopimuksen täytäntöönpanoa jatketaan selvityksen jälkeen.

2. Huomattavalla virheellä tai väärinkäytöksellä tarkoitetaan mitä tahansa sopimusmääräyksen tai lainsäädännön rikkomista, joka on seurausta sellaisesta toimesta tai laiminlyönnistä, josta voi olla tai josta olisi voinut olla haittaa yhteisöjen talousarviolle.

2 LUKU

Yhteisöjen toimielinten omaan lukuunsa tekemiin hankintoihin sovellettavat säännökset

▼M1

154 artikla

Riittävän tason määrittely kynnysarvojen laskemista varten

(Varainhoitoasetuksen 104 ja 105 artikla)

▼B

Kaikkien toimielinten kaikkien valtuutettujen tai edelleenvaltuutettujen tulojen ja menojen hyväksyjien on arvioitava, onko varainhoitoasetuksen 105 artiklassa tarkoitetut kynnysarvot saavutettu.

▼M2

155 artikla

Erilliset hankinnat ja hankintojen jakaminen eriin

(Varainhoitoasetuksen 91 ja 105 artikla)

▼B

1. Hankinnan arvoa määritettäessä ei saa pyrkiä välttämään tässä asetuksessa määriteltyjä velvoitteita. Hankintaa ei myöskään saa jakaa osiin samassa tarkoituksessa.

▼M3

Hankinnat, joiden arvo on vähintään yhtä suuri kuin 158 artiklassa säädetyt kynnysarvot, on tehtävä samanaikaisesti erillisinä hankintaerinä, aina kun tämä on tarkoituksenmukaista, teknisesti toteutettavissa ja kustannustehokasta.

▼M1

2. Jos tavara- tai palveluhankintojen tai rakennusurakoiden kohde on jaettu useisiin eriin, joista jokaisesta tehdään erillinen sopimus, kunkin erän arvo on otettava huomioon koko hankintaan sovellettavaa kynnysarvoa laskettaessa.

Jos erien yhteenlaskettu arvo on vähintään jokin 158 artiklassa tarkoitetuista kynnysarvoista, varainhoitoasetuksen 90 artiklan 1 kohdan sekä 91 artiklan 1 ja 2 kohdan säännöksiä on sovellettava kaikkiin hankinnan eriin lukuun ottamatta niitä, joiden arvoksi arvioidaan vähemmän kuin 80 000 euroa palvelu- ja tavarahankintojen osalta ja vähemmän kuin 1 000 000 euroa rakennusurakoiden osalta, jos näiden erien yhteenlaskettu arvo on enintään 20 prosenttia kyseisen hankinnan kaikkien erien kokonaisarvosta.

▼B

3. Jos aiotaan hankkia samankaltaisia tavaroita, jotka saattavat aiheuttaa samanaikaisia, eri eriin jaettuja hankintoja, asiaan sovellettava kynnysarvo arvioidaan kaikkien erien yhteenlasketun arvon perusteella.

▼M3

4. Jos hankinta tehdään erillisinä hankintaerinä, tarjoukset on arvioitava erikseen kunkin erän osalta. Jos useista hankintaeristä tehdään sopimus saman tarjoajan kanssa, voidaan allekirjoittaa yksi kyseiset erät kattava hankintasopimus.

▼B

156 artikla

Eräiden hankintojen arvon arviointisäännöt

(Varainhoitoasetuksen 105 artikla)

▼M1

1. Hankintasopimuksen ennakoitua arvoa laskettaessa hankintaviranomaisen on sisällytettävä laskelmiin arvio tarjoajalle maksettavasta kokonaiskorvauksesta.

Jos hankintasopimukseen sisältyy optioehtoja tai sopimuksen uusimista koskevia ehtoja, sopimuksen arvon määritysperusteena on käytettävä suurinta sallittua kokonaisarvoa, kun optioehdot tai uusimista koskevat ehdot käytetään.

Kyseinen arviointi on laadittava hankintailmoituksen lähettämisen aikaan tai, jos hankintailmoitusta ei tarvitse julkaista, hankintaviranomaisen aloittaessa ratkaisumenettelyn.

1 a. Puitesopimusten ja dynaamisten hankintajärjestelmien osalta on otettava huomioon niiden hankintojen enimmäisarvo, jotka aiotaan tehdä puitesopimuksen tai dynaamisen hankintajärjestelmän koko voimassaolon aikana.

▼B

2. Palveluhankintojen arvoa laskettaessa otetaan huomioon:

▼M1

a) vakuutuspalveluista suoritettavat vakuutusmaksut ja muut korvaukset;

▼B

b) pankki- ja rahoituspalveluista suoritettavat maksut, palkkiot, korot ja muut korvaukset;

▼M1

c) suunnittelua koskevista hankintasopimuksista suoritettavat maksut, palkkiot ja muunlaiset korvaukset.

▼B

3. Jos kyseessä on palveluhankintasopimus, josta ei käy ilmi kokonaishintaa, tai tavarahankintasopimus, joka koskee tavaroiden vuokraamista, leasingvuokraamista tai osamaksulla hankkimista, sopimuksen arvon määritysperusteena käytetään:

a) kun hankintasopimus on määräaikainen:

i) enintään neljäkymmentäkahdeksan kuukautta voimassa olevien palveluhankintasopimusten tai enintään kaksitoista kuukautta voimassa olevien tavarahankintasopimusten kokonaisarvoa,

ii) yli kaksitoista kuukautta voimassa olevien tavarahankintasopimusten kokonaisarvoa, johon sisältyy arvioitu jäännösarvo;

b) toistaiseksi tehtyjen tai yli neljäkymmentäkahdeksan kuukautta voimassa olevien palveluhankintasopimusten kuukausiarvoa kerrottuna neljälläkymmenelläkahdeksalla.

4. Säännöllisesti toistuvien tai määräajoin uudistettavien palvelu- tai tavarahankintasopimusten arvon määritysperusteena käytetään:

a) kuluvan tai edellisen varainhoitovuoden aikana tehtyjen samanlaisia palveluja tai tavaroita koskevien vastaavanlaisten sopimusten todellista kokonaisarvoa, mahdollisuuksien mukaan oikaistuna ensimmäisen sopimuksen alkamista seuraavien kahdentoista kuukauden aikana odotettavissa olevien määrän tai arvon muutosten mukaisesti; tai

b) niiden sopimusten arvioitua kokonaisarvoa, jotka tehdään ensimmäistä palvelua tai toimitusta seuraavien kahdentoista kuukauden aikana tai sopimuskauden aikana, jos se on pitempi kuin kaksitoista kuukautta.

5. Rakennusurakan arvon määritysperusteina otetaan rakennustöiden lisäksi huomioon myös niiden tavarahankintojen arvioitu arvo, jotka ovat tarpeen kyseisen urakan toteuttamiseksi ja jotka hankintaviranomainen asettaa urakoitsijan käyttöön.

▼M1

157 artikla

Ennakkoilmoituksia koskevat kynnysarvot

(Varainhoitoasetuksen 105 artikla)

Edellä 118 artiklassa tarkoitetuiksi kynnysarvoiksi, jotka ylittävistä hankinnoista on julkaistava ennakkoilmoitus, vahvistetaan

a) 750 000 euroa direktiivin 2004/18/EY liitteeseen II A sisältyvien tavara- ja palveluhankintojen osalta;

▼M2

b) 5 278 000 euroa rakennusurakoiden osalta.

▼M1

158 artikla

Kynnysarvot direktiivin 2004/18/EY mukaisten menettelyjen soveltamista varten

(Varainhoitoasetuksen 105 artikla)

▼M2

1. Varainhoitoasetuksen 105 artiklassa tarkoitetuiksi kynnysarvoiksi vahvistetaan

▼M2

a) 137 000 euroa direktiivin 2004/18/EY liitteeseen II A sisältyvien tavara- ja palveluhankintojen osalta, lukuun ottamatta kyseisen liitteen pääluokkaan 8 sisältyviä tutkimus- ja kehitystoimintaan liittyviä hankintoja;

b) 211 000 euroa direktiivin 2004/18/EY liitteeseen II B sisältyvien palveluhankintojen ja kyseisen direktiivin liitteen II A pääluokkaan 8 sisältyvien tutkimus- ja kehitystoimintaan liittyvien hankintojen osalta;

c) 5 278 000 euroa rakennusurakoiden osalta.

▼B

2. Varainhoitoasetuksen 105 artiklassa tarkoitetut määräajat vahvistetaan 140, 141 ja 142 artiklassa.

▼M3

158 a artikla

Sopimuksen allekirjoittamista edeltävä odotusaika

(Varainhoitoasetuksen 105 artikla)

1. Hankintaviranomainen voi allekirjoittaa direktiivin 2004/18/EY soveltamisalaan kuuluvan hankintasopimuksen tai puitesopimuksen tarjouskilpailun voittajan kanssa aikaisintaan neljäntoista kalenteripäivän kuluttua.

Tämä ajanjakso alkaa jompanakumpana seuraavista ajankohdista:

a) sitä päivää seuraavana päivänä, jona ratkaisu- ja hylkäämispäätöksistä ilmoitettiin samanaikaisesti;

b) sitä päivää seuraavana päivänä, jona 118 artiklassa tarkoitettu ratkaisuilmoitus on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, jos hankintasopimus tai puitesopimus on tehty neuvottelumenettelyssä julkaisematta etukäteen hankintailmoitusta.

Hankintaviranomainen voi tarvittaessa lykätä sopimuksen allekirjoittamista lisätutkimusten ajaksi, jos tämä on perusteltua hylättyjen tai vahinkoa kärsineiden ehdokkaiden tai tarjoajien toimittamien pyyntöjen tai huomautusten taikka muiden merkityksellisten tietojen perusteella. Näiden pyyntöjen, huomautusten ja tietojen on saavuttava ensimmäisessä alakohdassa vahvistetun ajanjakson aikana. Kaikille ehdokkaille ja tarjoajille on ilmoitettava allekirjoittamisen lykkäämisestä kolmen työpäivän kuluessa lykkäämispäätöksestä.

Ennen ensimmäisessä alakohdassa vahvistetun ajanjakson kulumista allekirjoitettu sopimus on mitätön, pois lukien 2 kohdassa tarkoitetut tapaukset.

Jos hankintasopimusta tai puitesopimusta ei voida tehdä tarjouskilpailun voittajan kanssa, hankintaviranomainen voi tehdä sen seuraavaksi parhaan tarjouksen tekijän kanssa.

2. Edellä 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa vahvistettua ajanjaksoa ei sovelleta seuraaviin tapauksiin:

a) avoimet menettelyt, joissa on tehty ainoastaan yksi tarjous;

b) rajoitetut menettelyt tai etukäteen julkaistavan hankintailmoituksen jälkeen järjestettävät neuvottelumenettelyt, joissa poissulkemis- ja valintaperusteiden perusteella ainoa soveltuva tarjoaja on se, jonka kanssa sopimus tehdään edellyttäen, että muille ehdokkaille tai tarjoajille on 149 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan mukaisesti ilmoitettu niiden poissulkemisen tai hylkäämisen perusteista viipymättä sen jälkeen, kun asianomaiset päätökset on tehty poissulkemis- ja valintaperusteiden perusteella;

c) puitesopimukseen perustuvat erillissopimukset, jotka on tehty ilman uutta kilpailuttamista noudattaen kyseisen puitesopimuksen ehtoja;

▼M3

d) edellä 126 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetussa äärimmäisen kiireellisessä tapauksessa.

▼B

159 artikla

Hankintamarkkinoille pääsyyn liittyvät todistukset

(Varainhoitoasetuksen 106 ja 107 artikla)

Tarjouseritelmässä on määrättävä, että tarjoajien on ilmoitettava valtio, jossa niillä on päätoimipaikka tai kotipaikka, ja esitettävä siitä kansallisen lakinsa mukaiset todistukset.

VI OSASTO

AVUSTUKSET

1 LUKU

Soveltamisala

160 artikla

Soveltamisala

(Varainhoitoasetuksen 108 artikla)

1. Tämän osaston säännöksiä ei sovelleta menettelyihin, joissa komissio myöntää ja tekee sopimuksia varainhoitoasetuksen 54 artiklassa tarkoitettujen elinten kanssa osallistuakseen niiden toimintamenojen rahoittamiseen ja antaakseen niiden käyttöön toimintamäärärahoja, joiden hallinnointi on siirretty niille, eikä samoihin menettelyihin kyseisen asetuksen 166 artiklassa tarkoitettujen rahoitussopimusten edunsaajien kanssa.

▼M3

_____

_____

160 a artikla

Jäsenmaksut

(Varainhoitoasetuksen 108 artikla)

Varainhoitoasetuksen 108 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitetuilla jäsenmaksuilla tarkoitetaan elimille, joiden jäseniä yhteisö on, näiden elinten tekemien talousarviopäätösten ja vahvistamien maksuehtojen mukaisesti suoritettuja maksuja.

160 b artikla

Osakkuudet ja osuudet

(Varainhoitoasetuksen 108 artikla)

Varainhoitoasetuksen 108 artiklan 2 ja 3 kohtaa sovellettaessa

a) ”osuudella” tarkoitetaan sijoituksella hankittua omistusosuutta organisaatiosta tai yrityksestä, kun sijoituksen tuotto riippuu kyseisen organisaation tai yrityksen kannattavuudesta;

b) ”osakkuudella” tarkoitetaan osakkeiden muodossa olevaa osuutta organisaatiosta tai yrityksestä;

▼M3

c) ”pääomasijoituksella” tarkoitetaan pääoman antamista yrityksen käyttöön omistusosuutta vastaan, kun sijoittaja voi lisäksi osallistua yrityksen hallinnoinnin valvontaan ja saada osuuden sen tulevista voitoista;

d) ”oman pääoman luonteisella rahoituksella” (quasi-equity financing) tarkoitetaan omasta pääomasta ja velasta koostuvaa yhdistelmärahoitusta, jonka pääomaosuus mahdollistaa yrityksen menestyessä hyvän tuoton sijoittajille tai jonka velkaosuuteen sisältyvä riskipreemio lisää sijoittajien saamaa tuottoa;

e) ”riskirahoitusvälineellä” tarkoitetaan rahoitusvälinettä, joka kattaa ennalta määritellyn riskin joko kokonaan tai osittain, mahdollisesti sovittua korvausta vastaan.

160 c artikla

Erityissäännöt

(Varainhoitoasetuksen 108 artiklan 3 kohta)

1. Kun komissio hallinnoi varainhoitoasetuksen 108 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen avustusten myöntämistä suoraan keskitetysti, niihin sovelletaan tämän osaston säännöksiä pois lukien seuraavat säännökset:

a) tämän asetuksen 165 artiklassa säädetty voitontavoittelun kielto;

b) tämän asetuksen 172 artiklassa säädetty yhteisrahoitusvaatimus;

c) tämän asetuksen 173 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu hakijan taloudellisen elinkelpoisuuden arviointi, jos toiminnan tavoitteena on edunsaajan rahoitusvalmiuksien parantaminen tai tulon tuottaminen;

d) tämän asetuksen 182 artiklassa säädetty vaatimus vakuuden antamisesta etukäteen.

Mitä ensimmäisessä alakohdassa säädetään, ei rajoita avustusten kirjanpitokäsittelyä, josta päättää tilinpitäjä kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti.

2. Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä varmistaa kaiken myönnettävän rahoituksen yhteydessä, että rahoituksen saajan kanssa on sovittu maksamista ja valvontaa koskevista asianmukaisista järjestelyistä.

160 d artikla

Palkinnot

(Varainhoitoasetuksen 109 artiklan 3 kohdan b alakohta)

Varainhoitoasetuksen 109 artiklan 3 kohdan b alakohtaa sovellettaessa palkinnot ovat kilpailuehdotukselle myönnettyjä tunnustuksia.

Ne myöntää tuomaristo, joka voi vapaasti päättää palkintojen myöntämisestä tai myöntämättä jättämisestä sen mukaan, millaiseksi se arvioi ehdotusten laadun kilpailun sääntöjen perusteella.

Palkinnon saajalle aiheutuneet kustannukset eivät saa vaikuttaa palkinnon suuruuteen.

Palkinnon myöntämisedellytyksistä ja -perusteista sekä suuruudesta määrätään kilpailun säännöissä.

▼M3

160 e artikla

Avustussopimukset ja -päätökset

(Varainhoitoasetuksen 108 artiklan 1 kohta)

1. Vuotuisessa työohjelmassa määrätään kunkin yhteisön ohjelman tai toimen osalta, tehdäänkö avustuksista päätös vai kirjallinen sopimus.

2. Seuraavat näkökohdat otetaan huomioon päätettäessä, minkälaista välinettä käytetään:

a) edunsaajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu etenkin kansallisuuden ja maantieteellisen sijainnin näkökulmasta arvioituna;

b) kyseisen välineen ja muiden samassa yhteisön ohjelmassa tai toimessa käytettyjen välineiden keskinäinen johdonmukaisuus;

c) rahoitettavien toimien tai työohjelmien sisällön monitahoisuus ja yhdenmukaisuus.

3. Kun on kyse usean eri tulojen ja menojen hyväksyjän hallinnoimista ohjelmista, kyseiset tulojen ja menojen hyväksyjät päättävät käytettävästä välineestä keskenään neuvotellen.

160 f artikla

Toimielinten jäsenistä aiheutuvat menot

(Varainhoitoasetuksen 108 artiklan 2 kohdan a alakohta)

Varainhoitoasetuksen 108 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin toimielinten jäsenistä aiheutuviin menoihin sisältyvät Euroopan parlamentin nykyisten ja entisten jäsenten järjestöille myönnettävät avustukset. Tällaiset avustukset toteutetaan Euroopan parlamentin sisäisten hallintoa koskevien sääntöjen mukaisesti.

▼B

161 artikla

Toimet, joille voidaan myöntää avustusta

(Varainhoitoasetuksen 108 artikla)

Jotta toimelle voitaisiin myöntää varainhoitoasetuksen 108 artiklassa tarkoitettu avustus, sen on oltava selkeästi yksilöity.

Mitään toimea ei saa jakaa osiin tässä asetuksessa määriteltyjen rahoitussääntöjen kiertämiseksi.

162 artikla

Euroopan unionin yleisen edun mukaista tavoitetta edistävät yhteisöt

(Varainhoitoasetuksen 108 artikla)

Euroopan unionin yleisen edun mukaista tavoitetta edistävä yhteisö voi olla

▼M2

a) eurooppalainen yhteisö, joka toimii Euroopan politiikkoja koskevan koulutuksen, tiedotuksen, innovoinnin tai tutkimuksen alalla tai on mukana kansalaisuutta tai ihmisoikeuksia edistävässä toiminnassa, tai eurooppalainen standardointiyhteisö;

▼B

b) eurooppalainen verkosto, joka edustaa jäsenvaltioissa tai unionin jäsenyyttä hakeneissa maissa toimivia voittoa tavoittelemattomia yhteisöjä ja edistää perustamissopimusten tavoitteiden mukaisia periaatteita ja politiikkoja.

▼M3

163 artikla

Yhteistyökumppanuus

(Varainhoitoasetuksen 108 artikla)

1. Erillisavustukset voivat kuulua puitekumppanuuden piiriin.

2. Puitekumppanuus voidaan perustaa pitkäaikaisen yhteistyömekanismin luomiseksi komission ja avustuksen saajien välille. Se voi perustua joko sopimukseen tai päätökseen.

Puitekumppanuussopimuksessa tai -päätöksessä esitetään yhteiset tavoitteet, erilliset tai yhteisesti hyväksyttyyn vuotuiseen työohjelmaan kuuluvat toimenpide-ehdotukset ja tämän osaston menettelysääntöjen ja periaatteiden mukainen erillisavustusten myöntämismenettely sekä erillissopimusten tai -päätösten mukaiset kunkin osapuolen yleiset oikeudet ja velvollisuudet.

Puitekumppanuuden kesto voi olla enintään neljä vuotta paitsi poikkeustapauksissa, joissa se on puitekumppanuuden kohteen kannalta perusteltua.

Tulojen ja menojen hyväksyjät eivät saa käyttää puitekumppanuussopimuksia tai -päätöksiä väärin tai niin, että niiden tarkoituksena tai tuloksena on avoimuuden ja hakijoiden tasapuolisen kohtelun periaatteiden rikkominen.

3. Puitekumppanuussopimukset tai -päätökset rinnastetaan myöntämismenettelyn osalta avustuksiin. Niihin sovelletaan 167 artiklassa tarkoitettua ennakkoilmoitusmenettelyä.

4. Puitekumppanuussopimuksiin ja -päätöksiin perustuvat erillisavustukset myönnetään kyseisissä sopimuksissa määrättyjen tai kyseisissä päätöksissä säädettyjen menettelyjen mukaisesti ja tämän osaston säännöksiä noudattaen.

Niiden osalta noudatetaan 169 artiklassa säädettyjä jälki-ilmoitusmenettelyjä.

▼B

164 artikla

Avustussopimusten sisältö

(Varainhoitoasetuksen 108 artikla)

1. ►M3 Avustussopimuksessa on määriteltävä vähintään seuraavat: ◄

a) sopimuksen kohde;

b) avustuksen saaja;

c) sopimuksen kesto eli:

i) sopimuksen voimaantulo- ja päättymispäivä;

ii) avustettavan toimen tai tilikauden alkamispäivä ja kesto;

▼M3

d) toiminnan arvioidut kokonaiskustannukset ja yhteisön kokonaisrahoituksen absoluuttinen enimmäismäärä, joita täydennetään tarvittaessa ilmoittamalla:

▼M3

i) suurin sallittu rahoitusosuus toimen tai hyväksytyn työohjelman kustannuksista varainhoitoasetuksen 108 a artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetussa tapauksessa;

ii) varainhoitoasetuksen 108 a artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu kertakorvaus tai c alakohdassa tarkoitettu kiinteämääräinen rahoitus;

iii) tämän kohdan i ja ii alakohdassa vahvistetut erät, kun on kyse varainhoitoasetuksen 108 a artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetuista tapauksista.

▼B

e) toimen yksityiskohtainen kuvaus tai toiminta-avustusta varten toimintasuunnitelma, jonka tulojen ja menojen hyväksyjä on hyväksynyt tilikaudelle;

▼M3

f) yleiset ehdot, joita sovelletaan kaikkiin tämäntyyppisiin sopimuksiin, kuten se, että avustuksen saaja hyväksyy komission, OLAFin ja tilintarkastustuomioistuimen tarkastukset sekä 169 artiklassa tarkoitettuja jälki-ilmoituksia koskevat säännöt, asetuksen (EY) N:o 45/2001 säännösten mukaisesti; näissä yleisissä sopimusehdoissa on vähintään

i) todettava, että avustussopimukseen sovelletaan yhteisön lainsäädäntöä ja tarvittaessa täydentävästi sovelletaan sopimuksessa määrättyä kansallista lainsäädäntöä;

ii) mainittava riita-asioissa toimivaltainen tuomioistuin;

g) arvioitu kokonaisbudjetti.

▼B

h) jäljempänä 184 artiklassa tarkoitetut periaatteet tai hankintasäännöt, joita avustuksen saajan on noudatettava silloin kun toimen toteuttaminen edellyttää julkisia hankintoja;

▼M3

i) avustuksen saajan velvollisuudet vähintään moitteettoman varainhoidon sekä toteutusta ja taloutta koskevien selvitysten toimittamisen osalta; tarvittaessa sovitaan välitavoitteista, joiden saavuttamisen jälkeen tällaiset selvitykset tulevat toimitettaviksi;

▼B

j) näiden asiakirjojen hyväksymistä ja maksujen suorittamista koskeva komission menettely ja aikataulu;

▼M3

k) tarvittaessa yksityiskohtainen selvitys toimen tai hyväksytyn työohjelman avustuskelpoisista kustannuksista tai varainhoitoasetuksen 108 a artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista kertakorvauksesta tai kiinteämääräisestä rahoituksesta;

l) määräykset, joita sovelletaan Euroopan yhteisöjen talousarviosta myönnetystä tuesta annettaviin julkisiin ilmoituksiin, ellei tällainen julkistaminen ole tulojen ja menojen hyväksyjän perustellun päätöksen mukaan mahdotonta tai epätarkoituksenmukaista.

▼M2

1 a. Avustussopimuksessa voidaan määrätä avustuksen keskeyttämistä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja määräajoista 183 artiklan mukaisesti.

▼M3

2. Edellä 163 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa tämän artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa, c alakohdan i alakohdassa, d alakohdan i alakohdassa sekä f ja h–k alakohdassa tarkoitetut tiedot annetaan puitekumppanuuspäätöksessä tai -sopimuksessa.

Erillispäätös tai -sopimus sisältää 1 kohdan a–e, g, k ja tarvittaessa i alakohdassa tarkoitetut tiedot.

▼B

3. Avustussopimuksia voidaan muuttaa ainoastaan kirjallisilla lisäsopimuksilla. Lisäsopimusten tarkoituksena tai vaikutuksena ei saa olla avustussopimusten muuttaminen niin, että avustusten myöntämisestä tehty päätös tulee kyseenalaiseksi, eikä avustuksen saajien asettaminen eriarvoiseen asemaan.

▼M3

4. Mitä 1–3 kohdassa säädetään, sovelletaan avustuspäätöksiin soveltuvin osin.

Osa 1 kohdassa tarkoitetuista tiedoista voidaan antaa avustuspäätöksen sijasta ehdotuspyynnössä tai siihen liittyvässä asiakirjassa.

▼B

2 LUKU

Avustusten myöntämistä koskevat periaatteet

165 artikla

Säännös voiton tavoittelemisen kieltämisestä

(Varainhoitoasetuksen 109 artiklan 2 kohta)

▼M3

1. Tässä osastossa voitto määritellään seuraavasti:

a) toimea koskevan avustuksen osalta voitto tarkoittaa ylijäämää, joka syntyy, kun tuloista vähennetään edunsaajalle aiheutuneet kustannukset loppumaksua koskevan vaatimuksen esittämisen yhteydessä;

b) toiminta-avustuksen osalta voitto tarkoittaa avustuksen saajan toimintatalousarvion ylijäämää.

2. Kertakorvaukset ja kiinteämääräinen rahoitus määritetään 181 artiklan mukaisesti niihin liittyvien kustannusten tai kustannuslajin perusteella ja vahvistetaan tilastotietojen perusteella ja muin objektiivisin perustein siten, että voittoa ei voi syntyä. Komissio arvioi näitä määriä uudelleen samoin perustein kahden vuoden välein ja tarkistaa niitä tarvittaessa.

Tässä tapauksessa on määriä arvioitaessa tarkistettava kunkin avustuksen osalta, että niistä ei synny voittoa.

Jos maksun perusteena olevan tapahtuman jälkitarkastuksessa ilmenee, että tapahtuma ei ole toteutunut, vaan avustuksen saajalle on suoritettu kertakorvaus tai kiinteämääräinen maksu perusteettomasti, komissio voi periä takaisin enintään kertakorvauksen tai kiinteämääräisen maksun määrän ja, jos kertakorvauksesta tai kiinteämääräisestä rahoituksesta on annettu vääriä tietoja, määrätä taloudellisia seuraamuksia, joiden suuruus on enintään 50 prosenttia kertakorvauksen tai kiinteämääräisen rahoituksen kokonaismäärästä.

Tällaisten tarkastusten toimittaminen ei rajoita toteutuneiden kustannusten tarkistamista ja vahvistamista, jotka on tehtävä avustusten maksamista tai avustuskelpoisten kustannusten erikseen määritetyn osuuden korvaavaa avustusta varten.

▼M2

3. Kun toiminta-avustus on myönnetty Euroopan yleisen edun mukaista tavoitetta edistävälle yhteisölle, komissiolla on oikeus periä takaisin kyseisen yhteisön toimintatalousarvioon maksettua yhteisön rahoitusosuutta vastaava prosenttiosuus vuoden aikana saadusta voitosta, jos kyseinen yhteisö saa rahoitusta myös sellaisilta viranomaisilta, joiden on itsekin perittävä takaisin rahoitusosuuttaan vastaava prosenttiosuus vuoden aikana saadusta voitosta. Takaisinperittävän määrän laskemisessa ei tule ottaa huomioon toimintatalousarvion hyväksi tehtäviä luontoissuorituksia vastaavaa prosenttiosuutta.

▼M3

165 a artikla

Yhteisrahoitusperiaate

(Varainhoitoasetuksen 109 artikla)

1. Yhteisrahoitus edellyttää, että osa toimen kustannuksista tai yhteisön toimintakustannuksista maksetaan avustuksen saajan omista varoista tai muista rahoituslähteistä kuin yhteisön avustuksesta.

2. Jos on kyse jommastakummasta varainhoitoasetuksen 108 a artiklan 1 kohdan b tai c alakohdassa tarkoitetuista avustusmuodoista tai näiden yhdistelmästä, yhteisrahoitusta arvioidaan vasta avustushakemuksen arvioinnin yhteydessä.

▼M1

166 artikla

Vuosiohjelma

(Varainhoitoasetuksen 110 artiklan 1 kohta)

1. ►M3 Kukin toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä laatii avustuksia koskevan vuosittaisen työohjelman. Toimielin hyväksyy tämän työohjelman, ja se julkaistaan asianomaisen toimielimen avustuksia koskevalla Internet-sivustolla mahdollisimman varhain, tarvittaessa jo talousarvion toteuttamista edeltävän vuoden aikana ja viimeistään toteuttamisvuoden maaliskuun 31 päivänä. ◄

Työohjelmassa on mainittava perussäädös, tavoitteet, ehdotuspyyntöjen aikataulu ja niiden alustava arvo sekä odotetut tulokset.

2. Jos työohjelmaan tehdään suuria muutoksia varainhoitovuoden aikana, ne on hyväksyttävä ja julkaistava erikseen 1 kohdassa säädettyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.

▼B

167 artikla

Ehdotuspyyntöjen sisältö

(Varainhoitoasetuksen 110 artiklan 1 kohta)

1. Ehdotuspyynnössä on esitettävä

a) tavoitteet;

▼M3

b) varainhoitoasetuksen 114 ja 115 artiklassa tarkoitetut kelpoisuus-, poissulkemis-, valinta- ja ratkaisuperusteet sekä asiaankuuluvat asiakirjatodisteet;

▼B

c) Euroopan yhteisöjen rahoitusta koskevat yksityiskohtaiset säännöt;

d) ehdotusten toimittamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt, määräaika ja toimen mahdollinen aloittamispäivä sekä ratkaisumenettelyn suunniteltu päättymispäivä.

▼M3

2. Ehdotuspyynnöt julkaistaan Euroopan unionin toimielinten Internet-sivustolla ja tarvittaessa muussa soveltuvassa muodossa, kuten *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, niiden mahdollisimman laajan levityksen varmistamiseksi avustusten mahdollisten saajien keskuudessa. Ne voidaan julkaista talousarvion toteuttamista edeltävänä vuonna. Myös kaikki muutokset ehdotuspyyntöjen sisältöön julkaistaan samalla tavoin.

▼B

168 artikla

Ehdotuspyyntöjen osalta sovellettavat poikkeukset

(Varainhoitoasetuksen 110 artiklan 1 kohta)

1. Avustuksia voidaan myöntää ilman eri ehdotuspyyntöä ainoastaan seuraavissa tapauksissa:

a) neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1257/96 ([1]) tarkoitettuun humanitaariseen apuun sekä 2 kohdassa tarkoitettuun hätäapuun;

b) muissa riittävästi perustelluissa poikkeuksellisen kiireellisissä tapauksissa;

▼M2

c) yhteisöille, joilla on lakisääteinen tai käytännössä vallitseva monopoli, joka on riittävästi perusteltu myöntöpäätöksessä;

▼M3

d) varainhoitoasetuksen 49 artiklassa tarkoitetulla perussäädöksellä avustuskelpoisiksi määritellyille yhteisöille;

e) kun on kyse tutkimuksesta ja teknologian kehittämisestä, varainhoitoasetuksen 110 artiklassa tarkoitetussa vuotuisessa työohjelmassa mainituille yhteisöille, jos tästä mahdollisuudesta säädetään erikseen perussäädöksessä eikä hanke kuulu ehdotuspyynnön piiriin;

f) hankkeille, jotka niiden erityispiirteiden vuoksi voi toteuttaa vain tietyntyyppinen elin, jolla on tarvittavat tekniset valmiudet, erityisosaaminen tai hallintovalta, jos hanke ei kuulu ehdotuspyynnön piiriin.

Ensimmäisen alakohdan f alakohdassa tarkoitetut tapaukset on perusteltava riittävästi myöntämispäätöksessä.

▼B

2. Kolmansien maiden kriisitilanne on tilanne, jossa yleinen järjestys, vakaus ja ihmisten turvallisuus ovat uhattuina tai jotka uhkaavat kärjistyä aseellisiksi selkkauksiksi tai horjuttaa maan vakautta ja joka vakavasti vaarantaa:

a) Euroopan unionin yhteisten arvojen, keskeisten etujen, riippumattomuuden ja alueellisen koskemattomuuden säilyttämisen,

b) Euroopan unionin turvallisuuden, rauhan säilyttämisen ja kansainvälisen turvallisuuden, kansainvälisen yhteistyön tai kehitysyhteistyön edistämisen tai kansanvallan ja oikeusvaltion periaatteen sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen lujittamisen Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 11 artiklan sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 381/2001 ([2]) 3 artiklan mukaisesti.

169 artikla

Jälki-ilmoitukset

(Varainhoitoasetuksen 110 artiklan 2 kohta)

▼M3

1. Tiedot kaikista varainhoitovuoden aikana myönnetyistä avustuksista, pois lukien luonnollisille henkilöille maksetut apurahat, julkaistaan vakiomuotoisina yhteisön asianomaisen toimielimen Internet-sivustolla tähän tarkoitukseen varatussa helposti käytettävissä olevassa sivuston osassa kuuden kuukauden kuluessa sen varainhoitovuoden päättymisestä, jonka aikana avustukset on myönnetty.

Jos hallinnointi on siirretty varainhoitoasetuksen 54 artiklassa tarkoitetuille elimille eikä tietoja julkaista suoraan yhteisöjen toimielinten Inter-

([1]) EYVL L 163, 2.7.1996, s. 1.
([2]) EYVL L 57, 27.2.2001, s. 5.

▼M3

net-sivustolla tähän tarkoitukseen varatussa sivuston osassa, on mainittava vähintään niiden verkkosivujen osoite, joilla kyseiset tiedot ovat saatavilla.

Tiedot voidaan julkaista vakiomuotoisina myös muussa soveltuvassa muodossa, kuten *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

▼B

2. Edellä 164 artiklan 1 kohdan f alakohdan mukaisesti ja avustuksen saajan antaessa siihen suostumuksensa julkaistaan:

a) avustuksen saajien nimi ja osoite,

b) avustuksen käyttötarkoitus,

▼M3

c) avustuksen määrä ja, paitsi jos on kyse varainhoitoasetuksen 108 a artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetusta kertakorvauksesta tai c alakohdassa tarkoitetusta kiinteämääräisestä rahoituksesta, osuus, joka toimen tai hyväksytyn työohjelman kustannuksista rahoitetaan.

▼B

Ensimmäisessä kohdassa säädetystä velvoitteesta voidaan poiketa, jos tietojen paljastaminen vaarantaa avustuksen saajien turvallisuuden tai vahingoittaa niiden kaupallisia etuja.

▼M3

3. Sen jälkeen, kun 2 kohdassa tarkoitetut tiedot on julkaistu, komissio toimittaa budjettivallan käyttäjälle tämän pyynnöstä selvityksen, josta käy ilmi

a) hakijoiden määrä edellisen vuoden aikana;

b) kunkin ehdotuspyynnön perusteella hyväksyttyjen hakemusten määrä ja prosenttiosuus suhteessa hakemusten kokonaismäärään;

c) menettelyn keskimääräinen kesto ehdotuspyynnön päättymispäivästä avustuksen myöntämiseen;

d) sellaisten avustusten lukumäärä ja summa, joiden osalta on edellisen vuoden aikana luovuttu jälki-ilmoitusta koskevasta velvollisuudesta avustusten saajien turvallisuuteen tai niiden kaupallisten etujen suojaamiseen liittyvistä syistä.

169 a artikla

Hakijoille tiedottaminen

(Varainhoitoasetuksen 110 artikla)

Komissio antaa hakijoille tietoja ja neuvontaa seuraavasti:

a) se laatii yhteiset standardit samantyyppisiä avustuksia koskevia hakulomakkeita varten ja valvoo niiden laajuutta ja luettavuutta;

b) se toimittaa tietoja mahdollisille hakijoille erityisesti järjestämällä seminaareja ja antamalla hakijoiden käyttöön käsikirjoja;

c) se säilyttää 64 artiklassa tarkoitetussa oikeushenkilörekisterissä avustusten saajia koskevia pysyviä tietoja.

▼B

170 artikla

Yhteisrahoitus

(Varainhoitoasetuksen 111 artikla)

Toimi voidaan rahoittaa useammasta kuin yhdestä budjettikohdasta useiden tulojen ja menojen hyväksyjien yhteistyönä.

▼B

171 artikla

Taannehtivuus humanitaarisen avun ja hätäavun hallinnoinnissa

(Varainhoitoasetuksen 112 artikla)

Jotta humanitaariset avustustoimet tai 168 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut hätäaputoimet voitaisiin toteuttaa moitteettomasti, avustuksen saaja voi esittää yhteisön rahoitettavaksi menoja, jotka ovat aiheutuneet ennen hakemuksen jättämispäivää, ainoastaan seuraavissa tapauksissa:

a) menot liittyvät hakijan perustamiin varastoihin, jotka on tarkoitus käyttää avustettavan toiminnan yhteydessä;

b) poikkeustapauksissa ja riittävin perusteluin, jos rahoituspäätöksessä ja avustussopimuksessa säädetään siitä erikseen ja vahvistetaan menojen tukikelpoisuuspäiväksi hakemuksen jättämispäivää aikaisempi päivämäärä.

172 artikla

Muista lähteistä saatu rahoitus

(Varainhoitoasetuksen 113 artikla)

▼M1

1. Avustuksen saajan on esitettävä todisteet muista lähteistä, joko omista varoistaan tai varainsiirtoina kolmansilta taikka luontoissuorituksina saamansa rahoituksen määrästä, paitsi 181 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, joissa käytetään kiinteämääräisiä summia tai yksikkökustannustaulukoita.

▼B

2. ►M2 Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi hyväksyä osarahoitukseksi luontoissuorituksia, silloin kun tämä katsotaan välttämättömäksi tai tarkoituksenmukaiseksi. ◄ Tällöin luontoissuoritusten arvo ei saa ylittää:

a) kirjanpitoasiakirjoin riittävästi perusteltuja todellisia kustannuksia tai

b) kyseisillä markkinoilla yleisesti hyväksyttyjä kustannuksia.

Osarahoituksen määrää koskevista laskelmista vähennetään 116 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun kiinteään omaisuuteen liittyvät suoritukset.

▼M2

3. Jos avustuksen kokonaisarvo on enintään 25 000 euroa, toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi riskinarviointinsa perusteella päättää olla vaatimatta 1 kohdassa tarkoitettuja, yhteisrahoituksen saamiseksi annettavia todisteita.

Jos samalle saajalle myönnetään saman varainhoitovuoden aikana useita avustuksia, 25 000 euron kynnysarvoa sovelletaan näiden avustusten kokonaismäärään.

▼M3

4. Yhteisrahoituksen periaatteen mukaista on se, että yhteisön rahoitusosuudella katetaan rahoituslaitoksen tietyt hallintomenot, joihin tarvittaessa luetaan myös tulosperusteisen kannustimen muodostava vaihtuvamääräinen korvaus ja jotka liittyvät erottamattoman kokonaisuuden muodostavan hankkeen tai ohjelman hallinnointiin.

172 a artikla

Avustuskelpoiset kustannukset

(Varainhoitoasetuksen 113 artikla)

1. Avustuskelpoisia ovat avustuksen saajalle tosiasiallisesti aiheutuneet kustannukset, jotka täyttävät kaikki seuraavat edellytykset:

▼M3

a) ne ovat aiheutuneet toimen tai työohjelman keston aikana, paitsi jos kyse on loppukertomuksiin ja tarkastuslausuntoihin liittyvistä kustannuksista;

b) ne on kirjattu toimen tai työohjelman kokonaisbudjettiin;

c) ne ovat välttämättömiä avustuksen kohteena olevan toimen tai työohjelman toteuttamiseksi;

d) ne ovat yksilöitävissä ja todennettavissa, ja ne on kirjattu saajan kirjanpitoon ja määritetty saajan sijoittautumisvaltiossa sovellettavien kirjanpitosäännösten ja saajan tavanomaisen kustannuslaskentakäytännön mukaisesti;

e) ne ovat sovellettavassa vero- ja sosiaalilainsäädännössä asetettujen vaatimusten mukaisia;

f) ne ovat kohtuullisia ja perusteltuja sekä moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisia erityisesti taloudellisuuden ja vaikuttavuuden osalta.

2. Rajoittamatta 1 kohdan ja perussäädöksen soveltamista, toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi katsoa avustuskelpoisiksi seuraavat kustannukset:

a) avustuksen saajalta varainhoitoasetuksen 118 artiklan mukaisesti vaaditusta pankkitakauksesta tai muusta vastaavasta vakuudesta aiheutuneet kustannukset;

b) toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän joko rahoitushakemuksen tai maksuvaatimuksen yhteydessä edellyttämistä ulkoisista tilintarkastuksista aiheutuneet kustannukset;

c) maksettu arvonlisävero, jota ei voida palauttaa avustuksen saajalle sovellettavan lainsäädännön mukaisesti;

d) poistokustannukset edellyttäen, että ne ovat avustuksen saajalle tosiasiallisesti aiheutuneita;

e) hallinto-, henkilöstö- ja laitteistomenot, mukaan lukien kansallisten hallintoviranomaisten palkkakustannukset siltä osin, kuin ne ovat aiheutuneet toiminnoista, joita asianomainen viranomainen ei olisi toteuttanut, ellei asianomaista hanketta olisi toteutettu.

172 b artikla

Toiminta-avustusten asteittaisen vähenemisen periaate

(Varainhoitoasetuksen 113 artiklan 2 kohta)

Jos toiminta-avustuksia vähennetään, vähennys on tehtävä oikeassa suhteessa ja oikeudenmukaisesti.

172 c artikla

Rahoitushakemukset

(Varainhoitoasetuksen 114 artikla)

1. Avustushakemusten jättämistä koskevista järjestelyistä päättää toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä, joka voi valita sovellettavan toimitustavan. Avustushakemukset voidaan toimittaa joko kirjeitse tai sähköisesti.

Valittujen toimitustapojen on oltava syrjimättömiä, eivätkä ne saa rajoittaa hakijoiden pääsyä ratkaisumenettelyyn.

Valituilla toimitustavoilla on voitava varmistaa, että seuraavat edellytykset täyttyvät:

▼M3

a) jokaisessa hakemuksessa on kaikki sen arvioimiseksi tarvittavat tiedot;

b) tietojen eheys säilyy;

c) tietojen luottamuksellisuus säilyy.

Edellä c alakohtaa sovellettaessa toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä tutustuu hakemusten sisältöön vasta sen jälkeen, kun hakemusten toimittamiselle asetettu määräaika on päättynyt.

Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi vaatia, että sähköisesti toimitetuissa hakemuksissa on oltava direktiivissä 1999/93/EY tarkoitettu kehittynyt sähköinen allekirjoitus.

2. Kun toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä sallii hakemusten toimittamisen sähköisesti, käytettävien välineiden ja niiden teknisten vaatimusten on oltava syrjimättömiä, ja kyseisten välinen on oltava yleisesti saatavilla ja yhteentoimivia yleisesti käytössä olevien tieto- ja viestintäteknologian tuotteiden kanssa. Hakemusten toimittamiseen tarvittavat tekniset tiedot, mukaan lukien salausta koskevat tiedot, on asetettava hakijoiden saataville.

Lisäksi sähköisten hakemusten vastaanottamisessa käytettävien välineiden on oltava sellaiset, että ne takaavat tietoturvan ja luottamuksellisuuden.

3. Kun hakemukset toimitetaan kirjeitse, hakija voi toimittaa hakemuksensa jollakin seuraavista tavoista:

a) postitse tai lähettipalvelua käyttäen, jolloin ehdotuspyynnössä on täsmennettävä, että toimituspäiväksi katsotaan postileiman tai toimeksiantokuitin päiväys;

b) asianomaisen toimielimen toimitiloihin joko henkilökohtaisesti tai edustajan välityksellä, jolloin ehdotuspyynnössä on täsmennettävä yksikkö, jolle hakemukset toimitetaan päivättyä ja allekirjoitettua kuittia vastaan.

▼B

3 LUKU

Myöntämismenettely

173 artikla

Rahoitushakemus

(Varainhoitoasetuksen 114 artikla)

▼M3

1. Hakemukset laaditaan 169 a artiklan a alakohdan nojalla säädettyjen yhteisten standardien mukaisesti vahvistetulle lomakkeelle, toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä asettaa ne saataville ja niiden osalta noudatetaan perussäädöksessä ja ehdotuspyynnössä asetettuja vaatimuksia.

▼M2

2. Hakemuksesta on käytävä ilmi hakijan toiminnan oikeudellinen muoto sekä hakijan taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset toteuttaa ehdottamansa toimi tai toimintasuunnitelma, jollei 176 artiklan 4 kohdan säännöksistä muuta johdu.

Tätä varten hakijan on annettava valaehtoinen vakuutus, ja jos hakemus koskee avustusta, jonka arvo on enemmän kuin 25 000 euroa, kaikki asiakirjatodisteet, joita toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä vaatii riskinarviointinsa perusteella. Tällaisia asiakirjoja koskeva vaatimus on mainittava ehdotuspyynnössä.

▼M2

Näihin asiakirjoihin voivat kuulua erityisesti tulostili ja tase viimeksi päättyneeltä tilikaudelta.

▼M3

3. Hakemukseen liitetyssä toimen talousarviossa tai toimintatalousarviossa menojen ja tulojen on oltava tasapainossa, kun mahdolliset valuuttakurssivaihtelut otetaan huomioon, ja siinä on mainittava erikseen kustannukset, joita varten voidaan myöntää rahoitusta yhteisön talousarviosta.

▼B

4. ►M2 Jos haettu avustus toimea varten on yli 500 000 euroa tai haettu toiminta-avustus on yli 100 000 euroa, hakijan on toimitettava ulkopuolisen hyväksytyn tilintarkastajan laatima kertomus. Kertomuksessa hyväksytään tilit viimeisimmältä tilikaudelta, jolta ne ovat käytettävissä. ◄

Ensimmäisen alakohdan säännöstä sovelletaan ainoastaan ensimmäiseen hakemuksista, joita sama avustuksen saaja tekee tulojen ja menojen hyväksyjälle saman varainhoitovuoden aikana.

Edellä mainittuja kynnysarvoja sovelletaan saajakohtaisesti avustussopimuksissa, joissa komissio sitoutuu useaan avustuksen saajaan.

▼M2

Kun on kyse 163 artiklassa tarkoitetuista yhteistyösuhteista, puitesopimus voidaan tehdä vasta kun on esitetty ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu tilintarkastuskertomus kahdelta viimeisimmältä tilikaudelta, joilta kertomus on käytettävissä.

Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi riskinarviointinsa perusteella myöntää poikkeuksen ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetusta tilintarkastusvaatimuksesta toisen asteen ja korkea-asteen oppilaitoksille sekä sellaisille avustuksen saajille, jotka ovat yhteisvastuussa useita saajia kattavasta avustussopimuksesta.

Ensimmäistä alakohtaa ei sovelleta julkisoikeudellisiin yhteisöihin eikä 43 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin kansainvälisiin järjestöihin.

▼B

5. Hakijan on ilmoitettava lähteet ja määrät muusta rahoituksesta, jonka se on saanut tai jota se on hakenut samalle vuodelle samaa tai muuta tointa taikka juoksevia menojaan varten.

▼M3

174 artikla

Avustuskelpoisuuden todistaminen

(Varainhoitoasetuksen 114 artikla)

Hakijan on annettava valaehtoinen vakuutus, jonka mukaan mikään varainhoitoasetuksen 93 artiklan 1 kohdassa tai 94 artiklassa esitetyistä tilanteista ei koske sitä. Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi riskinarviointinsa perusteella pyytää 134 artiklassa tarkoitetut todisteet. Hakijan on annettava todisteet, paitsi jos se on toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän hyväksymästä syystä käytännössä mahdotonta.

174 a artikla

Hakijat, jotka eivät ole oikeushenkilöitä

(Varainhoitoasetuksen 114 artikla)

▼M3

Jos avustushakemuksen tekijällä ei varainhoitoasetuksen 114 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetun mukaisesti ole oikeushenkilöllisyyttä, hakijan edustajien on todistettava, että heillä on valtuudet tehdä oikeudellisia sitoumuksia hakijan puolesta, ja annettava rahoitusvakuus, joka vastaa oikeushenkilöiden antamia vakuuksia.

175 artikla

Taloudelliset ja hallinnolliset seuraamukset

(Varainhoitoasetuksen 114 artikla)

Hakijalle, joka on antanut vääriä tietoja, tehnyt vakavan virheen tai syyllistynyt väärinkäytökseen tai petokseen, voidaan määrätä kyseisten avustusten arvoon suhteutettuja taloudellisia ja/tai hallinnollisia seuraamuksia 134 b artiklassa säädetyin edellytyksin.

Vastaavanlaisia taloudellisia ja/tai hallinnollisia seuraamuksia voidaan määrätä myös edunsaajalle, jonka on todettu rikkoneen vakavasti sopimusvelvoitteitaan.

175 a artikla

Avustuskelpoisuusperusteet

(Varainhoitoasetuksen 114 artikla)

1. Avustuskelpoisuusperusteet julkaistaan ehdotuspyynnössä.

2. Avustuskelpoisuusperusteissa vahvistetaan ehdotuspyyntöön osallistumisen edellytykset. Näitä perusteita vahvistettaessa otetaan huomioon toiminnan tavoitteet ja noudatetaan avoimuuden ja syrjimättömyyden periaatteita.

175 b artikla

Hyvin vähäiset avustukset

(Varainhoitoasetuksen 114 artiklan 3 kohta)

Hyvin vähäisinä avustuksina pidetään avustuksia, joiden arvo on enintään 5 000 euroa.

▼B

176 artikla

Valintaperusteet

(Varainhoitoasetuksen 115 artiklan 1 kohta)

1. Valintaperusteet julkaistaan ehdotuspyynnön yhteydessä ja niiden avulla arvioidaan hakijan taloudellisia ja toiminnallisia edellytyksiä toteuttaa ehdottamansa toimi tai toimintasuunnitelma.

2. Hakijalla on oltava kestävät ja riittävät rahoituslähteet, jotta se kykenee jatkamaan toimintaansa avustetun toimen toteuttamisen tai avustetun tilikauden ajan ja osallistumaan sen rahoitukseen. Hakijalla on oltava riittävä ammatillinen tutkintotaso ja pätevyys ehdotetun toimen tai toimintasuunnitelman toteuttamiseen, jollei perussäädöksessä erikseen muutoin säädetä.

▼M2

3. Hakijan taloudelliset tai toiminnalliset edellytykset tarkistetaan etenkin 173 artiklassa tarkoitettujen ja toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän ehdotuspyynnössä edellyttämien asiakirjatodisteiden perusteella.

▼M3

Jos ehdotuspyynnössä ei ole pyydetty tositteita ja jos toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä epäilee hakijoiden taloudellisia tai toiminnallisia edellytyksiä, hän pyytää niitä toimittamaan kaikki asianmukaiset asiakirjat.

▼B

4. ►M2 Taloudellisten edellytysten tarkistamista 3 kohdan mukaisesti ei sovelleta luonnollisiin henkilöihin, joille on myönnetty apuraha, eikä julkisoikeudellisiin yhteisöihin tai 43 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin kansainvälisiin järjestöihin. ◄

Kun kyseessä on 163 artiklassa tarkoitettu yhteistyökumppanuus, tarkistaminen suoritetaan ennen puitesopimuksen tekemistä.

177 artikla

Avustusten myöntämisperusteet

(Varainhoitoasetuksen 115 artiklan 2 kohta)

1. Avustusten myöntämisperusteet julkaistaan ehdotuspyynnössä.

2. Myöntämisperusteiden ansiosta avustukset voidaan myöntää toimille, joilla yhteisön ohjelma voidaan toteuttaa varmasti ja kaikkein tehokkaimmin, tai yhteisöille, joiden toimintasuunnitelmassa tavoitellaan samaa tulosta. Myöntämisperusteita määriteltäessä otetaan myös huomioon yhteisön varojen moitteettoman hoidon vaatimus.

Kyseisiä perusteita soveltamalla ehdotetuista toimista tai toimintasuunnitelmista kyetään valitsemaan ne, joiden avulla komissio voi varmistua tavoitteidensa ja painopisteidensä noudattamisesta ja jotka takaavat yhteisön rahoituksen näkyvyyden.

3. Myöntämisperusteet määritellään niin, että niitä voidaan jälkeenpäin arvioida.

178 artikla

Hakemusten arviointi ja avustusten myöntäminen

(Varainhoitoasetuksen 116 artikla)

1. ►M3 Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä nimittää ehdotusten arviointikomitean, paitsi jos komissio päättää toisin tietyn alakohtaisen ohjelman yhteydessä. Tulojen ja menojen hyväksyjä voi nimittää tällaisen komitean ennen 167 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetun ehdotusten toimittamiselle asetetun määräajan umpeutumista. ◄

Komiteassa on vähintään kolme henkilöä vähintään kahdesta komission organisaatioyksiköstä, joista toinen ei saa olla toisen alaisuudessa. Eturistiriitojen välttämiseksi henkilöihin sovelletaan varainhoitoasetuksen 52 artiklassa tarkoitettuja vaatimuksia.

Jos edustustoissa ja 254 artiklassa tarkoitetuissa paikallisyksiköissä sekä 160 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa valtuutuksen saaneissa yhteisöissä ei ole erillisiä yksiköitä, niihin ei sovelleta toisistaan riippumattomia organisaatioyksiköitä koskevia vaatimuksia.

Ulkopuoliset asiantuntijat voivat avustaa komiteaa toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän päätöksellä.

▼M3

1a. Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä jakaa menettelyn tarvittaessa eri vaiheisiin. Menettelyyn sovellettavat säännöt esitetään ehdotuspyynnössä.

Jos hakumenettely on ehdotuspyynnön mukaisesti kaksivaiheinen, ainoastaan sellaisten ehdotusten tekijöitä, jotka täyttävät ensimmäisen vai-

▼M3

heen arviointiperusteet, pyydetään toimittamaan lopullinen ehdotus toisessa vaiheessa.

Jos arviointimenettely on ehdotuspyynnön mukaisesti kaksivaiheinen, toiseen arviointivaiheeseen pääsevät ainoastaan ne ehdotukset, jotka täyttävät ensimmäisessä vaiheessa sovellettavat rajatut arviointiperusteet.

Hakijoille, joiden ehdotus on hylätty missä tahansa vaiheessa, ilmoitetaan hylkäämisestä varainhoitoasetuksen 116 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

Eri menettelyvaiheet on erotettava toisistaan selvästi.

Saman menettelyn aikana saa pyytää samoja asiakirjoja ja tietoja ainoastaan kerran.

2. Arviointikomitea tai tarvittaessa toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi pyytää hakijaa toimittamaan lisätietoja tai selventämään toimitettuja tositteita erityisesti silloin, kun hakemuksessa on ilmeisiä asiavirheitä.

Tulojen ja menojen hyväksyjä pitää asianmukaisesti kirjaa yhteydenpidosta hakijoihin menettelyn aikana.

▼B

3. Kun arviointikomitea on saanut työnsä päätökseen, sen jäsenet allekirjoittavat selvityksen, jossa käydään läpi kaikki komitean tarkastelemat ehdotukset, arvioidaan niiden laatua ja todetaan, minkä ehdotusten rahoittaminen tulee kysymykseen. Tarvittaessa selvityksessä luokitellaan käsitellyt ehdotukset.

Se säilytetään myöhempää käyttöä varten.

4. Tämän jälkeen tulojen ja menojen hyväksyjä tekee päätöksensä, jossa mainitaan ainakin:

a) päätöksen sisältö ja myönnetyn avustuksen kokonaismäärä;

b) avustuksen saajien nimet, toimien nimet ja hyväksyttyjen avustusten määrä sekä päätöksen perustelut, myös silloin kun päätös poikkeaa arviointikomitean lausunnosta;

c) hylättyjen hakijoiden nimet ja hylkäysperusteet.

5. Edellä 1—4 kohtien säännöksiä ei sovelleta perussäädöksessä yksilöityihin avustuksen saajiin.

▼M2

179 artikla

Hakijoille ilmoittaminen

(Varainhoitoasetuksen 116 artikla)

Hakijoille on ilmoitettava päätöksestä mahdollisimman nopeasti ja joka tapauksessa 15 kalenteripäivän kuluessa siitä, kun päätös avustuksen myöntämisestä on lähetetty avustuksen saajille.

▼B

4 LUKU

Maksaminen ja valvonta

180 artikla

Maksuvaatimusten perustelut

(Varainhoitoasetuksen 117 artikla)

▼M2

1. Kunkin avustuksen ennakkomaksut voidaan jakaa useaan erään.

▼M2

Uusi ennakkomaksuerä maksetaan kokonaisuudessaan vasta, kun vähintään 70 prosenttia aiempien ennakkomaksujen kokonaismäärästä on käytetty.

Jos aiemmista ennakkomaksuista on käytetty vähemmän kuin 70 prosenttia, uudesta ennakkomaksuerästä vähennetään edellisen erän käyttämätön osuus.

Avustuksen saajan on esitettävä jokaisen maksuvaatimuksensa tueksi kustannusselvitys.

▼M1

1 a. Avustuksen saajan on annettava valaehtoinen vakuutus siitä, että sen maksupyyntöihin sisältyvät tiedot ovat täydelliset, luotettavat ja oikeat, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 104 artiklan säännösten soveltamista. Avustuksen saajan on myös vakuutettava, että aiheutuneita kustannuksia voidaan pitää avustussopimuksen määräysten mukaisesti avustuskelpoisina ja että maksuvaatimusten tukena on riittävät tositteet, jotka voidaan tarkastaa.

▼B

2. ►M2 Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi riskinarviointinsa perusteella vaatia maksun suorittamiseksi hyväksytyn tilintarkastajan tai, jos kyseessä on julkisoikeudellinen yhteisö, pätevän ja riippumattoman virkamiehen laatiman todistuksen tilinpäätöksestä ja sen perusteena olevista tileistä. Todistus liitetään toimea koskevan avustuksen tai toiminta-avustuksen maksuvaatimukseen. Siinä todistetaan toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän hyväksymiä menetelmiä käyttäen, että edunsaajan maksuvaatimuksen perustana olevissa tilinpäätösasiakirjoissa esitetyt kustannukset ovat todelliset, oikein kirjatut ja avustussopimuksen mukaisesti tukikelpoiset. ◄

▼M2

Tilinpäätöstä ja sen perusteena olevia tilejä koskeva todistus on pakollinen välimaksujen osalta varainhoitovuosittain ja loppumaksujen osalta, paitsi jos on kyse kertakorvauksista tai kiinteämääräisestä rahoituksesta, seuraavissa tapauksissa:

▼M3

a) vähintään 750 000 euron suuruisen toimea koskevan avustuksen osalta, kun maksuvaatimusten yhteenlaskettu määrä on vähintään 325 000 euroa;

▼M1

b) toiminta-avustukset ovat vähintään 100 000 euroa.

▼M2

Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi riskinarviointinsa perusteella vapauttaa vaatimuksesta esittää tilinpäätös ja sen perusteena olevia tilejä koskeva todistus:

▼M1

a) julkisyhteisöt ja 43 artiklassa tarkoitetut kansainväliset järjestöt;

b) humanitaarista apua ja kriisitilanteidenhallintaa koskevien avustusten saajat, lukuun ottamatta loppumaksuja;

c) loppumaksujen osalta ne humanitaarisen avun saajat, jotka ovat allekirjoittaneet 163 artiklassa tarkoitetun kumppanuutta koskevan puitesopimuksen, edellyttäen että nämä saajat ovat ottaneet käyttöön valvontajärjestelmän, josta saadaan vastaavat vakuudet kyseisille maksuille;

▼M3

d) useamman kuin yhden avustuksen saajat, jotka ovat toimittaneet riippumattoman tahon antaman todistuksen, josta saadaan vastaavat

▼M3

takeet maksuvaatimusten laatimisen yhteydessä käytettävistä valvontajärjestelmistä ja -menetelmistä.

▼B

Toisen alakohdan a ja b alakohdassa säädettyjä kynnysarvoja sovelletaan saajakohtaisesti avustussopimuksissa, joissa komissio sitoutuu useaan avustuksen saajaan.

▼M3

180 a artikla

Avustuslajit

(Varainhoitoasetuksen 108 a artikla)

1. Varainhoitoasetuksen 108 a artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen yhteisön avustusten määrän laskuperusteena ovat avustuskelpoiset kustannukset, jotka määritellään avustuksen saajalle tosiasiallisesti aiheutuneiksi kustannuksiksi, joita koskeva alustava kustannusarvio on esitetty ehdotuksen yhteydessä ja sisällytetty avustuspäätökseen tai -sopimukseen.

2. Varainhoitoasetuksen 108 a artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetut kertakorvaukset maksetaan kokonaiskorvauksena tietyistä toimen toteuttamisen tai avustuksen saajan vuotuisen toiminnan kannalta välttämättömistä kustannuksista sopimusehtojen mukaisesti ja arvion perusteella.

3. Varainhoitoasetuksen 108 a artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu kiinteämääräinen rahoitus kattaa tietyntyyppiset menot, jotka on selkeästi yksilöity ennalta soveltamalla joko ennalta vahvistettua prosenttiosuutta tai vakiomuotoista yksikkökustannustaulukkoa.

181 artikla

Kertakorvaukset ja kiinteämääräinen rahoitus

(Varainhoitoasetuksen 108 a artikla)

1. Seuraavien rahoituslajien käyttö voidaan hyväksyä komission päätöksellä:

a) yksi tai useampi kertakorvaus, jonka yksikköarvo on enintään 25 000 euroa ja jolla katetaan yhteen tai useampaan kustannuslajiin kuuluvia avustuskelpoisia kustannuksia;

b) kiinteämääräinen rahoitus, etenkin sellainen, joka perustuu henkilöstösääntöihin liitettyyn tai komission vuosittain hyväksymään virkamatkoista maksettavia majoituskorvauksia ja päivärahoja koskevaan taulukkoon.

Kyseisessä päätöksessä määritetään avustuskohtaisesti tai avustuslajikohtaisesti tällaisen hyväksytyn kokonaisrahoituksen enimmäismäärä.

2. Perussäädöksessä sallitaan tarvittaessa, että kertakorvauksen yksikköarvo ylittää 25 000 euroa, ja vahvistetaan myöntämisedellytykset sekä enimmäismäärät.

Komissio tarkistaa näitä määriä kahden vuoden välein tilastotietojen perusteella ja muin objektiivisin perustein 165 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

3. Avustussopimuksessa tai -päätöksessä voidaan sallia, että avustuksen saajalle aiheutuvista välillisistä kustannuksista korvataan kertakorvauksena osuus, joka on enintään seitsemän prosenttia toiminnan avustuskelpoisista välittömistä kustannuksista, jollei saajalle makseta yhteisön talousarviosta rahoitettavaa toiminta-avustusta. Kyseinen seitsemän prosentin enimmäisosuus voidaan ylittää komission perustellulla päätöksellä.

▼M3

4. Avustussopimuksessa tai -päätöksessä on annettava kaikki tarvittavat määräykset tai säännökset sen varmistamiseksi, että kertakorvausten tai kiinteämääräisen rahoituksen myöntämisedellytykset ovat täyttyneet.

▼B

182 artikla

Etukäteen annettavat vakuudet

(Varainhoitoasetuksen 118 artikla)

▼M2

1. Rajoittaakseen ennakkomaksujen suorittamiseen liittyvää taloudellista riskiä toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi riskinarviointinsa perusteella joko vaatia avustuksen saajalta etukäteen enintään ennakkomaksujen suuruisen vakuuden tai jakaa ennakkomaksut useaan erään.

Kun avustuksen arvo on enintään 10 000 euroa, toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi kuitenkin vaatia avustuksen saajalta etukäteen vakuuden ainoastaan asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa.

Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi vaatia tällaisen vakuuden riskinarviointinsa perusteella myös sen mukaan, mitä avustussopimuksessa on sovittu rahoitustavasta.

Vaaditun vakuuden voimassaolon edellytyksenä on, että toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä on arvioinut ja hyväksynyt kyseisen vakuuden.

▼B

2. ►M2 Vakuus vaaditaan, jos ennakkomaksun osuus avustuksen kokonaismäärästä on yli 80 prosenttia ja ennakkomaksun määrä on yli 60 000 euroa. ◄

Ulkoisiin toimiin osallistuvilta valtiosta riippumattomilta järjestöiltä vakuus vaaditaan niitä ennakkomaksuja varten, joiden määrä on yli miljoona euroa tai yli 90 prosenttia koko avustuksesta.

Vakuuden on oltava voimassa riittävän pitkään, jotta se voidaan tarvittaessa hyödyntää.

3. ►M1 Vakuus hankitaan jäsenvaltioon sijoittautuneelta pankilta tai hyväksytyltä rahoituslaitokselta. Jos avustuksen saaja on sijoittautunut kolmanteen maahan, toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi hyväksyä kyseiseen maahan sijoittautuneen pankin tai rahoituslaitoksen antaman vakuuden arvioidessaan, että tämä tarjoaa vastaavat takeet ja ominaisuudet kuin jäsenvaltioon sijoittautunut pankki tai rahoituslaitos.

Avustuksen saajan pyynnöstä tällaisen vakuuden sijasta voidaan antaa kolmannen omavelkainen yhteisvastuullinen takaus tai saman avustussopimuksen osapuolina olevien avustuksen saajien peruuttamaton ja ehdoton yhteisvastuullinen takaus, jos toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä tämän hyväksyy. ◄

Takaus annetaan euromääräisenä.

Sen tarkoituksena on saada kyseinen laitos, kolmas tai muut avustuksen saajat vastaamaan peruuttamattomasti yhteisvastuullisena tai omavelkaisena takaajana avustuksen saajan velvoitteista.

4. Vakuus vapautetaan sitä mukaa kuin ennakkomaksu vähennetään avustuksen saajalle avustussopimusehtojen mukaisesti suoritetuista välitai loppumaksuista.

▼M1

Edellä 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa vakuus vapautetaan vasta loppumaksun suorittamisen jälkeen.

▼B

5. Tulojen ja menojen hyväksyjä voi poiketa 2 kohdassa säädetystä menettelystä julkisoikeudellisten yhteisöjen tai 43 artiklassa tarkoitettujen kansainvälisten järjestöjen hyväksi.

Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi vapauttaa kyseisestä menettelystä myös ne avustuksen saajat, jotka ovat tehneet kumppanuutta koskevan puitesopimuksen 163 artiklan mukaisesti.

▼M1

183 artikla

Avustuksen keskeyttäminen ja pienentäminen

(Varainhoitoasetuksen 119 artikla)

Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä keskeyttää avustuksen maksamisen seuraavissa tapauksissa:

a) hyväksytty toimi tai toimintasuunnitelma jää toteuttamatta, toteutetaan puutteellisesti tai toteutetaan vain osittain taikka myöhässä;

b) maksettu määrä on suurempi kuin avustussopimuksessa vahvistettu enimmäisrahoitus;

c) avustussopimuksen perusteella maksetut määrät ylittävät edunsaajalle toimesta tosiasiallisesti aiheutuneet määrät tai toimintatalousarvio osoittautuu toimen päätyttyä ylijäämäiseksi.

Menettelyvaiheen mukaan ja annettuaan avustuksen saajalle tai saajille tilaisuuden huomautusten esittämiseen joko pienentää avustuksen määrää tai pyytää avustuksen saajaa tai saajia palauttamaan asianmukaisen osuuden avustuksesta.

▼B

5 LUKU

Toteuttaminen

▼M3

184 artikla

Toiminnan toteuttamiseksi tehtävät julkiset hankinnat

(Varainhoitoasetuksen 120 artikla)

1. Kun avustettavien toimien toteuttaminen edellyttää julkisia hankintoja, avustusten saajien on tehtävä hankinnat kokonaistaloudellisesti edullisimman eli parhaimman hinta-laatu-suhteen sisältävän tarjouksen perusteella ja huolehdittava siitä, ettei eturistiriitoja synny, sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 2004/18/EY soveltamista.

2. Kun avustettavien toimien toteuttaminen edellyttää julkisia hankintoja, joiden arvo ylittää 60 000 euroa, toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi edellyttää, että avustusten saajat noudattavat 1 kohdassa tarkoitettujen sääntöjen lisäksi erityissääntöjä.

Kyseisten erityissääntöjen on perustuttava varainhoitoasetuksessa säädettyihin sääntöihin, ja niitä laadittaessa on otettava huomioon asianomaisten hankintojen arvo, yhteisön rahoitusosuuden suuruus suhteessa toimen kokonaiskustannuksiin ja riskit. Tällaiset säännöt on sisällytettävä avustussopimukseen tai -päätökseen.

184 a artikla

Taloudellinen tuki kolmansille

(Varainhoitoasetuksen 120 artiklan 2 kohta)

1. Edellyttäen, että saavutettavat tavoitteet tai tulokset on määritelty riittävän täsmällisesti varainhoitoasetuksen 120 artiklan 2 kohdan b ala-

▼M3

kohdassa tarkoitetuissa ehdoissa, voidaan katsoa, että harkintavaltaa ei ole, jos avustuspäätöksessä tai -sopimuksessa täsmennetään myös

a) kolmannelle suoritettavan taloudellisen tuen vähimmäis- ja enimmäismäärät ja tuen tarkan määrän määrittämisperusteet;

b) kiinteässä luettelossa mainitut erityyppiset toiminnot, joita varten voidaan myöntää tällaista taloudellista tukea.

2. Sovellettaessa varainhoitoasetuksen 120 artiklan 2 kohdan c alakohtaa sellaisen taloudellisen tuen enimmäismäärä, jota avustuksen saaja saa myöntää kolmansille, on yhteensä 100 000 euroa ja enintään 10 000 euroa kutakin taloudellisen tuen saajaa kohden.

▼B

VII OSASTO

TILINPÄÄTÖS JA KIRJANPITO

1 LUKU

Tilinpäätös

185 artikla

Selvitys varainhoitovuoden budjetti- ja taloushallinnosta

(Varainhoitoasetuksen 122 artikla)

Varainhoitovuoden budjetti- ja taloushallintoa koskevassa selvityksessä esitetään luotettavat tiedot:

a) varainhoitovuoden tavoitteiden toteutumisesta moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti,

b) taloudellisesta asemasta ja tapahtumista, jotka ovat vaikuttaneet merkittävästi varainhoitovuoden aikana toteutettuihin toimiin.

▼M3

Varainhoitovuoden budjetti- ja taloushallintoa koskeva selvitys on eri asiakirja kuin varainhoitoasetuksen 121 artiklassa tarkoitetut selvitykset talousarvion toteuttamisesta.

▼B

186 artikla

Kirjanpitoperiaatteista poikkeaminen

(Varainhoitoasetuksen 124 artikla)

Jos tilinpitäjät katsovat, että 187—194 artiklassa säädetyistä kirjanpitoperiaatteista on jossakin tilanteessa poikettava, poikkeamisesta ilmoitetaan ja se perustellaan 203 artiklassa tarkoitetuissa liitetiedoissa.

187 artikla

Toimintojen jatkuvuuden periaate

(Varainhoitoasetuksen 124 artikla)

1. Toimintojen jatkuvuuden periaate edellyttää, että toimielimet ja varainhoitoasetuksen ►M3 121 artiklassa ◄ tarkoitetut elimet katsotaan tilinpäätöksen laadintaa varten perustetuiksi määräämättömäksi ajaksi.

2. Jos on olemassa objektiivista tietoa siitä, että toimielin tai varainhoitoasetuksen ►M3 121 artiklassa ◄ tarkoitettu elin on lopettamassa

▼B

toimintansa, tilinpitäjä esittää tämän tiedon liitetiedoissa ja ilmoittaa syyt toiminnan lopettamiseen. Hän soveltaa kirjanpitosääntöjä asianomaisen toimielimen tai elimen likvidaatioarvon määrittämiseksi.

188 artikla

Varovaisuusperiaate

(Varainhoitoasetuksen 124 artikla)

Varovaisuusperiaate merkitsee, ettei varoja tai tuottoja arvosteta liian suuriksi eikä velkoja tai kuluja liian pieniksi. Varovaisuusperiaate ei kuitenkaan salli piileviä tai kohtuuttomia varauksia.

189 artikla

Kirjanpitomenetelmien johdonmukaisuuden periaate

(Varainhoitoasetuksen 124 artikla)

1. Kirjanpitomenetelmien johdonmukaisuuden periaate edellyttää, ettei tilinpäätöksen osien rakennetta, kirjanpitomenetelmiä ja arvostussääntöjä muuteta eri varainhoitovuosien välillä.

2. Komission tilinpitäjä saa poiketa kirjanpitomenetelmien johdonmukaisuuden periaatteesta ainoastaan poikkeustapauksissa:

a) jos kirjanpitoa pitävän yksikön toimintojen luonne merkittävästi muuttuu;

b) jos kirjanpitotapahtumien esitystapa paranee muutoksen ansiosta.

190 artikla

Tietojen vertailtavuuden periaate

(Varainhoitoasetuksen 124 artikla)

1. Tietojen vertailtavuuden periaate edellyttää, että jokaiseen tilinpäätöserään merkitään myös vastaavan erän määrä edelliseltä varainhoitovuodelta.

2. Jos jonkin tilinpäätöserän esitystapaa tai luokittelua muutetaan 1 kohtaa sovellettaessa, vastaavat määrät edellisvuodelta saatetaan vertailukelpoiseen muotoon ja luokitellaan uudelleen.

Jos uudelleenluokittelu ei ole mahdollista, asiasta on ilmoitettava 203 artiklassa tarkoitetuissa liitetiedoissa.

191 artikla

Olennaisuuden periaate

(Varainhoitoasetuksen 124 artikla)

1. Olennaisuuden periaate edellyttää, että kaikki tarvittavan tiedon kannalta merkitykselliset tapahtumat esitetään tilinpäätöksessä. Niiden suhteellinen merkitys arvioidaan tapahtuman luonteen tai sen sisältämän rahamäärän mukaan.

2. Tapahtumia voidaan koota yhteen, jos:

a) ne ovat luonteeltaan samanlaisia, vaikka kyseessä olisivat merkittävän suuret rahamäärät;

b) tapahtumien rahamäärät ovat vähäisiä;

c) yhteenkokoaminen selkeyttää tilinpäätöstä.

▼B

192 artikla

Bruttoperiaate

(Varainhoitoasetuksen 124 artikla)

Bruttoperiaate merkitsee, että saamisia ja velkoja tai kuluja ja tuottoja voidaan vähentää toisistaan ainoastaan silloin kun kulut ja tuotot kuuluvat samaan tapahtumaan, samanlaisiin tapahtumiin tai suojautumistoimenpiteisiin ja kun ne eivät ole yksittäiserinä merkittävän suuria.

193 artikla

Sisältöpainotteisuuden periaate

(Varainhoitoasetuksen 124 artikla)

Sisältöpainotteisuuden periaate edellyttää, että kirjanpitotapahtumat esitetään tilinpäätöksessä niiden taloudellisen luonteen mukaan.

194 artikla

Suoriteperusteisen kirjanpidon periaate

(Varainhoitoasetuksen 125 artikla)

1. Suoriteperusteisen kirjanpidon periaate tarkoittaa, että kirjanpitotapahtumat viedään kirjanpitoon niiden tapahtumahetkellä eikä menojen ja tulojen maksuhetkellä. Ne viedään sen varainhoitovuoden tileille, joihin ne liittyvät.

2. Varainhoitoasetuksen 133 artiklassa säädetyistä kirjanpitomenetelmistä käy ilmi peruste kunkin tapahtuman viemiseen kirjanpitoon.

▼M2

———————

▼B

199 artikla

Tuloslaskelma

(Varainhoitoasetuksen 126 artikla)

Tuloslaskelmassa esitetään varainhoitovuoden tuotot ja kulut, jotka luokitellaan niiden luonteen mukaan.

▼M2

———————

▼B

201 artikla

Rahavirtalaskelma

(Varainhoitoasetuksen 126 artikla)

Rahavirtalaskelmassa esitetään rahavirran liikkeet.

Rahavirtalaskelma muodostuu seuraavista osista:

a) käteisvarat,

b) pankkitilit ja -talletukset

▼B

c) muut rahavarat, jotka voidaan muuttaa helposti rahaksi ja joiden arvo on vakaa.

▼M2

▼B

203 artikla

Tilinpäätöksen liitetiedot

(Varainhoitoasetuksen 126 artikla)

Varainhoitoasetuksen 126 artiklassa tarkoitetut liitetiedot ovat erottamaton osa tilinpäätöstä. Liitetiedoissa esitetään ainakin seuraavat tiedot:

a) tilinpäätöksen laatimisperiaatteet, -säännöt ja -menetelmät;

b) lisätiedot, joita ei esitetä tilinpäätöslaskelmissa mutta jotka ovat tarpeen oikean kuvan antamiseksi;

c) taseen ulkopuoliset sitoumukset, joissa esitetään oikeudet ja velvoitteet, jotka eivät näy taseessa ja jotka voivat vaikuttaa merkittävästi asianomaisen yksikön varoihin ja velkoihin, taloudelliseen asemaan tai tulokseen.

204 artikla

Lisätiedot

(Varainhoitoasetuksen 126 artikla)

Lisätiedot esitetään ristiinviittauksina tilinpäätöseriin ja samassa järjestyksessä kuin ne erät, joita ne koskevat.

205 artikla

Talousarvion toteutumalaskelma

(Varainhoitoasetuksen 127 artikla)

1. Talousarvion toteutumalaskelma sisältää:

a) tiedot tuloista, joista esitetään:

i) talousarvion tuloarvioiden muutokset;

ii) talousarvion tulojen toteutuminen;

iii) varainhoitovuoden aikana vahvistetut saamiset;

b) tiedot kaikkien käytettävissä olevien maksusitoumusmäärärahojen ja maksumäärärahojen muutoksista;

c) tiedot siitä, miten käytettävissä olevat maksusitoumusmäärärahat ja maksumäärärahat on käytetty;

d) tiedot maksamatta olevien, edelliseltä varainhoitovuodelta siirrettyjen tai kuluvan varainhoitovuoden aikana tehtyjen sitoumusten kehityksestä.

2. Tulotietojen liitteenä esitetään myös jäsenvaltiokohtainen selvitys varainhoitovuoden lopulla perimättä olevista omista varoista, joista on tehty perintämääräys.

▼B

206 artikla

Talousarvion toteutumalaskelman liitetiedot

(Varainhoitoasetuksen 127 artikla)

Varainhoitoasetuksen 127 artiklassa tarkoitetuissa talousarvion toteutumalaskelman liitetiedoissa esitetään ainakin:

a) tiedot budjettiperiaatteista, määrärahalajit ja talousarvion rakenne;

b) tiedot maksattamatta olevista sitoumuksista;

c) tiedot, joita tarvitaan talousarvion toteutuman ymmärtämiseksi.

2 LUKU

(Varainhoitoasetuksen 3 luku)

Kirjanpito

1 jakso

Kirjanpidon järjestäminen

207 artikla

Kirjanpidon järjestäminen

(Varainhoitoasetuksen 132 artikla)

1. Kunkin toimielimen ja varainhoitoasetuksen ►M3 121 artiklassa ◄ tarkoitetun elimen tilinpitäjä laatii kirjallisen esityksen oman toimielimensä kirjanpidon järjestämisestä ja menetelmistä ja pitää sen ajan tasalla.

2. Tilinpäätöksen laatimisessa käytetään mahdollisimman vähän kirjanpidon ulkopuolisia tietoja.

3. Tulot ja menot kirjataan 208 artiklassa tarkoitettuun tietojenkäsittelyjärjestelmään tapahtuman taloudellisen luonteen mukaisesti juoksevina tuloina tai menoina tai pääomana.

208 artikla

Tietojenkäsittelyjärjestelmät

(Varainhoitoasetuksen 132 artikla)

1. Kirjanpidossa käytetään integroitua tietojenkäsittelyjärjestelmää.

2. Kirjanpidossa käytettävistä tietojenkäsittelyjärjestelmistä ja niiden osajärjestelmistä on annettava täydellinen kuvaus.

Kuvauksessa määritellään, mitä kukin tietue sisältää, ja esitetään tarkasti, miten yksittäiset tapahtumat järjestelmässä käsitellään. Kuvauksessa esitetään, miten järjestelmässä taataan, että jokaista tapahtumaa voidaan seurata kirjausketjun loppuun saakka, ja mitä muutoksia tietojenkäsittelyjärjestelmiin ja niiden osajärjestelmiin on tehty, jotta muutosten luonne ja tekijä saadaan aina selville.

Kirjanpidossa käytettäviä tietojenkäsittelyjärjestelmiä ja niiden osajärjestelmiä koskevissa kuvauksissa on myös mainittava, miten kyseiset järjestelmät ovat yhteydessä keskuskirjanpitojärjestelmään, esimerkiksi miten tietoja siirretään ja saldoja täsmäytetään.

3. Tietojenkäsittelyjärjestelmien ja niiden osajärjestelmien käyttöoikeus on ainoastaan henkilöillä, jotka on mainittu kunkin toimielimen ylläpitämässä ja päivittämässä valtuutettujen käyttäjien luettelossa.

▼B

2 jakso

Kirjanpitokirjat

209 artikla

Kirjanpitokirjat

(Varainhoitoasetuksen 135 artikla)

1. Kukin toimielin tai varainhoitoasetuksen ►M3 121 artiklassa ◄ tarkoitettu elin pitää päiväkirjaa, pääkirjaa ja inventaaria.

2. Kirjanpitokirjat koostuvat sähköisistä asiakirjoista, jotka ovat tilinpitäjän tiedossa ja joiden perusteella tapahtumat ovat todennettavissa.

3. Päiväkirjan kirjaukset siirretään pääkirjaan, jossa tilit on eritelty 212 artiklassa tarkoitetun tililuettelon mukaisesti.

4. Päiväkirjan ja pääkirjan tilit voidaan eritellä tarvittavalla määrällä apukirjoja.

5. Apukirjanpidon kirjaukset viedään vähintään kuukausittain päiväkirjaan ja pääkirjaan.

210 artikla

Koetase

(Varainhoitoasetuksen 135 artikla)

Kukin toimielin ja varainhoitoasetuksen ►M3 121 artiklassa ◄ tarkoitettu elin laatii koetaseen, jossa esitetään kaikki liikekirjanpidon tilit sekä varainhoitovuoden aikana päätetyt tilit, joista käy kaikista ilmi:

a) tilin numero,

b) kuvaus,

c) veloitusten kokonaismäärä,

d) hyvitysten kokonaismäärä,

e) saldo.

▼M2

211 artikla

Kirjanpidon täsmäytykset

(Varainhoitoasetuksen 135 artikla)

1. Pääkirjan tiedot säilytetään ja järjestetään niin, että jokaisen koetaseessa esitetyn tilin sisältö voidaan perustella.

2. Omaisuusluettelon osalta sovelletaan 220–227 artiklan säännöksiä.

▼B

3 jakso

Tililuettelo

▼M2

———

▼B

4 jakso

Kirjausten tekeminen

213 artikla

Kirjaukset

(Varainhoitoasetuksen 135 artikla)

1. Kirjaukset tehdään kahdenkertaisen kirjanpidon menetelmää noudattaen, jolloin kaikki kirjanpitoon viedyt tapahtumat tai muutokset kirjauksen kohteena olevilla tileillä näkyvät yhtä suurina kirjauksina debet- ja kredit-puolella.

2. Muista kuin euromääräisistä tapahtumista lasketaan vastaavat euromääräiset erät, jotka viedään kirjanpitoon.

Valuuttamääräiset tapahtumat tileillä, jotka voidaan uudelleenarvostaa, arvostetaan uudelleen viimeistään tilinpäätöksen laadintahetkellä.

Uudelleenarvostus tehdään 8 artiklan mukaisten kurssien perusteella.

▼M2

Kurssi, jota käytetään euron ja muiden valuuttojen välisissä muuntotoimenpiteissä laadittaessa tasetta vuoden n joulukuun 31 päivältä, on vuoden n viimeisen työpäivän kurssi.

3. Varainhoitoasetuksen 133 artiklan mukaisesti vahvistetuissa kirjanpitosäännöissä on esitettävä muunto- ja uudelleenarvostussäännöt suoriteperusteista kirjanpitoa varten.

▼B

214 artikla

Kirjauksen sisältämät tiedot

(Varainhoitoasetuksen 135 artikla)

Kirjauksesta on käytävä ilmi sen alkuperä, sisältö, kirjaustunnus sekä sitä koskevat tositteet.

215 artikla

Tositteet

(Varainhoitoasetuksen 135 artikla)

1. Kukin kirjaus perustuu päivättyyn ja numeroituun tositteeseen, joko kirjalliseen kuittiin tai muuhun tietovälineeseen, joka on luotettava ja jonka avulla kirjauksen sisältö säilyy 49 artiklassa tarkoitetun ajan.

2. Samassa paikassa ja samana päivänä suoritetut samanluonteiset tapahtumat voidaan koota samaan tositteeseen.

216 artikla

Kirjausten vieminen päiväkirjaan

(Varainhoitoasetuksen 135 artikla)

Kirjanpitotapahtumat viedään päiväkirjaan käyttäen yhtä seuraavista tavoista, jotka eivät sulje pois toisiaan:

a) joko päivä- ja tapahtumakohtaisesti,

▼B

b) tai laatimalla kuukausittain tapahtumayhteenveto ja säilyttämällä kaikki asiakirjat, joiden perusteella tapahtumat voidaan varmentaa päivä- ja tapahtumakohtaisesti.

217 artikla

Kirjauksen vahvistaminen

(Varainhoitoasetuksen 135 artikla)

1. Päiväkirjaan ja inventaariin tehtyjen kirjausten lopullisuus varmistetaan vahvistamismenettelyllä, jonka jälkeen kirjausten muuttaminen ja poistaminen ovat kiellettyjä.

2. Ennen lopullisen tilinpäätöksen esittämistä sovelletun päättämismenettelyn tarkoituksena on vahvistaa aikajärjestys ja taata, että kirjaukset pysyvät muuttumattomina.

5 jakso

Täsmäyttäminen ja varmentaminen

218 artikla

Tilien täsmäyttäminen

(Varainhoitoasetuksen 135 artikla)

1. Kunkin koetaseen saldo täsmäytetään määräajoin ja viimeistään tilinpäätöksen laadintahetkellä niiden järjestelmien tietoihin, joilla tulojen ja menojen hyväksyjät hallinnoivat varoja ja velkoja ja lisäävät kirjanpitojärjestelmään päivittäin tietoja.

2. Tilinpitäjä tarkastaa säännöllisin väliajoin ja viimeistään tilinpäätöksen laadintahetkellä, että 209 artiklassa tarkoitetun inventaarin tiedot ovat todenmukaisia ja tarkastaa varsinkin:

a) pankkitalletukset täsmäyttämällä rahoituslaitosten toimittamat tiliotteet,

b) käteisvarat täsmäyttämällä ne kassakirjan tietojen kanssa.

Käyttöomaisuustilit tarkastetaan 224 artiklan säännösten mukaisesti.

3. Toimielinten väliset tilit täsmäytetään sekä tarkastetaan ja hyväksytään kuukausittain.

4. Tilinpitäjä tarkastaa väliaikaistilit vuosittain, jotta ne voidaan tarkastaa ja hyväksyä mahdollisimman nopeasti.

6 jakso

Talousarviokirjanpito

219 artikla

Talousarviokirjanpidon sisältämät tiedot ja kirjanpidon pitäminen

(Varainhoitoasetuksen 137 artikla)

1. Talousarviokirjanpidosta käy ilmi talousarvion kunkin alajaottelun osalta:

a) menojen osalta:

i) alkuperäisessä talousarviossa vahvistetut määrärahat, lisätalousarvioihin otetut määrärahat, edelliseltä vuodelta siirretyt määrärahat, kannettujen käyttötarkoitukseensa sidottujen tulojen perusteella

▼B

avatut määrärahat, määrärahojen siirrot talousarvion osasta toiseen sekä näin käyttöön saatujen määrärahojen kokonaismäärä;

ii) varainhoitovuoden aikana tehdyt maksusitoumukset ja suoritetut maksut;

b) tulojen osalta:

i) alkuperäiseen talousarvioon otetut ennakkoarviot, lisätalousarvioihin otetut ennakkoarviot, käyttötarkoitukseensa sidotut tulot ja näin määritettyjen ennakkoarvioiden kokonaismäärä;

ii) varainhoitovuoden vahvistetut ja perityt saamiset;

c) aiemmilta varainhoitovuosilta maksamatta jääneet maksusitoumukset ja perimättä jääneet tulot.

Ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitetut maksusitoumusmäärärahat ja maksumäärärahat kirjataan erikseen ja niitä seurataan erikseen.

Talousarviokirjanpitoon viedään myös ►M3 EMTR:n ◄ tukiosastoa koskevat alustavat kokonaissitoumukset ja niitä vastaavat maksut.

Kyseiset maksusitoumukset esitetään suhteessa ►M3 EMTR:n ◄ kokonaismäärärahoihin.

2. Talousarviokirjanpidossa voidaan seurata erikseen:

a) edelliseltä varainhoitovuodelta siirrettyjen määrärahojen ja varainhoitovuoden määrärahojen käyttöä;

b) maksattamatta olevien sitoumusten maksattamista.

Tulojen osalta seurataan erikseen aiemmilta varainhoitovuosilta perimättä jääneitä saamisia.

3. Talousarviokirjanpitoa voidaan kehittää kustannuslaskennan suuntaan.

4. Talousarviokirjanpito järjestetään koneellisesti tai käyttäen kirjanpitokirjoja tai kortistoja.

3 LUKU

(Varainhoitoasetuksen 4 luku)

Omaisuusluettelo

220 artikla

Omaisuusluettelo

(Varainhoitoasetuksen 138 artikla)

Omaisuusluettelojärjestelmän laatii tulojen ja menojen hyväksyjä tilinpitäjän avustuksella. Omaisuusluettelojärjestelmä tuottaa kaikki kirjanpitoon ja omaisuuden säilyttämiseen tarvittavat tiedot.

221 artikla

Omaisuuden säilyttäminen

(Varainhoitoasetuksen 138 artikla)

Kukin toimielin vahvistaa omalta osaltaan määräykset, jotka koskevat taseessa esitetyn omaisuuden säilyttämistä, ja määrittelevät luettelojärjestelmästä vastaavat hallintoyksiköt.

▼M2

222 artikla

Omaisuuserien merkitseminen omaisuusluetteloon

(Varainhoitoasetuksen 138 artikla)

Omaisuusluetteloon merkitään ja käyttöomaisuustileille kirjataan kaikki hankitut hyödykkeet, joiden käyttöaika on yli vuoden, jotka eivät ole kulutushyödykkeitä ja joiden hankintahinta tai tuotantokustannushinta on suurempi kuin se, joka mainitaan varainhoitoasetuksen 133 artiklan mukaisesti annetuissa kirjanpitosäännöissä.

▼B

223 artikla

Omaisuusluettelon sisältö

(Varainhoitoasetuksen 138 artikla)

Omaisuusluettelossa annetaan riittävä kuvaus hyödykkeestä, sen sijainnista, hankintapäivästä ja yksikköhinnasta.

224 artikla

Omaisuusluettelon tarkastaminen

(Varainhoitoasetuksen 138 artikla)

Toimielimet varmistavat omaisuusluetteloita tarkastaessaan, että kukin hyödyke on olemassa ja että se on omaisuusluetteloon tehtyjen merkintöjen mukainen. Tarkastus toimitetaan osana vuotuista tarkastusohjelmaa; aineelliset ja aineettomat hyödykkeet tarkastetaan kuitenkin vähintään kolme kertaa vuodessa.

225 artikla

Omaisuuden jälleenmyynti

(Varainhoitoasetuksen 138 artikla)

Toimielinten ja varainhoitoasetuksen ►M3 121 artiklassa ◄ tarkoitettujen elinten jäsenet, virkamiehet tai toimihenkilöt ja muu henkilöstö voivat hankkia kyseisten toimielinten ja elinten myymää omaisuutta ainoastaan julkisessa huutokaupassa.

226 artikla

Käyttöomaisuuden myyntimenettely

(Varainhoitoasetuksen 138 artikla)

1. Käyttöomaisuuden myynnistä ilmoitetaan asiaankuuluvin paikallisin ilmoitusmenettelyin, kun omaisuuden yksikkökohtainen hankinta-arvo on 8 100 euroa tai enemmän. Myyntisopimus voidaan tehdä aikaisintaan neljäntoista kalenteripäivän kuluttua ilmoituksen viimeisestä julkaisemispäivästä.

Myynnistä julkaistaan ilmoitus *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*, kun omaisuuden yksikkökohtainen hankinta-arvo on 391 100 euroa tai enemmän. Ilmoitus voidaan julkaista myös jäsenvaltioiden lehdissä. Myyntisopimus voidaan tehdä aikaisintaan kuukauden kuluttua siitä, kun ilmoitus on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

2. Ilmoittamisesta voidaan luopua, jos siitä aiheutuvat kustannukset ovat suuremmat kuin myynnistä saatavaksi arvioitu voitto.

▼B

3. Toimielinten on pyrittävä myymään omaisuus aina mahdollisimman hyvään hintaan.

227 artikla

Käyttöomaisuuden luovutus

(Varainhoitoasetuksen 138 artikla)

Tulojen ja menojen hyväksyjän on laadittava laskelma tai selvitys omaisuusluetteloon merkityn omaisuuden vastikkeellisesta tai vastikkeettomasta luovutuksesta, sen romutuksesta, vuokraamisesta, varkaudesta tai muiden syiden vuoksi tapahtuneesta katoamisesta.

Laskelmassa tai selvityksessä mainitaan varsinkin, onko yhteisöjen virkamiehen tai toimihenkilön tai jonkun muun henkilön korvattava omaisuus omalla kustannuksellaan.

Kun kiinteää omaisuutta tai suuria rakennelmia annetaan käyttöön ilmaiseksi, siitä on laadittava sopimus, joka toimitetaan Euroopan parlamentille ja neuvostolle vuosittain alustavan talousarvioesityksen yhteydessä.

TOINEN OSA

ERITYISSÄÄNNÖKSET

▼M3

I OSASTO

(VARAINHOITOASETUKSEN II OSAN II OSASTO)

RAKENNERAHASTOT, KOHEESIORAHASTO, EUROOPAN KALATALOUSRAHASTO JA EUROOPAN MAASEUDUN KEHITTÄMISEN MAATALOUSRAHASTO

▼B

228 artikla

Ennakoiden takaisinmaksu

(Varainhoitoasetuksen 157 artikla)

Tukitoimenpiteen yhteydessä maksettujen ennakoiden täydellinen tai osittainen takaisinmaksu ei ►M3 rakennerahastoja, koheesiorahastoa, Euroopan kalatalousrahastoa ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ◄ koskevien säädösten mukaisesti johda asianomaisen rahaston rahoitusosuuden supistamiseen.

Takaisinmaksetut määrät ovat varainhoitoasetuksen 18 artiklan 1 kohdan f alakohdan mukaisia käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja.

II OSASTO

(VARAINHOITOASETUKSEN III OSASTO)

TUTKIMUS

229 artikla

Toimintamuodot

(Varainhoitoasetuksen 160 artikla)

1. Tutkimustoiminnan ja teknologian kehittämistoiminnan määrärahoilla toteutetaan suoria toimia, EY:n perustamissopimuksen 166 artiklassa tarkoitettuun tutkimuksen puiteohjelmaan kuuluvia epäsuoria toi-

▼B

mia sekä kyseisen sopimuksen 165 artiklassa tarkoitettuja toimia osallistumalla yhteisen tutkimuskeskuksen (YTK) kilpailuttamiin ohjelmiin ja toimintoihin.

2. Suorat toimet toteutetaan YTK:n laitosten toimesta ja rahoitetaan periaatteessa kokonaan talousarviosta. Niitä ovat:

a) tutkimusohjelmat,

b) kokeellinen tutkimustoiminta,

c) luonteeltaan institutionaaliset tieteelliset ja tekniset tukitoimet.

3. Epäsuorat tutkimustoimet tarkoittavat kolmansien kanssa tehtävin sopimuksin toteutettavia ohjelmia. YTK voi osallistua tällaisiin sopimuksiin samoin perustein kuin kolmannet.

4. Varmistaakseen kansallisten tutkimuspolitiikkojen johdonmukaisuuden yhteisön tutkimuspolitiikan kanssa komissio voi tehdä EY:n perustamissopimuksen 165 artiklan mukaisesti aloitteita ja rahoittaa talousarviosta yksinomaan hallinnollisia menoja.

5. EY:n perustamissopimuksen 166 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen erityisohjelmien lisäksi yhteisö voi hyväksyä:

a) täydentäviä toimintaohjelmia, joihin osallistuvat vain jotkin jäsenvaltiot EY:n perustamissopimuksen 168 artiklan mukaisesti,

b) useiden jäsenvaltioiden käynnistämiä ohjelmia sekä näiden ohjelmien täytäntöönpanoa koskevia järjestelmiä EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisesti,

c) kolmansien maiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa toteutettavia yhteistyötoimia EY:n perustamissopimuksen 170 artiklan mukaisesti,

d) yhteisyrityksiä EY:n perustamissopimuksen 171 artiklan mukaisesti.

6. YTK:n toteuttama kilpailuluonteinen toiminta tarkoittaa:

a) tutkimuksen ja teknologian kehittämisen puiteohjelmien yhteydessä toteutettavia tieteellisiä ja teknisiä tukitoimia, jotka rahoitetaan periaatteessa kokonaan talousarviosta;

b) kolmansien puolesta toteutettavat toimet.

▼M3

7. Varainhoitoasetuksen 160 artiklan 1a kohdassa tarkoitetut saamisennusteet toimitetaan tilinpitäjälle kirjattaviksi.

▼B

230 artikla

Yhteiseen tutkimuskeskukseen sovellettava säännöt

(Varainhoitoasetuksen 161 artikla)

1. Varainhoitoasetuksen 161 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut saamisennusteet toimitetaan tilinpitäjälle kirjattaviksi.

2. Kun toiminnot, joita YTK harjoittaa kolmansien puolesta, edellyttävät hankintoja, hankintamenettelyissä noudatetaan avoimuuden ja tasapuolisen kohtelun periaatteita.

▼B

III OSASTO

(VARAINHOITOASETUKSEN IV OSASTO)

ULKOISET TOIMET

1 LUKU

Yleiset säännökset

231 artikla

Rahoituskelpoiset toimet

(Varainhoitoasetuksen 162 artikla)

Varainhoitoasetuksen toisen osan IV osaston 1 luvussa tarkoitettujen toimien määrärahoilla voidaan rahoittaa muun muassa hankintoja ja avustuksia, korkotuki mukaan luettuna, sekä erityislainoja, lainatakuita, taloudellista apua, budjettitukea ja muuta talousapua.

2 LUKU

Toimien toteuttaminen

232 artikla

Rahoitussopimus hajautetussa hallinnoinnissa

(Varainhoitoasetuksen 166 artikla)

▼M3

1. Ennen kuin tehdään sopimus hajautetusti hallinnoitavan toimen rahoittamisesta, toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä varmistuu asiakirjoihin perustuvien tarkastusten ja tarkastuskäyntien avulla siitä, että hallinnointi- ja valvontajärjestelmä, jonka edunsaajana oleva kolmas maa on ottanut käyttöön yhteisön varojen hallinnoimiseksi, on varainhoitoasetuksen 56 artiklan mukainen.

▼B

2. Hajautetun hallinnoinnin yhteydessä tehdyissä rahoitussopimuksissa on hallinnoinnin hajauttamisasteen mukaisesti erikseen kaikki tai osa seuraavista määräyksistä:

▼M3

a) määräykset, joilla varmistetaan varainhoitoasetuksen 56 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyjen perusteiden noudattaminen;

b) määräykset, joissa todetaan, että jos varainhoitoasetuksen 56 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetyt vähimmäisperusteet eivät enää täyty, komissio voi keskeyttää sopimuksen täyttämisen tai purkaa sopimuksen;

▼B

c) määräykset, joissa määritellään tilien tarkastamiseen ja hyväksymiseen liittyvä kuulemismenettely, johon saatetaan turvautua kolmannen maan saattamiseksi vastuuseen, siten kuin siitä on säädetty varainhoitoasetuksen ►M3 53 c artiklassa; ◄

▼M3

d) määräykset, joilla perustetaan varainhoitoasetuksen 53 c artiklassa tarkoitetut ja tämän asetuksen 42 artiklassa täsmennetyt rahoituskorjausjärjestelyt, kuten saamisten periminen kuittaamalla, kun toimen hallinnointi on kokonaan hajautettu;

e) määräykset talousarviosta peräisin olevien varojen saajia koskevien tietojen julkaisemisesta.

▼M3

3. Edellä 2 kohdan e alakohdassa tarkoitetuissa määräyksissä on edellytettävä, että kolmas maa julkaisee 169 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut tiedot vakiomuotoisina Internet-sivustollaan tähän tarkoitukseen varatussa helposti käytettävissä olevassa sivuston osassa. Jos tällainen Internetissä julkaiseminen ei ole mahdollista, tiedot on julkaistava muussa soveltuvassa muodossa, kuten kansallisessa virallisessa lehdessä.

Tiedot on julkaistava kuuden kuukauden kuluessa sen varainhoitovuoden päättymisestä, jonka aikana varat on myönnetty kolmannelle maalle.

Kolmannen maan on ilmoitettava komissiolle osoite, jossa tiedot on julkaistu, ja tähän osoitteeseen on viitattava 169 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa yhteisöjen toimielinten Internet-sivustolla olevassa, asianomaiseen tarkoitukseen varatussa sivuston osassa. Jos tiedot on julkaistu muussa muodossa, kolmannen maan on annettava komissiolle kaikki kyseistä muotoa koskevat tiedot.

▼B

233 artikla

Erityislainat

(Varainhoitoasetuksen 166 artikla)

Komissio tekee erityislainoilla rahoitetuista investointihankkeista yhteisöjen nimissä lainasopimuksen lainanottajan kanssa.

▼M3

233 a artikla

Monivuotisiin ohjelmiin liittyvien erissä tehtävien maksusitoumusten peruuntuminen ilman eri toimenpiteitä

(Varainhoitoasetuksen 166 artiklan 3 kohta)

1. Varainhoitoasetuksen 166 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaista ilman eri toimenpiteitä peruuntuvaa talousarviositoumusta määritettäessä ei oteta huomioon seuraavia osia:

a) sellaisia talousarviositoumusten osia, joista on annettu menoilmoitus, mutta joihin liittyvät maksut komissio on keskeyttänyt ennen 31 päivää joulukuuta vuonna n + 3;

b) sellaisia talousarviositoumusten osia, joista ei ole voitu suorittaa maksuja tai antaa menoilmoitusta ohjelman toteuttamiseen vakavasti vaikuttavan ylivoimaisen esteen vuoksi.

Ensimmäisen alakohdan b alakohdan nojalla ylivoimaiseen esteeseen vetoavien kansallisten viranomaisten on voitava osoittaa siitä välittömästi johtuvat seuraukset koko ohjelman tai ohjelman osan täytäntöönpanolle.

2. Jos talousarviositoumus uhkaa peruuntua ilman eri toimenpiteitä, komissio ilmoittaa tästä asianomaisille edunsaajamaille ja viranomaisille hyvissä ajoin. Komissio ilmoittaa niille ilman eri toimenpiteitä peruuntuvien talousarviositoumusten määrän, jonka se on laskenut hallussaan olevien tietojen perusteella. Edunsaajamaat voivat kahden kuukauden kuluessa tämän tiedon saamisesta hyväksyä kyseisen määrän tai esittää huomautuksensa. Komissio huolehtii siitä, että talousarviositoumus peruuntuu ilman eri toimenpiteitä yhdeksän kuukauden kuluessa varainhoitoasetuksen 166 artiklan 3 kohdan a tai b alakohdassa säädettyjen määräaikojen päättymisestä.

3. Jos talousarviositoumus peruuntuu ilman eri toimenpiteitä, asianomaiselle ohjelmalle asianomaiseksi vuodeksi myönnetystä yhteisön rahoitusosuudesta vähennetään määrä, joka on peruuntunut ilman eri toimenpiteitä. Edunsaajamaan on tarvittaessa laadittava oikaistu rahoitussuunnitelma vähennyksen jakamiseksi toimintalinjojen ja toimien kesken. Muussa tapauksessa komissio tekee tarvittaessa vähennykset ku-

▼M3

hunkin toimintalinjaan ja toimeen kullekin toimintalinjalle ja toimelle myönnettyjen määrien mukaisessa suhteessa.

▼B

234 artikla

Pankkitilit

(Varainhoitoasetuksen 166 artikla)

1. ►M1 Jos maksut suoritetaan edunsaajavaltion valuutassa, avataan edunsaajavaltiossa tai jäsenvaltiossa sijaitsevaan rahoituslaitokseen euromääräisiä tilejä, joiden haltija on joko komissio tai yhteisen sopimuksen perusteella edunsaaja. ◄ Tilit nimetään niin, että niiltä käytettävät varat voidaan tunnistaa.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuille tileille maksetaan rahaa todellisten kassatarpeiden perusteella. Tilisiirrot suoritetaan euroina, jotka muunnetaan tarvittaessa 7 ja 8 artiklan säännösten mukaisesti edunsaajavaltion valuuttaan sitä mukaa kun maksuja erääntyy suoritettavaksi.

3 LUKU

Julkiset hankinnat

235 artikla

Kiinteistöjen vuokraaminen

(Varainhoitoasetuksen 167 artikla)

Ulkoisiin toimiin tarkoitetuilla toimintamäärärahoilla voidaan rahoittaa kiinteistöhankintoja ainoastaan jos ne liittyvät vuokrasopimuksen allekirjoittamishetkellä jo valmiiden rakennusten vuokraukseen. Tällaisista hankinnoista julkaistaan 119 artiklassa säädetyt ilmoitukset.

236 artikla

Määritelmät

(Varainhoitoasetuksen 167 artikla)

1. Palveluhankintasopimuksiin kuuluvat tutkimus- ja teknisen avun sopimukset.

Tutkimussopimus on palvelujen tarjoajan ja asianomaisen hankintaviranomaisen välinen palvelusopimus, joka koskee muun muassa hankkeiden suunnittelua ja valmistelua koskevia tutkimuksia, toteutettavuustutkimuksia, taloudellisia tutkimuksia ja markkinatutkimuksia, teknisiä tutkimuksia, arviointeja ja tarkastuksia.

Teknistä apua koskeva sopimus on kyseessä silloin, kun palvelujen tarjoajan tehtävänä on toimia neuvonantajana tai kun hänet nimitetään johtamaan tai valvomaan jotain hanketta taikka hänet velvoitetaan antamaan käyttöön sopimuksessa täsmennettyjä asiantuntijoita.

2. Kun kolmannella valtiolla on yksiköissään tai osittain julkisomisteisissa elimissään pätevä hallinnointihenkilöstö, hankinnat voidaan toteuttaa suoraan näiden yksiköiden tai elimien valvonnassa.

▼B

237 artikla

Euroopan yhteisön ulkopuolella tehtäviin julkisiin hankintoihin sovellettavia kynnysarvoja ja yksityiskohtaisia menettelysääntöjä koskevat erityissäännökset

(Varainhoitoasetuksen 167 artiklan 1 kohdan a ja b alakohta)

1. ►M3 Tämän asetuksen 118–121 artiklaa, pois lukien määritelmät, 122 artiklan 3 ja 4 kohtaa, 123 ja 126–129 artiklaa, 131 artiklan 3–6 kohtaa, 139 artiklan 2 kohtaa sekä 140–146, 148, 151, 152 ja 158 a artiklaa ei sovelleta varainhoitoasetuksen 167 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen hankintaviranomaisten tekemiin tai niiden lukuun tehtyihin hankintoihin. ◄

Komissio tekee päätöksen tämän luvun soveltamisalaan kuuluvien hankintasäännösten täytäntöönpanosta.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitettuja menettelyjen säännöksiä ei noudateta, kyseisten toimenpiteiden menoja ei voida rahoittaa yhteisön varoista.

▼M3

_____

▼B

4. Tätä lukua ei sovelleta varainhoitoasetuksen 167 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin hankintaviranomaisiin silloin, kun komissio on 35 artiklassa tarkoitettujen tarkastusten jälkeen antanut niille valtuudet käyttää omia hankintamenettelyjään hajautetun hallinnoinnin yhteydessä.

238 artikla

Varainhoitoasetuksen 167 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen hankintaviranomaisten tekemät hankinnat

(Varainhoitoasetuksen 167 artiklan 1 kohdan c alakohta)

1. Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta varainhoitoasetuksen 167 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen hankintaviranomaisten tekemiin hankintoihin.

2. Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta asetuksen (EY) N:o 1257/96 nojalla toteutettuihin toimiin.

3. Komissio tekee päätöksen tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tapausten hankintojen erityismenettelyistä 184 artiklassa tarkoitettuja periaatteita noudattaen.

4. Jos 3 kohdassa tarkoitettuja menettelyjä ei noudateta, kyseisten toimenpiteiden menoja ei voida rahoittaa yhteisön varoista.

239 artikla

Ilmoitusten julkaiseminen ja syrjimättömyys

(Varainhoitoasetuksen 167 ja 168 artikla)

Komissio toteuttaa toimenpiteitä, joilla varmistetaan tasapuolisin edellytyksin mahdollisimman laaja osallistuminen yhteisön rahoittamia hankintoja koskeviin tarjouskilpailuihin. Tällöin huolehditaan etenkin siitä, että

a) julkaistaan riittävän ajoissa ennakkoilmoitus, hankintailmoitus ja ratkaisuilmoitus;

b) estetään kaikki syrjivät käytännöt ja tekniset määräykset, jotka saattavat vaikeuttaa varainhoitoasetuksen 168 artiklassa tarkoitettujen

▼B

luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden laajaa ja tasapuolista osallistumista tarjouskilpailuun.

240 artikla

Julkaisutoimenpiteet

(Varainhoitoasetuksen 167 artikla)

▼M2

1. Kansainvälisissä tarjouskilpailuissa ennakkoilmoitus tavara- tai palveluhankinnasta toimitetaan Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistolle mahdollisimman varhain ja ennakkoilmoitus rakennusurakasta mahdollisimman pian ohjelman hyväksymispäätöksen jälkeen.

▼B

2. Tämän luvun soveltamista varten hankintailmoitus on julkaistava:

a) ainakin *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ja Internetissä, jos kyseessä on kansainvälinen tarjouskilpailu;

b) ainakin edunsaajavaltion virallisessa lehdessä tai muussa vastaavassa tiedotusvälineessä, jos kyseessä on paikallinen tarjouskilpailu.

Jos hankintailmoitus julkaistaan myös paikallisesti, ilmoituksen on oltava samanlainen kuin *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ja Internetissä julkaistu ilmoitus ja se on julkaistava samanaikaisesti. Komissio huolehtii Euroopan yhteisöjen viralliseen lehteen ja Internetiin tulevien ilmoitusten julkaisemisesta. Edunsaaja huolehtii mahdollisista paikallisella tasolla julkaistavista hankintailmoituksista.

▼M3

3. Ratkaisuilmoitus toimitetaan sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen, paitsi jos sopimus on julistettu salaiseksi tai sen täyttäminen edellyttää erityisiä turvatoimenpiteitä tai jos Euroopan unionin tai edunsaajamaan olennaisten etujen turvaaminen sitä vaatii eikä ratkaisuilmoituksen julkistamista katsota tarkoituksenmukaiseksi.

▼B

241 artikla

Palveluhankintoja koskevat kynnysarvot ja hankintamenettelyt

(Varainhoitoasetuksen 167 artikla)

1. Varainhoitoasetuksen 167 artiklassa tarkoitetut kynnysarvot ja menettelyt vahvistetaan palveluhankintojen osalta seuraaviksi:

▼M2

a) hankinnan arvo on 200 000 euroa tai enemmän: 122 artiklan 2 kohdan ja 240 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukainen rajoitettu kansainvälinen tarjouskilpailu;

▼B

b) hankinnan arvo on vähemmän kuin 200 000 euroa: 3 kohdassa tarkoitettu kilpailuun perustuva neuvottelumenettely, jos aiemmin tehtyjä puitesopimuksia ei voida käyttää tai niiden käyttäminen ei ole tuottanut tulosta;

▼M3

Hankinnat, joiden arvo on enintään 10 000 euroa, voidaan tehdä yhden ainoan tarjouksen perusteella.

▼B

2. Edellä 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetun rajoitetun kansainvälisen tarjouskilpailun hankintailmoituksessa ilmoitetaan, kuinka monelta ehdokkaalta tarjousta pyydetään. Palveluhankinnoissa tarjous pyydetään vähintään neljältä ja enintään kahdeksalta ehdokkaalta. Todellisen kil-

▼B

pailun aikaansaamiseksi on annettava riittävän monelle ehdokkaalle mahdollisuus esittää tarjous.

Luettelo valituista ehdokkaista julkaistaan komission Internet-sivustolla.

▼M2

Jos valintaperusteet tai suorituskykyä koskevat vähimmäisvaatimukset täyttävien ehdokkaiden määrä on pienempi kuin vähimmäismäärä, hankintaviranomainen voi päättää pyytää tarjousta vain niiltä ehdokkailta, jotka täyttävät tarjouksen esittämiseksi vaaditut edellytykset.

3. Edellä 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetussa menettelyssä hankintaviranomainen laatii luettelon, jossa on vähintään kolme sen valitsemaa tarjoajaa. Tässä kilpailuun perustuvassa neuvottelumenettelyssä, joka ei kuulu 124 artiklan soveltamisalaan, kilpailu on rajoitettua eikä menettelystä julkaista ennakkoilmoitusta.

Tarjoukset avaa ja arvioi arviointikomitea, jolla on tarvittava tekninen ja hallinnollinen asiantuntemus. Arviointikomitean jäsenten on allekirjoitettava vakuutus puolueettomuudestaan.

Jos hankintaviranomainen saa tarjoajien kanssa käytyjen neuvottelujen tuloksena ainoastaan yhden hallinnollisesti ja teknisesti pätevän tarjouksen, hankinta voidaan tehdä tämän tarjouksen perusteella edellyttäen, että tarjous täyttää ratkaisuperusteet.

▼B

4. Tarjoukset on lähetettävä noudattamalla kahden kirjekuoren periaatetta, toisin sanoen pakkaukseen tai päällyskuoreen pakataan kaksi erillistä sinetöityä kirjekuorta, joista toisessa on merkintä ”A-kuori: tekninen tarjous” ja toisessa ”B-kuori: rahoitustarjous”. Ulompaan kuoreen merkitään

a) tarjouskilpailuasiakirjoissa ilmoitettu osoite hakemusten jättämistä varten

b) maininta siitä, mihin tarjouskilpailuilmoitukseen tarjoaja vastaa

c) tarvittaessa niiden erien numerot, joita jätettävä tarjous koskee

d) tarjouskilpailuasiakirjojen kielellä lisätty maininta ”ei saa avata ennen tarjousten avaamistilaisuutta”.

▼C1

Jos tarjouskilpailuasiakirjoissa on ilmoitettu haastatteluista, arviointikomitea voi haastatella teknisesti hyväksyttävän tarjouksen tekijän ehdottaman asiantuntijaryhmän avainhenkilöitä sen jälkeen kun se on laatinut väliaikaiset kirjalliset päätelmänsä ja ennen kuin se saattaa loppuun teknisten tarjousten arvioinnin. Voidakseen suorittaa vertailuja arviointikomitea haastattelee asiantuntijoita lyhyin väliajoin ja, jos asiantuntijat kuuluvat samaan ryhmään, mieluiten yhtäaikaisesti. Kaikkia haastatteluun kutsuttuja asiantuntijoita tai ryhmiä haastatellaan arviointikomitean ennalta tekemän haastattelusuunnitelman mukaisesti. Haastattelun päivämäärästä ja kellonajasta on ilmoitettava tarjoajille vähintään kymmenen kalenteripäivää etukäteen. Mikäli tarjoaja ei voi osallistua haastatteluun pakottavan syyn vuoksi, hänelle lähetetään uusi kutsu.

▼B

5. Ratkaisuperusteiden tarkoituksena on selvittää kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous.

Kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous valitaan suhteuttamalla tarjousten tekninen laatu ja hinta toisiinsa käyttämällä jakoperustetta 80/20. Tätä varten

a) teknisille tarjouksille annetut pisteet kerrotaan korjauskertoimella 0,80

b) rahoitustarjouksille annetut pisteet kerrotaan korjauskertoimella 0,20.

▼B

242 artikla

Neuvottelumenettelyn käyttäminen palveluhankinnoissa

(Varainhoitoasetuksen 167 artikla)

1. ►M2 Palveluhankinnoissa hankintaviranomainen voi aloittaa neuvottelumenettelyn yhden tarjouksen perusteella seuraavissa tapauksissa: ◄

a) varainhoitoasetuksen 91 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitetuille menettelyille asetettuja määräaikoja ei voida noudattaa hankintaviranomaiselle ennalta arvaamattomista ja hankintaviranomaisesta täysin riippumattomista syistä aiheutuneen äärimmäisen kiireen vuoksi;

b) palvelut annetaan julkisoikeudellisten yhteisöjen tai voittoa tavoittelemattomien laitosten tai yhdistysten suoritettaviksi, ja suunniteltu toiminta on luonteeltaan institutionaalista tai sen tarkoituksena on toteuttaa sosiaaliavustusohjelma;

c) hankinnanalaisia palveluja laajennetaan uusilla suorituksilla 2 kohdassa säädetyin edellytyksin;

d) tarjouspyyntö ei ole tuottanut tulosta, toisin sanoen yhtään laadulliset ja/tai taloudelliset kelpoisuusvaatimukset täyttävää tarjousta ei ole tehty; tässä tapauksessa hankintaviranomainen voi tarjouspyynnön peruutettuaan aloittaa neuvottelut valitsemansa yhden tai useamman tarjouspyyntömenettelyyn osallistuneen tarjoajan kanssa, kunhan alkuperäisiä hankintaehtoja ei olennaisesti muuteta;

e) sopimus tehdään suunnittelukilpailun perusteella ja se on asiaan sovellettavien sääntöjen mukaan tehtävä suunnittelukilpailun voittajan, tai jos voitto on jaettu, voittajista yhden kanssa; tässä tapauksessa kaikki suunnittelukilpailun voittajat kutsutaan osallistumaan neuvotteluihin;

f) teknisistä tai taiteellisista taikka yksinoikeuden suojaamiseen liittyvistä syistä palvelut voidaan antaa vain tietyn palveluntoimittajan suoritettaviksi;

▼M2

g) puitesopimuksen käyttäminen ei ole tuottanut tulosta, minkä jälkeen ensimmäinen yritys kilpailuun perustuvan neuvottelumenettelyn käyttämiseksi on päättynyt tuloksettomana. Tässä tapauksessa hankintaviranomainen voi kilpailuun perustuvan neuvottelumenettelyn peruutettuaan aloittaa neuvottelut valitsemansa yhden tai useamman tarjouskilpailuun osallistuneen tarjoajan kanssa, kunhan alkuperäisiä hankintaehtoja ei olennaisesti muuteta;

▼M3

h) sopimus on julistettu salaiseksi tai sen täyttäminen edellyttää erityisiä turvatoimenpiteitä tai Euroopan unionin tai edunsaajamaan olennaisten etujen turvaaminen vaatii sitä.

▼B

Ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitetuiksi äärimmäisen kiireen perusteiksi voidaan katsoa 168 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa toteutetut toimet. Valtuutettu tulojen ja menojen hyväksyjä toteaa tarvittaessa yhdessä muiden asianomaisten valtuutettujen tulojen ja menojen hyväksyjien kanssa äärimmäisen kiireen ja tarkastelee päätöstään uudelleen säännöllisesti moitteettoman varainhoidon periaatteen kannalta.

▼M2

Jos hankintaviranomaisena ei ole komissio, neuvottelumenettelyn käytön edellytyksenä on toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän ennalta antama suostumus.

▼B

2. Hankinnanalaisia palveluja voidaan laajentaa edellä 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetuilla uusilla suorituksilla seuraavissa tapauksissa:

▼B

a) lisäsuoritukset eivät sisälly päähankintaan, mutta niistä on tullut ennalta arvaamattomista syistä välttämättömiä hankinnan suorittamiselle edellyttäen, että lisäsuoritusta ei voida erottaa teknisesti tai taloudellisesti päähankinnasta aiheuttamatta hankintaviranomaiselle huomattavaa haittaa, ja lisäsuoritusten yhteenlaskettu arvo on enintään 50 prosenttia päähankinnan arvosta;

▼M2

b) lisäsuoritukset koostuvat ensimmäisen hankintasopimuksen toimeksisaajan toimittamien palvelujen kaltaisten palvelujen toimituksista edellyttäen, että:

i) ensimmäistä suoritusta varten on julkaistu hankintailmoitus, ja ensimmäistä suoritusta varten julkaistussa hankintailmoituksessa on ilmoitettu selvästi hankkeen arvioidut kustannukset sekä mahdollisuus käyttää neuvottelumenettelyä sovittaessa hanketta koskevista uusista suorituksista;

ii) sopimusta voidaan jatkaa ainoastaan kerran siten, että jatkosopimus ei ylitä alkuperäistä sopimusta arvoltaan ja kestoltaan.

▼B

243 artikla

Tavarahankintoja koskevat kynnysarvot ja hankintamenettelyt

(Varainhoitoasetuksen 167 artikla)

1. Varainhoitoasetuksen 167 artiklassa tarkoitetut kynnysarvot ja menettelyt vahvistetaan tavarahankintojen osalta seuraaviksi:

▼M2

a) hankinnan arvo on 150 000 euroa tai enemmän: 122 artiklan 2 kohdan ja 240 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukainen avoin kansainvälinen tarjouskilpailu;

b) hankinnan arvo on vähintään ►M3 60 000 euroa ◄ mutta vähemmän kuin 150 000 euroa: 122 artiklan 2 kohdan ja 240 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukainen avoin paikallinen tarjouskilpailu;

▼M3

c) hankinnan arvo on vähemmän kuin 60 000 euroa: 2 kohdassa tarkoitettu kilpailuun perustuva neuvottelumenettely.

Hankinnat, joiden arvo on enintään 10 000 euroa, voidaan tehdä yhden ainoan tarjouksen perusteella.

▼M2

2. Edellä 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetussa menettelyssä hankintaviranomainen laatii luettelon, jossa on vähintään kolme sen valitsemaa toimittajaa. Tässä kilpailuun perustuvassa neuvottelumenettelyssä, joka ei kuulu 124 artiklan soveltamisalaan, kilpailu on rajoitettua eikä menettelystä julkaista ennakkoilmoitusta.

Tarjoukset avaa ja arvioi arviointikomitea, jolla on tarvittava tekninen ja hallinnollinen asiantuntemus. Arviointikomitean jäsenten on allekirjoitettava vakuutus puolueettomuudestaan.

Jos hankintaviranomainen saa toimittajien kanssa neuvoteltuaan ainoastaan yhden hallinnollisesti ja teknisesti pätevän tarjouksen, hankinta voidaan tehdä tämän tarjouksen perusteella edellyttäen, että tarjous täyttää ratkaisuperusteet.

▼B

3. Kukin tekninen tarjous ja rahoitustarjous on asetettava pakkaukseen tai päällyskuoreen sille varatussa sinetöidyssä kirjekuoressa, johon merkitään seuraavat tiedot:

a) tarjouskilpailuasiakirjoissa ilmoitettu osoite hakemusten jättämistä varten

b) maininta siitä, mihin tarjouskilpailuilmoitukseen tarjoaja vastaa

▼B

c) tarvittaessa niiden erien numerot, joita jätettävä tarjous koskee

d) tarjouskilpailuasiakirjojen kielellä lisätty maininta ”ei saa avata ennen tarjousten avaamistilaisuutta”.

Arviointikomitea avaa tarjoukset julkisessa tilaisuudessa tarjouskilpailuasiakirjoissa määrätyssä paikassa ja niissä määrättynä ajankohtana. Tarjousten julkisessa avaamistilaisuudessa on ilmoitettava tarjoajien nimet, ehdotetut hinnat, vaaditun tarjousvakuuden olemassaolo ja kaikki muut hankintaviranomaisen aiheellisiksi katsomat tiedot.

4. Kun on kyse tavarahankintasopimuksesta, johon ei sisälly huoltopalvelua, hinta on ainoa ratkaisuperuste.

Jos huoltopalvelua tai koulutusta koskevat ehdotukset ovat erityisen merkittäviä, valitaan kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous; tällöin on kuitenkin otettava huomioon tarjotun palvelun tekninen laatu ja ehdotettu hinta.

244 artikla

Neuvottelumenettelyn käyttäminen tavarahankinnoissa

(Varainhoitoasetuksen 167 artikla)

1. ►M2 Tavarahankintasopimukset voidaan tehdä neuvottelumenettelyssä yhden tarjouksen perusteella seuraavissa tapauksissa: ◄

a) varainhoitoasetuksen 91 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitetuille menettelyille asetettuja määräaikoja ei voida noudattaa hankintaviranomaiselle ennalta arvaamattomista ja hankintaviranomaisesta täysin riippumattomista syistä aiheutuneen äärimmäisen kiireen vuoksi.

b) tämä on perusteltua tiettyjen toimitusten luonteen tai erityisominaisuuksien vuoksi, esimerkiksi jos hankinta voidaan tilata ainoastaan hankinnan kohteen käyttöä sääntelevien patenttien tai lisenssien haltijoilta;

c) alkuperäiseltä toimittajalta tilataan lisätoimituksia joko tavanomaisten toimitusten tai laitteistojen osittaiseksi korvaamiseksi tai aiempien toimitusten tai laitteistojen laajentamiseksi, ja hankintaviranomainen joutuisi toimittajan vaihtamisen vuoksi hankkimaan teknisiltä ominaisuuksiltaan poikkeavaa materiaalia, mikä johtaisi yhteensopimattomuuteen tai suhteettomiin teknisiin vaikeuksiin käytössä ja kunnossapidossa;

d) tarjouspyyntö ei ole tuottanut tulosta, toisin sanoen yhtään laadulliset ja/tai taloudelliset kelpoisuusvaatimukset täyttävää tarjousta ei ole tehty; tässä tapauksessa hankintaviranomainen voi tarjouspyynnön peruutettuaan aloittaa neuvottelut valitsemansa yhden tai useamman tarjouspyyntömenettelyyn osallistuneen tarjoajan kanssa, kunhan alkuperäisiä hankintaehtoja ei olennaisesti muuteta;

▼M2

e) kilpailuun perustuva neuvottelumenettely ei ole tuottanut tulosta kahden yrityksen jälkeen, toisin sanoen yhtään hallinnollisesti ja teknisesti pätevää tai laadulliset ja/tai taloudelliset kelpoisuusvaatimukset täyttävää tarjousta ei ole tehty. Tässä tapauksessa hankintaviranomainen voi kilpailuun perustuvan neuvottelumenettelyn peruutettuaan aloittaa neuvottelut valitsemansa yhden tai useamman tarjouskilpailuun osallistuneen tarjoajan kanssa, kunhan alkuperäisiä hankintaehtoja ei olennaisesti muuteta;

▼M3

f) sopimus on julistettu salaiseksi tai sen täyttäminen edellyttää erityisiä turvatoimenpiteitä tai Euroopan unionin tai edunsaajamaan olennaisten etujen turvaaminen vaatii sitä;

g) kyse on raaka-ainemarkkinoilla noteerattujen tavaroiden hankinnoista;

▼M3

h) hankinnat koskevat tavaroita, jotka saadaan erityisen edullisin ehdoin joko toimintansa lopullisesti päättävältä tavarantoimittajalta taikka pesänhoitajalta tai selvitysmieheltä konkurssimenettelyn, akordin tai muun samantyyppisen kansallisessa lainsäädännössä säännellyn menettelyn seurauksena.

▼M2

Jos hankintaviranomaisena ei ole komissio, neuvottelumenettelyn käytön edellytyksenä on toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän ennalta antama suostumus.

▼B

2. Edellä 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuna äärimmäisen kiireen perusteiksi voidaan katsoa 168 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa toteutetut toimet. Valtuutettu tulojen ja menojen hyväksyjä toteaa tarvittaessa yhdessä muiden asianomaisten valtuutettujen tulojen ja menojen hyväksyjien kanssa äärimmäisen kiireen ja tarkastelee päätöstään uudelleen säännöllisesti moitteettoman varainhoidon periaatteen kannalta;

245 artikla

Rakennusurakoita koskevat kynnysarvot ja hankintamenettelyt

(Varainhoitoasetuksen 167 artikla)

1. Varainhoitoasetuksen 167 artiklassa tarkoitetut kynnysarvot ja menettelyt vahvistetaan rakennusurakoiden osalta seuraaviksi:

▼M2

a) hankinnan arvo on 5 000 000 euroa tai enemmän:

i) yleensä 122 artiklan 2 kohdan ja 240 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukainen avoin kansainvälinen tarjouskilpailu;

ii) tietyissä erityislaatuisissa rakennustöissä, ja jos toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä antaa siihen suostumuksensa silloin kun hankintaviranomaisena ei ole komissio, poikkeuksellisesti 122 artiklan 2 kohdan ja 240 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukainen rajoitettu kansainvälinen tarjouskilpailu.

b) hankinnan arvo on vähintään 300 000 euroa mutta vähemmän kuin 5 000 000 euroa: 122 artiklan 2 kohdan ja 240 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukainen avoin paikallinen tarjouskilpailu;

▼B

c) hankinnan arvo on vähemmän kuin 300 000 euroa: 2 kohdassa tarkoitettu kilpailuun perustuva neuvottelumenettely;

▼M3

Hankinnat, joiden arvo on enintään 10 000 euroa, voidaan tehdä yhden ainoan tarjouksen perusteella.

▼M2

2. Edellä 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetussa menettelyssä hankintaviranomainen laatii luettelon, jossa on vähintään kolme sen valitsemaa urakoitsijaa. Tässä kilpailuun perustuvassa neuvottelumenettelyssä, joka ei kuulu 124 artiklan soveltamisalaan, kilpailu on rajoitettua eikä menettelystä julkaista ennakkoilmoitusta.

Tarjoukset avaa ja arvioi arviointikomitea, jolla on tarvittava tekninen ja hallinnollinen asiantuntemus. Arviointikomitean jäsenten on allekirjoitettava vakuutus puolueettomuudestaan.

Jos hankintaviranomainen saa urakoitsijoiden kanssa neuvoteltuaan ainoastaan yhden hallinnollisesti ja teknisesti pätevän tarjouksen, hankinta voidaan tehdä tämän tarjouksen perusteella edellyttäen, että tarjous täyttää ratkaisuperusteet.

▼B

3. Valintaperusteena on se, kuinka tarjoaja on suoriutunut vastaavista sopimuksista ja erityisesti edeltävinä vuosina suoritetuista urakoista. Kun valinta on näin suoritettu ja sopimukset, jotka eivät täytä vaatimuksia, on hylätty, hankintapäätöksen tekemisen ainoa peruste on tarjouksen hinta.

4. Kukin tekninen tarjous ja rahoitustarjous on asetettava pakkaukseen tai päällyskuoreen sille varatussa sinetöidyssä kirjekuoressa, johon merkitään seuraavat tiedot:

a) tarjouskilpailuasiakirjoissa ilmoitettu osoite hakemusten jättämistä varten

b) maininta siitä, mihin tarjouskilpailuilmoitukseen tarjoaja vastaa

c) tarvittaessa niiden erien numerot, joita jätettävä tarjous koskee

d) tarjouskilpailuasiakirjojen kielellä lisätty maininta ”ei saa avata ennen tarjousten avaamistilaisuutta”.

Arviointikomitea avaa tarjoukset julkisessa tilaisuudessa tarjouskilpailuasiakirjoissa määrätyssä paikassa ja niissä määrättynä ajankohtana. Tarjousten julkisessa avaamistilaisuudessa on ilmoitettava tarjoajien nimet, ehdotetut hinnat, vaaditun tarjousvakuuden olemassaolo ja kaikki muut hankintaviranomaisen aiheellisiksi katsomat tiedot.

246 artikla

Neuvottelumenettelyn käyttäminen rakennusurakoissa

(Varainhoitoasetuksen 167 artikla)

1. ►M2 Urakkasopimukset voidaan tehdä neuvottelumenettelyssä yhden tarjouksen perusteella seuraavissa tapauksissa: ◄

a) varainhoitoasetuksen 91 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitetuille menettelyille asetettuja määräaikoja ei voida noudattaa hankintaviranomaiselle ennalta arvaamattomista ja hankintaviranomaisesta täysin riippumattomista syistä aiheutuneen äärimmäisen kiireen vuoksi.

b) on kyse lisäurakasta, joka ei sisälly alun perin tehtyyn sopimukseen ja josta on tullut ennalta arvaamattomasta syystä välttämätön rakennusurakan toteuttamiselle 2 kohdassa säädetyin edellytyksin;

c) tarjouspyyntö ei ole tuottanut tulosta, toisin sanoen yhtään laadulliset ja/tai taloudelliset kelpoisuusvaatimukset täyttävää tarjousta ei ole tehty; tässä tapauksessa hankintaviranomainen voi tarjouspyynnön peruutettuaan aloittaa neuvottelut valitsemansa yhden tai useamman tarjouspyyntömenettelyyn osallistuneen tarjoajan kanssa, kunhan alkuperäisiä hankintaehtoja ei olennaisesti muuteta;

▼M2

d) kilpailuun perustuva neuvottelumenettely ei ole tuottanut tulosta kahden yrityksen jälkeen, toisin sanoen yhtään hallinnollisesti ja teknisesti pätevää tai laadulliset ja/tai taloudelliset kelpoisuusvaatimukset täyttävää tarjousta ei ole tehty. Tässä tapauksessa hankintaviranomainen voi kilpailuun perustuvan neuvottelumenettelyn peruutettuaan aloittaa neuvottelut valitsemansa yhden tai useamman tarjouskilpailuun osallistuneen tarjoajan kanssa, kunhan alkuperäisiä hankintaehtoja ei olennaisesti muuteta;

▼M3

e) sopimus on julistettu salaiseksi tai sen täyttäminen edellyttää erityisiä turvatoimenpiteitä tai Euroopan unionin tai edunsaajamaan olennaisten etujen turvaaminen vaatii sitä.

▼B

Ensimmäisen kohdan a alakohdassa tarkoitettuina äärimmäisen kiireen perusteiksi voidaan katsoa 168 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa toteutetut toimet. Valtuutettu tulojen ja menojen hyväksyjä toteaa tarvittaessa yhdessä muiden asianomaisten valtuutettujen tulojen ja me-

▼B

nojen hyväksyjien kanssa äärimmäisen kiireen ja tarkastelee päätöstään uudelleen säännöllisesti moitteettoman varainhoidon periaatteen kannalta.

▼M2

Jos hankintaviranomaisena ei ole komissio, neuvottelumenettelyn käytön edellytyksenä on toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän ennalta antama suostumus.

▼B

2. Edellä 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetut lisäurakat tilataan alkuperäiseltä urakoitsijalta edellyttäen, että:

a) lisäurakkaa ei voida erottaa teknisesti tai taloudellisesti pääurakasta aiheuttamatta hankintaviranomaiselle huomattavaa haittaa;

b) vaikka lisäurakka voitaisiinkin erottaa alkuperäisestä urakasta, se on ehdottoman välttämätön alkuperäisen urakan loppuunsaattamiseksi;

c) lisäurakoiden yhteenlaskettu arvo on enintään 50 prosenttia pääurakan arvosta.

247 artikla

Neuvottelumenettelyn käyttäminen kiinteistöhankinnoissa

(Varainhoitoasetuksen 167 artikla)

Edellä 235 artiklassa tarkoitettuja kiinteistöhankintoja voidaan tehdä neuvottelumenettelyssä paikallisten markkinoiden kartoittamisen jälkeen komission suostumuksella, jos tämä ei ole hankintaviranomainen.

248 artikla

Hankintamenettelyn valinta yhdistetyissä hankinnoissa

(Varainhoitoasetuksen 167 artikla)

Sopimuksissa, joihin sisältyy samalla sekä palveluja, tavaratoimituksia että urakkaosuus, hankintaviranomainen määrittää sovellettavat kynnysarvot ja menettelyt komission suostumuksella, jos tämä ei ole hankintaviranomainen; tässä on otettava huomioon sopimuksen olennaisin osuus, joka arvioidaan sopimuksen eri osuuksien suhteellisen arvon ja käytännön merkityksen kannalta.

249 artikla

Tarjouskilpailuasiakirjat

(Varainhoitoasetuksen 167 artikla)

1. Edellä 130 artiklassa tarkoitetut tarjouskilpailuasiakirjat laaditaan parhaiden kansainvälisten käytäntöjen mukaisesti ja julkaisutoimenpiteiden sekä hankintaviranomaisen ja tarjoajien välisen yhteydenpidon osalta tämän luvun säännösten mukaisesti.

2. Palveluhankinnoissa tarjouskilpailuasiakirjoihin on sisällytettävä seuraavat tiedot:

a) Tarjoajia koskevat ohjeet, joissa on ilmoitettava:

i) millainen hankinta on kyseessä;

ii) ratkaisuperusteet ja niiden painotus;

iii) mahdollisuudesta haastatteluun ja alustava haastatteluaikataulu;

iv) onko mahdollista tarjota erilaisia vaihtoehtoja;

v) mahdollisesti hyväksyttävän alihankinnan osuus;

▼B

vi) hankintaa varten käytettävissä olevien varojen enimmäismäärä;

vii) tarjouksessa käytettävä valuutta;

b) Suppeaa ehdokasluetteloa koskevat tiedot, joissa mainitaan ehdokkaiden välistä yhteistyötä koskeva kielto;

c) Palveluhankintoihin sovellettavat yleiset ehdot;

d) Erityisehdot, joissa täsmennetään ja täydennetään yleisiä ehtoja tai esitetään niitä koskevia poikkeuksia;

e) Tehtävänkuvaus, joka sisältää hankkeen suunnitellun aikataulun ja suunnitellut ajankohdat, joista alkaen tärkeimpien asiantuntijoiden on oltava käytettävissä;

f) Hinnasto (tarjoaja täyttää);

g) Tarjouslomake;

h) Sopimuslomake;

i) Lomakkeet pankin tai muun vastaavan laitoksen myöntämää ennakkomaksuja koskevaa vakuutta varten.

3. Tavarahankinnoissa tarjouskilpailuasiakirjoihin on sisällytettävä seuraavat tiedot:

a) Tarjoajia koskevat ohjeet, joissa on ilmoitettava:

i) valinta- ja ratkaisuperusteet;

ii) onko mahdollista tarjota erilaisia vaihtoehtoja;

iii) tarjouksessa käytettävä valuutta;

b) Tavarahankintoihin sovellettavat yleiset ehdot;

c) Erityisehdot, joissa täsmennetään ja täydennetään yleisiä ehtoja tai esitetään niitä koskevia poikkeuksia. Siltä osin kuin ehdot ovat ristiriidassa keskenään, erityisehdot syrjäyttävät yleiset ehdot;

d) Tekninen liite, joka sisältää mahdolliset suunnitelmat, tekniset eritelmät ja sopimuksen täytäntöönpanoa koskevan ohjeellisen aikataulun;

e) Hinnasto (tarjoaja täyttää);

f) Tarjouslomake;

g) Sopimuslomake;

h) Lomake seuraavia pankin tai muun vastaavan laitoksen myöntämiä vakuuksia varten:

i) tarjousvakuus

ii) ennakkomaksuja koskeva vakuus ja

iii) suoritustakuu.

4. Urakkasopimuksissa tarjouskilpailuasiakirjoihin on sisällytettävä seuraavat tiedot:

a) Tarjoajia koskevat ohjeet, joissa on ilmoitettava:

i) valinta- ja ratkaisuperusteet;

ii) onko mahdollista tarjota erilaisia vaihtoehtoja;

iii) tarjouksessa käytettävä valuutta;

b) Yleiset urakkaehdot;

c) Erityisehdot, joissa täsmennetään ja täydennetään yleisiä ehtoja tai esitetään niitä koskevia poikkeuksia;

d) Tekniset liitteet, jotka sisältävät suunnitelmat, tekniset eritelmät ja sopimuksen täytäntöönpanoa koskevan ohjeellisen aikataulun;

▼B

e) Hinnasto (tarjoaja täyttää) ja hintaerittely;

f) Tarjouslomake;

g) Sopimuslomake;

h) Lomake seuraavia pankin tai muun vastaavan laitoksen myöntämiä vakuuksia varten:

i) tarjousvakuus;

ii) ennakkomaksuja koskeva vakuus;

iii) suoritustakuu.

5. Siltä osin kuin 2 kohdan d alakohdassa, 3 kohdan c alakohdassa ja 4 kohdan c alakohdassa tarkoitetut erityisehdot ovat ristiriidassa keskenään noudatetaan yleisiä ehtoja.

250 artikla

Vakuudet

(Varainhoitoasetuksen 102 ja 167 artikla)

1. Poiketen siitä, mitä 150 artiklassa säädetään, etukäteen annettavat vakuudet ovat euromääräisiä tai vakuuden kattamassa sopimuksessa määrätyn rahan määräisiä.

2. Tavarahankinta- ja urakkasopimuksissa hankintaviranomainen voi vaatia tässä luvussa tarkoitetun tarjousvakuuden, jonka arvo on 1—2 prosenttia sopimuksen kokonaisarvosta. Vakuuden on oltava 150 artiklan säännösten mukainen. Vakuus vapautetaan tarjouskilpailun ratkettua. Vakuus pidätetään, jos määräpäivään mennessä jätetty tarjous vedetään myöhemmin takaisin.

▼M2

3. Jos ennakkomaksut ylittävät 150 000 euroa, edellytetään vakuuden asettamista. Jos toimeksisaaja on julkisoikeudellinen yhteisö, toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi kuitenkin riskinarviointinsa perusteella luopua tästä vaatimuksesta.

Vakuus vapautetaan sitä mukaa kuin ennakkomaksu vähennetään toimeksisaajalle sopimusehtojen mukaisesti suoritetuista väli- tai loppumaksuista.

4. Hankintaviranomainen voi edellyttää, että annetaan suoritustakuu, jonka määrä on vahvistettu tarjouskilpailuasiakirjoissa ja jonka määrä on viidestä prosentista kymmeneen prosenttiin hankinnan kokonaisarvosta. Suoritustakuun suuruus ratkaistaan sopimuslajin ja sopimuksen arvon kaltaisin objektiivisin perustein.

Suoritustakuu on kuitenkin pakollinen, jos seuraavat kynnysarvot ylitetään:

i) 345 000 euroa rakennusurakoiden osalta,

ii) 150 000 euroa tavarahankintojen osalta.

Takuun voimassaolo lakkaa aikaisintaan tavarahankintojen ja rakennusurakoiden lopullisen vastaanottamisen yhteydessä. Jos sopimus täytetään puutteellisesti, koko takuu pidätetään.

▼B

251 artikla

Menettelyjen määräajat

(Varainhoitoasetuksen 167 artikla)

1. Tarjoukset on toimitettava hankintaviranomaiselle tarjouspyynnössä ilmoitettuun osoitteeseen, päivään ja kellonaikaan mennessä. Han-

▼B

kintaviranomaisen on asetettava tarjousten ja osallistumishakemusten vastaanottamiselle riittävän pitkät kalenteripäivinä ilmaistut määräajat, jotta asianomaisille jää kohtuullisesti ja sopivasti aikaa tarjousten laatimiseen ja jättämiseen.

Palveluhankinnoissa tarjousten vastaanottamiselle asetettava vähimmäismääräaika on viisikymmentä päivää tarjouspyyntökirjeen lähetyspäivästä. Kiireellisissä tapauksissa voidaan kuitenkin komission suostumuksella asettaa myös muunlaisia määräaikoja.

2. Tarjoajien on esitettävä kysymyksensä kirjallisesti viimeistään kaksikymmentäyksi päivää ennen tarjousajan päättymistä. Hankintaviranomainen vastaa tarjoajien kysymyksiin viimeistään yksitoista päivää ennen tarjousajan päättymistä.

3. Rajoitetuissa kansainvälisissä menettelyissä vähimmäismääräaika osallistumishakemusten vastaanottamiselle on kolmekymmentä päivää hankintailmoituksen julkaisupäivästä. Tarjousten vastaanottamiselle asetettava vähimmäismääräaika on viisikymmentä päivää tarjouspyyntökirjeen lähetyspäivästä. Tietyissä poikkeustapauksissa voidaan kuitenkin komission suostumuksella asettaa myös muunlaisia määräaikoja.

4. Avoimissa kansainvälisissä menettelyissä vähimmäismääräaika tarjousten vastaanottamiselle on hankintailmoituksen lähetyspäivästä laskettuna:

a) yhdeksänkymmentä päivää rakennusurakoiden osalta,

b) kuusikymmentä päivää tavarahankintojen osalta.

Tietyissä poikkeustapauksissa voidaan kuitenkin komission suostumuksella asettaa myös muunlaisia määräaikoja.

5. Paikallisesti ilmoitettavissa avoimissa menettelyissä vähimmäismääräaika tarjousten vastaanottamiselle on hankintailmoituksen julkaisupäivästä laskettuna:

a) kuusikymmentä päivää rakennusurakoiden osalta,

b) kolmekymmentä päivää tavarahankintojen osalta.

Tietyissä poikkeustapauksissa voidaan kuitenkin komission suostumuksella asettaa myös muunlaisia määräaikoja.

6. Edellä 241 artiklan 1 kohdan b alakohdassa, 243 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja 245 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetussa kilpailuun perustuvassa neuvottelumenettelyssä valituille ehdokkaille asetettava vähimmäismääräaika on kolmekymmentä päivää tarjouspyyntökirjeen lähettämisestä.

7. Palveluhankinnoissa tarjousten voimassaoloajaksi on vahvistettu yhdeksänkymmentä kalenteripäivää alkaen tarjousten viimeiseksi jättöpäiväksi vahvistetusta päivästä. Poikkeustapauksissa hankintaviranomainen voi pyytää tarjoajilta ennen tarjousten voimassaoloajan päättymistä voimassaoloajan pidentämistä enintään neljälläkymmenellä kalenteripäivällä. Sen tarjoajan, jonka tarjous hyväksytään, on pidettävä tarjouksensa voimassa lisäksi kuudenkymmenen kalenteripäivän ajan alkaen tarjouskilpailua koskevan ratkaisuilmoituksen antamisesta.

8. Tavarahankinnoissa tarjousten voimassaoloajaksi on vahvistettu yhdeksänkymmentä kalenteripäivää alkaen tarjousten viimeiseksi jättöpäiväksi vahvistetusta päivästä. Poikkeustapauksissa hankintaviranomainen voi pyytää tarjoajilta ennen tarjousten voimassaoloajan päättymistä voimassaoloajan pidentämistä enintään neljälläkymmenellä kalenteripäivällä. Sen tarjoajan, jonka tarjous hyväksytään, on pidettävä tarjouksensa voimassa lisäksi kuudenkymmenen kalenteripäivän ajan alkaen tarjouskilpailua koskevan ratkaisuilmoituksen antamisesta.

9. Urakkasopimuksissa tarjousten voimassaoloajaksi on vahvistettu yhdeksänkymmentä kalenteripäivää alkaen tarjousten viimeiseksi jättöpäiväksi vahvistetusta päivästä. Poikkeustapauksissa hankintaviranomainen voi pyytää tarjoajilta ennen tarjousten voimassaoloajan päättymistä

▼B

voimassaoloajan pidentämistä enintään neljälläkymmenellä kalenteripäivällä. Sen tarjoajan, jonka tarjous hyväksytään, on pidettävä tarjouksensa voimassa lisäksi kuudenkymmenen kalenteripäivän ajan alkaen tarjouskilpailua koskevan ratkaisuilmoituksen antamisesta.

10. Edellä 1—9 kohdassa säädetyt määräajat vahvistetaan kalenteripäivinä.

252 artikla

Arviointikomitea

(Varainhoitoasetuksen 167 artikla)

1. Kaikki tarjouskilpailun mukaiset osallistumishakemukset ja tarjoukset arvioi ja asettaa paremmuusjärjestykseen arviointikomitea etukäteen ilmoitettujen hylkäämis-, valinta- ja ratkaisuperusteiden mukaisesti. Arviointikomiteaan kuuluu pariton määrä jäseniä — vähintään kolme henkilöä — joilla on oltava tarjousten asianmukaisen arvioinnin edellyttämä tekninen ja hallinnollinen asiantuntemus.

2. Jos hankintaviranomainen ei ole komissio, sille on kuitenkin poikkeuksetta ilmoitettava tarjouskilpailuista. Komission edustaja on aina pyydettävä tarkkailijaksi tarjousten avaamis- ja arviointitilaisuuteen, ja sille toimitetaan jäljennös jokaisesta tehdystä tarjouksesta. Hankintaviranomainen toimittaa komissiolle hyväksymistä varten tiedot lopputuloksesta, johon saatujen tarjousten perusteella on päädytty, sekä hankintasopimuksen tekemistä koskevan ehdotuksen. Saatuaan komission hyväksynnän hankintaviranomainen allekirjoittaa sopimukset ja antaa ne tiedoksi komissiolle.

3. Tarjoukset, joista puuttuu tarjouskilpailuasiakirjoissa vaadittuja olennaisia osia tai jotka eivät täytä niissä asetettuja erityisvaatimuksia, hylätään.

▼M2

Arviointikomitea tai hankintaviranomainen voi kuitenkin pyytää ehdokasta tai tarjoajaa täydentämään tai selventämään toimittamiaan poissulkemis- ja valintaperusteisiin liittyviä asiakirjatodisteita asettamassaan määräajassa tasapuolisen kohtelun periaatteen mukaisesti.

▼B

4. Edellä 139 artiklassa tarkoitettujen hinnaltaan poikkeuksellisen alhaisten tarjousten osalta komitea pyytää täsmennyksiä olennaisiksi katsomistaan tarjouksen osista.

4 LUKU

Avustusten myöntäminen

253 artikla

Rahoittaminen kokonaan talousarviosta

(Varainhoitoasetuksen 169 artikla)

1. Varainhoitoasetuksen 109 artiklassa tarkoitetusta avustusten yhteisrahoitusvelvollisuudesta poiketen yksittäinen toimi voidaan rahoittaa kokonaan talousarviosta, jos tätä ei erikseen kielletä perussäädöksessä, seuraavissa tapauksissa:

a) humanitaarinen apu, myös pakolaisapu, apu siirtymään joutuneille henkilöille, jälleenrakennusapu ja miinanraivausapu;

b) Edellä 168 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu hätäapu;

c) toimet väestöryhmien terveyden tai perusoikeuksien suojaamiseksi;

▼B

d) kolmansien maiden kanssa tehtyjen rahoitussopimusten täytäntöönpanosta johtuvat toimet tai 43 artiklassa tarkoitettujen kansainvälisten järjestöjen kanssa toteutetut toimet;

▼M3

e) on yhteisön etujen mukaista olla toimen ainoa avunantaja ja erityisesti varmistaa yhteisön toiminnan näkyvyys.

▼B

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut yhteisrahoitusvelvollisuuteen tehtävät poikkeukset on perusteltava asianomaisiin toimiin liittyvien myöntöpäätösten yhteydessä.

Tulojen ja menojen hyväksyjän on kyettävä perustelemaan, että asianomaisen toimen rahoittaminen kokonaan talousarviosta on välttämätöntä.

▼M3

Edellä 1 kohdan e alakohdassa tarkoitetussa tapauksessa perustelut on kuitenkin esitettävä komission rahoituspäätöksessä.

▼B

5 LUKU

Ennakkotilit ja omaisuusluettelot

254 artikla

Ennakkotilien perustaminen

(Varainhoitoasetuksen 63 artikla)

Varainhoitoasetuksen 63 artiklan mukaisesti jokaiseen yhteisön ulkopuoliseen paikallisyksikköön voidaan perustaa yksi tai useampi ennakkotili tietyntyyppisten menojen maksamiseksi. Paikallisyksiköllä tarkoitetaan erityisesti yhteisön lähetystöä, toimistoa tai sivutoimipistettä kolmannessa maassa.

Ennakkotilien hoitoehdot määritetään kunkin paikallisyksikön erityistarpeiden mukaisesti tilien perustamispäätöksissä 67 artiklan säännöksiä noudattaen.

255 artikla

Tilien käyttöoikeuksien haltijat

► C1 (Varainhoitoasetuksen 62 artikla) ◄

Kukin toimielin määrittää edellytykset, joilla sen nimeämät ja 254 artiklassa tarkoitettujen paikallisyksiköiden tilien käyttöön valtuuttamat toimihenkilöt saavat antaa nimet ja nimikirjoitusnäytteet tiedoksi paikallisille rahoituslaitoksille.

256 artikla

Omaisuusluettelot ja myynti-ilmoitukset

(Varainhoitoasetuksen 138 artikla)

1. Lähetystöt laativat itse luettelot yhteisöille kuuluvasta irtaimesta omaisuudesta ja päivittävät niitä jatkuvasti. Luettelot annetaan säännöllisesti tiedoksi keskusyksiköille kunkin toimielimen vahvistamien yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.

Lähetystöihin siirrettävä irtain omaisuus merkitään väliaikaiseen luetteloon ennen sen kirjaamista pysyviin omaisuusluetteloihin.

▼B

2. Lähetystöjen irtaimen omaisuuden myynnistä ilmoitetaan paikallisten käytäntöjen mukaisesti.

IV OSASTO

(VARAINHOITOASETUKSEN V OSASTO)

YHTEISÖN VIRASTOT

257 artikla

Soveltamisala

(Varainhoitoasetuksen 171 artikla)

Varainhoitoasetuksen 171 artiklassa tarkoitetut virastot ovat seuraavat:

a) virallisten julkaisujen toimisto,

b) petostentorjuntavirasto,

▼M2

c) Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimisto ja hallinnollisesti sen yhteydessä toimiva Euroopan yhteisöjen henkilöstökoulutuskeskus;

▼B

d) Henkilökohtaisten etuuksien hallinto- ja maksutoimisto,

e) Brysselin infrastruktuuri- ja logistiikkatoimisto, ja Luxemburgin infrastruktuuri- ja logistiikkatoimisto.

Yksi tai useampi toimielin voi perustaa lisää virastoja, jos ne voidaan perustella kustannus-hyötyanalyysillä ja jos niillä voidaan taata yhteisön toiminnan näkyvyys.

▼M3

258 artikla

Toimivaltuuksien siirtäminen toimielinten yhteisille yhteisön virastoille

(Varainhoitoasetuksen 171 ja 174 a artikla)

Kukin toimielin vastaa talousarviositoumuksista. Toimielimet voivat siirtää asianomaisen toimielinten yhteisen yhteisön viraston johtajalle toimivaltuudet toteuttaa kaikki talousarviositoumuksen tekemisen jälkeiset toimet, kuten oikeudelliset sitoumukset, menojen vahvistamisen, maksujen hyväksymisen ja tulojen toteuttamisen; toimielimet asettavat tämän toimivaltuuksien siirtämisen rajat ja ehdot.

258 a artikla

Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistoa koskevat erityissäännöt

(Varainhoitoasetuksen 171 ja 174 a artikla)

Kukin toimielin päättää julkaisupolitiikastaan Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimiston suhteen.

Toimielin, joka on laatinut julkaisun, käyttää julkaisujen myynnistä saadut nettotulot käyttötarkoitukseensa sidottuina tuloina varainhoitoasetuksen 18 artiklan mukaisesti.

▼B

259 artikla

Joidenkin tehtävien siirtäminen tilinpitäjän toimesta

(Varainhoitoasetuksen 172 artikla)

Komission tilinpitäjä voi viraston johtokunnan esityksestä siirtää joitakin tulojen kantoon ja asianomaisen viraston itse suorittamien menojen maksuun liittyviä tehtäviään mainitun viraston työntekijälle.

260 artikla

Kassavarat — Pankkitilit

(Varainhoitoasetuksen 172 artikla)

Komissio voi avata toimielinten yhteisen viraston johtokunnan esityksestä viraston puolesta ja sen kassatarpeita varten pankki- tai postisiirtotilejä.

▼M2

_____

▼B

Kassan vuosisaldo täsmätään, tarkistetaan ja hyväksytään viraston ja komission välillä varainhoitovuoden lopussa.

▼M3

_____

▼B

V OSASTO

(VARAINHOITOASETUKSEN VI OSASTO)

HALLINTOMÄÄRÄRAHAT

262 artikla

Soveltamisala

(Varainhoitoasetuksen 177 artikla)

Tässä osastossa käsiteltävät hallintomäärärahat määritellään 27 artiklassa.

▼M2

Kaikille osastoille yhteisiä hallintomäärärahoja vastaavat ja kokonaissitoumuksina hallinnoidut talousarviositoumukset voidaan kirjata kerralla talousarviokirjanpitoon 27 artiklassa vahvistettua menolajin mukaista luokittelua noudattaen.

Niitä vastaavat menot kirjataan kunkin osaston budjettikohtiin samalla tavalla jaoteltuina kuin määrärahat.

▼B

263 artikla

Kiinteistöhankkeet

(Varainhoitoasetuksen 179 artiklan 3 kohta)

Ennen kuin toimielin tekee varainhoitoasetuksen 179 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja hankintasopimuksia se laatii budjettivallan käyttäjälle selvityksen, jossa esitetään kaikki suunniteltuun hankkeeseen liittyvät merkitykselliset tiedot, sen hinta varainhoitovuoden talousarviossa ja myöhemmissä talousarvioissa, sen perustelu moitteettoman varainhoidon periaatteen kannalta sekä sen vaikutus rahoitusnäkymiin.

▼B

Asianomainen toimielin antaa tässä yhteydessä budjettivallan käyttäjälle tiedoksi sen kiinteistöhankkeiden aikataulun.

264 artikla

Vuokravakuudet

(Varainhoitoasetuksen 177 artikla)

Komission tarjoamat vuokravakuudet ovat pankkivakuuksia tai komission ja vuokranantajan nimissä pankin sulkutilille tehtyjä talletuksia, jotka riittävästi perusteltuja tapauksia lukuun ottamatta ovat euromääräisiä.

▼M2

Jos kolmansissa maissa ei voida käyttää mitään näistä vuokravakuuksista, toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi hyväksyä muunlaisia vakuuksia, jos ne turvaavat yhteisöjen taloudellisten etujen samantasoisen suojan.

▼B

265 artikla

Henkilöstölle ja toimielinten jäsenille maksettavat palkkaennakot

(Varainhoitoasetuksen 177 artikla)

Henkilöstölle ja toimielinten jäsenille voidaan maksaa henkilöstösäännöissä säädetyin edellytyksin palkkaennakkoa.

▼M3

VI OSASTO

(VARAINHOITOASETUKSEN II OSAN III OSASTO)

ASIANTUNTIJAT

265 a artikla

Ulkopuoliset asiantuntijat

(Varainhoitoasetuksen 179 a artikla)

1. Tehtäviin, joiden arvo on pienempi kuin 158 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetyt kynnysarvot ja joihin kuuluvat erityisesti ehdotusten arviointi ja tekninen apu, voidaan valita ulkopuolisia asiantuntijoita tämän artiklan 2 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen.

2. Tätä varten julkaistaan erityisesti *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* tai asianomaisen toimielimen Internet-sivustolla kiinnostuksenilmaisupyyntö, jonka tavoitteena on varmistaa mahdollisimman laaja levitys mahdollisten ehdokkaiden keskuudessa ja jonka tulosten perusteella laaditaan luettelo asiantuntijoista.

Kiinnostuksenilmaisupyynnön perusteella laadittu luettelo on voimassa enintään monivuotisen ohjelman keston ajan.

Asiasta kiinnostuneet voivat ilmoittautua ehdokkaiksi milloin tahansa luettelon voimassaoloaikana pois lukien sen kolmea viimeistä kuukautta.

3. Ulkopuolisia asiantuntijoita ei oteta 2 kohdassa tarkoitettuun luetteloon, jos he ovat jossakin varainhoitoasetuksen 93 artiklassa tarkoitetuista poissulkemiseen johtavista tilanteista.

4. Ulkopuoliset asiantuntijat otetaan 2 kohdassa tarkoitettuun luetteloon heillä 1 kohdassa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseen olevien valmiuksien perusteella ja syrjimättömyyden, tasapuolisen kohtelun ja eturistiriitojen välttämisen periaatteita noudattaen.

▼B

KOLMAS OSA

SIIRTYMÄ- JA LOPPUSÄÄNNÖKSET

I OSASTO

SIIRTYMÄSÄÄNNÖKSET

266 artikla

Tutkimusmäärärahoja koskevat määrärahasiirrot

(Varainhoitoasetuksen 160 artikla)

Edellä 229 artiklan 2—5 kohdassa tarkoitetuissa tutkimuksen alaan kuuluvissa suorissa ja epäsuorissa toimissa noudatetaan määrärahasiirtojen osalta varainhoitovuonna 2003 menettelyä, josta säädetään 21 päivänä joulukuuta 1977 annetun varainhoitoasetuksen 95 artiklan 1 ja 2 kohdassa.

267 artikla

Takuutilin selvittäminen

1. Kunkin tilinpitäjän tai avustavan tilinpitäjän nimellä liikekirjanpitoon avatun takuutilin saamasaldoon hyvitetään erityiskorvaukset, jotka on peritty 21 päivänä joulukuuta 1977 annetun varainhoitoasetuksen 75 artiklan mukaisesti ja maksettu asianomaisille tai muille maksuun oikeutetuille toimielinten päätöksellä sen jälkeen kun niille on myönnetty vastuuvapaus varainhoitovuosien 2001 ja 2002 osalta tilinpitäjän lausunnon mukaisesti, kun tämä ei henkilökohtaisesti liity asiaan.

2. Kunkin ennakoiden hoitajan nimellä liikekirjanpitoon avatun takuutilin saamasaldoon hyvitetään erityiskorvaukset, jotka on peritty 21 päivänä joulukuuta 1977 annetun varainhoitoasetuksen 75 artiklan mukaisesti ja maksettu asianomaisille tai muille maksuun oikeutetuille tilinpitäjän ja asianomaisen tulojen ja menojen hyväksyjän suostumuksella tarkastuksen jälkeen.

3. Takuutilille maksetaan se selvittämiseen saakka korkoa, joka vastaa vuosittaista keskiarvoa Euroopan keskuspankin euromääräisiin perusrahoitusoperaatioihinsa soveltamista kuukausikoroista, sellaisina kuin ne on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisen lehden* C-sarjassa.

268 artikla

Ennen 1 päivää tammikuuta 2003 tehtyjen sitoumusten tai saamisennusteiden muuntaminen euromääräisiksi

(Varainhoitoasetuksen 16 artikla)

Varainhoitoasetuksen 161 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut talousarviositoumukset ja saamisennusteet, jotka on tehty ennen 1 päivää tammikuuta 2003 muuna valuuttana kuin euroina, muutetaan euroiksi

▼B

viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2003 käyttäen 7 artiklassa tarkoitettuja kursseja, joita sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

▼M3

269 artikla

Liittymistä valmistelevan tuen hajautettu hallinnointi

(Varainhoitoasetuksen 53 c artikla)

Neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3906/89 ([1]) ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 555/2000 ([2]) tarkoitettujen liittymistä valmistelevien tukien osalta 35 artiklassa säädettyjä tarkastusta koskevia sääntöjä ei sovelleta asianomaisten ehdokasmaiden kanssa jo toteutettavaan hajautettuun hallinnointiin.

▼B

II OSASTO

LOPPUSÄÄNNÖKSET

270 artikla

Varainhoitoasetuksen 185 artiklassa tarkoitetut elimet

(Varainhoitoasetuksen 185 artikla)

Varainhoitoasetuksen 14 artiklan 2 kohdassa, 46 artiklan 1 kohdan 3 alakohdan d alakohdassa ja 185 artiklassa tarkoitetut velvollisuudet koskevat elimiä, jotka saavat avustusta yhteisön talousarviosta ja jotka mainitaan komission laatimassa ja kunkin varainhoitovuoden alustavaan talousarvioesitykseen liitettävässä luettelossa.

271 artikla

Kynnysarvojen ja rahamäärien ajantasaistaminen

▼M3

1. Edellä 54, 67, 119, 126, 128, 129, 130, 135, 151, 152, 164, 172, 173, 175 b, 180, 181, 182, 226, 241, 243, 245 ja 250 artiklassa tarkoitetut kynnysarvot ja rahamäärät saatetaan ajan tasalle joka kolmas vuosi yhteisön kuluttajahintaindeksin muutosten perusteella.

▼M2

2. Edellä 157 artiklan b alakohdassa ja 158 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja hankintojen kynnysarvoja tarkistetaan joka toinen vuosi direktiivin 2004/18/EY 78 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

▼B

3. Komissio vahvistaa uudet rahamäärät ja kynnysarvot 1 ja 2 kohdassa mainittujen määräaikojen ja perusteiden mukaisesti ja antaa ne tiedoksi muille toimielimille julkaisemalla ne *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

272 artikla

Kumoaminen

Kumotaan asetus (Euratom, EHTY, EY) N:o 3418/93.

Viittauksia kumottuun asetukseen pidetään viittauksina tähän asetukseen.

([1]) EYVL L 375, 23.12.1989, s. 11.
([2]) EYVL L 68, 16.3.2000, s. 3.

▼B

273 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan ensimmäisenä päivänä tammikuuta 2003.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.